

<36625998080010

S

<36625998080010

Bayer. Staatsbibliothek

33

4° Gar. (hist. ~~##~~ 733.

4°

Florus

Bavaricum pag: 693 ad hist. elect.
Max. Eman.

R.

LEODII APUD GUILIELMUM HENRICUM STREEL ANNO. 1688

del. Cour. del.

Hu. Spiess. fecit

FLORUS
ANGLO-BAVARICVS
SERENISSIMO PRINCIPI
MAXIMILIANO
EMMANVELI

DUCI BAVARIAE, &c.

Bibliotheca ET *Litteraria*

MARIAE ANTONIAE
LEOPOLDI CAESARIS FILIAE,

Auspicato Nuptiarum foedere conjunctis
inscriptus.

LEODII,

Ex Officinâ Typographicâ GUILLIELMI HENRICI STREEL,
Suae Serenissimae Celsitudinis Typographi.

M. DC. LXXXV.

F L O R U S

ANGLO-BAVARICVS

SERENISSIMO PRINCIPIS

MAXIMILIANO

EMMANUEL

DUCI BAVARIAE, &c.

ET

MARIAE ANTONIAE

LEOPOLDI CAESARIS FILIAE,

Auspicio Nuptiarum foedere coniunctis

inscribitur.

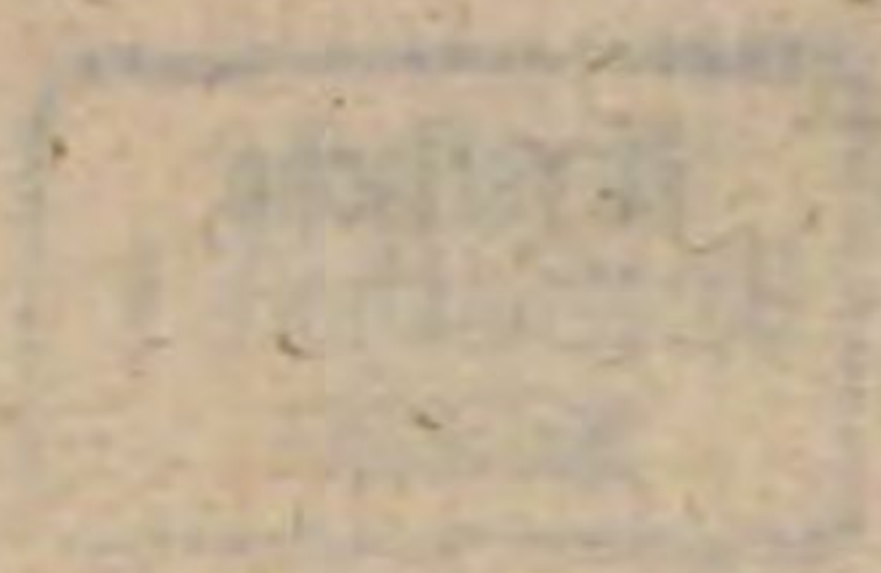

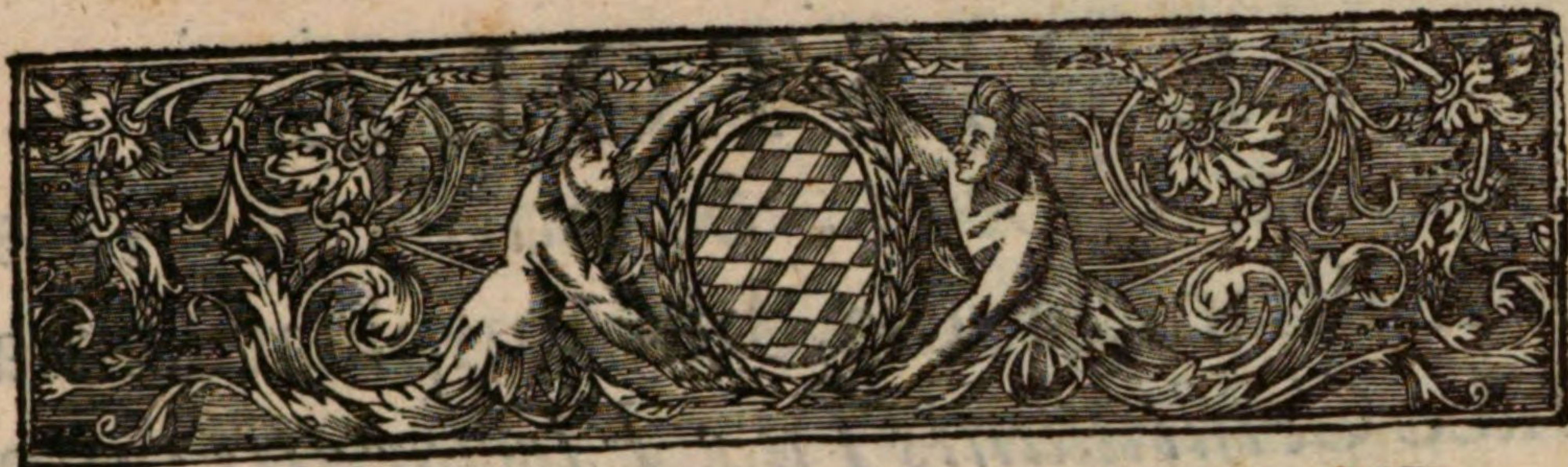
LEODII,

Ex Officina Typographica Caroli Henrici Strasser,

Societatis Typographicae

M. DC. LXXXV.

SERENISSIMO, POTENTISSIMOQUE
PRINCIPI AC DOMINO,
D. MAXIMILIANO
EMMANUELI,
UTRIUSQUE BAVARIÆ, & SUPERIORIS PALATINATUS
DUCI,
COMITI PALATINO RHENI, S.R.I. ARCHIDAPIFERO,
ET ELECTORI,

NEC NON
IN PARTIBUS RHENI, SUEVIÆ, & IN JURE FRANCONICO PROVISORI,
LANTGRAVIO IN LEICHTENBERG, &c.

ET
SERENISSIMÆ
MARIÆ ANTONIÆ,
AUSTRIACÆ,

Felicitatem.

SERENISSIME PRINCEPS,

Inter confluentes undique gratu-

EPISTOLA

lantium choros , & publica Orbis Christiani gaudia, dum auspiciatissima hæc *Celsitudinis Tuæ Electoralis* cum *Augustâ Domo Austriacâ* conjunctio , bonisque omnibus exoptatæ nuptiæ, meliora mundo sæcula portendunt : filere nequeunt Alumni Collegii Anglo-Bavarici, tot titulis Tui, tot Beneficiis *Celsitudini Tuæ*, & *Serenissimæ Tuæ Familiæ* obstricti. Suadent quidem privata gaudia, sed publica cogunt eloqui.

Quid variæ syderum phases , & planetarum fallaces promittant aspectus, judicandum relinquimus elaboratæ inscitiae Astrologorum: quibus volupe est ex arcanis Coeli paginis futuros rerum eventus promere, & ex arce Jovis non ignem cum Prometheo, sed fumum suffurari. Sanio-rem

DEDICATORIA.

nos Astrologiam edocti, Divinæ Providentiæ secreta humiliter venerari, quàm curiosè scrutari malumus. Si tamen modestæ detur conjecturæ locus, ex tam optatis Hymenæis, & felici talium stellarum conjunctione universæ Reipublicæ Christianæ omnia fausta ominabimur, & dilatandæ Fidei certiora longè prognostica ex *Celsitudinis Tuæ Electoralis*, cum *Regiâ Sponsâ* Connubio desumemus, quàm ex Ascendente Marte, aut Jove Culminante.

Ad columnen itaque Illustris Domus, ardentibus votis, SERENISSIME PRINCEPS, numerosam Tibi Prolem exoptamus, sed similem Tui, & dignam Majoribus suis, in quâ perpetuò refulgeant Virtutes Electoralis Familiæ Tuæ, quam non Bavariæ,

EPISTOLA

non Germaniæ soli , sed Ecclesiæ ,
sed Orbi Christiano universo fuisse
cœlitus datam , plurium jam sæcu-
lorum experientia docuit. Nam ut
remotiora taceamus , Bohemia, quod
in Fide remaneat , Deo ac Cæsari
restituta, MAXIMILIANI vi-
etrici dextræ acceptum refert. FER-
DINANDI MARIAE auxi-
liis Turcas superiori bello devictos,
& ad Pacis conditiones acceptandas,
armis adactos agnoscit ipsius benefi-
cio respirans Hungaria. Tibi verò
DUX SERENISSIME , Tuisque armis
Vienna liberata, Tibi Hungaria, &
Austria , cum Provinciis finitimis,
ipsaque Germania debent, quod nu-
peræ Ottomanici furoris inundatio-
ni, usque adeò non succubuerint,
ut restitutis viribus , ipsos jam Bar-

DEDICATORIA.

baros, intra muros suos trepidantes, laceffant, & bellum non ampliùs expectent, sed inferant.

Nec minimùm sanè Anglia nostra *Celsitudinis Tuæ*, & Serenissimorum Majorum munificâ liberalitate victa, & beneficiis devincta, trophæis Bavaricis adfert ornamentum. Vestris nempè, & Coeli benignis affatibus, nihil est clausum, nihil impervium, & quos Natura reliquo ab Orbe divulsos, veluti in alterius mundi confinio collocavit, MAXIMILIANI, FERDINANDI MARIÆ, & MAXIMILIANI EMMANUELIS Pietas domitrix cordium invenit, & de inventis largiendo triumphavit. Quot Operariorum in vineâ Domini labores, quot exempla in vinculis ge-

EPISTOLA

mentium, quot in Fidei causâ ob-
euntium, quot denique errantium ad
Ovile Christi reductionem, piissimis
Vestris debet infelix Anglia subsidiis?
Scilicet hoc unum spectavit *Serenissi-
mus Fundator*, ut qui suis hic sumpti-
bus pietate & litteris imbuerentur,
cùm dominante in Angliâ heresi sacro
Bello confligerent: undè talem in eos
procellam ab Hæreticis excitandam
ominatus est, ut Collegium suum *Con-
fessorum & Martyrum* (ita loqui dig-
natus est) crederet fore *Seminarium*.
Quàm verus Augur fuerit, paucis ex-
hibet, quem Tuis pedibus advolvi-
mus, rerum ab Alumnis Tuis gesta-
rum Commentarius; qui, si jejunior
videatur, pro Tuâ benignitate ani-
mum advertes plurimorum acta,
temporum iniquitate periisse, quod
frequens

DEDICATORIA.

frequens persecutio in Codices, & Bibliothecas Provinciæ, nihilo mitius quam in personas defævierit. Spermus interim non ingratum fore, quantumcunque demùm illud sit: quod *Celsitudini Tuæ Electorali* offerimus, cujus beneficiis & favori, nos omnia nostra debere, ultrò, & lubenter agnoscimus.

Tu quoque ô Serenissima, ac Regia Sponsa, quæ sola tanti Principis par meritis inventa, duas maximas & celeberrimas Austriæ & Bavarix Domos, sæpiùs antehac conjunctas, novo jam Conjugii foedere confocias; vivas diu, Cœlo terrisque ex æquo chara, heroïcarum exemplar virtutum, Germaniæ sydus, & deliciae sæculi: & generosâ prole Bavariam dices, quæ æmulatione nobili,

EP. DEDIC.

fuisque natalibus dignâ, fontis instar
decurrentis, ad altitudinem scaturigi-
nis suæ feliciter se attollat; nec un-
quam deficiat ex Augustâ Tuâ Stirpe,
qui Bavariam, Imperium, & Ecclesiam
ornet simul & protegat: Hæc Vobis
à Deo beneficia SERENISSIMI PRIN-
CIPES, cum felicitate omni assiduis
votis precibusque efflagitabimus,

*CELSITVDINVM VESTRARVM
ELECTORALIVM*

Humillimi Servi,
atque Clientes Observantissimi

Collegii Vestrî Leodiensis Alumni.

AD LECTOREM.

SI quando tantum otii Tibi fuerit, ut hæc nostra evolvas, scito non alium Operi scopum esse præfixum, quàm ut in grati animi tesseram, Serenissimis Fundatoribus exhibeamus, quâ industriâ & successu Majores nostri conati sint piis illorum votis respondere. Quod cum commune sit obsequium, varios etiam in eo concinnando manum adhibuisse, ne mireris. In priorî Libelli Parte, explicatâ MAXIMILIANI Bavari dignâ Familiâ suâ in fundando Collegio munificentia, ac nostrâ intra domesticos parietes, vivendi, docendi quæ ratione paucis expositâ, brevia tibi damus nonnullorum Elogia, qui virtute, aut litteris excelluisse videbantur. His subnectimus, quos charitas tripliciter exercitos felici morte, vel in contagioso morbo contactorum obsequio, vel carcerum incommodis, aut Car-

nificis, ob fidem, manu, ad meliorem vitam transmisit. Porro hi omnes, regentibus MAXIMILIANO, & FERDINANDO MARIA, in certamen vocati, feliciter triumpharunt.

In secundâ Parte eos in scenam producemus, qui sub MAXIMILIANO EMMA-NUELE Bavariæ Duce, non minùs gloriose & certavêre, & cecidêre. Ut porro quæ in eâ dicturi sumus, vel firmitus credas, vel melius capias, trium te paucis monitum velimus. Primum est, quæ in hac alterâ Operis nostri Parte, de rebus majoris momenti proferimus, vel famâ publicâ nota esse, vel ex monumentis eruta publicâ Auctoritate impressis. Ea ad marginem citare superfluum duximus, quòd exteris potissimum scribamus, quibus nec libri ad manum, nec eos evolvendi facultatem daret Anglicani idiomatis ignoratio. Alterum est, ut cum in consignandis mensium diebus, antiquo Calendario utatur Anglia, memineras dum res in eâ gestas conscribimus, nos illud pariter adhibere, stylo novo usus (qui veterem decem diebus præcedit) dum alibi gesta recensemus. Tertium, cum

rei monetalis frequens mentio recurrat ,
fcias Libram Anglicanam , quatuor Scuta
Imperialia , aut Gallica, aliquot assibus ex-
cedere. Hoc monito facilius capies , quo
pretio contra Catholicos testes conducti
fuerint, & Sacerdotes ad carceres conqui-
fiti. Vale, & Protestationem quam his sub-
jicimus , æqui bonique confule.

PROTESTATIO ALTHORVM

juxta Decretum Urbani VIII. Pont. Max.

LOGIA Virorum Illustrum, quæ hoc Libel-
lo continentur, non illo animo à nobis con-
scripta, aut ab aliis accipienda esse testamur
tanquam à Sede Apost. examinata & appro-
bata forent , aut ullam iis ad quos spectant
Martyrii aut Sanctitatis opinionem absolutam, aut cul-
tum, vel reverentiam religiosam cõciliare possent, aut de-
berent: quamvis obiter quedam ab iis gesta recenseamus,
quæ vel miracula, vel miraculis proxima videri possint,
& illis subindè Martyrii & Sanctimonix appellationem
videamur tribuere. Proindè Apostolicum Sacræ Inqui-
sitionis Decretum, & Sanctissimi D. N. Urbani declara-
tionem, integrè à nobis servari omnes intelligant. Quod
tam sanctè profitemur, quàm decet eos, qui Sanctæ Sedis
Apost. obedientissimi Filii haberi cupimus, & ab eâ in
omni suâ scriptione & actione dirigi.

APPROBATIO

*Per-Illustris & R.^{MI} Dñi Vicarii
Generalis Leodiensis.*

CUM FLORUS ANGLO-BAVARICUS, vario-
rum Theologorum, qui eum legerunt,
testimonio, nihil contineat Fidei, aut bo-
nis moribus contrarium, permittimus ut
typis mandetur. Datum Leodii vigesimâ-
secundâ Augusti 1685.

*JO. ERNEST. BARO DE SVRLET,
Vicarius Generalis Leodiensis.*

FLORI ANGLO-BAVARICI
PARS PRIMA

COLLEGII ANGLORUM SOC. JESU LEODII
FVNDATIONEM,

ET QUÆ DEINDE SUB
MAXIMILIANO,

ET

FERDINANDO MARIA
BAVARIÆ DUCIBUS,

Ad hæc ferè tempora gesta sunt,
paucis complectens.

APPROBATIO
FLORENTINO-BAVARICI
PARS PRIMA

COLLEGI ANGLORUM SOC. JESU LOND.
FUNDATIONEM

ET QUAE DEINDE SUB
MAXIMILIANO.

ET
FERDINANDO MARIA
BAVARIAE DUCIBUS

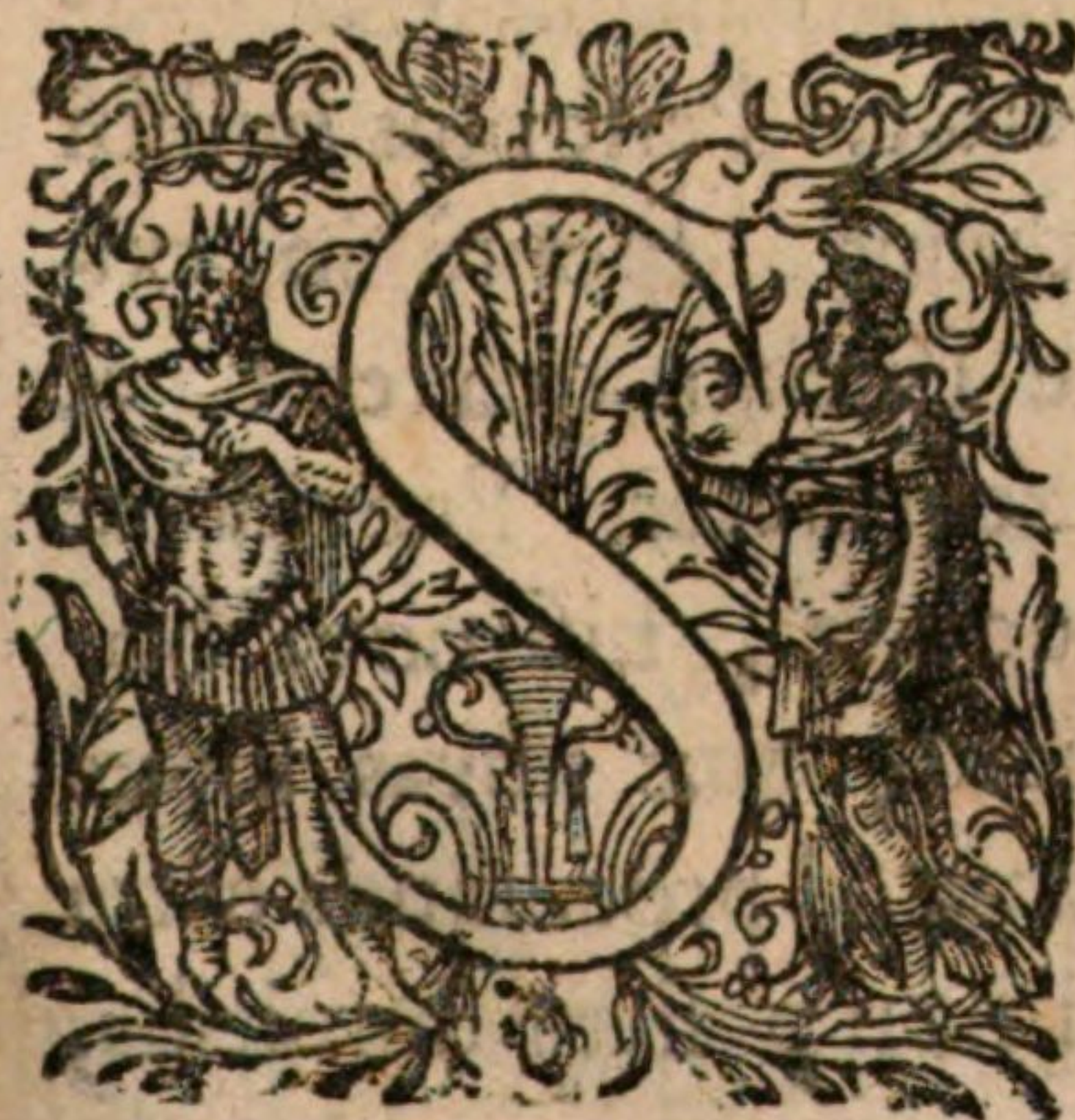
Ad haec serie temporis gesta sunt
paucis compendiosis

FLORUS

Anglo-Bavaricus.

COLLEGIUM ANGLORUM
Leodii fundatur & dotatur à Serenissi-
mo Bavariae Duce MAXIMILIANO.

SOCIETAS JESU, jam indè à suis *Persecu-*
 incunabulis variis persecutionibus exerci- *tionibus*
 ta, nunquam vel felicior vel gloriosior *crevit*
 fuit, quàm cum rebus adversis conflicta- *Societas*
 retur. Et verò Divina Bonitas eò se ma-
 ximè vel amabilem, vel admirabilem
 ostendit, quod suos adversâ fortunâ ex-
 exercere soleat, ut post gustatas Crucis de-
 licias, sua ipsis beneficia & dona cumu-

latius largiatur. Hinc certè suam originem & incrementa duxit Societas : hinc ad illam surrexit amplitudinem , ut unius sæculi spatio toto Orbe diffusa , labore improbo , nec impari fructu , ad promovendam Dei gloriam , & animarum salutem procurandam incumbat. Id etiam in Annalibus nostris notatu dignum occurrit , Divinum Numen singulari aliquâ gratiâ Societatem vix unquam cumulasse , cui persecutione aliquâ non fuerit prolusum.

Et Provincia Anglicana.

Nec Provincia Anglicana , Minimæ Societatis Filia minima , Matri suæ esset dissimilis , parem cum illâ fortunam experiri debuit. Roberto Personio , & Edmundo Campiano ubi in Angliam per clausos Sacerdotibus portus , Deo favente , penetrasent , quàm tristis rerum facies occurrit ? Gravis Catholicos omnes persecutio premebat , Sacerdotes præsertim ad vincula conquisiti ; & si qui in manus Hæreticorum devenissent , exquisitissimis cruciati suppliciis , nisi Romani Pontificis auctoritatem ejurassent. At in nullos æquè incubuit hæc procella atque in Jesuitas , quos ideò capitali odio prosequiebantur Hæretici , quod Sedi Apostolicæ sollennis Sacramenti religione devoti , illius auctoritatem præ cæteris defensuri credebantur. Ad Patres ergò in vincula conjiciendos intenta Apparitorum cura : dimissi quaquaversum Exploratores , & amplâ mercede conducti , qui Personium aut Campianum comprehenderent : ut hic non immeritò dixerit , *offendisse se fluctus haud paulò sæviores in Anglicano littore , quàm quos in Oceano Britannico recens à tergo reliquerat.* Captus tandem Campianus gloriosâ morte Fidem Catholicam asseruit. Personius nullibi passus consistere , ac majora insuper meditans , spontè in exilium concessit , ut mitiorem alio sub Sole Patriam quæreret , & quæ ad Dei gloriam mente conceperat , exequeretur. Prævidebat scilicet Vir sapiens in tantâ nostrorum paucitate , nisi nova Sobiles succresceret , non duraturam progeniem , quæ novas indies suppetias poscenti Patriæ submitteret. Quare ad procuranda extra Angliam (cum id intra Regni limites fieri non posset) domicilia,

In Proëmio de- cem ra- tionum.

Roberti Personii consilia & successus.

ANGLO-BAVARICUS. 3

imbuendis pietate & litteris adolescentium animis necessaria, curas adjecit. Adfuit pio consilio Deus, & Personius, quâ suâ, quâ aliorum, quos excitarat industriâ, quatuor fundat Domus; Audomari pro humanioribus, Leodii pro severioribus studiis, Wattenis verò, & Gandavi pro consuetis sive Tyronum, sive Veteranorum virtutis exercitationibus obeundis. Accessit & alius *Ex incremento Provinciae.* Numinis favor, complures scilicet juvenes Anglos virtute, litteris, genere claros, nec legum severitate, nec carcerum, aut mortis metu ab ineunda Societate fuisse deterritos: ut confluentibus undique Candidatis, grex initio exiguus, in Vice-Provinciam primum, tum in Provinciam frendente hæresi excreverit: *Non vano uti speramus augurio, non cessuram unquam hæreticorum furori, quæ rebus asperis, tanquam lacte nutrita, sanguinem reddere parata est.* Quàm hac in parte Majorum de se expectationi responderint Collegii Anglo-Bavarici Alumni, brevis hic Commentarius docebit, quam idcirco aggredior, ut æternum Munificentiae Bavaricæ monumentum erigatur.

Jacobo Scotiæ Regi, ad Regni Anglicani gubernacula per mortem Elizabethæ Reginae evocato, suggessit Bancroftius *Occasio Collegii edificandi.* Pseudo-Archiepiscopus Cantuariensis, è re Anglicanæ Religionis fore, ut Collegium erigeretur, in quo Viri Docti in conscribendos libros unicè incumberent; quibus errores, ut vocant, Papistarum refellerentur, ac novis stabilirentur rationibus Protestantium placita. Annuit Rex, sumptusque suppeditat. Surgit in altum ædificium, sed irritò successu. Bancroftio enim haud ita multò post è vivis sublato, superba illa Babel in infame prostibulum convertitur. Incepti operis ratio Viro Nobili Anglo, ad Fidem Catholicam nuper traducto, mentem injicit, Collegium Collegio, & Hæreticis Orthodoxos Doctores opponendi. Seponit eum in finem amplam pecuniæ summam, quâ Patribus Societatis JESU, à quibus veræ Fidei lumen hauserat,

apto loco Collegium statuatur: Æs illud, Patrum hortatu, quum per temporum iniquitatem ad censum dari tutò non posset, in coëmendis in Italiâ fundis impenditur. Rei totius administratio Italo cuidam committitur, qui augendæ familiæ, quàm justitiæ studiosior, pecuniam omnem dilapidat. Noluit videlicet Deus Nobilem illum Anglum, qui à susceptæ Fidei sanctitate ad amores improbos prolapsus fuerat, ad illud opus perficiendum adhibere, ad quod *fideliores suæ gloriæ administrum* olim elegerat.

*Ejusq;
initia
Lovanii.*

Dum hæc fierent, Patres, Itali fraudis, uti adhuc ignari, ita omninò securi, de Collegio instituendo cogitant. Emerant ante annos aliquot Lovanii Domum, quæ Equitum Melitensium olim fuerat, in quâ Novitii consuetis tyrocinii exercitationibus ad virtutis se normam fingeant. His in vicinas ædes translatis, succedere Theologi & Philosophi, novi Collegii exordia posituri. Felici successu studia incepta, & per tempus aliquot continuata: Andrea Vito, Joanne Floyd, & Thomâ Sotovello res Theologicas moderantibus, aliisque, qui magnos olim in Viros evasere, Philosophiam tractantibus. Sed novæ haud ita multò post difficultates exortæ. Nam Jacobo Angliæ Rege minis, & terroribus Belgium implente, si Catholici, in se, ut aiebat, rebelles ad illud azylum admitterentur, non poterant prudenter sperare Patres diuturnam sibi Lovanii commorationem fore. Certè Regii Ministri, quasi experiundi gratiâ quid in Patres moliri possent, Nobiles sæculares Lovanii degentes submisso Apparitore ad Regium Londini Tribunal citant, nisi pareant bonis omnibus exuendos. Quare ad quærendas alibi sedes animum adjiciunt. Ne tamen plura ordirentur, quàm perfecturos se sperarent, primò Tyrones aliò amandare visum est. Dumque undique circumspiciunt, quam in partem cursum flectant, occurrit vicinum Leodium. Erat illa anteaetis sæculis Eburonum sedes, qui longè latèque Julii Cæsaris ætate dominabantur. Gens bello fortis, & opibus

*Brevi
disturba-
ta.*

Leodium

Flourens haud parùm Romanis negotii faceſſiuit. Deſtructa Urbs vetus novæ locum fecit, quæ D. Lamberti Martyrio quaſi dedicata, ad eam crevit amplitudinem, ut inter magnas Europæ Civitates meritò numeretur. Sedem in illâ Episcopalem tenuit FERDINANDUS Coloniensis Elector, ac Princeps Leodiensis ex Familiâ Bavaricâ oriundus. Eo vel invitante, ut affirmant nonnulli, vel ſaltem cum Per-Illuſtri ſuo Capitulo annuente, ſub finem anni milleſimi ſexcenteſimi decimi-quarti Leodium migrant Patres, felicibus ſanè auſpiciis. Dum enim FERDINANDI Bavari benevolentia uſi, atque authoritate ſuffulti, domicilii novi fundamenta jaciunt, in MAXIMILIANI Bavariæ Ducis notitiam deveniunt, cujus munificentia opus ad culmen educatum, & Collegium amplè dotatum eſt.

*Migratio
Patres.*

Operi tanto præficiendus erat Vir animo pari, atque ad obſtacula quævis perrumpenda erecto. Experiencia enim didicerant tum Audomari, tum Vattenis, quàm difficile ſit alieno ſub cœlo pedem figere. Enimverò cùm illic Seminario ad Nobilium Adoleſcentium animos virtute, & litteris imbuendos: hîc verò Ty-
cinio aptum locum designant, quaſi Exploratores excepti ſunt: juſſique fuiſſent loco faceſſere, niſi Regis Hiſpaniæ, & Iſabellæ Belgii Principis reſtituiſſet authoritas. Designatur itaque Domum exædificandæ, tum regendæ P. Joannes Gerardi (Thompsonum ſe Leodii vocitabat) probatæ Vir virtutis, & acerbiffimâ quæſtione in Turri Londinenſi ſæpiùs exercitæ. Hic coëmpto decem circiter jugerum fundo, comparatiſq; rebus neceſſariis operi manum quamprimùm admovet. Locum delegerat mænibus vicinum, Occidentem & Septentrionem ex æquo reſpicientem, ex adverſo horto PP. Capucinorum contiguum, atque ad Boream viâ clauſum militari; quam etiam cum cætero fundo, utpotè nullis Civium uſibus ſervientem coëmerat. Collis erat leviter aſurgens, eaque amœnitate, ut non poſſet ædificium novum meditati non arridere, videbiturque alium locum eligentis judicium condemnaturus.

*Operi
Præſe-
ctus P.
Joannes
Gerardi*

*Locum
Collegio
designat.*

Id etiam commodi accessit, quod fundus ipse tum argillam coquendis lateribus, tum lapidem ad ædificii fundamenta, hortumque præalto vallandum muro aptissimum suppeditaret. Conductis itaque operis lapides eruit, simulque adlaborat, ut dum necessaria providet, collem in varias redigat planities, è cuius infimâ, multiplici quidem, sed facili ascensu ad supremam iretur.

*Exortæ
inopina-
tæ diffi-
cultates.*

*Exin-
ctæ.*

At brevè persensit, cum eadem sibi fortunâ confligendum, quam Audomari & Wattenis experti fuerant Socii. Variæ enim à variis exortæ difficultates, ac operis incepti progressus tandem prohibitus. Sed anno ferè vertente, electis in Consules Amplissimis Viris Matthiâ Dans, & Joanne de Meari (quorum in nos benevolentia etiamnum vivit in posteris) difficultates primùm sopitæ, ac tandem Serenissimi Electoris Colonienfis, licet Urbe abesset, auctoritate planè extinctæ sunt. Pax nostris modò restituta, quæ septuaginta exindè annorum curriculo, nullis turbata inimiciis, nullis obnoxia difficultatibus fuit, sed non interruptâ Consulium, Civiumque mirè nobis studentium benevolentiam honestissima.

*Extrui-
tur Col-
legium.*

Resumptum exindè securius opus, & currente hujus sæculi Anno decimo-sexto, Domus continuo labore surrexit eam in formam, quâ hodie conspicitur. Septuaginta gradus ex lapide quadrato, brevi post denos quosque gradus interjecto intervallo, à plateâ ad primam Collegii portam ducunt. Sacellum habet exiguum, sed neque inornatum, neque accurrentium Civium usibus incommodum. Domus ipsa ad normam Architecti ædificata non absimili est formâ. Cum in latere Montis ædificium surgeret, præaltis opus erat fundamentis, utque tota moles securius consisteret, alia ad Austrum adjecta ædium pars, cujus fundamenta in plano locata à periculo magis abessent, & majus ædificium firmitus sustinerent. Inferius cubicula Famulorum, & præparandis Religiosæ Communitati necessariis Officinæ. In Hortum ex Collegii arcem præbent ascensum gradus viceni, per portam, quæ postmodum Gentilitio Domus Bavaricæ Scuto insignita est. Dulce hîc intran-

tium oculis panditur theatrum. Planities ampla in varias discrimi-
nata areolas, non tam sumptu, quàm decore sepium notabiles. *Horti ster-
tus & a-
moenitas.*
Gemina hic indè, ex adverso simplex fagorum series, quæ gratâ
amœnitate spectantium oculos pascunt, & umbram Studiorum
labore fessis perquàm necessariam conciliant. Si glebæ fertilitas
amœnitati responderet, copiosiore herbarum & olerum proven-
tum promitteret, sed ea è contra illius sterilitas est, ut quidquid
indè ad culinæ usum colligitur, industriâ Hortulani prolici po-
tiùs, quàm spontè enasci videatur. In mediâ hâc planitie assurgit
machina variis à P. Francisco Lino, olim Matheleos Professore, ho-
rologiis ornata: his luce directâ, illis reflexâ, aliis denique aquæ
ministerio horam indicantibus. Exteris placere illud solet, quo cœ-
cus horam ad Solem cognoscit, tactu, non visu edoctus. Ulteriùs
ad superiora tendentibus duplex occurrit ascensus, interjectâ ambu-
latione duplici arborum septâ ordine. Hic in scapho ex albo la-
pide, D. Virginis, & ex adversâ facie D. Josephi signum conspici-
tur, Alumnorum in utrumque pietatis argumentum. Hæc prima,
sed non inamœna Pomarii planities, arboribus frugiferis utrimque
consita, præaltis Tiliis medium occupantibus. Tum vicenis gra-
dibus in altum ducentibus occurrit Philothophorum recreationi,
diebus veniæ, destinata pergula, ubi arborum beneficio luditur in
umbrâ. Hinc rursus per varias planities, modico post senos quos-
que passus, ascensu interruptas, arboribusque frugiferis consitas,
pervenitur ad Domum, cui à S. Iosepho nomen, peste contacto-
rum usibus, si qui è nostris, Deo permittente, lue afflarentur, de-
stinatam. Hinc tum in subjectam Urbem, & præterlabentem Mo-
sam, tum in vicinos, qui Urbi adjacent, montes prospectus libe-
rior, quæ exteros frequenter ad visendum invitat. Postrema
deindè Pomarii planities aperitur, quâ arboribus consita, quâ
sphæristeriis Theologorum lusui aptis instructa. Collegii, ro-
tiùsque collis ambitus, excello, quâ Orientem & Meridiem
respicit, vitibus convestito muro, præcingitur, ducentibus à plateâ

ad summum usque Horti gradibus supra ducentis.

*Quibus
impensis
hæc fie-
rent.*

*Georgii
Talboti
Comitis
Salopiens.
laus &
liberali-
tas.*

Fiebant hæc omnia ære ex Catholicorum Anglorum maximè eleëmofynis corraso. Gravi enim in Angliâ sæviente persecu-
tione, complures ex suâ aliorum inopiam metientes, tunc nobis profusiùs succurrerunt, cum, accisis fortunis, minùs haberent quod largirentur. Hoc in genere maximè enituit vir-
tus Georgii Talboti ex Salopiensium Comitum (in quorum postea titulos & jura successit) oriundi Familiâ, cui ipse suâ pietate novum splendorem adjecit. Non exiguâ enim patrimonii parte divenditâ, æs indè conflatum tum perficiendo ædificio, tum diluendis Patrum debitis benignè applicat. Neque aliis par defuit pietas & munificentia, qui, præconcepto hujus operis fructu, illud pro suo quisque modulo promovere studuerunt. MAXIMILIA-
NUM Bavariæ Ducem hîc præterire nefas esset, nisi commodior inferiùs de illius Munificentia tractandi sese offerret occasio.

*Ferdi-
nandi
Elect.
Col. pius
in Patres
animus.*

Dum hæc agerentur, Bonnâ Leodium redit Serenissimus Ele-
ctor FERDINANDUS, & singulari exules Patres benevolentia com-
plectitur: familiari dignatur alloquio, ad Collegium frequenter ascendit, de sopitis turbis multa interrogat. Plenius deindè de sus-
cepti operis progressu edoctus, institutum laudat, ut porro per-
gant hortatur, opibusque nostrorum studia non levibus juvat. *In-
natum scilicet Bavariæ Principibus est, egenis succurrere, ac Patres
præsertim Societatis JESU fovere.* Neque hîc stetit optimi
Principis in nos benevolentia. Cum enim sciret instituta hujusmo-
di durare non posse, & ædificium parvi interesse sine stabili dote,
quâ Religiosi alantur, Prioratus aliquos juris sui in Patria Leo-
diensi in constans Collegii subsidium mente designat. Dum hæc
secum volvit, at Urbe frequenter absens perficere opportunè non
potest, à Fratre suo MAXIMILIANO Bavariæ Duce spontè se
præveniri passus est.

*Anno
1618.*

Appulerat fortè ad aures Serenissimi Ducis fama P. Ioannis
Gerardi, qui tunc operi & Sodalibus præfuit. Viri genus illustri
familiâ

Familiâ ductum, animi præclaræ dotes, ac præsertim carceres & tormenta, quibus Catholicam Fidem constanter asseruerat, jam tum innotuerant MAXIMILIANO. Hinc pro eo quo ardebat generosissimum pectus zelo, miro affectu Gerardum prosequi; litteras ab eo postulare, mutuasque reddere. Scribendi plerumque argumentum res Anglicanæ dedere; Serenissimo Duce, quis rei Catholicæ in eo Regno status, quæ spes, quæ piam olim gentem ad Christi ovile revocandi ratio, studiosè flagitante, & Gerardo accuratè respondente. Hæc nostri cum Serenissimo Duce commercii exordia, quod ita FERDINANDI Fratris commendatione, & Georgii Talbotti, qui Monachii tunc degens summâ apud Ducem gratiâ pollebat, industriâ, ita excultum fuit, ut Dux non tam de nunciis ex Angliâ allatis quàm de levandâ exulum inopiâ sollicitus esset. Certè grande aliquid in Angliæ emolumentum jam tum meditabatur; licet, exhausto penè ærario, certi nihil posset statuere. Interea Patres eleëmofynis, suâ sanè munificentiâ dignis, juvare, & ad æs alienum, temporum iniquitate & sumptuum magnitudine contractum, dissolvendum, nunc terna, nunc quina florum Rhenensium millia submittere. Orsus est hanc liberalitatem à consuetâ in Deum, ejusque Virginem Matrem pietate. Cùm enim Sacellum ad rem Divinam faciendam extructum rescisset, florenis mille trecentis Tabernaculum pro condendo Venerabili Sacramento, & Thecam, ubi Virginis Statua reponeretur, faciendam curavit. Xenia subindè spiritualia, nunc scilicet Sacrificiorum & Precum certum numerum, nunc Reliquias Sacras, in animi grati tesseram, remittit Gerardus, & qui ipsi haud ita multò post in regendi & scribendi munere successit Henricus Silfdonius. Placet pio Principi Patrum officium, verbisque intimum animi sensum eloquentibus, per litteras agit gratias.

Nihil tamen Duci acceptius accidit, quàm quod Pater Natum Fratri ALBERTO Filium ipsi gratulatus, subjunxerit se suosque Divinæ Clementiæ preces indefessas, & continuatas prænitentias.

*Maximiliani
Bavariæ
Ducis*

*pro Regno
Angliæ sollicitudo.*

*Et in
Patrum
munificentia.*

*Gerardus Duci
Filium
operis litterarum.*

Ducis
respon-
sum.

offerre, ut, multiplicatâ tam sanctâ Familiâ, non desit Soboles, quæ ex ipsius lumbis tanquam optimâ radice germinans in Solio Bavarico sedeat. Quibus consueto in exules animo, respondet MAXIMILIANUS. Pluribus nominibus gratæ mihi advenêre Reverentiæ vestræ litteræ, quibus imprimis natum Fratris Filium gratulatur, ac mihi simul similem, quem à Deo precibus postulaturum promittit, adprecatur. Hinc est quod gratias illi referam duplicatas, atque in proposito ut persistat etiam atque etiam rogem. Nec enim est abbreviata manus Domini, qui fortè pluribus precibus, & nostris exercitationibus delectatur. Astrinxi me quondam voto Beato Ignatio vestro, si hoc mihi beneficium obtineret, Ignatii nomen impositurum Filio, atque Collegium Societatis exstructurum & dotaturum, ubi P. Generali ac prudentibus magis videbitur ex publico bono. Quid si Deus hinc vobis provideat! sed ipsemet disponet, ut hætenus, quæ de vestra Domo præordinavit, &c. Quid porro Divina præordinatio ad promovendos nostros in Angliæ bonum conatus statuerit, exindè patuit, excitato, qui hæc suggerebat, MAXIMILIANO, ut opus tantum perficeret ipse, atque optato fine coronaret. Votum enim exolvit priusquam eo teneretur, & ante susceptum Filium, cui Ignatii nomen imponeret, Collegium Anglicanum Leodii, licet maximis implicatus difficultatibus fundavit, dotavitque.

P. Gerardus
Leodio
avocatur.

Ejus elo-
gium.

Circa hoc tempus P. Joannes Gerardi, cui prima cum Duce Bavarix commercii exordia debet Provincia Anglicana, rebus licet nondum confectis, Leodio avocatur, ac primò in Hispaniam, mox Romam mittitur, ubi morbo contracto, paulò post moritur. Vir erat animo ad omnia imperterritus: in rebus suscipiendis cautus, in agendis fortis, & qui consilio & industriâ per adversa quæque eluctaretur. Dum in Angliâ degeret, personam fingere scitè norat, quo Apparitorum artes sæpè elusit. Captus mentem attulit tortorum sævitiâ superiorem, qui, sæpè repetitâ quæstione, nihil extorquere poterant Viro Nobili & Religioso indignum. Denique post

administratam cum laude Domum Leodiensem, formatisque summa industriâ ad virtutem Tyronum animis, ipse virtutum omnium vivum exemplar, magnum sui moriens desiderium reliquit.

Gerardo sufficitur P. Henricus Silifdonius, qui non minore Serenissimi Ducis gratiâ usus, coeptum litterarum commercium haud indiligenter persequitur. Sed anno demùm hujus sæculi vigesimo-quinto, rebus Societatis Anglicanæ in Belgio compositis, annuente Isabellâ Principe, Silifdonius cum Novitiis Wattenas missus, & P. Odoenus Shellæus cum Theologis & Philosophis, quibus Lovanii præfuit, Leodium venit: Domum Tyronibus designatam in Collegium versurus. Eò certè felix, quod vineæ aliorum cultæ operâ fructus decerpserit, & MAXIMILIANI Bavari annuas elemosynas stabili commutatas foundatione viderit.

Germania per hoc tempus ferali bello distrahebatur, Palatino Bohemiæ sceptrum prensante, sibi que arcto foedere conjunctis Principibus aliis. Pro Cæsare ad recuperandum illud Regnum stabat MAXIMILIANUS, variisque annis, quibus protractum est bellum, magnos exercitus conscripsit, Regum opibus vix alendos. Certè Ferdinandus Imperator in Comitibus Ratisbonensibus palàm pronuntiavit, Bavarum in bellum Bohemicum aliquot argenti myriades contulisse. Porro æs tam grande conditionibus quàm iniquis confecerit, ex P. Buslidio (erat is Duci à sacris Confelsionibus) abundè liquet. Litteris enim ad Gerardum septimo Martii datis anno millesimo sexcentesimo vigesimo-seculo, significat Campsores pro Dalero Imperiali octonos florenos exegisse, cùm in stipendiis militi solvendis, ternis tantùm æstimarentur. His adde usuras septunces quotannis persolvendas, & liquidò constabit MAXIMILIANUM, ut argenti sui minimè parcum, ita boni publici studiosissimum fuisse. Quid in his rerum angustiis ad exulum solatium ageret Pius Princeps? Pecuniam belli nervum esse, & mercenarium militem, si stipendiis fraudaretur, ad hostem citò transiturum non ignorabat: gravari novis exactionibus exhaustas Provincias non oportere

*P. Henricus Silifdonius
mox P. Odoenus
Shellæus
Collegio
præst.*

*Quid ad bellum
Bohemicum
con-
tulerit
Maxi-
milianus
Bavarus*

*Quibus
conditio-
nibus.*

probè norat, rei tum militaris, tum politicæ prudentissimus Princeps.

*Succur-
rit Col-
legio.*

Interea Collegium Anglicanum consuetis eleëmofynis juvare non destitit : imò, novis circa hæc tempora exortis in Imperio bellis, magis quàm antea illius curam intendisse visus est. Certè Anno millesimo sexcentesimo vigesimo-sexto sciscitatur cur à Rectore Leodiensi de rebus Anglicanis litteræ non afferrentur. Intellexit, portubus clausis, nihil inde nuntiorum afferri. Tum quærit, an quid indè patiantur Patres? Audit nihil ex Angliâ subsidii venire, angusto Leodii rem esse loco. Tunc Imperii & Bavarix suæ, quam vel Fœderati, vel hostiles exercitus vastaverant, quasi oblitus, dote perpetuâ cohonestare Leodiense Collegium constituit. Neque diu Munifico Principi deliberandum fuit. Eodem enim Anno tabulas conficit, quibus se, Successoresque suos ad dena florenorum Rhenensium millia quotannis solvenda obstringit. Verbatim hoc Diploma inferere instituta brevitatis non patitur. Ne tamen eximia Pietas & Munificentia Serenissimi Principis in obscuro sit, visum est pauca delibare, ut, quo fine, quâ Successorum suorum ac Patrum Societatis obligatione, rem tantam susceperit, legant stupeantque ætates omnes consequentes.

*Et fun-
dare cõ-
stituit.*

*Divina
enim be-
neficia
recolens.*

Obversabantur continuò Pii Principis animo Divina in Familiam Bavaricam beneficia, ac præcipuè quod *Orthodoxam Religionem, & quæ fide Catholicâ nititur, pietatem ita stabiliverit, auxeritque Deus, ut in hac parte nulli Provinciæ cedat Bavaria.* Quæ sibi Majoribusque suis communia ubi recensuisset, collata benignissimè in se unum dona speciatim explicat, grato animo agnoscens se, cùm in *Adolescentiâ regendam Rempublicam suscepisset, maximis difficultatibus expeditum, ornandæ etiam Patriæ, proferendique Principatus facultatibus idoneis paternè suppeditatis.* Orto deindè bello in summis se periculis manu omnipotente protectum, & *Orthodoxam Religionem multis victoriis defensam agnoscit.* His cum exultatione ac tremore perpensis, quid vicissim Divino ejus Numini

gratissimum sit disquirat, tandemque deliberato & maturo consilio *Statuit*
statuit acceptissimum ei fore, si hoc exulceratissimo tempore, Ortho- *Sacerdo-*
doxos & in divinarum rerum scientiâ conspicuos Sacerdotes alat, *tes hæresi*
qui fideles robovent in fide, & errantes in viam salutis reducant. *opponere,*
Percurso deindè, grassante undique hæresi, Ecclesiæ Dei afflictis-
simo statu, in Britanniam oculos conjicit, à quâ, Germania Fi-
dei & Religionis olim sumpsit principia, cujus necessitatem longè
maximam deplorans, statim pronuntiat: Loca illa majoribus mu-
nienda præsiidiis, ubi vis hostium major ingruit: nitendumque ut
sint qui Hæreticis vi & ferro armatis, Dei verbo se opponant. In-
ter quos, cùm ipsi certò constaret graviter laborare Patres Societa-
tis J E S V, perferendo contumelias, carcerum cruciatus, & mor-
tem pro Christi nomine, utilissimum Ecclesiæ judicat, ut eorum fer-
vorem suis opibus juvet. Tunc recensitâ suâ in Collegium An- *Collegiū*
glorum Leodii, sive cùm Novitii, sive cùm Theologi ad grande do- *Angl.*
cendi munus, animamque pro Christo ponendam ibi informarentur, *Leodii*
annuâ Benignitate, ejusque misero statu ob oculos posito, *olim ju-*
Suo, *vit.*
& Serenissimæ Conjugis ELIZABETHÆ Lotharingiæ & Barri
Ducissæ nomine, Collegium illud fundat & dotat, ut in eo Religiosi
secundum Regulas in pietate, scientiâque instituantur. Porro in Col- *Nunc*
legii dotem ducenta florenorum Rhenensium millia constituit, quam *suo, &*
summam ita partitur, ut pro Domo & Horto quadraginta, pro *Conjugis*
cætera fundatione centum & sexaginta florenorum millia attribuat. *nomine*
Cùm autem in vicino aliquo loco pecunia illa tutò collocari non pos- *dotat.*
sit, nec in emendis prædiis occupari, statuit ex suo Ærario Monacensi
quinque florenos in centum pendere, ut inde in ducenta millia summæ
capitalis, decem millium annuorum census creetur, suo sumptu per par-
tes dimidias, suoque periculo in binis Nundinis Francofortensibus
persolvendus. Tum severè cavet, ne summa illa vel pars ejus ali-
qua alienetur, ut Fundatio perpetua sit. Reservatâ deindè sibi, & Suc-
cessoribus reluendi potestate: permissoque Patribus, si libertas veræ
Religionis in Britannia concedatur, ut hoc eò transferatur Collegium:

Successores suos per exempla & merita Majorum suorum, per charitatem dulcissimæ Patriæ, per misericordiam Dei, per illud extremum & terribile iudicium, aut si major potest esse obtestatio, hortatur ut hanc suam foundationem eâ fide & conscientiâ curent tanquam de quâ coram Æterni Iudicis tribunali, se severe poscente, rationem sint reddituri. Porro ab ipsâ Societate, quàm benignissimè hâc dote impertitur, nil singulare reposcit, illud solummodò requirens ad quod instituto suo tenetur: Quòd persuasum illi sit omnes secundùm Instituti sui rationem, ita in sapientiâ & virtutis studia incubituros, ut plura præstituri sint, quàm si ipse modum formamque præscripserit. Tum quasi humaniter petit, quod Jure suo postulare posset, ut se suamque Conjugem pro Fundatoribus Patres agnoscant, piisque se precibus Divinæ Protectioni commendent, ac Domum suam, Patriamque, quam ad hanc tam difficili tempore foundationem obligat, amore & orationibus perpetuò prosequantur. Hisce pro eo quo flagrabat Divinæ gloriæ studio, pium monitum subnectit, omnes, præsertim posteros, per JESU-CHRISTI Sanguinem rogans, ut sicut ipse Proavi sui Wilhelmi, Avi Alberti, Patris Wilhelmi affectum in tuendâ Societate, atque hanc benefacienti hæreditatem cupidissimè amplectitur, &c. Illi quoque Majorum S. Ignatii, & aliorum Sanctorum, & Doctorum Virorum vestigiis gnaviter & constanter insistant: memores, ideò nullas in hac Fundatione conditiones positas, quod experiatur Patres Collegiorum quæ in Bavariâ sunt operas suas Legibus foundationis non continere, sed ultra pacta, zelum laboresque extendere. Tunc denuò Successores obligat ut statuta in hac Fundatione spontaneè & inviolabiliter observent, nec minùs prompti sint quod in externos hoc beneficium collatum sit, cum nullus Christi Sanguine redemptus charitati suæ censerì debeat externus: imò tantò gratiorem hanc oblationem fore sperat, quo ab omni proprii commodi specie purior est; nec exiguum Familiæ suæ decus existimari oporteat, Collegium quod Seminarium est Confessorum & Martyrum, suo sumptu sustentari, cum hæc

Successores obtestatur.

A Societate quid requiratur.

Imitatus Majores suos, Patres hortatur, ut S. Ignatium, aliosque imitentur.

Cur in externos hoc beneficium contulerit.

communione de eorum meritis & orationibus participare se speret, quod tot Christi Discipulos, imò Confessores & Martyres de suo reficiat. Demùm sibi, Conjugi suæ, Successoribus & Patriæ benè precatus, Instrumentum hoc suo Chirographo & Sigillo munivit octavâ Septembris, Anno millesimo sexcentesimo vigesimo-sexto.

Quot tum pietate illustria, tum munificentia planè Regia documenta contineant hæ litteræ, aliis verbis explicare, supervacaneæ esset operæ. Enimverò nec finem sibi præfigere nobiliorem, nec majori prudentiâ ad finem apta media seligere potuit verè Pius verè Sapiens Princeps. Solius Dei gloriam, & errantium Christi ovium ad Cœlestis caulam Pastoris reductionem spirasse visus est, cùm hoc Diploma confecit. Quod Britanniam præ cæteris Regionibus hæreseos lue contactis respexerit, illustre etiam grati animi argumentum est. Cùm enim *Germania* indè *Fidei Christianæ*, ut ipse asserit, *primordia sumpserit*, (Bonifacio, aliisque ex Insulâ oriundis veram in iis Regionibus Religionem disseminantibus, ipsâque adeò Bavariâ, Lucio Britannorum Rege prædicante, in Christum credere edoctâ) vicem rependere voluit, missis Fidei Præconibus, qui veritatis lucem Regno illi postliminio redderent.

*Quanta
Ducis
Pietas.*

Ad nos quod attinet, æterno sibi nexu devinctos habet, quod non modò ad tantum opus Societatem Anglicanam elegerit, sed tantis ornavit encomiis, ut Collegium suum, *Confessorum & Martyrum Seminarium fore auguratus sit*. Titulos illos arrogare non ausimus, donec in tot Innocentium causâ, qui hæreseos furori victimæ ceciderunt, aliquid pronuntiet Romana Sedes. Interea nunquam defuturos confidimus, qui Christiano animi robore contumelias, carceres, & inedia perferant, ipsumque, quem in Collegio Anglo-Bavarico hauserunt, sanguinem, Fidei causâ, spontè profundant. Ad hoc certè non modò ipsius certaminis gloriâ & mercede excitamur, sed Serenissimi Fundatoris etiam de nobis spe

*PP. Angli
Maximiliano sum-
moperè obstricti.*

& expectatione, quasi subditis stimulis perurgemur. Neque destitit Princeps, in Dei causâ periculorum contemptor, nobis per epistolas Christianam fortitudinem inspirare, nunc suggerendo, eos qui in discrimine versantur, ut palmæ propiores, cæteris exemplo præituros; nunc de Rectore post diuturnam captivitatem ad Collegium regendum adhibito, quasi vaticinando, quod post tantam experientiam, alios in suo Seminario ad similia pericula paraturus sit. Quæ monita animo planè paterno data, filiali à nostris affectu excepta, & alto pectore reposita sunt.

Per literas gratias agit Provincia tota.

Vicem tantæ Munificentiae Religiosa Provincia aliter rependere non potuit, quàm grati animi, ex intimo cordis sensu, testificatione, piisque ad Deum votis ac precibus. Cui officio ut satisfaceret, privatâ Epistolâ, Collegii nomine, grates refert P. Odoënus Shellæus: & Provincia tota, biennio post, congregata, publicis litteris beneficii magnitudinem agnoscit, prædicatque. Suas etiam eodem argumento litteras adjungit P. Mutius Vitelleschus Societatis universæ Præpositus Generalis. Hoc grati animi testimonium, ut à se minimè expectatum, ita gratum fuisse rescripsit MAXIMILIANUS. Perrexitque Pius Princeps, paterno quoad vixit Societatem affectu prosequi, novis subindè benignitatis indiciis eundem testificando.

Hypothecam assignat Serenissimus Fundator suo et secundæ Conjugis nomine.

Decimo certè post stabilitam Foundationem anno, novum Diploma condidit, quo, ut Collegii sui securitati prospiceret, Baronatus duos Mindelheimensem, & Haidenhaimensem, suo ære coemptos, & Bavariæ Ducatui necdum addictos, specialis hypothecæ nomine oppignoravit. Cavere hoc pacto voluit Collegio suo, ut si forte Camera Monacensis moram in solutione traheret, inde redditus perciperet, donec vel in paratâ pecuniâ, vel bonis immobilibus planè illi esset satisfactum. Hac etiam occasione Serenissimam MARIAM ANNAM Austriacam Conjugem suam sibi in sortem, & merita Foundationis adjunxit: & collaudatâ Patrum virtute, quam decennii spatio perspectam habuerat, sperat eorum, in tam salutari opere, perseverantiâ.

perseverantiâ futurum, ut Deus Familiam suam, & Posteror tueatur, & verâ fide, pietate, & civili gubernatione felices efficiat. Dedit has Litteras primo Martii, Anno millesimo sexcentesimo trigesimo-sexto. Et licet reliquâ ferè vitâ continuis bellis distineretur, Collegio suo semper prospexit, atque piam vitam grandiam ætate, felici morte concludens, quam à Majoribus accepit, hæreditariam in Exules pietatem, Filio FERDINANDO MARIAE, & Nepoti MAXIMILIANO EMMANUELI, cum Provinciis transmisit. Certè constantem eorum benevolentiam usque adeò experti sumus, ut natos in Angliæ bonum Heroas Bavaros fateri necesse sit. Speramus futurum aliquando tempus, quo Anglia aperiat oculos, piumque in se Principum animum agnoscat, & veneretur.

Moriens hæreditariam in nos pietatē reliquit Filio ac Nepoti.

Neque solùm Serenissima illa Familia, quâ datâ occasione in Bavariâ ipsâ, sed hîc etiam Leodii nos suâ authoritate protegere, & gratiâ fovere nunquam intermittit. FERDINANDI Electoris Coloniensis benignitate admissi Exules, compositiæ lites, exstructum & penè dotatum est Collegium: MAXIMILIANI HENRICI gratiâ stamus; ejusque authoritate, constanti Civium benevolentia fruimur. Utrique debemus quod vectigalium omnium onere, non interruptâ concessione, exempti, specialibus privilegiis ad Ordines suscipiendos, & Sacramenta administranda perfruimur.

Principum Coloniensium in nos benignitas.

Tot beneficiis cùm Serenissimis Bavariæ Principibus devincti sumus, muneris nostri ratio exigit, ut Divinum Numen continuis precibus interpellemus, ut non modò Fundatorum vitâ functorum piis Manibus requiem & gloriam æternam largiatur, sed Successores superstites suâ manu protegat, perpetuâ Domipace confirmet, ac si quando Hæreticos aut Infideles bello lacessant, victoriis nobiliter, atque opimis spoliis onustos in Patriam revehat. Et quia non se solos, suasque Conjuges ac Posteror, sed etiam sibi subditas Provincias orationibus nostris commendatas

Patrum pro Domino Bavaricâ.

& Provinciis illi subditis vota & preces.

voluere Serenissimi Fundatores, illis etiam rerum temporalium prosperum cursum, diuturnum ac felix sub Principibus Bavaris Regimen, perpetuam in *Orthodoxâ Religione constantiam* (quæ MAXIMILIANO præ cæteris omnibus cordi fuit,) & quæ eâ ntitur, veram pietatem, à Deo infimis precibus flagitabimus, ut verum semper sit, eâ in parte *nulli Provinciæ cedere Bavariam.*

*Patrum
Mona-
censium
in exules
benevo-
lentia.*

Finem huic Commentario imponere nefas esset, priusquam debitæ, cum gratiarum actione, laudes RR. Patribus Collegii Monacensis persolutæ sint. Tantâ enim industriâ ad pium hoc Opus incubuerunt P. Joannes Buslidius, & P. Adamus Contzen, quos Serenissimus Fundator ad sacras Confessiones adhibebat, ut majorem ad sua negotia afferre non potuerint. Ad obligationis cumulum & aliud accessit. Nam RR. Patres Germani, dum in Collegiis à Ducibus Baviaræ fundatis divinæ gloriæ & proximi salutis sedulò studuerunt, si Collegii Leodiensis dotandi cogitationem Serenissimo Fundatori non injecerint: certè ad nullas Diplomati conditiones inferendas omninò Pium Ducem permoverunt. Dum enim sagacissimo oculo omnia eorum dicta factaque perlustraret probaretque MAXIMILIANUS, persuasum habuit PP. Anglos, eorum vestigiis, longo licet intervallo, inhæsurus.

Idem in Exules amor in eorum Posteris etiamnum perseverat, qui hujus Collegii negotia tantâ sedulitate procurant, ut neque locorum spatia, neque alio in orbe natos homines prætexant, quorum nostrarum oneri humeros subducant: sed Principum suorum exemplum imitati, *nullum charitati suæ extraneum censeant.*

Quæ Virtutes, ut Serenissimi Fundatoris intentioni satisfaceret, à Majoribus nostris excultæ?

U M nihil æquè ad omne virtutis decus homines impellat, ac monita & exempla paterna, quibus tum signatur via quæ tenenda est, tum ad eam ineundam suavibus illecebris rapiuntur; mirum non videbitur, quos in hoc Collegio nutrit Bavariæ Dux, ad omnem virtutem incitari, *cum animo planè paterno*, salubribus eos monitis instruxerit, suoque ipsis exemplo præiverit Serenissimus Fundator MAXIMILIANUS. In fovendâ Societate JESU Proavi, Avi, ac Patris sui affectum imitatus, Clientibus suis SS. IGNATII, XAVERII, & aliorum Sanctorum & Doctorum Virorum exempla sequenda proponit; ideò nullas in Diplomate suo conditiones apponens, quod persuasum ipsi esset omnes secundum Instituti sui rationem, & Majorum exempla in virtutis & Sapientiae studia incubituros. Formare nempè nostros voluit Pius Princeps ad normam vitæ Apostolicæ (qualem Sanctorum nostrorum vitæ, ipsumque Societatis Institutum exhibet) ut in

Maximilianus Ducis piis monitis & exemplis

ad omnem virtutem excitati Patres,

Angliam regressi, cum virtutis & doctrinae apparatus secum afferrent, qui ad indicendum hæresi bellum, asserendamque Catholicæ Fidei, cum Sanctitate morum conjunctam, veritatem necessarius esset. Quàm hac in parte desudavit Majorum nostrorum industria (res enim nostro tempore gestas non attingimus) paucis hîc dicendum, eæque præ cæteris perstringendæ virtutes quæ usu quotidiano ita se prodidêre, ut latere omninò non potuerint. Quo in tractatu, si nihil illustre, nihil quod Societatem magnopere commendet proponamus, haud ægrè nos passuros fate-mur, ut hoc Religiosæ Juventutis Seminarium, quod, si Funda-tionis tempus spectes, inter ultima est, virtutibus & litterarum studiis postremo loco habeatur.

*Animus
omni in
Propin-
quos af-
fectu ex-
pers.*

Exigebat à suis præcipuè Sanctus Parens noster IGNATIUS *ani-mum omni in Propinquos affectu expertem, & generoso rerum ca-ducarum contemptu imbutum.* Quæ virtutes cum non nisi labo-rioso certamine à plerisque aliis acquirantur, nostris, qui vel me-diocre in animæ culturâ operam posuerunt, mirâ felicitate, vel felici potius necessitate familiares semper fuêre: ut quibus ab ipsâ propè infantiâ pro fide exulibus, omne cum Patriâ, parentibus, propinquis intercilum esset commercium. Hinc fiebat ut amor qui in sanguine junctos, cuique à naturâ insitus est, paulatim lan-guescenti purior in eos amor succederet, quo cunctos in Deo com-plecterentur.

*Mundi
contem-
ptus.*

Ex eadem radice etiam alius fructus pullulavit, *Mundi* scilicet *ex ignorance contemptus.* Cùm enim in pueritiâ aut ipsâ penè in-fantiâ, patrio solo pulsi, Audomarum se conferrent, Seminarii septis inclusi, nullâ Nobilitatis aut divitiarum habitâ ratione, com-muni omnes victu & vestitu uterentur; ita virtuti & litteris ope-ram dederunt, ac si extra domesticos parietes aliud nihil ageretur; neque aliis humana ingenia negotiis distinerentur. Felix sanè, ex miseria exilii, necessitas: nec illi impar, quam in antiquis Angliæ Sanctis prædicant Annalium nostrorum Scriptores, quâ complures

etiam Regii Sanguinis Principes in Monasteriis à tenerâ ætate educati, mundi vanitates *nescisse* potiùs quàm *contempsisse*, perhibentur.

His subnecto *Obedientiam* quâ Sanctus Parens Noster suos, ^{*Obedientia.*} quasi notâ characteristicâ, ab aliis distingui desiderabat. Huic etiam non difficulter assueverunt nostri, non suâ voluntate, sed aliorum nutu duci, etiam à teneris edocti. Adultiores facti *Obedientiam* ita excoluerunt, ut non tantùm expressis Superiorum placitis, sed minimo voluntatis signo obtemperarent. Voces medias & cœptum sermonem abrumpere tam solenne illis fuit, ut primo campanulæ tinnitu, octoginta & ampliùs linguis, per consuetam à mensa relaxationem, solutis, imponi subitò silentium cerneret. Quousque hæc *Obedientiæ* semina excreverint, ex iis liquet quos in Angliam Majores nostri evocandos censuere. Illi certè maxima ex parte ad munia omnia animos attulere planè indifferentes; & sive in Nobilium Palatiis, sive in pauperum tuguriis vitam essent acturi, id præcipuè cordi haberent, ut in majus Dei obsequium, & animarum salutem incumberent.

Ut in Religioso cœtu membra capiti subjicit *Obedientia*, ita ^{*Fraternitas.*} mutuo inter se vinculo connectit *Charitas*. Quæ quanto hic in pretio olim fuerit, vel ipsi testantur adversarii. Eorum certè quidam, nec vulgari inter eos notâ, haud alium (ut ipsi visum est) in benè constituto corpore nævum reperit, quàm quod semper idem vellent nostri, idem omnes sentirent. Singulari sanè Divinæ Clementiæ beneficio evenisse fatendum est, ita hujus virtutis studium viguisse, ut inter fervidæ indolis & diversi ingenii Juvenes, nec verbum *Charitati* dissonum variis annis auditum aliquando fuerit. Quod si aliàs quispiam vel ardore disputandi, vel verbo malè intellecto, læsum se judicans, nimium incalesceret, ubi primùm calor ille resedisset, veniam poscere, & se pro merito plecti desiderabat. ^{*Charitas in proximis.*}

Neque ita privatæ *Charitati* intenti erant, ut desiderari à se

paterentur ea munia quæ ad proximorum bonum obire solet Societas. Provisum enim semper à Superioribus est, ut idonei in Collegio essent, qui, superatis patrii idiomatis difficultatibus, *præberent aures confitentibus, moribundis assisterent, & accurrentes spiritualibus exercitationibus excolerent.* Ad Sacram Exhomologesim tum ex omni Civium ordine, tum præcipuè è Rusticis & Peregrinis magna diebus Festis confluit multitudo. Inter hos varii ex locis longè diffitis Leodium delati, audito Collegii Anglicani nomine, eo se properè contulère, ad sui non dubiam ædificationem & tranquillitatem futuram.

Neque intra domesticos parietes conclusa est indefessa Patrum Charitas. Nulla ulcerum foeditas à Nosocomiis, nullus foetor à pauperum tuguriis eos potuit deterrere, quo minùs, etiam grassante per Urbem lue contagiosâ, derelictis opem promiscuè afferrent, & extremam ad luctam præpararent.

Non est passa Divina Bonitas hos nostrorum labores sperato fructu carere. Complures à nostro commercio in viros planè novos mutati; sopitæ graves inimiciæ; pax integris familiis restituta. Omittendum non est piis monitis instructum fuisse nonneminem, cui post animæ expiationem, suavis à Conscientiæ Moderatore fuit, ut *D. Thomâ Cantuariensi*, magno sui sæculi Thaumaturgo (qui præcipuâ apud nos veneratione colitur) invocato, corporis quoque sanitatem posceret. Paruit æger, ac se derepentè gravissimo morbo liberum sensit, & simul jussit hoc in tabulas referri, suo tempore typis vulgandum, ut debitæ *Deo laudes*, & *Santo gratiarum actiones* redderentur.

*Zelus in
spiritua-
libus ex-
ercitiis
tradēdis.*

Ad *Exercitia Spiritualia* quod attinet, iis varii exculti, ac præsertim Pagorum circumjacentium Parochi; sex quandoque aut septem in anno: fructu non pœnitendo. Nam post subductas vitæ antea actæ rationes, horasque multas in meditandâ Christi vitâ studiosè impensas, eam pietatis flammam concepère nonnulli, ut ad suos reduces, stupentibus quandoque, nunquam non lætantibus

Parochianis non absimilem ardorem inspirarint. Post operam in Ecclesiasticis utiliter positam, fructum ab aliis decerptum, quia minùs expectatum, ideò fortè jucundiozem, subnecto. Hispanus quidam Nobilitate & Officio militari insignis, cùm dies aliquot in sacris illis Exercitationibus posuisset, ac Christi supremi Regis humilitatem attentius considerasset: adeò fastum omnem deposuit ut inter domesticos Collegii famulos cooptari desiderarit. Renuit Rector; sed tandem piâ hominis importunitate victus, manus dedit. Quare Vir Nobilis, non minore nostrorum admiratione, quàm raro demissi animi exemplo, personam & habitum mentitus, bimestri spatio abjectissima quæque famulorum munia, communi cum iis victu & habitatione contentus, obivit. Aliud in alio genere, sed fortè non minùs illustre est. Agricola, cùm mira de Exercitiis Spiritualibus inaudisset, an rustici etiam admitterentur, interrogavit. Patres, re auditâ, hominem peramicè invitatum toto octiduo excoluere, & quidem utiliore labore, quàm ille agriculturam unquam exercuisset. Domum enim reversus, rerum spiritualium peritum, ac magno pietatis sensu præditum semper exhibuit. Usque adeò Regno Dei nulla inepta conditio, sed etiamnum *surgunt indocti, & Cælum rapiunt*, habetque ætas nostra ISIDOROS suos.

Neque segniores erant Patres in hominibus ab hæreticâ pravitate, quâ datâ occasione, revocandis. Interdum duodecim, aut quindecim, quos Divina huc duxerit Providentia, Peregrini Angli in Ecclesiæ gremium uno anno recepti sunt. Neque his contenti ad vicina præsidia excursions institutæ, ut Anglis etiam militibus illic commorantibus opem ferrent, quâ Catholicos Sacramentis roborando, quâ Heterodoxos ad agnitionem veritatis suaviter impellendo. Quod si neque argumentorum pondere, ut est obstinata hæresis, neque Charitatis officiis, ad deliniendos eorum animos accommodatis, moverentur; tunc demùm ad spontaneas pœnas, & preces, pro animabus præsertim in Purgatorio detentis, recurrere,

In Hæreticis convertendis.

Patribus mos erat. Grata hæc Deo fuisse probavit eventus; cum persæpè vix dum peractâ re Divinâ, spontè se obtulerint in Ecclesiæ gremium recipiendos, de quorum antea salute conclamatum penè fuerat.

*In rudi-
bus cate-
chi-
& ex-
hortadis.*

Dum hæc à Sacerdotibus gererentur, minimè otiosi erant Scholastici in salute animarum procurandâ. Sufficientem enim linguæ Gallicæ peritiam nacti, ad vicinos pagos deni aut duodeni, cum adjunctis sibi sociis, Dominicis ac Festis excurrere solebant, ut modò Fidei elementa pueris traderent, modò piâ exhortatione populum excitarent ad fugam peccati, & cætera Christiani hominis officia. Quâ in re adeò quorundam fervor exarsit, ut quater aut quinies in die pro Concione dixerint; pio quasi certamine inter Catechistæ industriam, & concurrentis populi ardorem instituto. Longum foret recensere quot hac ratione à peccandi consuetudine ad seriam pœnitentiam novumque vitæ institutum revocati sint. Id unum referam, dum in quodam pago, Concionator in profanam temerè jurandi licentiam acrius fuisset invectus, adeò impiam consuetudinem detestati sunt rustici, ut, quasi pacto inito, cum vel inter pocula, vel ex subitâ iracundiâ in consueta juramenta erumperent, se invicem admonerent, cohiberentque: *laudabili sanè mutuæ charitatis exemplo*, quo factum est, ut corruptela illa toto ferè pago exularet.

*Humili-
tas.*

His de Charitate dictis, ad *Humilitatem* transeo, quæ virtutum omnium basis est, & fundamentum. Hæc ut sit omnibus necessaria, iis tamen est vel maximè, quibus ex instituti sui ratione per infamiam ac bonam famam cum hæreticâ superbiâ dimicandum. Certè ex Bavarico Gymnasio in arenam Anglicanam descendit nemo, quem multas in humilitatis palæstrâ palmas tulisse non sperarent Superiores. Gravioribus certaminibus, leviori hîc velitatione proludebant, dum mirâ inter se alacritate contenderent purgandis lancibus, verrendis cubiculis, aliisque humilitatis Officiis: idque non tam ex Superiorum præscripto (qui sinunt ista sæpius quàm imperant)

imperant) sed piâ quadam importunitate, ut abjectiora quæque munia vel sibi imponderentur, vel aliis imposita transferrentur in se. Pauperibus ministrandi tam ardens olim desiderium tenuit Scholares nostros, ut id munus studiosè plures ambiverint, factâque potestate, cibos sibi substractos, suisque manibus denuò accommodatos egenis porrigere in deliciis habuerint. His adde publicarum pœnitentiarum usum tam frequentem, ut P. Alexander Gottfredus, Provinciæ olim Visitator, ac universæ postea Societatis Præpositus Generalis, illum magnoperè laudavit, ut qui pro suâ prudentiâ nosset, basim vitæ Religiosæ esse humilitatem, neque illam meliùs quàm usu & exercitatione acquiri.

Humilitatis Filia, occultarumque virtutum index est *Modestia*, *Modestia* quæ internam animi pacem, externâ morum compositione ad *stia* vivum exprimit. Hâc virtute, ceu virtutum omnium ornamento, ut reliqui è Societate, ita Bavariæ Ducis Clientes, adeò olim conspicui fuère, ut plurimos non tantùm rapuerint in admirationem, sed ad vitæ etiam nostræ æmulationem traxerint. Nec rarò contigit in Angliam regressos, licet alieno laterent habitu, suâ se modestiâ, & Religiosâ morum compositione prodidisse. Tam studiosè scilicet in Collegio mores suos ad Modestiae normam finxerant, ut eam (exigente ita tempore) nec tantisper dissimulare nossent. Quid illos memorem, qui dum Leodii versarentur, patrii sermonis nondum gnari, quemadmodum de Sancto Francisco Assisinate legitur, cùm verbis non possent, modestiâ & morum gravitate fructuosè prædicarunt? Cùm aliquoties nostri urgente Magistratu, unâ cum cæteris Familiis Religiosis in Supplicatione (quæ quotannis Festo S. Lamberti instituitur) per Urbis plateas bini incederent, spectaculi novitate delectati (quod Civium benevolentiae maximè tribuendum judico) factam publico injuriam dixerunt, tot viva virtutis simulachra eorum oculis tamdiu subducendo. Primarius è Clero Vir, ubi Litaniis solennioribus in Templo nostro interfuisset, discedens Amico in aurem insusurravit.

O quales Religiosos facit Societas! Ego enim omnes attentis perlustrans oculis, neminem qui ab Altari oculos deflecteret, animadverti. Alius in triclinio acceptus prandio, adeò castigatissimâ oculorum custodiâ obstupuit, ut integri diei itinere, si alias non licuisset, id genus spectaculi libenter se empturum diceret. Ex quibus facilis erit conjectura, quales in legum majoris momenti observatione fuerint, qui se tam religiosè in minimis fideles exhibuerunt. Et quia de minimis est sermo, proditum est P. Provincialem cum olim Collegium visitasset, & post accuratam omnium inspectionem, quid emendandum maximè esset, ediceret, id tanquam capitale suggessisse, nonnullos à mensâ cultellos non satis decenter abstergere: ut mirum non sit abeuntem dixisse, nescire se quibus verbis desideratissimum hujus Collegii statum P. Generali exponeret.

*Oratio
prolixior*

De *prolixioris Orationis & severioris vitæ studio*, id dixisse suffecerit, adeò complures illius exarsisse desiderio, ut cohiberi fræno, non calcaribus incitari debuerint. Hi enim præter consuetum orandi pensum (quod Studiosorum viribus attemperavit S. Parens noster IGNATIUS) varias per diem aut hebdomadam horas Sacris Precibus attribuerunt. Illi diurnâ precatione minimè contenti, nocturnam etiam adjecerunt, ut Christum, qui *erat pernoctans in oratione Dei*, quàm proximè imitarentur. Alii demùm ut sanctum illud Exercitium sibi familiarius redderent, Deum semper præsentem menti exhibere, illius in singulis rebus voluntatem exquirere, ad eamque vel minimas actiones dirigere, connisi sunt. Horis singulis mentem ad Deum elevare, conscientiam excutere, aut post vitam sanctè transactam, piam mortem postulare, tam solenne erat plerisque, ut in consuetudinem abierit.

Mortificatio.

His stimulis ad veram Mortificationem usque adeò incitati fuere complures (mens enim Deo & cælo affixa, corporis effrænes impetus cohiberi desiderat) ut vel cibi parsimoniâ, vel inflictâ sensibus poenâ, aliisvè domandi corporis artibus sibi mortem

accelerassent, nisi modum statuisset prudentia Superiorum. Et verò licet ii subditorum saluti perpetuò invigilarent, nonnullorum ardorem temperare usque adeò non potuerunt, quin spontaneâ sui maceratione valetudinem ita affligerint, ut solum vertere coacti fuerint, donec novæ ad restauranda studia vires sufficerentur.

Hic in se sæviendi ardor, cogitationes nonnullis sublimiores in- Patiendi
deside-
rium. jecit, quod spontaneo cruciatu edocti, quantæ felicitatis esset pro Christo pati non penitus ignorarent, ad rimandas ulterius Christianæ Patientiæ delicias, complures omne lectitandi, meditandi-
que studium dirigebant, quo sæpè factum, ut perpensis Christi, Sanctorumque cruciatibus, generoso animi impetu ad ardua quæque se offerrent. Novus ardor à colloquiis familiaribus frequenter accessit, quibus tum invidendam Martyrum sortem, tum sua similia patiendi desideria, ad se invicem incitandos, sine jactantia exponebant. Quoties inter eos auditum, dum Martyrum gesta recenserent, *felices esse quibus sua fortuna jam peracta esset: Christum qui certantibus adfuit, sibi in occasionibus non defuturum: ut oculo corporis longè distita minora apparent, ita è contra mortem, & quæ eam comitari solent, dum absunt majora & graviora mentis oculo exhiberi, cum præsentia fuerint, ut parva contemni?* Accedit & aliud patiendi incitamentum, à nostrorum Patrum, qui hæreticorum furori victimæ ceciderunt, imaginibus (quæ majorem Collegii aulam dudum impleverunt) quibusque tum hominum noti vultus, tum horrendi cruciatûs instrumenta repræsentantur. His enimverò tantum abfuit ut perterrerentur nostri, ut indè potius ad fortiora agendum, & patiendum incitarentur. Hinc si qua in Anglia exoriretur persecutio, non aliorum qui in certamine versabantur, fortunâ ingemiscere, sed eorum constantiâ commendatâ, se periculo subductos, & quasi ad sarcinas relictos dolere piè solebant.

His, Serenissime Princeps, Majores nostri virtutum exemplis, posteris suis præluxerunt. Si nos, qui eorum locum invasimus

corum vestigiis minùs gnaviter insistamus, segnes torpentesque excitabit virtus Tua, quæ ut aliis Christiani Principis officiis Te tuis amabilem, ita heroicâ fortitudine Romanæ Ecclesiæ & Imperii hostibus formidabilem reddidit. Privatam virtutem colere, & necessario ad Sacrum contra Hæreticos Bellum apparatu nos instruere, Tuo exemplo discemus, & præcuntem Te alacres subsequemur.

*In quæ Scientiarum & Artium
Studia incubuerint?*

U N C de Litterarum Studiis, quæ à nobis pa-
riter requirit Serenissimus Fundator, paucis agen-
dum. Triplicem, de more Societatis, Theologiam
audiunt nostri: Scholasticam, Moralem, ac
Polemicam. Illam juxta mentem D. Thomæ
Professores tradunt duo, & in rimandis Divino-
rum Mysteriorum secretis quadriennium impendunt. Has singuli
tractant Professores, vel perplexos Conscientiæ casus explicando,
vel Catholicæ Fidei placita contra hæreticos asserendo tuendoque.
His accedit Sacræ Scripturæ Interpres, qui Sacros Codices ordi-
ne percurrens, in solvendis locorum difficiliorum nodis versatur.
Cum verò ad debellandam hæresim studia nostra maximè dirigan-
tur; Professoribus omnibus ex æquo incumbit, datâ occasione, hete-
rodoxorum errores refellere, ac Fidei nostræ Mysteria contra falsi-
tatis Patronos stabilire. Neque exiguus vel ex privato studio, vel
ex familiari cum Sodalibus discursu, fructus colligitur, dum modos
artesque practicas excogitant, quibus doctos æquè ac indoctos in
veritatis agnitionem inducant. Quæ methodi, cum omnibus inge-
niis accommodentur, magno fuere usui, ad complures, ut

*Theolo-
gia.*

*Sacra
Scriptu-
ra.*

experientiâ didicimus, in Ecclesiæ gremium reducendos.

*Lingua
Sacra.*

Quo facilius autem omnibus Hæreticorum fraudibus maturè occurratur, quibus, avium instar, mos est nullo in loco diu consistere, & quod in Latino tot jam per sæcula recepto textu, aut in propriis ipsorum Bibliis non inveniunt, in reconditorum linguarum latebris asylum quærere, nunc Græcos, Hebraïcosque Codices, nunc Syriacam, Chaldaïcam, & Arabicam versionem in causæ desperatæ patrocinium advocando; duplex apud nos Linguarum, ad Theologiam Polemicam maximè conferentium, lectio instituta est, ac etiamnum viget; altera Hebraïcæ quotidiana; Græcæ altera, sed minùs frequens, quippè quæ non tam acquirendæ, quàm retinendæ istius linguæ notitiæ à plerisque nostrum in Scholis minoribus ultra mediocritatem acquisitæ, destinatur. His nonnulli ex privatâ industriâ non vulgarem adjecere peritiam aliarum linguarum Orientalium, earum præsertim quæ reperiuntur in Bibliis Polyglottis; ut sic promptius argumentis Hæreticorum indè petitis obviam iremus, nec ausint iterum Ministelli (quod cum summo suo pudore & dedecore aliquando facere aggressi sunt) Versus nobis Homerianos inter disputandum pro Sacro Textu obtrudere.

Philosophia.

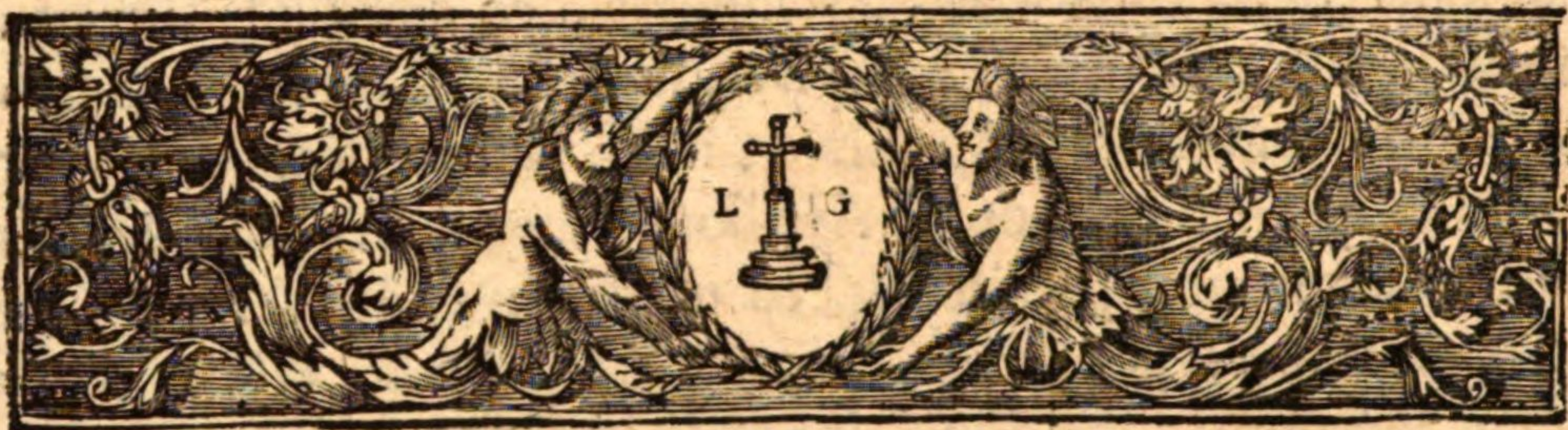
In tradendâ Philosophiâ, non modò Scholæ Peripateticæ dogmata per triennium, terni explicant Professores, sed in rimandis etiam per experimenta naturæ arcanis seduli sunt plerique, ut omni scientiæ genere instituantur nostri, quod in Angliâ præsertim habetur in pretio. Ad hoc suam etiam operam confert Matheleos Professor, quæ scientia etiam apud nostrates maximè colitur. Hic ab Arithmeticâ & Geometriâ ducto initio, ad Mechanices Staticesque arcana, motuum leges ac potentiarum augendarum rationes contemplandas progreditur. Perspectivam deinde & Opticam tractat: & præmissâ utriusque Globi notitiâ, ad Cœli, Syderumque varios motus & phases considerandas ascendit. Ecclipsium ac Cometarum hypothesen propria plerumque, eâque

*Mathe-
maticæ
Discipli-
na.*

multiplici experiētiā stabilitas illustrat, ac quicquid Astronomiæ limitibus continetur, complectitur. Neque defuere aliquando qui his tractatibus, Algebram, methodum indivisibilium, & recondita quæque ex Conicis Apollonii Pergæi, & recentiorum inventis deprompta, adjicerent. Id universim dixisse sufficiat, nil à *Societate Regiâ*, quam CAROLUS II. Londini erexit, ingeniosius inventum, sive Physicam, aut Mathematicam spectet, quin id arripuerint nostri, atque perpoliverint: quo factum ut scirent necessaria, curiosa non nescirent.

Famulantur hæ artes disciplinis sacratioribus, iisque persæpe data nostris occasio ulterius se insinuandi in Doctorum hominum familiaritatem: Et cum de naturæ arcanis disserentibus aurem præbuissem, de Fide, rebusque salutem animæ spectantibus, nec illibenter, nec inutiliter loquentes audierunt.

*Nonnullorum Leodii piè morientium
Elogia.*

*Viri pii
omni stu-
dio vir-
tutem
celant.*

*Quorum
hic elo-
gia?*

HASTUM animi alioquin generosi labem, vera virtus averfatur; & quò meretur magis in omnium oculos incurrere, eò diligentius in latebras se abdit. Uno Deo teste vivere, sola voluptas humilis *Francisci*, & cum eo, omnium, qui genuinam sectantur sanctitatem. Hinc Viris piis tot simulandi artes, tot interna animi bona occultandi viæ: ut non magis adipiscendæ, quàm celandæ virtutis desiderium præ se ferant. Ex Alumnis tuis, Serenissime Princeps, his artibus latuisse complures extra dubium est. His abstinentiam in stomachi debilitatem, illis secreto in conclavi orandi studium, in fugientem confortii morositatem rejicientibus, aliisque causas alias prætexentibus, ut purius soli Deo mentis corporisque obsequium deferrent. Aliquorum abscondi virtus non potuit, è quibus, paucos tantùm subjiciemus: Si enim omnium, qui Tuâ, Majorumque Tuorum benevolentia hic usi sunt, res piè gestas, mortemque pari laude obitam describendam susciperemus, FLORUS ANGLO-BAVARICUS in Provinciæ omnis historiam excrefceret. Id quoque præ cæteris curæ nobis fuit, ut ex omni classe feligerentur nonnulli, ne dum hi abundarent domesticis pietatis exemplis, iis se alii omninò destitutos quererentur.

In

In P. Thomâ Sotovello lis amabilis doctrinam inter & virtutem institui videbatur. Ab ejus ore, tum prudentiâ tum litteris Primarii Civitatis Viri, unicè pendebant: illius tamen ingenii profunditatem ita mirabantur, ut emicantem ex omni vitâ modestiam ampliori præconio efferrent. Certè primæ Vir Nobilitatis tantam scientiæ lucem, tam rarâ conjunctam cum humilitate in alio nemine conspexisse se dixit. Cùm omnibus regendis par esset, vel minimo Superioris nutu quocunque flectebatur. Angelicam mentis corporisque puritatem severo Religiosæ Paupertatis cultu ornat. Silentii ac disciplinæ observantissimus, religiosissimo cuique quotidiana dabat virtutum penè omnium exempla. Quo porro studio obiret, quæ divinum cultum proximè spectarent, ex coliquet, quod Horarum Canoniarum pensum è genibus semper persolveret: Missæ verò Sacrificium tam spectabili decoro perageret, ut ejus sibi proponerent formam, qui esse cuperent exactissimi. Seu mente, seu voce oraret, adeò in Deo cogitationem defigebat omnem, ut rarissimè ad alia divagaretur. Hinc Cœlestium rerum sensus suavissimus, terrenarum ferè nullus. Ex hac Supremi Numinis tum reverentiâ, tum amore, flagrantissima ingenos, in ægros, in hospites charitas emanavit. Cùm bello Suecico ardebat Germania, exules indè Patres ac Theologos, ut missos Cœlo Angelos, tenerrimo affectu complectebatur, promovebat in studiis, & meliorum expectatione temporum recreabat. Raras animi dotes licet modestiæ velo tegere niteretur, his tamen aliisque insignem virtutibus suspexere omnes, cum morbo, ex subitâ, dum sacris operaretur, formidine corripitur. Tentant omnia Medici, quæ afflictam restaurare valetudinem solent, sed frustra. Ad mutandam itaque tantisper auram Wattenas mittitur: ubi dum exemplo Tyronibus ad virtutem præit, ingravescente paulatim infirmitate, mortis quietissimæ exemplo, iisdem ostendit, suavem omnino esse Religiosæ vocationis fructum, cùm ejus gustu mors ipsa dulcesceret. Obiit die 11. Octob. anno 1637.

P. Guli-
elmus
Savillus.
& P.
Henricus
Hollan-
dus.

Nobile par senum, quos eximia virtus similes, & similis miseria, patientiæ & charitatis mutuæ socios fecit, Floro nostro disjungere nefas esset. Separati laudem quisque suam mereretur, conjuncti illustrius quiddam præ se ferre videntur, quod eximiam in omni vitâ virtutem P. Gulielmi Savilli, & P. Henrici Hollandi posteritati commendet. Ex Angliâ uterque oriundus, vitam, absolutis studiis, maximâ ex parte in eâ piis laboribus excolendâ traduxerunt: egregiis ad illud munus, tum à naturâ tum à gratiâ, dotibus instructi. In Hollando *Columbæ simplicitas*, in Savillo etiam *Serpentis prudentia* eminuit. Uterque comis & affabilis adeò, ut ipsos etiam Heterodoxos sibi devincirent. Hoc modo pluribus ad fidem traductis, pluribus in eâ roboratis, gratum Deo, & utile proximo, obsequium præstiterunt. Sub annum hujus sæculi quadragesimum, Rebellibus Anglis crudeli bello Regem suum laceffentibus, sævissima, in Catholicos Regi semper fidelissimos, coorta est tempestas. Hæc ita jactatus uterque, ut vincula & mortem in dies penè singulos præstolarentur. Savillus tamen, licet animum ad omnia promptum afferret, Dei nutu è maximis periculis ereptus, hostium manus evasit. Captus ab Apparitoribus Hollandus carceri datus est, & mox in judicium vocatus, Sacerdotii solius causâ, capitis in se latam sententiam lætus audivit, dolens non pertulit, mortis poenâ exilio commutatâ. Cruce tamen, quam tantoperè amabat, non diu caruit. Accedente enim ad grandem viri ætatem, humidi carceris illuvie, *Auditum* penè amisit: ac urgente exilii sententiâ, ad Leodiensæ Anglorum Collegium missus est. Sub idem tempus P. Gulielmus Savillus, quâ nimîâ legendi assiduitate, dum persecutores fugiens lateret, quâ nocturnorum, dum difficillimo tempore eum Charitas evocabat, itinerum incommodis, defluente in oculos noxio humore, *Visum* ita perdidit, ut à nocte diem vix discerneret. Quare Leodium & ipse missus est, ubi rerum spiritualium præfecturam variis annis gessit. Hic sanctum inter pios Senes certamen institutum, quis alterum mutuæ

charitatis officiis superaret. Savillus, qui auditu pollebat, ad Religiosæ vitæ munia vel vocantis vel avocantis campanæ signa Hollando patefacere; hic vicissim oculorum beneficio, si exeundum cubiculo esset, cæcum manu ducere, gradus difficiliore notare, & in hortum quandoque ad captandam auram ducere & reducere. Cumque surdaster omni ferè cum nostris commercio privaretur, Savillus gestu & nutu, ut est ingeniosa Charitas, cum eo agere, & dum fictior aura audiendi difficultatem minueret, de rebus piis familiariter tractare: Deo benignè disponente, ut Savilli vocem præ cæteris omnibus distinctius audiret. Neque hac in parte cæco defuit Hollandus, quod persæpè (ex quo plurimum solatii capiebat Savillus) pium illi libellum prælegeret, ut perpetuæ noctis tædium levaret. Hoc pacto, varios annos, sensuum defectum ut patienter ferebat uterque, ita mutuâ operâ supplebant, cæco pro utroque audiente, & surdastro oculos amico benevolè commodante. Neque defuere piis Senibus aliarum virtutum ornamenta. Savillus, cum rerum Divinarum meditationi ferè totum se daret, plures quotidie horas, sancto illi Exercitio impendebat. Reliquum diei vel piis monitis, Religiosos ad se accurrentes, instruendo, vel Sacræ Læctioni (pluribus ad hoc ei operam commodantibus) aurem præbendo, traduxit. Hollandus vocali Orationi præcipuè deditus, à manè ad vespèram, à se constitutum precum pensum persolvebat, de hoc unicè questus, quod tempore careret, licet nullâ re aliâ distineretur. *Brevissimi nimiumpiè occupatis sunt dies; nihil, aut aliud agentibus longissimi.* Savillus, omnis, quod ex Deo non erat, solatii fugiens, Hollandus à mundi curis abductus, Paupertatis cultor tam eximius fuit, ut nec rem minimam sine Superioris licentiâ suis usibus adhiberet: Uterque demùm Religiosæ Disciplinæ custos erat tam accuratus, ut neque oculatissimus quisque nævum in illis ullum conspiceret: Mutuis hoc pacto charitatis officiis insistentes, ac tum sibi, tum aliis virtutis face prælucentes, mors ad tempus diremit. Dum

enim Savillus spiritualia exercitia Scholasticis nostris traderet, simulque ipse obiret, eo pietatis ardore inflammatus est, ut is non modò vocis accentu se proderet, sed ex oculis etiam, totoque vultu promicaret. Sed octiduo nondum elapso, mentis corporisque nimia contentione febrim contraxit, quæ consumptis paulatim viribus, corpus tumulo, animam cœlo, uti confidimus, intulit die 6. Octobris, anno à partu Virginis 1654. P. Hollandus suo viduatus Achate, mediâ tantùm sui parte vivere videbatur, licet non modò Collegii Rector, sed Sodales omnes, opem solatiumque, quâ possent arte, optimo Seni impertirent. Hac occasione vel maximè patuit, quo patiendi desiderio teneretur. Diu se vivere dictitabat, quod indignus fuisset pro Christo mori, Nepotisque sui P. Thomæ Hollandi, qui ob fidem passus est, beatam sortem, summâ animi teneritudine prædicabat. Tam piè dispositum morbus corripuit, & ut pia utriusque vita suadet, socio in cœlesti gaudio conjunxit 29. Februarii anno 1656.

P. Franciscus
Linus.

P. Franciscus Linus mitissimo Vir ingenio nullique unquam offensæ, vel dandæ, vel accipiendæ obnoxio, adeò mentis semper æquabilis constantiâ eminebat, vultuque semper eodem, nunquam ut alius à se visus sit. Ab arrepto Religiosæ vitæ instituto, se totum inviolabili Regularum manciparat observantiæ, adeò ut qui sagacissimo oculo multis eum annis observarant, nec umbram levissimæ transgressionis cernerent. Obedientiæ studium probat constans nihil præter consuetudinem agendi voluntas, nisi expressa Superioris facultas accederet. Juxta factam à se hypothesim, Solis defectum observaturus, Mathematico apparatu se instruxerat; cum audito ad celebrandum Missæ Sacrificium vocantis campanæ sono, ad Templum properè se contulit, ne tantillâ morâ obedientiam læderet. Dum ad Meditationem matutinam se accingeret, expeditissima, ut putabat, motûs perpetui peragendi ratio occurrit: ad manum erant necessaria, in promptu periculum; at quod sanctum orandi Exercitium eâ horâ regula præscriberet, inanem

speculationem Obedientiæ postposuit. Dum Ministrum Leodii ageret, ut à Disciplinæ Religiosæ sanctitate, nec hilum deflectebat ipse, ita ab aliis eam severè exigebat, eo tamen semper temperamento, ut regularum observationem, morum suavitate, & optimo exemplo suaderet potius quàm extorqueret. Neque defuere qui dicerent, solam ejus sine voce præsentiam, majorem disciplinæ reverentiam incutere, quàm posset acrior aliorum reprehensio. Si verò verbis opus esset, efficacibus illis quidem utebatur, sed adeò omni felle vacuis, ut neminem non moverent. Si quando è loco superiori ad nostros diceret, veteris Eremiti incolam dixisses: omni, ut corporis, ita verborum, cultu semoto, quàm quinquaginta annorum spatio moribus prædicârat, Obedientiam, & Regulæ observationem perpetuò inculcabat. Sorores geminas, Humilitatem & Paupertatem tenerrimè amabat. Vili vestitu semper contentus, aliâ ad scribendum chartâ vix utebatur, quàm cujus altera facies, scripturâ, aut lituris inducta esset. Eâ autem erat animi demissione, ut se omnibus submitteret, æqualibus passim, sæpè etiam inferioribus se regendum permittens. Ad mortificationem quod attinet, quâ curâ sensus in officio contineret, vel indè patet, quod oculis non nisi ad legendum, scribendumvè uti videretur. Gustui usque adeò non blandiebatur, ut ciborum saporem quâ posset arte extingueret. Unicâ, sine delectu, lance contentus, sufficiens corpori alimentum vix dabat, quo vires adeò afflixit, ut vertere se in lecto tandem non posset, nedum indè exurgere, non tam senio quàm spontaneâ esurie languescens. Ad mortem, ut nonnullorum est opinio, ante præcognitam, omni liber sollicitudine, quasi ad lectum fessus properavit, & mentis ad extremum compos, Judicis dicam tribunal, an Sponsi thalamum intrepidâ fiduciâ præstolatus est, Die 25. Novembr. anno 1675.

P. Thomæ Cornforthi vitæ ratio, & exantlati in Angliâ labores hîc breviter perstringendi. Venerabili canitie Senem non absimilis

P. Thomas Cornforthus.

morum candor ornavit. Dum vineam Anglicanam difficillimo tempore excoleret, ut persequentium manus evitaret, sæpius arcâ includi debuit, sæpius cum personâ vestem mutare. Muneri tamen suo, tam sedulò insistebat, ut à constantiâ invictique animi firmitate, plurimum commendetur. Rebus Divinis tenerissimo pietatis sensu inhærebat, iisque adeò se totum addixerat, ut quid in Orbe fieret, qui regerent, quæ bella gererentur penitus ignoraret. Niveam innocentiae vestem, quam à Sacro Fonte induerat, ad octogesimum vitæ annum gravioris puram labis conservavit. Hanc felicitis æternitatis Arrham moriens secum tulit, anno hujus sæculi 50. Maii mensis die 14.

Vitæ pientissimè actæ in memoratis Patribus sub aspectum dedimus exempla. In Scholaribus, si non diuturnioris vitæ singularia merita, at mortis certè non vulgaris specimina, (ut sua sit narrationi varietas) in medium proferemus. Andreas ergo Wilsonus in Collegio hoc Philosophiæ Candidatus, Audomari valetudinis recipiendæ spem cum certâ Immortalitatis fiduciâ commutavit. Qui hujus Viri heroicam in doloribus tolerandis constantiam, profundum sui contemptum, sublimem in Deum fiduciam, & amorem ardentissimum, ejusq; cum voluntate strictam consensionem consideravit attentius, meritò dubitaverit quænam ex his virtutibus clariùs in eo effulserit. Hiulcâ ad nuda propè ossa undecim in locis carne, jacebat patientiæ victima, diu noctuque cygneâ voce ingeminans. *Auge Domine patientiam, auge dolorem.* Domine si vis in hâc Epiphorâ, in hâc tabe, & imbecillitate, in hâc febri me permanere, ad dies, ad menses, ad annos, imò & annorum myriades, sis benedictus, sis benedictus, sis benedictus. Erant hæc non exæstuantis fervore orationis animæ, sed in ipso cruciatu versantis verba, admiratione sanè dignissima. Ad vitæ longioris periodum duo invitabant, *Pati & Mereri.* Ad contrarietatis metam etiam duo, quod numero Deum offendentium unus, ut aiebat, detrahendus, & albo Deum collaudantium unus, ut

fidebat, adjiciendus esset. Mortem non longè abesse admonitus, flagellis, cum suâ non posset, ut alienâ in se sæviretur manu, ad sacri Viatici apparatus, enixè postulabat. Petenti porrò vimineo humi strato locari non est denegatum: quâ animi corporisque submissione, ubi extremum Sacro Pane refectus fuisset inter suavissima JESU & MARIAE nomina, placidissimè expiravit. Cruciatum juvenis nunquam satur, in quorum complementum ut S. Catharinæ Senensis Coronâ Spineâ cohonestaretur, à Deo suaviter postulabat. Voto quidem potitus non est, non minore tamen beneficio cumulatam haud immeritò dixerimus, cum ut JESUM suum in latere vulneratum referret exactius, vehementissimum & ipse in latere dolorem sensit. Hunc tanquam thesaurum, Medicos aliosque celabat, (conscientiæ tamen Moderatorem excipio) ut sacrificium quò occultius, eò gratius patienti Deo offerret. Quàm autem secum post mortem beatè ageretur, amicissimo sibi, dum viveret, P. Odoardo Keynes Grammatices Professori, se illi clarâ in luce conspiciendum exhibendo, luculenter indicavit; cui (ob tenuissimas quasdam labeculas severè priùs castigato) ut eximiæ comparandæ perfectioni magis magisque infudaret author fuit. Porrò singulares hæc Numinis gratias in se attraxit Andreas, læto & alacri contemptionis desiderio. Si quando ab hebetiori ad Philosophiam ingenio, hæreret coram omnibus & confunderetur, miro interiùs gaudio delibutum se sensit. Ut hoc se demittendi studium ulteriùs porrigeret, poenis impositis, ob minima etiam errata, castigari se à Superioribus impetravit; eundemque in finem, Monitorem fidelem, quem, *Paternum* appellabat *Amicum*, elegerat. Huic de minimis curæ accedunt Colloquia spiritualia, quorum erat sitientissimus; circulosque, si quos iisdem ferendis minùs aptos reperisset, studiosè declinabat. Beatæ Virginis, cui ex asse mancipatus erat, genibus nixus, manè & vespere benedictionem petebat, & si quando negotii quidpiam cum alio peragendum haberet, Tutelari

eiusdem Angelo commendatum rei exitum impetrabat.

Richar-
dus Ful-
woodus

Andræ è multis parem, non sine aliorum fortè injuriâ, Richardum Fulwoodum selegimus. Hic Spiritualium Exercitiorum tempore prospiciebat eccui rei ad vitæ æternæ lucrum, per decursum anni insequentis insudandum potissimum esset. Nec major in proponendo fervor, quàm fidelitas in exequendo proposita eluxit, dum omnia progressûs spiritualis impedimenta promptissimè amoveret. Regularem observantiam à se ad amussim exigebat, æterna spirabat, corde, ore, & opere sectabatur. Deum in omnibus quærebat, à quo è medio studiorum cursu raptus, ingenti suo solatio, nostrorum verò desiderio, in vitâ paucorum annorum breve nobis exhibuit virtutum compendium. Lectulo affixus, Symbolo recitato Ecclesiæ, votorum iteratâ nuncupatione, Societatis se Filium profitebatur. Duplici hoc fiduciæ tectus clypeo, ingenti animo, ad ingentes se disponebat calculi cruciatus, quibus gravissimè sævientibus, ab astante quodam monitus ut *Maria Mater gratiæ, Mater Misericordiæ* identidem repeteret, suavissimo parebat affectu, aiens: his Patronus meus Sanctus Richardus moribundus utebatur verbis. Tum, S. Richarde ora pro me, & mecum iterum, iterumque, quo olim animi sensu, ingemina *Maria Mater gratiæ, &c.* Crucifixi impetratam imaginem avidè stringens, nullum eandem suaviandi, amplexandi, lachrymis irrigandi finem fecit. Patri monenti, caput ne fatigaret, & quomodò, inquit, fatigari possum Deum meum amando, quem nunquam in vitâ satis amavi; sine me, Pater, JESUM meum amare, amando suaviari, suaviando delectari. Jubenti tandem Patri paululum ut reponeret: Deponam, inquit, Obedientiæ amore, etiam ipsum meum amabilem JESUM. Hæc ille mente in Deum defixâ, dum corpus acutissimis stimulatum cruciatibus, quiddam supra humanas vires tolerare videbatur. Interrogatus, quâ maximè parte doleret: Toto, inquit, corpore. Ad hoc reponenti cuidam; eò es JESU tuo similior: Minimè

Minimè, ait, deest corona spinea; hanc, mi bone JESU, si lubet, concede. Sic inexplibili ardens patiendi desiderio, & acerbissimis absumptus doloribus, JESU suo, ut confidimus, obviam processit, immarcescibilem gloriæ coronam accepturus, miris interim pietatis stimulis omnium astantium pectoribus infixis.

Ægrè me abstineo quin hoc loci felicem vitæ exitum subjungam Simonis Russelli, qui ad acceptum mortis nuncium animavit se lætâ hâc exclamatione. *Eia eamus, subvolemus in cælum.* Sanguine suo exarata vota, expetitur moriendi à Rectore præceptum, & impetratus ad mortem facer Divo Matthæo dies, ipsius Sanctitatem non leviter commendant. Habet & Francisci Palmerii, acutissimi ingenii juvenis, vita ab omni gravioris noxæ piaculo immunis, habet & mors quam imperterrita appetivit animo, parem innocentiae, parem patientiae laudem. Thomæ verò Evanii non ita pridem mortui, eximiis prorsus meritis, ad cumulum accedit longo certamine fortissimè profligatus Dæmon, nequicquam cum morte luctanti terribilis instans. Sed hos, aliosque non absimiles, studio brevitatis allectus, volens prætermitto.

Divinæ benignitatis, nullam à suo regno conditionem excludentis, illustre præbent documentum, Gulielmus Brunus, & Rogerius Gerardus. Hos dispari ortos profapiâ, dispari in certamine paribus armis pugnantes, par contra seiplos victoria coronavit. Gulielmus illustri genere natus, de mundi vanitate, cui à puero innutritus fuerat, domito fastu triumphavit. Rogerius ex abjectis natalibus, ulteriùs se abjiciendi aniam nactus à nativâ vilitate ad eximiam virtutem, humilitate surrexit. Nunc de utroque sigillatim.

Guliel-
mus
Brunus,
& Roge-
rius Ge-
rardus.

Gulielmus Brunus, Comitum de Monte-acuto Nepos, Frater, & Patruus, Materno genere non minùs illustris fuit, utpotè Ducibus de Feriâ (quorum magnum est in Hispania nomen) sanguine vel affinitate conjunctus. Venationi, velocium equorum

curſibus, & cæteris aulae paternae oblectamentis, à puero affue-
verat, iisq̃ue Adoleſcens magnoperè delectabatur. Splendor illi
veſtium, menſa lautiſſima, cæteraq̃ue, quæ familiae ſplendorem
decerent. Quæ autem juvenilis ætatis pudorem læderent, averſa-
batur adeò, ut illibatam Innocentiae Baptiſmalis ſtolam, nullâ
graviori maculâ fædarit. Lauretum pietatis cauſâ profecturus, Au-
domarum deſlectit, ubi injecta illi à Deo cogitatio, ſacris Sancti
Ignatii Commentationibus aliquot diebus ſe exercendi. Hic vitam
anteactam, ac rerum caducarum vanitatem reſcolens, fixum ha-
buit ſæculo renunciare. Ad Societatem deindè animum adjiciens,
in Coadjutorum temporalium gradu maluit conſiſtere, quàm ad
Sacerdotium aſpirare: Deo, humilitatis exemplum in Gulielmo ex-
hibere, jam tum diſponente. Quàm verè cum habitu mentem
mutarit, ſtatim patuit. Molli olim culcitrà jacere ſolitus, nunc
laterculo pro pulvinari uſus, nudo cubabat aſſere. Veſtium ſplen-
dorem, vili tunicâ commutavit; eâq̃ue ſolâ ſuper induſio, etiam
gelidâ hyeme contentus erat, quòque ex Culinae miniſteriis ea
eſſet ſordidior, eò ipſi ſumptuoſior, ſplendidiorq̃ue videbatur. Do-
mandis olim equis ſtuduerat, nunc flagris & jejuniis carnem ſub-
jiciebat ſpiritu. Olim amplo famulitio ſtipatus gradiabatur, nunc
famulis ipſis famulare obſequium exhibere in deliciis habuit. Dum
viliffimo diſtineretur officio, de familiae illius ſplendore mentionem
fecerat non nemo. Subiraſci Gulielmus, & mallem, inquit, eje-
ctamenta hæc, (quæ fortè ad porcos defererebat) in humeros ejeciſ-
ſes. Interea Mater, ſordidâ Nati, ut putabat, Sanctitate, maculam
Familiae aſpergi rata, per litteras admonet, Nominis, Familiaeque
rationem habeat. Cui ille modeſtè; ſint, inquit, tibi, Mater, de-
liciae tuæ, meas mihi, obſecro, ne eripito. Simulq̃ue ſyncerè fa-
tebatur eo ſe ex hac ſuâ humiliatone liquidiffimæ voluptatis ſen-
ſu perfundi, ut exprimendo non eſſet. Sed nunc Gulielmum
Mariae ſanctum otium, cum pio Marthæ labore conſociantem
videamus. Cùm Collegium Leodiènſe extrueretur, lapides admovere,

terram inutilem & sordes amoliri, & inter bajulos onera portare consuetum illi fuit. Corbe vimineâ, more bajulorum, tergo alligatâ, injectam humum, aut lapidum fragmenta, ultrò, citròque cum portaret, ex *Libello de Imitatione Christi*, dum ad excipienda onera sederet, pia aliqua documenta legebat; dum incederet, lecta recolebat. Hac ratione, non tam, repetitis frequenter (ut de veteribus Anachoretis Cassianus) mentis ejaculationibus, quam vix interruptâ cœlestium rerum cogitatione labores condiebat. An hæc consuetudo ex longâ meditatione ortum duxerit, an eam consecuta sit, haud facilè quisquam asseruerit. Certè eminuisse eo in genere Gulielmum, extra dubium est. Binas manè ex solido horas, totidemque à meridie, si qua labori requies concederetur, meditationi, dicam, an contemplationi? tribuebat. Certè ubi veritatem apprehendisset, ea sine discursu intellectum veritatis luce, voluntatem amoris igne perfundebat; neque foris strepitu, hominumve frequentia, hanc purissimæ mentis cum Deo unionem interrumpente. Eâ fuit intentionis puritate, ut viginti annorum spatio, cœli aut inferorum, neque semel habitâ ratione, in Deum ob amorem, quo dignus est, se suaque omnia referret. Mors vitæ similis, peste tactum abripuit. Quam instare ubi percepisset, Rosario de more ad collum appenso, Christi Corpus habens in pectore, Deum in corde, JESUM in ore, sanctâ quiete compositus est anno 1637.

Gulielmus itaque, sui, salutisque æternæ, ut piè credimus, jam securus, Rogerium Gerardum, rei temporalis adiutorem alium (morum similitudine sibi devinctum) per quietem monet, ex pestilente, quâ tenebatur, feбри, vitæ ipsi finem instare. Natus erat Gerardus humili in Westphaliâ loco, sed ideò solùm infelix, quod Lutheranam hæresim Materno cum lacte imbibisset. At Pastor Cœlestis qui eum inter suas oviculas agnoverat, domum nostram direxit: ubi Fidei mysteria edoctus, non hæresim modò dedidicit, sed (probatâ prius constantiâ) cum Religiosæ vitæ

instituto commutavit. Neque duplici hac ad fidem, & JESUM conversione contentus, perfectionem in perfectione quærere cœpit; eoque, de gradu ad gradum ascendens, devenit, ut Superiorum permisso, *ad omnes Societatis Regulas accuratè servandas voto se obstrinxerit.* Quare in Cōstitutionum omnium perfectionem intentus, illam præ cæteris cordi habuit, *quæ majorem sui abnegationem, & continuam omnibus in rebus mortificationem præscribit.* Ex hâc regulâ corpus tractabat durissimè, sensus in officio continebat; animi motus omnes rationis fræno coërcebat, eoque tandem devenit, ut vix ullam regulam observatu faciliorem, dictitaret. Dum Sanctæ Theresiæ vitam attentius perlegeret, hos Divinæ lucis radios pectori ejus Deus infuderat, ejusque illapsu adeò recreatus est, ut humi stratus, Angelos, Cœlitesque omnes, ad reddendas secum Deo gratias enixè incitaret. Ad fovendam hanc flammam, exercitiis spiritualibus, præter morem Societatis, per mensem vacavit, quibus tanto perfectionis studio exarsit, ut accedente Superioris voluntate, Divam Theresiam imitatus, aliud votum nuncupârit, *faciendi in omnibus quod perfectissimum, Deoque acceptissimum judicaret.* In hoc, ut sic dicam, culmine constitutus, mirum non est, si omnium virtutum ornamentis præluxerit Sociis. Rarâ erat sui despicientiâ, utque se omnibus vilem exhiberet, sordidos natales, in sæculo inediam, rerumque omnium indigentiam crebrò commemorabat. Mensæ, ad necessariam corporis refectionem, accumbens, quicquid placere gustui potuit, à se removit. Superiores interea, Beati Aloysii exemplo, ut vigiliis vigiliis, jejuniis jejunia, flagra flagris adderent, nunquam non rogando fatigabat. Gerardus ita mundo mortuus, soli Deo vixisse visus est. Cum eo certè nunquam interruptum commercium habuit, non diurnis modò, sed nocturnis horis (brevis enim somno usus est) sanctam illius voluntatem exquirendo, ad eamque exequendam gratiæ Divinæ opem postulando. Deum in proximis intuitus, debito omnes amore & observantiâ coluit. In Supe-

rioribus Christum, in Patribus Apostolos, in Fratribus Discipulos venerabatur; dumque Sanctorum, ut aiebat, commercio se indignum crederet, in eorum contubernium, ut piè conjectari licet, admissus est. Anno 1637.

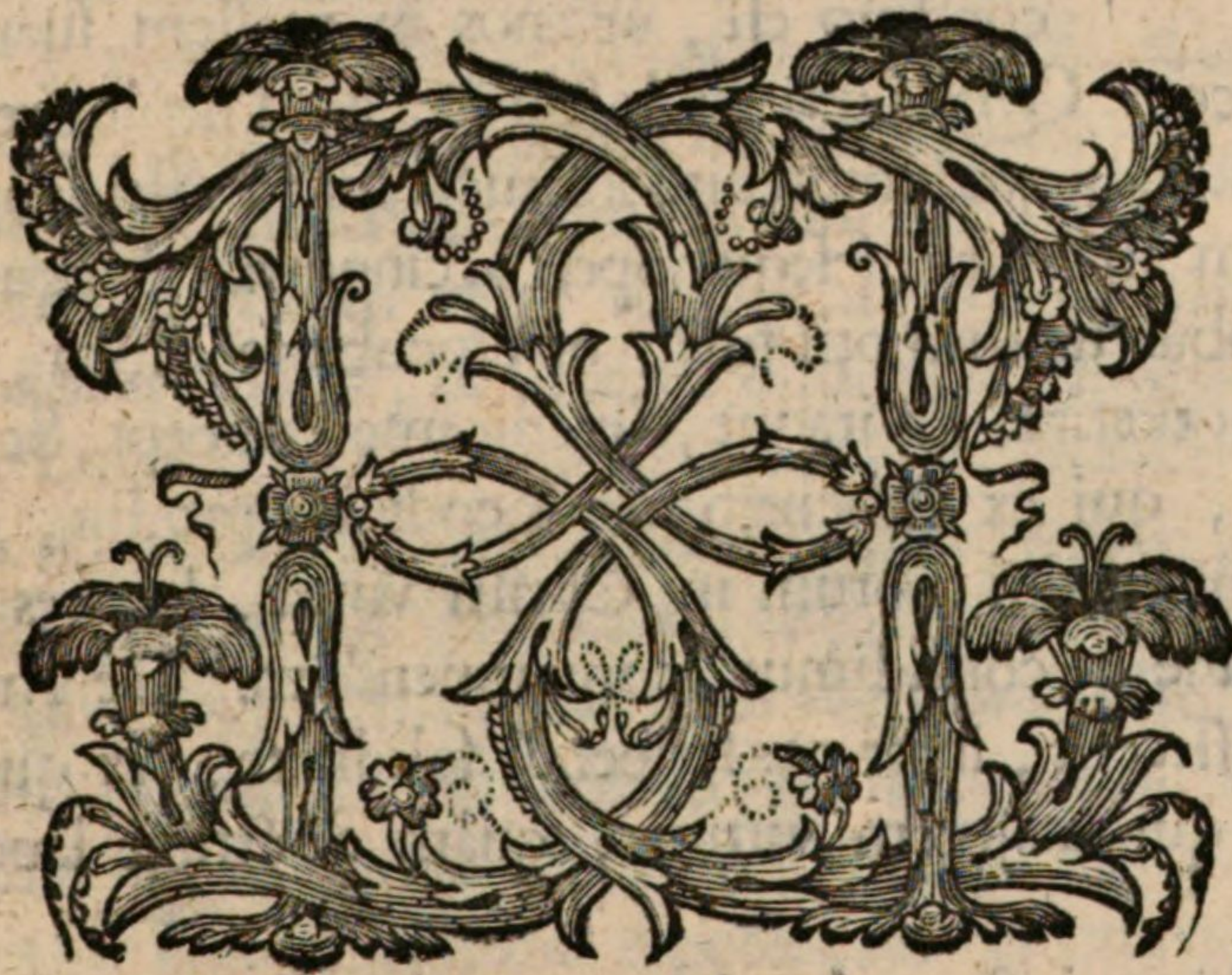
Josephum Lowicum potius virtutum, quàm natalium splendor illustrat. Parentes solâ pietate divites, quoad cætera pauperes & despecti, in carcere, quem Fidei causâ perpeffi sunt, eum suscipere, anno hujus sæculi undecimo. Matri parienti Beatam Virginem obstetricasse, & in gratam beneficii accepti memoriam, Josephi nomen infanti fuisse impositum, non levibus constat argumentis. Gratiam tam illustrem factam sibi fuisse, nonnullis quos habebat arcanorum omnium participes, asserere non verebatur vir humilis, & in iis quæ ad sui laudem ullatenus conferrent referendis apprimè cautus. Quibus proindè virtutibus priores ipsius anni eniuerint, ex tam fausto vitæ sanctioris præfagio, facile licebit con-
 jicere. Anno Salutis millesimo sexcentesimo trigesimo-tertio in Societatem recipi, & temporalibus Coadjutoribus adscribi petiit, obtinuitque. Novam hanc vitæ rationem feliciter ingressus, eo maximè vires suas, omnemque industriam retulit, ut ad Sancti Patris nostri Constitutiones, præscriptamque ab eo vivendi formulam se totum componeret. Morum certè verborumque ingenuitas internum animi candorem pulcherrimè exprimebat: constans rerum terrenarum contemptus, & innatum vanitatis odium, in mundo eum non tam incolam, quàm viatorem & hospitem egisse ostendebant. Virtutis odorem adeò gratum actiones ejus omnes spirabant, ut indè, quo duceretur spiritu, facile quispiam dignosceret. Præcipuis ipsi erant in deliciis occupationes illæ, quas tanquam nimis arduas, minùsque gratas, alii exhorrescebant. Ex amore, odio, spe, metu, aut ad captandam gratiam nil agebat, sed omnia ex solo Divinæ Bonitatis intuitu: De hominum opinione parùm sollicitus, vitam ita demùm instituebat, ut planè constaret, nullius eum nisi Dei judicium de se reformidare:

*Josephu
Lowicu.*

Quæ quidem præclara de se pariter & mundo reportata victoria, ad maximas ei virtutes viam aperuit. Paupertatis & Obedientiæ nemo quisquam amantior; nemo tenacior eorum, quæ sine Superioris permissu non licet erogare: Quoties verò per veniam liceret, liberaliori manu, nemo quidquam distribuebat, præsertim in pauperes; quorum, dum Janitoris munere in hoc Collegioungebatur, assiduus erat apud Rectorem Advocatus, nudis vestes, victum esurientibus, necessaria omnibus emendicans, ipso interim Rectore piis optimi Viri postulatis libenter obsecundante. Sed inter omnes quæ in eo fulgebant virtutes, primum sibi locum vendicabat singularis illa voluntatis cum Divinâ consensio, quâ factum est, ut extra rerum terrenarum sphaeram quodam modo positus, omnes eventus, eodem animi tenore exciperet, prosperis & adversis ex æquo altior, quia semper inferior Deo, ejusque in omnibus arbitrio perfectè subditus. Sic montes quosdam Geographi nobis depingunt, quorum in cacumine perpetua regnat serenitas, nubibus & ventis eo altitudinis nunquam pertingentibus. Hanc sanè perfectionem, ut nullo scilicet rerum eventu, quod omnia regerentur divino nutu, vel levissimè turbaretur se ferè assecutum esse, Patri cuidam significavit aliquot ante mortem annis. Hæc inter virtutum exercitia, senio & continuâ sui maceratione propè confectum, varii morbi affligerunt, & præ cæteris gravis intemperies, quæ alterum ei brachium ita affecit ut ab humero usque ad carpum profundè incidi necesse fuerit. Ipse interim nihil ardentius, quàm patiendi occasiones expetens, immoto vultu, & sine gemitu, lanienam hanc toleravit. Claro sanè magni animi, & à Deo unicè pendentis, indicio. Tandem plenus meritis, cœloque maturus, piè, placidèque transiit, ut speramus, in gaudium Domini, Die 15. Octobr. anno 1675.

Sunt hæc, Serenissime Princeps, domestica virtutum exempla, quibus, si ad virtutem minùs incitemur, vitio nobis jure vertetur. Et licet aliundè illustriora delumere in promptu sit, ea tamen,

nescio quo pacto præ cæteris feriunt, quæ inter eosdem parietes gesta, & nobis tanquam hæreditate transmissa, nostra jure merito dixerimus. Cumque conjecturâ non levi constet, Te, Vir Maxime, Avi Tui, qui bella contra Hæreticos fortiter suscepta, feliciter confecit, & Patris, qui Tibi ad bellum Turcicum exemplo præivit, gesta recolendo, ad asserendum Familiæ Tuæ Serenissimæ hæreditarium decus, fortiùs impelli, quàm si Alexandri Macedonis, aut Julii Cæsaris trophæa conspiceres: Ita speramus his nostrorum virtutibus ante oculos positis, ad eorum premenda vestigia, nos haud mediocriter excitandos: ut piæ Munifici Fundatoris intentioni faciamus satis.

Qui Doctrinae laude conspicui.

*Nostra
vitæ ra-
tio à scri-
bendo a-
liena.*

*Scripto-
rum ma-
nipulus.*

U M vitæ nostræ ratio, & pia Fundatoris intentio in solem pulveremque nos potius educat, quàm in umbrâ litterariâ scribendis libris vacare permittat: Mirum non esset, si pauca tantùm litterarum monumenta nostrorum industriâ in lucem prodissent. Ea certè Angliæ conditio est, ut nos in messem suam quàm primùm vocet. Quare ubi Philosophiæ ac Theologiæ emenso curriculo, ad laborandum debitè instructi sunt nostri, abjecto calamo, falcem arripiunt, seseque operi accingunt. Neque tamen defuere, quibus tantum otii fuit, ut elucubrare aliqua, & in lucem edere potuerint. En itaque, Serenissime Princeps, Scriptorum manipulum, qui ex Athenæo tuo Leodiensi prodiit, exiguum illum quidem, sed si tuorum in Christi vineâ, labores spectentur, non planè ut confidimus, contemnendum. De Authoribus id dixisse suffecerit, inter eos scribendi soliditate, vix quemquam eminuisse, qui maiorem virtutis, quàm doctrinæ laudem non tulerit.

*Philoso-
phia.
P. Thom.
Compto-
nus.*

Philosophiam justo volumine comprehensam MAXIMILIANO Bavariæ Duci inscripsit P. Thomas Comptonus Carleton. Hoc in Opere quæstiones in Scholis agitatae dilucidè tractat; & ut styli elegantia nemini cedit, ita argumentorum vi & pondere obtinuit, ut

ut in variis Hispaniæ Academiis pro Authore publicè prælegatur. Nobili Prosapiâ oriundus erat, ac Societatem ab ineunte ætate amplexus, studiorum severiorum labore Leodii perfunctus est. Philosophiæ deindè ac Theologiæ tradendæ adhibitus, varios in erudito hoc pulvere traduxit annos, ac tandem in studiorum Præfecturâ consensescens, piè obiit die 24. Martii anno 1666. vitæ puritate, & teneræ conscientiæ laude commendatus.

P. Gulielmi Ailworthi, qui se Harcottum Leodii ficto nomine vocitabat, *Quæstiones Metaphysicæ* Authoris perspicax ingenium & in Philosophicis, æquè ac Theologicis apprimè versatum abundè prædicant. Hujus, Oatianæ persecutionis procellâ diu jactari atque ejusdem vi fractis viribus defuncti, Elogium alibi dabimus.

P. Gulielmus Ailworthus.

Philosophiam brevi Methodo deductam vulgavit P. Antonius Terillus, de quo pluribus inferius.

P. Antonius Terillus.

In Re Mathematicâ complures Tractatus à Nostreis elucubrat, qui lucem non viderunt, vel Provinciæ inopiâ, quæ à suâ origine continuis tempestatibus agitata, & penè obruta fuit, vel Meccœnatum paucitate, qui Præli sumptus suppeditarent.

Mathematica.

Geminum Opus typis vulgavit Pater Franciscus Linus, de *Lineâ Spirali* unum, & alterum de *Re Gnomonicâ*, in quo Horologia Londini in Horto Regio à se erecta illustravit. Plura luce publicâ dignissima reliquit opuscula, quibus nihil in hâc scientiâ intactum reliquit. Iis certè studiis usque adeò excelluit, ut peritissimus quisque per Europam illius de rebus difficillimis mentem exquireret. Spectaverunt attoniti tum alii multi, tum præsertim Illustrissimus ac Reverendissimus Dominus Petrus Caraffa, ad inferiorem Rheni tractum Apostolicus Nuncius, horologium quod hîc Leodii erexit P. Linus, cujus formam & usum paucis subjicio. Pelvim vitream justâ laterum altitudine, & globum æneum (in cujus zonâ figuræ duodecim, totidem horarum indices, exsculpebantur) faciendum curavit. Tum in pelvim, aquâ à

P. Franciscus Linus.

se compositâ, impletam, globum immisit, qui quasi suis libratus ponderibus hærebat in medio. Sed quod maximè mirandum, id erat operis artificium, ut globus suo nutu, & motu tam æquabili circumageretur, ut pisciculus qui è latere pelvis promicabat, horas rostro accuratè indicaret. P. Lini virtutes alibi dedimus.

Theolo-
gia.

P. Thom.
Compto-
nus.

Duplici Tomo explicatam *Theologiam* edidit, quem supra laudavi P. Thomas Comptonus: quorum priori Serenissimi FERDINANDI MARIE BAVARIÆ Ducis patrocinium imploravit, de quo Opere, quoniam omnium manibus teritur, nihil pronuncio.

P. An-
tonius
Terillus.

P. Comptono, P. Antonium Terillum subjungo, quo vix alijs in hoc Collegio repertus, qui doctrinæ opinione plures in sui admirationem traxerit. Tanta erat illius cum scientiæ laude conjuncta humilitas, & morum comitas, ut quamvis longè latèque de rebus maximè perplexis, oraculi instar consuleretur, cum infimo quoque tamen non dedignaretur de rebus doctrinam spectantibus, quasi cum Magistro agere, procul omni fastu, vel minimâ animi sibi complacentis umbrâ. Hujus porro quàm subtilis fuerit ingenii vis, fatebitur quisquis de *Conscientiâ Probabili* ab eo edita volumina perlegerit: quibus fortè ad Moralis Theologiæ perfectam intelligentiam nihil desiderabitur magis, nihil accessit utilius. Mathematicarum quoque rerum peritiâ Terillus in primis excelluit, ut tum Prælectiones publicæ restantur, tum etiam Libellus *de Terminis Magnitudinis, & Virium in Animalibus*, quo ex penitissimis Geometriæ arcanis argumentum illud solidè demonstrat.

P. Thom.
Sotovel-
lus.

His decennali Magisterio, & rerum Theologicarum peritiâ minimè secundus P. Thomas Sotovellus, qui libro *de Analyfi Fidei* plus satis patefecit, qualem inter Theologos locum mereatur. Opere illo perlecto Baronius adversarius Heterodoxus, calamū desperabundus abjecit, & cum laude Sotovelli à scribendo destitit. Sanctam Patris Vitam, ut majori dignam encomio superiùs retulimus,

Sed Latina ferè aliis tractanda relinquimus, ut liberiùs iis, quorum major in Angliâ, imò præsens ferè semper necessitas, mentem calamosque occupemus. Enimverò cùm hæreseos venenum per libros vernaculo sermone scriptos, longè latèque serpat, rei Catholicæ malè consuleretur, nisi antidotum eodem porrigeretur. Quam in rem usque adeò intenti fuère Patres, ut periculosius ab hæreticis opus nullum prodierit, quod non statim refutare aggressi sint.

*Libri
Angli-
cano idi-
omate
editi.*

Eo in genere operam fructuosè posuit P. Joannes Floydus, cujus elucubrationum indicem texere longum foret. Ut alia sileam, in refellendis quorundam Nobilium scriptis, multus erat. Regnante enim JACOBO I. doctrinæ laude conspicuo Principe, ut Regiam gratiam aucuparentur feliciùs, libris editis, Religionem Anglicanam tueri aggressi sunt. Hos pro merito exagitavit Floydus, & non neminem Catholicis petulantiùs insultantem, ita confixit, ut risu propterea à Rege exceptus, ægritudine animi in morbum inciderit, ex quo paulatim contabuit. Eo studii ardore abripi solebat optimus Pater, ut varias de se Historias excitaret. Unam refero. Dum semel in Bibliothecâ lectioni intentus, candelam sinistrâ manu teneret, ea paulatim consumpta nervum indicis adussit, contraxitque, ut extendi amplius digitus ille non posset; quod cùm nullo Patris sensibili dolore fieret, illum, animo à sensibus quasi abducto, studiis vacasse indicio fuit. Hunc Adolescentes novimus venerabili canitie Senem, continuâ scriptione, sanctisque in Vineâ Christi laboribus exhaustum, mirati que sumus grandi ætate vividum ingenium, vitamque Religiosæ Disciplinæ in omnibus conformem. Apoplexiæ initiis tactus, è lecto surrexit, vicinumque Ministri cubiculum adiit, enixè rogans, ut se Sacramentis quamprimùm ad extremam luctam armaret, quibus placidè acceptis, placidâ morte quievit die 15. Septembr. anno 1649.

*P. Joann-
es Floy-
dus.*

Neque in hac palæstrâ minùs utiliter pugnavit P. Edvardus

P. Edu-
ardus
Knottus

Knottus (vero nomine Wilsonus) ac præsertim in eruditissimo Opere, quod *Larvam infidelitati detractam*, inscripsit. Grassari per Academias Angliæ cœperat Sociniana Hæresis, cujus initiis se strenuè & feliciter opposuit Knottus. Eo enim argumentorum pondere Monstrum illud dejecit, ut laudem ab hostibus tulerit. Defuncto enim Adversario, in eundem cum illo tumultum Academici intulère librum, quem Pater refutarat. Tanta est hujus Authoris scriptorum varietas, ut mirum sit, Viro in regendis sociis præcipuè occupato, tantum otii fuisse. Si quis in Angliâ doctrinæ laude præcellens, de Fidei Mysteriis tractare cuperet, Knottum præ cæteris consulebat, doctrinæ laude obstinatis formidabilem, doceri volentibus summè charum. Inter cæteras ejus virtutes, eminuère prudentia, & fortitudo, quas tum in aliis officiis patefecit, tum præcipuè, cum toti Provinciæ præfuit, quo munere dum secundùm fungeretur, sanctæ vitæ præmia, uti speramus, consecutus est die 14. Januarii anno 1656.

P. Thom.
Carvellus.

In eandem arenam descendit P. Thomas Carvellus, (vero nomine Thoroldus) Philosophiæ olim Leodii Professor, docto Opere, cui titulus *Laudi Labyrinthus* est. Conceperat novæ Religionis ideam Laudus Pseudo-Præsul Cantuariensis, quâ Ecclesiam, quam Reformatam vocant, reformaret magis, perpoliretque. Sed cum Carvellus suo *Labyrintho* ita implicuit, ut eum inde extricare etiamnum laborent Discipuli.

P. Vincentius
Hatcliffus.

Vincentius Hatcliffus in hoc certaminis genere ita excelluit, ut nemo ferè illustrior haberetur; & primò quidem, Hæreticorum malam fidem in citandis Scripturis clarè aperuit. Scelerata deindè Atheorum dogmata, (quod genus pecoris in Angliâ non infrequens) aperte profligavit. Alia demùm multa parique fructu Opuscula exaravit, quibus Sacrarum Paginarum Majestatem contra hæreticorum protervam petulantiam asseruit, & Schismaticorum ut superbam, ita minimè fundatam insolentiam orbi patefecit.

Nescio magisne P. Jacobum Momfordum à virtutum exemplis, an singulari rerum controversarum peritiâ commendem? P. Jacobus Momfordus. Gravitatis Religiosæ, ac conjunctæ comitati modestiæ, in orando assiduitatis, patientiæ, ac observationis regularis exemplar se semper præbuit. Carceris diuturni molestias, & in Fidei causâ certæ mortis metum invicto animo superavit. Omnibus quibuscum egit, eximiam in animas piacularibus flammis detentas commiserationem inspiravit. Pium etiam hoc argumento libellum edidit, quo stabilito primùm Purgatorio, Lectorem (majorinè vi an suavitate dubium est) ad *Misericordiam fidelibus Defunctis exhibendam*, piè solideque incitat. Operis elegantia indè patet, quod in omnes ferè linguas traductus, piorum passim manibus teratur. Quam autem rerum in Fide controversarum peritus fuerit, loquuntur Tractatus duo, *Quæstio* scilicet *Quæstionum*, & *Scripturista Catholicus*: Priore, Ecclesiæ Magisterium, & docendi infallibilitatem doctè tuetur. Posteriore, solis Scripturæ locis, quos notis doctissimis illustrat, Fidei Mysteria tam luculenter confirmat, ut omne hæreticis perfugium adimat.

P. Edvardus Worslæus inter Polemicos Scriptores locum in primis meretur. Patriis erroribus à pueritiâ irretitus, diu inter Protestantes, doctrinâ, & Beneficio Ecclesiastico eminuit. At ope Divinâ, pravorum dogmatum detectâ falsitate, ad ea refutanda animum adjecit. Ad quod munus ut paratior accederet, studia, constante jam ætate, à Logicæ rudimentis redordiri constituit. Quare Philosophicis triennio, quadriennio Theologicis disciplinis impenso, easdem postea publicè explicuit. Tum quas à teneris percaluit, hæreticorum fallacias detegere, ac refellere adorsus est, eâ felicitate ut Adversarii præter lannas (quibus ipsos etiam Sanctos onerant) vix quicquam reponant. Inter ejus opera, quæ varia sunt principem locum obtinent duo, quorum unus *Protestantium ab infallibilitate ad Phantasiæ ludibria infelix Casus*: alter *Ratio & Religio* inscribitur: ac vanissimorum hominum somnia, qui Fidei Mysteria,

solâ ferè ratione metiuntur egregiè refellit. Inter cæteras P. Worflæi virtutes, quibus se omnibus Religiosæ perfectionis numeris absolutum probavit, id singulare, quod ad Dei obsequium & animarum salutem, cogitationes suas omnes, laboresque unicè direxerit: Hinc certè nil pensi habuit, quis lucubrationum suarum laudem auferret, modò eas variè convestitas, ornatuque addito, genio gentis magis accommodaret.

Historia.

P. Michael Alfordus.

Recensitis quibusdam Controversiarum Scriptoribus ad Historiam transeo. Hanc spartam egregiè ornavit P. Michaël Alfordus in suis, quos voluminibus quatuor edidit, Annalibus. Quo Opere, si Cæsarem Baronium, & paucos exceperis, nil in hoc genere præstantius editum. Vir erat morum candore, & affabilitate mirabili. Ita se abdebat in Bibliothecas (omnes certè in Angliâ perlustrarat) ut proximi necessitatibus semper inserviret. Summis, se infimisque ex æquo accommodabat, ut omnes Christo lucrifaceret. In more positum habebat in unum aliquod Christi vulnus, tanquam in asylum quotidie se recipere, & errata, quæ examinis particularis constanti usu detexerat, diligenter notare: Quæ duo ad extremum vitæ tempus retinuisse, vel indè pater, quod ex postremo morbo decumbens, cum, fallente memoriâ, ea minùs commodè solus obiret, valetudinarii Curatorem rogarit, ut sibi eorum memoriam refricaret. At invalescente morbo, brevi vivere desiit, & in Ecclesiæ Triumphantis cœtum, cujus adhuc militantis certamina, & palmas expresserat, uti speramus, receptus est. Die II. Augusti anno 1652.

P. Henricus Morus.

Neque tenue sui specimen præbuit P. Henricus Morus in *Historia Provinciæ Anglicanæ*, cujus ortum, progressum, labores, certamina, ad nostra ferè tempora deducit. In secundo ejusdem Historiæ volumine, si unquam prodeat, locum merebitur Morus ipse, vivum omnis virtutis exemplar. Singulari cultu Virginem Deiparam prosequebatur, ejusque Rosarium assidue pervolutabat. Cibi erat, somni que, ac verborum parcissimus, Orationis

verò adeò studiosus, ut vix aliud per diem agere videretur. Quàm autem innocuam, omniq̃ue labe puram vitam traduxerit, ostendit frequens cum mortuis commercium. Certè animas igne purgante detentas, ejus sæpè preces implorasse, ipsemet non obscurè innuit: & penè extra dubium est, quo die Mater Londini obiit, id Morum Romæ tunc agentem rescisse. Præcipua munia cum laude obiit, Religiosæ disciplinæ in omnibus tenax. Demùm post administratam Provinciam apoplexiâ tactus, omnium, qui eum noverant, luctu decessit, Die 8. Septembr. anno 1661.

Res asceticas excoluere complures, ac præsertim quos supra laudavi, P. Henricus Morus, & Jacobus Momfordus, cui in excitandâ erga fideles Defunctos misericordiâ non inferior P. Richardus Ashbæus. Linguarum Orientalium studio licet plurimi se addixerint, præ cæteris tamen eminuere PP. Andreas Vitus, Franciscus Linus, & Joannes Danielis, omnes magnis tum virtutis, tum doctrinæ præsiidiis, ad maxima quæque instructi.

Singularia P. Andreæ Viti merita, nequeunt sine ingratitude notâ silentio regi. Hic inter primos hujus Collegii alumnos, post Linguam Hebræam, sacras Litteras, & Theologiam Scholasticam, eximiâ cum laude explicatam, superioribus studiis præfuit. A studiorum Præfecturâ in Angliam evocatus, ingentibus animis pariq̃ue zelo, ad vineam Domini accessit; dignus qui Christi Fidem in Marilandiam, Americæ Septentrionalis Regionem Anglis subditam, primus inferret. In hac Provinciâ decennii spatio desudans, fructus non pœnitendos tulit, præcipuo Regionis illius Dynasta Baptismatis fonte tincto. Neque defuisse ad Neophytos in fide confirmandos miracula, constans est fama. Certè fide dignis Authoribus accepimus Barbarum quendam graviter læsum, ad mortem ab Andreâ ritè comparatum fuisse, cumq̃ue vitæ spes nulla superesset, Pater, ad aliorum salutem advocatus, Crucis simulacrum, ad ægri solatium, abiens reliquit. Haud

*Ascetica
& Lin-
gua.*

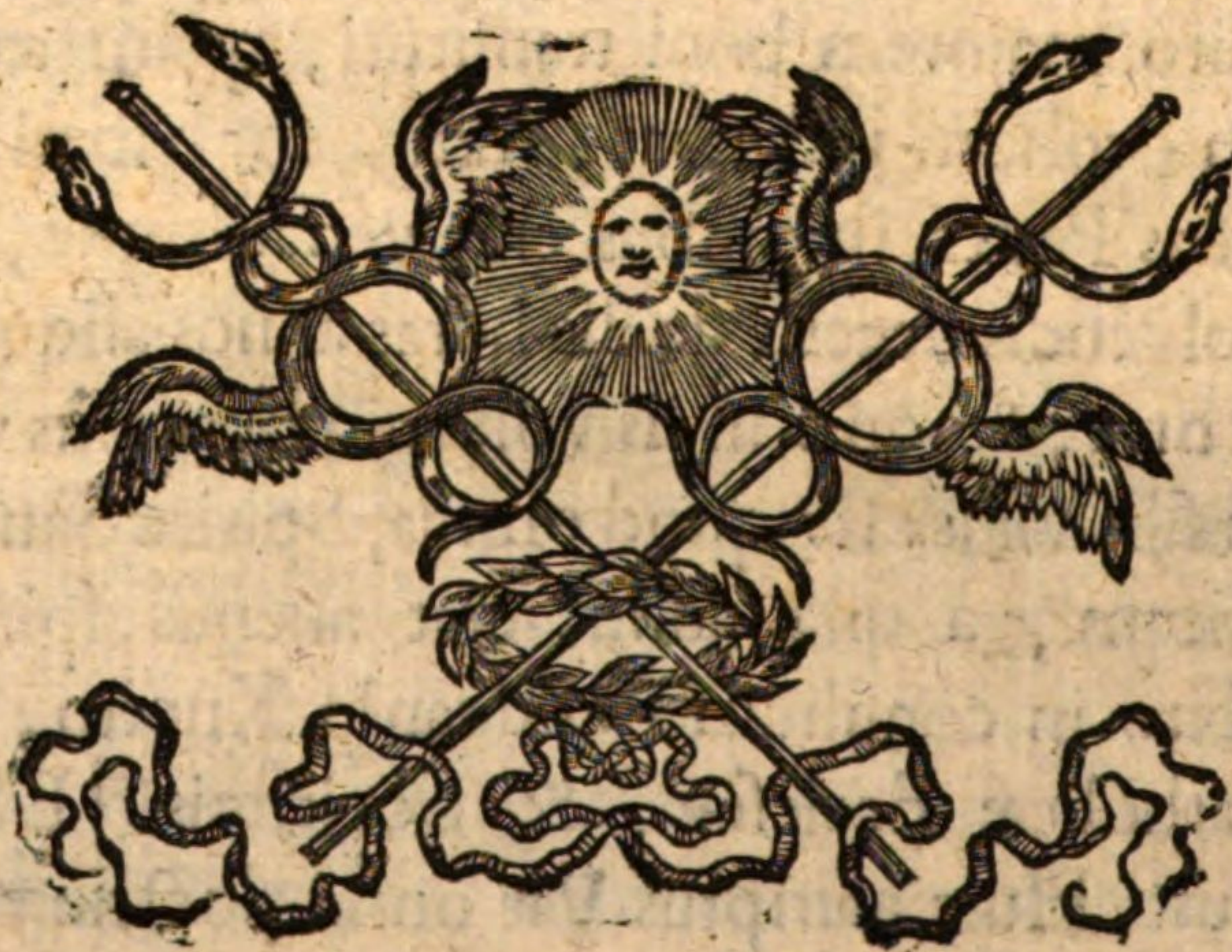
*P. An-
dreas
Vitus.*

procul inde discesserat, cum à tergo inclamat non nemo, sistere tantisper. Cum ecce æger qui derepentè convaluerat, cum gratiarum actione Crucem ipsi restituit. Quo posteris consuleret, Grammaticam, Dictionarium, & Catechismum barbaro gentis illius idiomate, difficillimo labore conscripsit. Dum autem muneri huic Apostolico gnaviter insudat, ab Hæreticis captus, cum duobus Sociis ex Americâ Londinum deducitur, & in vincula conjicitur, ubi cum aliquandiu gravia fuisset perpeffus incommoda, quòd nullâ lege prohiberetur Sacerdotum ad Barbaros profectio, vel invitis Adversariis, libertati restitutus, Solum vertere jussus est. Sæpius post egressum ex Angliâ, irritò licet conatu, ad Neophytos suos Americanos tentabat reditum; quos iterum visendi cum nulla spes affulgeret, in Angliam reversus, ad annum Ætatis suæ octogesimum, lucrandis Deo animabus se totum impendit. Tandem in Festo Sancti Joannis Evangelistæ, solito nil pejus habens, inter orandum internam hanc audiit, vel audire visus est, vocem, *Hodie mecum eris*. Sacramentis Ecclesiæ expetitis, & impetratis, eodem die ex hac vitâ migravit, & in Cœlis, si sua oraculo constet Fides, vivere cœpit. Vir erat abstinentiæ singularis, totâque ferè vitâ in more habuit binos per hebdomadam dies solo pane & aquâ transigere. Miratus aliquando carceris Custos, ejus in cibo sumendo parcimoniam, lautius vescendum monuit, ne ad mortis supplicium fortiter obcundum vires non suppetarent; cui Pater, mihi, inquit, ad omnia vires suppeditat jejunium. Tanta inter naturæ & gratiæ ornamenta, emicuit in eo mira animi demissio, & patientia longo morbo exercitata, ea morum denique & totius vitæ compositio, ut non dubitarint Viri graves asserere, nunquam clariora se, quàm in P. Vito Sanctitatis indicia conspexisse. Viro jam provectæ ætatis, & planè edentulo, dum ad iter Marilandicum se accingeret, novi dentium ordines, subitò, & præter expectationem exorti, expeditiorem ipsi loquelam reddidère; providentè nimirum

nimirum Divinâ Bonitate , ne ex defectu impeditæ vocis , Apostolici Concionatoris labor , & conatus omnis inutilis evaderet.

P. Joannis Danielis hæreseos erroribus à teneris imbûtus , in *P. Joannes Danielis* iis adoleverat. Doctus in paucis habitus, Montacutio Pseudo-Episcopo Norvicensi , à Sacellis fuit. Quo in munere toti Familiæ confitenti aures sæpè dederat. Re diu seriòque perpensâ, Montacutium hoc dilemmate aggreditur. Si eliminanda fuerit, quam Catholici profitentur, peccatorum Confessio, cur te tuosque, confitendo, rubore suffundis? Si verò ad abolenda peccata vi polleat, cur tam salubre remedium gregi tuo Pastor non communicas? Cui ille. In præproperâ, inquit, Reformatione, varia resecta sunt oppidò necessaria, inter quæ Confessionem numero; cœterum, ut eam aliis commendem temporum non patitur iniquitas, quæ præmii loco, Episcopatu me meo pelleret. Cohorruit Pater, audito majorem boni transituri, quàm æternæ salutis à Viro, quem probum judicârat, rationem haberi. Scripturas itaque & Sanctos Patres, in quibus erat versatissimus, consulendos duxit: iisque volvendis decem de die horas annos aliquot impendit. Nova inde lux orta, & quæ in iis voluminibus prius viderat, jam primùm videre sibi visus est: quod omnia, Spiritu Sancto docente, Fidem Catholicam, à quâ adhuc erat alienus, spirare crederet. Tandem adhibito in consilium P. Eduardo Knotto, veritati manus dedit, Catholicæ Ecclesiæ, & Societatis JESU ferè simul Candidatus. Huic ascriptus Vir omni doctrinæ genere, ac præsertim Conciliorum & Sanctorum Patrum, quos ferè memoriter callebat, notitiâ insignis, à Logicâ redintegrare studia voluit, ut ad confutanda Hæreticorum dogmata paratior accederet. Omnium interea virtutum face Sociis præluxit, seque mundo mortuum, antiquâ sinceritate, ac raro animi candore testatus est. Alios quàm de Deo, rebusque piis sermones non ferebat. In iis maximè se exercere solitus fuit, quæ Heterodoxi

aversantur, quo fiebat ut Sanctos omnes, ac præcipuè Divam Virginem, ac Sanctum IGNATIUM, singulari devotione prosecutus semper fuerit. Variis Officiis cum laude perfunctus est, cumque rerum Spiritualium Præfectum Leodii ageret, absoluto Missæ Sacrificio, apoplexiâ tactus, ac Sacro Oleo munitus interiiit, Die vigesimâ-primâ Novembris anno millesimo sexcentesimo sexagesimo-octavo.

Victimæ Charitatis.

THLETAS suos triplex in certamen vocat, quâ Deo, quâ proximo debita Charitas. Hos cruentam ducit in arenam, ut, quam verbo prædicavere, sanguine obsignent Christianæ fidei veritatem. Illos in carceres & specus compingit, ut pædore ac sordibus confici se potius sinant, quam ut intemeratæ Religionis puritati labeculam vel minimam aspergi patiantur. Alios demùm, lue aut morbo contagioso tactis devovet, ut quos Christus Sanguine suo redemit, eos, sui corporis impendio, ad felicem comparent æternitatem. Priorum specimina mox daturi, hîc de ultimâ classe pauca dicemus, id unum præfati, hos Heroes magno olim numero in Ecclesiâ habitos, & Martyrum ferè purpurâ donatos. Certè cùm juxta Divinum Christi Oraculum, Charitatem maximam, *animas pro amicis ponendo*, exhibuerint; eos, cum Orbe Christiano penè universo, charitati victimas occubuisse, meritò dixerimus.

Varia
Charita-
tis exer-
citia.

Quod si pauciores numeret Provincia nostra, qui in hâc charitatis palæstrâ desudarunt, id tum Cœli, soli que benignitati, quæ rarò pestiferos vapores exhalant, attribuendum; tum heresi vertendum vitio, quâ aditus nostris, ad ferendam tabescentibus opem præcluditur.

Labente hujus sæculi anno quinto supra sexagesimum, pestis horrendum in modum Londini grassata, & multos mortales

Pestis
Londini
desavit
an. 1665.

paucorum mensium spatio depasta est. Octo vel novem millia per hebdomadam, & cum sæviret maximè, sexdecim millia unâ septimanâ dicuntur extincta, licet duodecim millia tantum referebantur in tabulas, ne tot per Urbem funera nimio luctu universum Regnum affligerent. Accurrere statim ægrorum subsidio Patres Societatis, & duo brevi tempore adempta, Cœlo dudum matura capita. Unus, primis nostris Patribus ferè coævus, Petro Ribadeniæ certè perquàm familiaris, fuit P. Eduardus Lusherus, de quo, quia solos Bavariæ pugiles recenseo, hic pluribus agere volens supersedeo. Alter inter hujus Collegii lumina meritò numerandus,

P. Edu-
ardus
Lushe-
rus.

P. Edu-
ardus
Keynes.

P. Eduardus Keynes, cujus memoria in benedictione est. In eo, singulari industriâ visa est laborasse natura, ut animæ, omni virtutum genere ornatissimæ, dignum pararet domicilium; exterior quippè corporis species ad modestiam ita composita fuit, ut perfectam Viri Religiosi ideam exhiberet. Virtutes adeò omnes de animæ ejus imperio certarunt, ut quæque primas, sine alterius dispendio obtinere videretur. Paupertatem à S. IGNATIO suis tantoperè commendatam, quàm verè, etiam in minimis, ut Matrem coluerit, attritæ, quibus semper induebatur, vestes, & calamus, quo variis licet casibus attrito, per quinquennium usus est, argumento fuere. Egregius sui contemptor non modò sales in se jactatos patienter audivit, sed quasdam de se narrare solebat historias, quibus vilem sui æstimationem alijs inderet. Obedientiam Religiosam quanti fecerit, moribus & exemplo impensè docuit, dum ad omnem nutum Superiorum paratissimus, se totum iis regendum sine ullâ restrictione permetteret: & longo itineri se accingens, ipso die quo abitum parabat, pulverem è scamnis aulæ, more solito detergeret, prius quàm se in viam daret. Singularem in Deum pietatem, tum prolixâ oratione, tum continuis de Deo colloquiis, & ostendit, & auxit. Eâ Sacram Eucharistiam reverentiâ tractabat, ut, cum semel inter sacrificandum, aranea veneno tumens, è Templi

fornice in apertum fortè Calicem decidisset, ne quâ irreverentiæ umbrâ sacrae Species comburerentur, araneam simul illæsus degluerit. Tanta ei cura fuit tuendæ castitatis, ut quamvis pluribus annis humaniorum litterarum studio fuerit addictus, induci tamen nunquam potuerit, ut quartum Virgilianæ Æneidos librum perlegeret, ne etiam à castissimo Poëtarum Ethnicorum minùs purum aliquid ejus menti afflaretur. At ne quod adminiculum prætermitteret, quo ad perfectionem assurgeret, quidquid ei cœlitus immissum est luminis & piorum affectuum, id totum scripto sedulò mandabat, ad praxim postmodum, majori lucro, reducendum. Nec deerat Servi sui conatibus Deus, qui certis eum singularis benevolentia signis subindè recreabat, quorum unum refero. Dum Audomari versaretur Eduardus, in eodem Collegio feliciter diem obiit, cujus antea meminimus, Andreas Wilsonus. Ad Templum more suo se conferens Pater, cùm per duas horas pro ejus animæ refrigerio preces ardentissimè fudisset, eâ subito tristitiâ, & mentis ariditate correptus est, ut sine horrore quodam de defuncto, quem antea magni fecerat, cogitare non posset. Ad familiare sibi remedium, spontaneas scilicet corporis afflictationes, & pias de Passione Christi Meditationes confugit; sed frustra. Cùm ecce post biduum, circa mediæ noctis horam, Andreas læto & exporrecto vultu, ei se conspiciendum præbens, non modò absterfit mœstitiam, sed tanto etiam gaudio delibutum reliquit, nunquam ut aliàs tantum spiritualis solatii perceperit. Ex hac visione mirum quantum profecerit Eduardus, quantaque indè hauserit pietatis incrementa illicò patuit. Admonitus enim à felici illâ animâ de levioribus quibusdam defectibus, quos in se severus sui censor vix animadverteret, rigidâ eas pœnitentiâ è vestigio expiare constituit. Successit mox tenerrimus erga JESUM, Beatam Virginem, Angelum Custodem, & Sanctos Patronos suos, pietatis affectus: vocationis suæ, & Instituti Societatis summa æstimatio: ardentissima denique in Deum & proximum charitas, quâ postea ad extremum

usque spiritum sine intermissione ullâ flagravit. Missus tandem in Angliam dum ea ageret, quæ nec unius Viri, nec paucorum annorum gesta videri possent, pestis Londini horrendum in modum grassata, heroicæ ipsius virtuti amplissimum præbuit theatrum. Generoso ille & intrepido animo Superioribus obtulit se in obsequium infectorum, ut eorum tam animæ, quàm corporis necessitatibus, quo maximè posset modo alacriter subveniret. Obtentâ facultate, tantâ celeritate Londinum tendit, ut uno die centum & quinquaginta passuum millia confecerit. Quod factum Rex adeò probavit, ut Pseudo-Episcopis, ac Pastoribus suis mercenariis, suæ salutis, derelicto grege, consulentibus, id exprobrare non dubitaverit; palam denunciâns, si populo meliùs non prospicerent, fore ut omnibus in Angliâ Jesuitis, suam erga subditos charitatem exercendi, facultatem concederet. Hic dum aliorum salutis se totum impendit, communi malo afflatus, præmium Apostolicæ charitatis felicem mortem retulit, die 27. Augusti anno 1665.

*Pestilens
intermi-
lites An-
glos mor-
bus.*

Vixdum delæviera lues per Angliam, quin ei haud absimilis, aut comitata aut secuta sit Anglicanum Militem, qui, ad instaurandam veteranam illius gentis Legionem, in Belgium evocatus fuit. Sospe mare trajecerat Miles: at dum diversa per præsidia distributus, hostem avidè expectabat, extremâ rerum omnium inopiâ subito conflictari cœpit: cui dum accederent peregrini aëris noxii influxus, grassari pestilentes morbi, & plures paucorum mensium spatio absumere, quàm multis præliis hostilis gladius sustulisset. Tristis quidem rerum facies, si humana spectes: lætissima verò si Divinam Bonitatem brevi miserâ æternæ multorum felicitati proludentem consideres. Eò sanè tunc respexisse visa est, ut novus Miles ex amplexu Patriæ avulsus, è Patriæ simul tenebris eriperetur; dumque varia oppressus calamitate, bellis impar redditur, in sanctiorem Ecclesiæ Militiam transcriberetur.

Degebant eo tempore in Domo tertiæ Probationis Gandavi, è Collegio Anglo-Bavarico nuperrimè egressi Patres Tertiani, notæ

virtutis, ac præsertim charitatis Viri: quorum opem implorabant Gandavi, Brugis, & Ipris, plena ægrorum Nosocomia. Missi Ipras complures ubi contagio maximè sæviebat. Qui Gandavi subistere adibant quotidie ægros, ac morientium lectis affixi, pestilentem halitum, & emissum è putrefactis corporibus foetorem, ore & naribus hauriebant. Pauci per vices in Collegio hæserè, qui vel succubituris in certamen succederent, vel Domi Fidei rudimentis imbuerent quos nondum lues afflaverat. Dum ita ad opus, in suis singuli stationibus, incumberent, novus indies industriæ fructus exoritur, sed non sine magnâ nostrorum clade. Ex omni enim Tertianorum numero, ne unusquisque à lue penitus immunis. Quatuor omninò egregios, & Cœlo jam maturos, placuit Divinæ Bonitati ad meritorum præmia evocare.

Cæteris ad Cœlum præivit P. Josephus Simplonius, Vir impiger laborum, & ad quævis obstacula perrumpenda promptus, ubi Dei gloria ageretur. Parentes habuit honestos, sed qui misero Patriæ fato hæresim amplexi, in eadem filium erudierant. Ex his tenebris in Fidei lumen eductus, animarum zelo ardere cœpit, ocu-
loque Societatem designabat, ut aptissimam exercendæ virtutis suæ palæstram. Sed quid ageret litterarum rudis? Audomarum missus, pueros inter, maturâ jam ætate, prima Grammaticæ Rudimenta didicit. Pueriles jocos, & irradientium cachinnos contempsit: Sancti IGNATII exemplo rem suam certus agere, & Moderatorum animos morum integritate sibi devincire, quo facilius per illos votorum metâ potiretur. Post studia pari ibi pietate ac fructu absoluta, Tyrocinium Wattenis simili virtutum apparatu exegit, magnoque progressu sublimioris litteraturæ spatia Leodii emensus est. Post explicata Matheseos elementa, primò Gandavum, tum Insulas destinatus, Præsidario militi Anglo (dum Gallicæ copię eam Urbem obsidione cingerent) tam sedulò adfuit, ut noctu etiam in extimâ Urbis loricâ excubans, nullam rei benè gerendæ occasionem præterire sineret. Deditâ Urbe Insulensi, oppidò lassus de

P. Josephus
Simplonius

itinere, Ipras pervenit, nullâque datâ laboris intercapedine, ad Nosocomium divertens ægris diu noctuque astitit, quasi perpetuus tetri, ut tunc erat, hospitii inquilinus, cujus tamen fœtorem dulcem reddidit luctu animarum odor. Hisce charitatis officiis eam apud omnes æstimationem sibi conciliavit, ut humeris aliquando per Urbis vicos, ægra gestantem corpora, ut Sanctum multi indigitarint: Angelum alii, non Anglum, passim appellarint. Dum semel affideret ægro, hic Cœlestem, quo passus fuerat, panem nauseante stomacho ejecit. Simpsonus: sacram Hostiam unâ cum ejectis sordibus impiger deglutiit, repugnante quidem naturâ, sed sacri Boli dulcedine nauseam omnem temperante. Dum hujusmodi obsequiis intentus, omni prorsus quiete sibi interdicit, ad æternam tandem quietem à Deo invitatus fuit. Afflatus enim lethali contagione piè decessit, Die 11. Octobris anno 1667.

P. Gulielmus Scroopus

Hujus vestigia, ut in labore, ita morte proximus secutus est ad meritum præmia P. Gulielmus Scroopus, aliàs & verè Hartus. Natus est anno huius sæculi quadragesimo, die 20. Martii, qui anniversarius fuit gloriosi certaminis quo assertam olim sub Elizabethâ Reginâ Catholicam Fidem, sanguine suo confirmaverat D. Gulielmus Hartus Sacerdos, & Gulielmi nostri Propatruus. A Parente ob Fidem exule Audomarum missus, undecim annorum puer cum audisset eò impietatis devenire sceleratos quosdam, ut dæmoni se pro perituris opibus devoverent; piâ flagrans iracundiâ, velut læsum Dei honorem reparaturus, Christo se, & Beatissimæ ejus Mariæ, suo chyrographo consecravit: schedulâ sub domestico Partheniæ Sodalitatis Altari repositâ. Quam sui oblationem ut gratiorem faceret, & firmiorem amicitiae nodum texeret, perpetuæ castitatis voto adhuc se obstrinxit. Post studia, Wattenas ad Tyrocinium, & inde votis nuncupatis, Leodium missus, quam omni pietate conspicuus, ad Sanctorum tamen cultum promovendum præcipuè intendebat. P. Gulielmo debet Leodium Beatorum Martyrum Primi & Fausti sacra Lipsana, Româ huc delata

delata, & solenni ritu in Collegii Templo ad fidelium venerationem reposita. Ipse ea certè magno affectu excepta, dum vixit, colere non desit. De nullis libentiùs, quàm de suis, ut vocabat, Sanctis, miscebat sermones: ad eos in angustiis recurrebat, non majori fiducia, quàm successu. Quid affectum in reliquos Sanctos memorem, illos præsertim qui Angliam suâ Sanctitate illustrarunt? Horum vitas non solum sedulo evolverat, sed quicquid uspiam extat de illis scriptum, ad privatam suam pietatem exscripserat. Aliorum ac præsertim S. XAVERII exemplo ad magna quæque anhelabat, ipsamque Indicam Expeditionem, post seriam trium annorum deliberationem jam petierat, cum laboris Indici compendium Domi minimè opinanti oblatum est. Ipras itaque ad ægrotantium levamen destinatus, mirâ alacritate ad provinciam, laboris, nausæ & periculi plenam, egregius sui ac mortis contemptor properavit, disertè pronuncians plateas mortuum prius accepturas, quàm ipse moribundo militi deesset. Neque aliter contigit. Mortuos enim in horas ferè singulas efferens, ipse tandem morte obitâ elatus est, Die 15. Octobris.

Nec diu superfuit P. Franciscus Matthæi, vero nomine Matagon, *P. Franciscus Matthæi* quem eximius animi ardor ad animarum lucrum invitaverat. Leodii, ubi natales habuit, dum litteris Humanioribus vacaret, in nostrorum sensim familiaritatem, & amicitiam se insinuavit, admissusque in Provinciam Anglicanam, consuetis in Societate, sive virtutis, sive litterarum experimentis probatus fuit. In Angliam deindè missus, zelo incredibili arsit errantes in veritatis tramitem reducendi, quod ut meliùs efficeret Anglorum idioma sibi familiare reddiderat. Planetæ instar, huc illuc discurrebat, ut sibi ignoto, & peregrino, eò securiùs conscientia arcana peccatores aperirent. At dum singulos latere vult, fit omnibus notior, quàm ratio istorum temporum ferebat. Inde, cum jam nullibi securè degeret, coactus est solum vertere, & mentis ardorem Domus Watrenensis & vicinorum Pagorum limitibus, per tempus aliquod.

circumscribere. Hic indefessum in Confessionibus excipiendis se exhibuit, cui & alium à Concionibus laborem adjecit, sæpius in die, & quidem linguis diversis ad populum verba facere solitus. Nec major foris zelus, quàm Domi exacta regularum observantia, in quâ insigne Tyronibus exemplum præbuit, sive manè eorum fervori in surgendo prævertentem, sive in Templo Divina operantem, sive demùm in Triclinio infra omnes sese demittentem cernerent. Dum hisce charitatis simul & humilitatis officiis se exerceret, præter omnem spem & expectationem, jussus est Ipras se ad ægros conferre. Hora erat tertia circiter pomeridiana. Mora nulla. Brevisario solùm onustus se ad iter accinxit. Postridie vesperti Iprensè Nosocomium ingressus, totum se in afflictorum, tam animæ quàm corporis salutem impendit, parique cum prioribus industriâ usus, pari fato è vivis sublatus est, Mense Novembri, die octavâ, anno hujus sæculi sexagesimo-septimo.

*P. Caro-
lus Park-
erus.*

Triplici huic charitatis victimæ adjuncta est quarta, sublato è vivis Gandavi P. Carolo Parkero. Vir erat Deo dilectus & hominibus, tum ob candidos mores, tum ob singulare studium omnes Christianâ charitate demerendi. Loco nobili in Angliâ natus, post ingenuam Domi educationem, in Audomarense Seminarium transmissus, probitate vitæ & optimi exempli luce, Consodalibus suis ad virtutem præivit, toto quinquennio, quo litteris humanioribus vacavit. Decurso postmodum tyrocinio, studiis altioribus adhibitus, ut nulli cessit ingenio, ita multos virtute superabat: idque in eo observatum præcipuè, quod sive disceret, sive doceret, majorem longè curam ad virtutem, quàm litteras afferret: neque alium studiorum finem sibi præfigeret, quàm Divinam in omnibus voluntatem. Deo ut arctius adhæreret, ipsique in perpetuum soli viveret, sibi & mundo mortuus, tribus veluti clavis Cruci se affigi voluit cum Christo. Primus, (ut repertum est in ejus libello annotatum) erat indifferens ad quævis munia animus. Secundus, frequens meditatio. Tertius, ardens pro Christo patiendi

desiderium : quod ut sæpè aliàs , tum maximè augeri in se sensit, cùm feriâ quartâ Majoris Hebdomadæ, spiritualia de more exercitia obiret. Fuit is quintus Aprilis dies , qui ei trigessimum jam annum inchoanti anniversarius illuxerat , cùm seriò præteritæ vitæ dies remetiens , ita apud se severus sui censor statuit , eò se perfectionis, ne tum quidem attigisse, quò alii soleant unius horulæ spatio. Hinc generosa nasci proposita perfectius vitæ genus inchoandi. Flammâ hac conceptâ, surgit à meditatione, in quâ sibi has leges fixerat. Prima erat non solum defectus quosvis vitare , verùm etiam sequi quod judicaret perfectissimum. Secunda, nullam deinceps temporis jacturam facere. Tertia, pia mentis jacula, ut optimum pietatis nutriendæ pabulum , frequenter in Cœlum mittere. Quod ad primæ legis custodiam spectat , auditus est frequenter dicere : si daretur optio, malle se perfectum in Purgatorii flammis degere , quàm in Cœlo tepidum. Ne qua autem temporis particula sine fructu impenderetur, manè sibi præfixit, quid horis subsecivis faciendum esset ; Preces item jaculatoriæ ei adeò frequentes erant , ut Divini Amoris scintillas, elevatis identidem ad Cœlum oculis , continuò ferè evibraret. His pietatis exercitiis eò perfectionis brevi tempore pervenit, ut statuerit, accedente Superiorum facultate, votum concipere , vitam suam in contagiosorum salutem , omni datâ occasione , exponendi. Piæ voluntati (nam voti vim negata facultas sustulit) videtur annuisse Deus, qui eum, in ægrotantium obsequiis, felicissimâ morte defungi voluit. Postquam enim quatuor ferè mensium spatio, in diversis Nosocomiis, Ipris, Brugis & Gandavi omne charitatis obsequium erga infectos exhibuisset , ipse tandem, eadem contagione infectus, post breves, sed acres morbi dolores, æquabili semper animo & patientiâ toleratos, ad laborum præmia invitatus, feliciter in Domino quievit Gandavi, Die 23. Decembris anno 1667.

Hæ sunt quatuor illæ victimæ, quas in Anglorum Militum

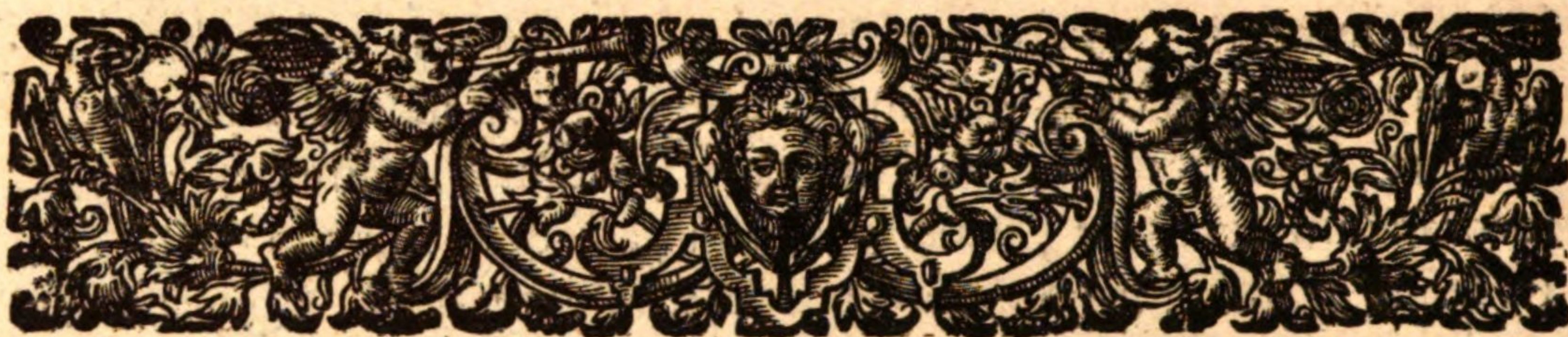
obsequio immolavit hoc anno Charitas. Accessit & alia Scotō Militi debita, cujus subsidio Halenium Brabantiae Oppidum submissi è Collegio duo, ex quibus P. Robertus Albinus, morbo afflatus, octavo Decembris excessit è vivis, ab animi firmitate & cæteris Religiosi hominis virtutibus plurimum laudatus. Alter è præcipuis modò nostræ Provinciæ, post supremos Ecclesiæ ritus, mortis licet faucibus sit ereptus, è morbo tamen ad hunc usque diem perfectè non convaluit.

Hoc Provinciæ nostræ damnum, magnò animarum lucro refarcire placuit benignissimo Numini. Initâ enim ratione, compertum est quadrimestri spatio in sola Urbe Gandensi abjurata hæresi, in Ecclesiæ gremium receptos esse per sacrum Baptismatis Sacramentum viginti duos, per Sacram Exhomologesim septingentos viginti sex. His si adjungantur qui in aliis Urbibus Fidem amplexi sunt, mille & ducenti, Dei gratiâ nostrorum labores promovente, in salutis viam deducti fuere. Cùmque ex universâ Legione supra mille vi morbi absumerentur, paucissimi obstinato in hæresi animo obierunt.

Neque defuere Divinæ in miseros milites Providentiæ argumenta planè singularia. Eorum unus, linguæ & sensuum usu per aliquot dies destitutus, animam quamprimùm exhalaturus videbatur, cùm ad Patris cujusdam præsentiam, quasi è veterno excitatus, doloris signa, recuperatâ sensim loquendi facultate, piè edidit, & pronunciato J E S U Nomine, admitti in Ecclesiam postulavit: voti que compos factus, vivere quamprimùm desiit. Alii duo, peccatorum sordes sacro Baptismatis lavacro vix absterlerant, cùm ad Immaculati Agni nuptias, candidâ jam veste, uti speramus, admissi sunt. Sed ut varia sunt hominum, & non rarò in malo obfirmata ingenia, alios aliis artibus adorti sunt periti animarum Medici. Hos enim inferorum metu, illos spe æternæ felicitatis, alios argumentorum pondere, nunc suaviter, nunc fortiter in amplexum Fidei rapuere. Erat qui omnibus resistens telis, imploratâ Angeli Tutelaræ ope, confestim manus dedit.

Alius animo obstinato vergens ad extrema, cum nullis succumberet argumentis, ad abeuntis Patris extremum vale usque dum coram Supremi Judicis Tribunali, æternis adjudicandum flammis cerneret, quasi ictus fulmine evigilavit, atque à Patre, quem revocandum curaverat, veniâ postulatâ, actâque, magno doloris sensu, peccatorum poenitentia placidissime obiit. Quidam exulceratæ conscientiaë laniatâ, (urgente etiam suis præstigiis Dæmone) eò adductus fuerat, ut de gradibus aut fenestrâ precipitem se acturus crederetur: neque desit iis stimulis perurgeti, donec in Ecclesiæ gremium, ceu arcem tutissimam, per sacram Exhomologesim reciperetur. Quamplurimis aliis à Sacra Confessione, tanta subito mentis exorta serenitas, ut in voces erumperent lætitiæ indices, imparesque se faterentur, qui exundantis gaudii copiam verbis exprimerent: auditique sunt dicere, corpore quidem pessimè, animo autem per Dei gratiam, valere se quàm optimè. Tantum erat vocantem sequi Deum, eique animorum remedia suggerenti obtemperare.

Hæc è multis pauca sed manifesta Providentiæ indicia, erga novellas animas, quas Deo in Christo genuerant Patres, quorum eximia charitas, assidua industria, & indefessus labor, ita omnium animos movit, ut etiam Duces A catholici, quibus Jesuitæ nomen odio fuerat, ultrò jam faterentur deceptos se, aliosque longè Societatis Patres esse, quàm qui in Angliâ passim depinguntur. Ipse militum Tribunus, Comes de Castlehaven quot Patres circa ægros vidit, tot Xaverios dixit. Imò ipsis etiam ægris adeò erant nostri in deliciis, ut eorum aliqui hæredes illos ex asse scribere, aut certè, quam habebant pecuniam, illos inter & pauperes, partiri se velle dixerint. At animarum salus unica, erat merces quam spectabant Patres, nec aliam admittebant, illam rati amplissimam. Hocque omnibus videbatur mirum, Patres nullo suo commodo, imò summo discrimine, aliorum salutis, posthabitâ suâ, prospexisse eo ardore, ut etiam ipsi ægri, cum sibi potissimum consulendum esset, ab ægrorum curâ, cui se unice impendebant, non nisi jussi abstinuerint.

*Nonnulli Carcerum miseriis enecti
in Persecutione | sub annum hujus
saeculi quadragesimum exortâ.*

*Catholi-
ci in An-
gliâ per-
secutioni
semper
obnoxii.*

*Presby-
teranis
dominâ-
tibus,*

N cæteris, ex quo Hæresi manus dedit, miserè inconstans Anglia, in hoc sibi semper constitit, ut idem Orthodoxos persequendi teneret propositum. Varius quamvis in illâ fuerit pro temporum varietate Religionis ac Regiminis Status, Catholicis tamen semper fors eadem obvenit, quam nullo modo mutare, nisi in deterius licuit. Senferant hi jam sexaginta annorum spatio, sub ELIZABETHA & JACOBO Regibus continuam legum cruentarum severitatem; fœdissimisque sepulti ergastulis, Protestantium experti fuerant sævitiam; cùm, sopitâ paulisper sub CAROLO I. persecutione, cœperunt respirare, & ex præsentis rerum serenitate mitiora tempora augurari. Sed, ut plerumque in mari fraudulento est insidiola tranquillitas, repentè in ipso quasi portu spes eorum omnes evanescere. Impii Calvinistæ, quibus in Angliâ Presbyterianorum nomen vulgus imposuit, ipsius Regis per summum nefas abscisso capite, rerum summâ potiti, susque deque omnia egerunt: & mutato tam Religionis quàm Regiminis antiqui statu, civili incendio & tumultu Patriam miserè dilacerârunt. Et quamvis

non solis Catholicis hæc rerum mutatio fatalis & luctuosa extiterit; hi tamen, veluti duplicis convicti criminis, Fidei nimirum & Deo, & Regi præstitæ, præ reliquis cruentam hostium inclementiam experti sunt. In Orthodoxos undique sævitum est, tum à plebe intestinis odiis exacerbata, tum à furenti milite; omnibus in excidium Romanæ Fidei ex æquo conspirantibus. Quotquot passim per Angliam reperiiebantur tetri carceres & specus infames, sceleratissimis quibusque, & ultima supplicia promeritis destinati, innocuis Catholicorum agminibus ad unum omnes repleti sunt; cumque hi illis excipiendis minimè sufficerent, pars eorum non exigua conjecta est in naves, quæ in Thamesis alveo constitutæ, carcerum loco Hæreticorum crudelitati serviebant. Multæ Familiæ, cæque Nobiles, direptis combustisque ædibus, nudo solo cubare, & in sylvis, quod negabant Presbyterani, præsidium vitæ & tutamen quærere coactæ sunt. Multi Patriam exilio perpetuo commutârunt. Alii, bonis omnibus exuti, vagi & miseri, Angliam pererrarunt, ærumnosæ vitæ, omni quo poterant modo, consulentes. Hac in Catholicos universim severitate, majore adhuc in Sacerdotes sævitum est. Si quem ab Episcopo Catholico sacros Ordines suscepisse constaret, sententiâ Judicis, debita reis læsæ Majestatis supplicia luebat. His nullæ latebræ tutæ, quod nulli quantumvis obscurissimi recessus sagacem inimicorum fallerent industriam. Inter eos qui in hac persecutione fortissimè decertârunt, Patres Societatis nostræ non minimas partes habuere, sive in apertâ acie pro Fide occubentium, sive in ergastulis miseris immorientium numerum spectemus. Nullus ferè per Provincias celebrior carcer Sociis nostris caruit. Levissimis indiciis capti, atque arctissimâ custodiâ, uno aliqui, pluribus alii, nonnulli ipsis quindecim annis detenti sunt. Quæ singuli in hoc certamine tormenta subierint; quotque Societati pepererit hæc procella gloriosos Fidei Athletas, enumerare non patitur præscripta brevitatis. Munificentia Bavarica plures habuit ex suis alumni in

*Omnes
sed præ-
sertim A
Catholi-
ci gravia
passi :*

*& maxi-
mè Sa-
cerdotes,*

*& Pa-
tres So-
cietatis.*

hoc prælio victores, quàm qui hîc in medium commodè afferri possint : Quotquot ex ipsis post multorum annorum carceres & misérias superfuêre, consultò omittimus; de iis tantùm dicturi, qui in ipsis carcerum angustiis lentâ morte confecti, indè in libertatem Filiorum Dei feliciter evolârunt.

P. Christophorus Bertonius.

Horum è numero primus se offert P. Briantus Cansfeildus, adscititio Christophori Bertonii nomine, quàm suo notior. Hujus omnis in Societate vita, Martyrii tyrocinium quoddam videri possit; adeò asperè dicam ac crudeliter? corpus suum, ergastuli ærumnis quasi præludendo, exercebat. Deliciæ ejus unicæ erant, qualcunque sensibus delicias substrahere, & in durissimam servitutem corpus redigendo, veram animi libertatem acquirere. Hoc sui afflictiandi indefesso studio, brevi tempore effectum est, ut anima carnis solutior vinctulis, constantius Deo adhæreret, & media inter vitæ pericula, timoris expers, deliciis cœlestibus abundaret. Lucro ea & voluptati apponere solebat, quæ miseriis suis alii annumerant; proprio doctus experimento, non minùs dulce quàm decorum esse, pro Nomine J E S U magna agere & pati. Gliscens eo tempore persecutio, ardentissimum ipsius pro Christo moriendi desiderium acuebat, & animarum in tanto discrimine periclitantium necessitas indefessam indies augebat industriam. Vacillantes in Fide stabilire, errantes revocare, Hæreticos ad Christi caulam aggregare, etiam cum proprii capitis periculo, quotidiani illi erant multorum annorum conatus. Dum autem hos inter labores, de alienâ magis salute, quàm de suâ incolumitate sollicitus, fidelis operarii munia obiret, improvisò in Hæreticorum manus incidit; sic nimirum disponente Divinâ Bonitate (quæ ipsum tamdiu hostium insidiis ereptum, Catholicorum solatio & utilitati conservârat) ut sanctitatem vitæ coronaret morte adhuc sanctiore. Sui itaque securus Divinam ad Altare Hostiam immolabat, cùm subitò ab irruentibus Apparitoribus comprehensus, Calvinistarum furori cessit præda, à quibus sacro, quo indutus erat, amictu,

amictu, per media subsannantis populi ludibria ad Judicem raptus, Ducem suum JESUM ab Herode albis vestitum, omniumque risui expositum pulchrè repræsentavit; ejusque in Judæorum scommatis ac blasphemis perferendis patientiam summâ animi alacritate imitatus est. Pro tribunali verberibus & convitiis exceptus, inde in foedum conjectus est ergastulum, cujus graveolentiâ & molestiis fractus, deficientibus tandem viribus, animam feliciter exhalavit, Anno salutis 1645.

Altero post felicem P. Bertonii obitum anno, Mancastriæ in *P. Ri-*
Comitatu Lancastrensi, carceris illuvie & incommodis confectus, *chardus*
excessit è vivis P. Richardus Bradlæus. Fuit hic animi ingentis *Bradlaue*
Vir, zeli & virtutis, si quis alius; singularis. Qualis futurus esset aliquando in Angliâ, dum militi in castris Belgicis à Confessionibus esset, præclara dedit indicia. Amplam ibi occasionem nactus, suam in Deum & proximum charitatem exercendi, omnes prudentis Confessarii, & Viri verè Apostolici partes perfectissimè explevit. In omnem paratus eventum, animas Deo lucrificandi opportunitatem nullam prætermisit. Videre aliquando erat in præsentissimo vitæ discrimine, militares ordines percurrentem, prætensâ manu Cruce, pugnantium animos piis adhortationibus confirmare, & morientes animare ad beatam æternitatem. Gratum Cœlo fuisse Patris industriam, non dubia signa docuere. Dum intrepidus aliquando media inter mortis pericula, consueta illa charitatis munia obiret, caput ei galeâ operuit, qui astant, miles: quod non sine peculiari Dei erga Patrem Providentiâ factum, eventus comprobavit; illicò enim glans plumbea ex hostili catapultâ emissa, summo impetu impegit in galeam; cerebrum ei sine dubio excussura, nisi ferreum hoc tegumentum Divina Bonitas interposuisset. Nihilo minores ejus animos Britannia nostra experta est, quibus utique difficillima, quibuscum luctabatur, tempora, carcerum & mortis imminens periculum, quæque piis ejus desideriis & conatibus indefinenter occurrebant obstacula, quâdam veluti

antiperistasi, novas vires afferebant. In Provincias à Senatu missi Exploratores, excubias agebant in viis, ædiumque suspectarum aditus obsidebant, magno Patris dolore, quod charitatem suam unius plerumque recti angustiis definire cogeretur. Non destitit tamen noctis usus beneficio, verus Piscator hominum, in tenebris retia laxare; mœstos, quos licuit, Catholicos convenire, & ad læto animo adversa omnia pro Christo perferenda, tum verbo, tum exemplo excitare. Etsi verò nullam non adhiberet industriam, ut insequentium Apparitorum conatus eluderet, ab ipsis tandem comprehensus est, & in arctissimam datus custodiam, undè nemini nisi ad extremum supplicium patebat exitus. Hic dum fatalem Judicis sententiam piâ quâdam aviditate expectat, gravis cum morbus, ex loci insalubritate corripit, quo indies vehementius ingravescente, destinata tandem supplicia, diuque expetitas carnificum manus moriendo evadit.

P. Joannes Feltonus.

Eodem anno & mense P. Joannes Feltonus laboriosissimam vitam persimili clausit exitu. Nullum non movebant lapidem sagaces Senatûs Emissarii, ut latentes passim per Angliam Sacerdotes detegerent, in vincula mox conjiciendos & certâ morte mulcendos. Nulli latebræ profuere & recessus absconditi; nulli e mentitæ vestes, & simulatus rustici aut militis habitus. Hisce dum in angustiis versatur P. Joannes Feltonus, vitæ suæ prodigus, quàm alienæ salutis negligens, videri maluit. Agricolam igitur mentitus, Lincolniam arctissimâ militum custodiâ munitam petiit, spe P. Joannem Huddum, proximis, ut putabatur, comitiis plectendum invisendi: Decidit tamè expectatione, custodum vigilantia omnem illi ad carceres aditum precludente. Noluit verò Divina Bonitas tantam præmio carere charitatem. In ipso Urbis egressu, ab Excubitoribus pro libidine quosque sistentibus, comprehensus, & de Sacerdotio suspectus, parem cum P. Huddo sortem habere meruit. Post summam rerum inopiam Lincolnia aliquot septimanis toleratam, in aliam extra Urbem custodiam deductus est; ubi frigidâ anni tempestate, totos tres menses

in loco ventis pervio, omnis auxilii, fomenti, & solatii expers traduxit. Gravius autem ipsius animum blasphemiae, maledicta, & mores perdit sceleratorum hominum qui eodem carcere detinebantur, quam reliqua loci incommoda affixere. Septimus illi has inter angustias mensis transierat, cum nullo contra ipsum prolato indicio, nullo teste comparente, pecuniis piorum hominum charitate collectis, libertatem redemit: cui tamen restitutæ, labefactatâ malis præteritis valetudine, vix uno mense supervixit. Huius sanè zelum, & Fidei seu conservandæ, seu propagandæ, singulare desiderium, inter alia & hoc maximè commendat, quod memor dicti illius Apostolici, *Insta opportune, importune*, viginti septem annorum spatio, nullo unquam die Dominico aut Festo Doctrinam Christianam fidelibus explicare, eorumque animos ad virtutis studium accendere prætermiserit.

*Quatuor in eâdem, sub rebelli Senatu,
persecutione, ob Fidem violentâ
morte sublati.*

P. THOMAS HOLLANDUS.

ARTIS laudasse P. Thomam Hollandum videri possumus, si illud modò dixerimus, vivum mortuumque laudatum ultrò ab inimicis. Nimirum eximiae virtutis id proprium est, ut adversarios vel invitos, laudum suarum præcones faciat. Undè de Thomâ nostro plurimum Hæreticorum ea vox audita est: Virum se, majore quàm illum vitæ morumque integritate, reperisse neminem: & verò, si illius similes essent reliqui Jesuitæ omnes, non videre se quomodò eos jure calumniatur invidia. Judex eâdem quâ Patrem condemnavit voce, omni, quod ad mores attineret, absolutum culpâ palam pronunciavit. Magna sanè præconia! sed major virtus quæ illa ab hostibus extorsit. Quibus autem gradibus ad eam ascenderit Hollandus, sic breviter accipite. Prima ferè Christianæ perfectionis rudimenta, Audomari, quò studiorum causâ admodum Adolescens ex Anglia transmisit, in Partheniâ Sodalitate, brevi tempore ita perdidit, ut

non semel communibus votis, cæteris Sodalibus præesse juberetur. Et præfuit ille vero, exemplo magis quàm titulo; in omni domesticâ disciplinâ, (sivè quæ doctrinam, sivè quæ virtutem spectaret) cæteris Authorem se, ac Principem præbens. Nominatim autem præcipuam quandam ponebat curam in familiaribus colloquiis de Divinis rebus instituendis, iisque, ubi aliò dilaberentur, ad sanctiora argumenta revocandis. Quæ ejus pia solertia ita deinceps crevit, ut non defuerint sæculares homines, qui illum propterea ex rebus spiritualibus quasi conflatum, aut etiam *Pietatis Bibliothecam* dicerent. Illud verò in id ætatis Juvene singulare prorsus fuit, certos sibi comparare socios, qui condicto die, vespertinæ relaxationis tempore, de mutuis invicem culpis amicè commonerent. His in umbrâ Marianâ virtutum quasi velitationibus, futurarum olim in Sole ac pulvere Societatis JESU victoriarum non vana dedit auguria. Ubi itaque ad Christianam Militiam virtus cum ætate maturuerat, sub Duce IGNATIO in Imperatoris JESU Societate militare voluit; quàm pium hætenus Matris Sodem, tam fortem postmodum Filii Socium ac Militem se probaturus. Peraçto Wattenis Tyrocinio, postquam inter domesticos parietes, Leodii, inquam, & Gandavi Ministrum agendo, optimique Superioris, & strenui Subditi, omnes partes explendo, non vulgaris virtutis specimen dedisset, in Angliam, in apertum campum bella Domini præliaturus descendit. Ibi quæ prima certamen iniit, prima triumphavit Pugilis patientia. Etenim cum ob persecutionis acerbitem, omnem liberioris auræ, solisque per diem usuram prope modum interclusam haberet, summo ferè manè vespèrique ad Catholicorum opem excurrere solebat. Hanc vitæ rationem ingenti animarum lucro, parique suo merito, patientiâ certè in affecto corpore prorsus singulari, toto septennio tenuit. Sed gravi indè subsecutâ ciborum nausæ, ac somno penè nullo aut frequenter interrupto, suapte sponte languidior valetudo, ita denique prostrata est, ut ultrò quamprimùm è vivis discessurus videretur, nisi sagax exploratorum indu-

stria vim morbi antevertisset. Comprehensus itaque ab Apparitoribus anno salutis millesimo sexcentesimo quadragésimo secundo in suburbanam Londini custodiam detrusus est. Vix carcerem fuerat ingressus, cum arrepto protinus calamo, scripsit ad Superiores litteras, id unum vehementius ab eis contendens, ne qui pro se liberando sumptus fierent, nevé cuiusvis interponeretur authoritas. Qua in re, uter palmam tulerit, Paupertatis amor, an sui ipsius contemptus, haud facile dixeris: illud constat, principem erga Deum charitatem potissimum eluxisse. Duos omnino menses in carcere egit, eâ vivendi ratione, quæ illi eximiæ sanctitatis opinionem etiam apud hæreticos conciliavit. Rarus illi ad quietem lecti usus, quippè qui totas ferè noctes orationi, rebusque divinis commendandis dabat: reliquo tempore, necessariæ quieti, quam in cathedrâ captabat, concessio. Diurnas horas ita partitus est, ut & amicis (qui frequentes ventitabant) consiliis, piisque sermonibus ne deesset, & tamen sui identidem colligendi, divinisque cum Deo colloquiis justum concederetur tempus. Sic nimirum ad supremum certamen comparabat sese egregius Pugil. Vocatus in iudicium, ob meram Sacerdotii suspicionem, patibulo condemnatur. Lætus hîc Pater, primum in ipsâ Curiâ, *Deo gratias*, mox in carcere cum Sociis captivis *Te Deum laudamus* cygneâ voce succinuit. Quàm porrò pro Christo mori gestiret, aliâ illâ voce ostendit, cum proximâ ante mortem vespërâ, vocatus ad cœnam ab amicis, præter unicum ovum viniqûe pauxillum, aliud quidquam libare non sustinuit, quod ipsum idcò tantum sibi indulgendum censuit, quo, ut aiebat, *sibi plus inde sanguinis in venis accresceret, Dei causâ sequenti die effundendi*. Prætereo hîc brevitatis studio supremam ejus ad populum concionem, ardentissimis, si unquam aliàs, Fidei, Spei, Charitatis, cæterarumque virtutum, quæ Catholicum Sacerdotem, atque IESU Socium morientem deceant, affectibus plenissimam. Illud restat ut ultimum ejus vitæ actum, mortem, inquam, exhibeam. Diversam

diversis in locis personam egerat, sed eâdem omnes constantiâ: neque hic dissimilis sibi, Christo Domino certè pro cuius Fide animam jamjam positurus erat, simillimus. Incubuit nihil reluctans, suæ affigendus Cruci Christus: trahæ Pater placidè incubuit, ad suam & ipse raptandus Calvariam. Christus duos inter latrones medius pependit; Hollandus totidem fures necis socios habuit. Christus demùm moriturus, æternum Patrem orabat ut carnificibus suis ignosceret; Hollandus suis pariter accusatoribus, aliisque suæ necis authoribus veniam à Deo humillimè postulavit. Fuit itaque ut in vitâ, ita & in morte præclarus IESU Socius & Imitator, utrobique tanto Magistro dignus Discipulus. Et quid mirum si morientium similitudo non absimiles habuerit animorum motus. Christi Mors Divinitatis ipsius confessionem à Centurione aliisque extorsit. Thomæ exitus, pendentisque species, virtutum ejus præconia ab hæreticis expressit. Carceris enim Custos præfectum à reliquo corpore Patris caput manibus in altum attollens: Videte, inquit, guttur illud ex quo tot egregia verba profluxerunt. Quando hujus similem quempiam, Religionis nostræ hominem dabitur intueri, qui tot illustria virtutum documenta auribus nostris oculisque exhibeat? Ipse porrò Doctrinæ Calvinianæ Minister liquidò coram totâ multitudine fassus est, se Thomæ mores, gestus, & facta omnia tam in carcere quàm in viâ ad supplicii locum, accuratè observasse, nec omninò notasse quidquam quod virum verè generosum non deceret. Quanta verò apud Catholicos hujus Viri veneratio fuerit, vel ex eo constat, quod in frequentissima illa Protestantium corona, etiam tum cùm immaniter sæviret Hæresis, inventi pluri sint qui periculorum obliti, memores pietatis, viâ vi factâ, ad ejus reliquias colligendas, per confertissimos hæreticos penetrarunt. Apud nos Leodii etiamnum habentur eæ Patris vestes, quibus piâ simulatione, ad proximum meliùs juvandum, bajuli specimen præ se tulit. Nobilis Catholici donum, qui eas,

licet vix denis venirent, triginta florenis (& parvi quidem ut aestimabat) pro suâ erga Patrem reverentiâ, ab Hæreticis redemit.

P. RODULPHUS CORBÆUS.

Vitam pro Christo aliquando positurum, prius pro Christo pati, quàm mundo vivere, P. Rodulphum decuit, Matre pro Religione exule natum. Et verò rara vel in puero verborum parcitas, ingenuus morum candor, singularis denique in Deum, Deique adeò Matrem pietas, Cœlo non mundo natum docuerunt. Tenebellam igitur plantam, ne qua pestilens mundi aura inficeret, provida Parentum cura, in Audomarense Anglorum Seminarium maturè transtulit. Hic enimverò Adolefcens totus in litteras pariter ac pietatem incumbere. Ab omni vel levissimâ obrectationis specie (quæ ejus propria laus familiarium sermonibus celebrata est) omninò abhorrebat. Veritatis in paucis studiosus erat, à jurgiis maximè alienus. Hinc sicut induci se haud unquam est passus, ut vel leviusculè mentiretur; ita si qua fortè, ut fit, incidisset lis, altercandi minimè cupidus, manus his ferè verbis ultrò dabat: *Ergo ita esto, neque plura hac super re verba fiant.* Dura porrò pro Deo patiendi propè innatus puero ardor, in eam cum ætate adolevit flammam, quæ non nisi sanguine olim restinguenda foret: Uno verbo, quos doctrinâ adæquavit, virtute condiscipulos facilè superavit omnes. Mundi sui que jamdudum victori difficile non fuit ad Evangelicam perfectionem vocantem Deum sequi. In JESU itaque militiam adscriptus, eâ humilitate, & sui-ipsius abjectione enituit, ut sibi uni servus inutilis videretur. Præclarum sanè quidem vitæ Religiosæ fundamentum. Addita huic cognata virtus, corporis castigatio: eaque tanta, ut nisi Moderatoris inhibuisset prudentia, innocens corpus nimîa asperitate tractando, jam tunc Carnificis manum quasi prævenisset.

Theologiæ

Theologiæ cursu Leodii in Bavarico Anglorum Collegio feliciter confecto, Patriam repetiit; non alium ibi deposcens laboris campum, quàm qui maximam laborum ac ærumnarum messem promitteret; id quod ipsi ex voto celsit, cum pauperibus & tenuioris sortis Catholicis evangelizandi Provinciam sortitus est. Hos ille potissimâ curâ consolari, his omni ope adesse, horum tuguria intempestâ plerumque nocte (quæ tunc erat temporum iniquitas) pedes, sine penulâ, contemptissimo amictu lustrare: hospitio, victuque usus, qualia apud infimæ sortis homines. Membra interim spontè inter continuos propè morbos, doloresque in mortem labentia, spontaneis carnis macerationibus urgebat: *Ruinam corporis, spiritus ædificationem dicere solitus.* Tandem post duodecim annorum labores verè Apostolicos (ejus certè Regionis Apostolus jam vulgò audiebat) dum incruentum Missæ Sacrificium Deo offerret, ipse brevi victima futurus ab Hæreticis Apparitoribus jam diu quæsitus, deprehensus tandem, atque ultrò se Sacerdotem fassus, eundemque Jesuitam (quo non majus in Angliâ crimen) in carcerem conjectus est. Hic sibi oblatum à Cæsareæ Majestatis Oratore libertatis, vitæque beneficium in Collegam Sacerdotem, charitate verè Christianâ, transferre voluit: quod cum recusaret ille, Christianâ fortitudine dignum certamen inter fortissimos Pugiles ortum est, uter utri vitâ cederet. Piam litem mortis sententia in utrumque lata non tam diremit, quàm coronavit, utrique vitam largiendo immortalem. Suspendus itaque Rodolphus summo amoris actu in Deum, obsignavit charitatem suam erga proximum. Atque jam felix in Cœlo, ut spes est, Pater, efficacius præstat, quod in terris fecerat, & in Cœlo facturum se moriturus promiserat, pro Domo Bavaricâ, cujus fuerat aliquando Alumnus, se perpetuum apud Deum deprecatores exhibendo.

P. HENRICUS MORS.

Virum in Henrico damus, qui, si quis alius verè cum Apostolo gloriatur, *In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in mortibus frequenter*. Quinies Patriâ, Fidei causâ exul fuit, semel pro acquirendâ (Hæreticis enim erat oriundus parentibus) iterum, ac sæpius pro eâdem defendendâ; ter pestiferam luem dum se aliis curandis impendit, ipse contraxit; quater & eò ampliùs carceribus inclusus, crebrò ad Judicum subsellia raptus: libertatem & vitam pecuniâ sæpè, sæpiùs exilio redemit, tandemque cum gloriosâ morte commutavit. Animo erat ad ardua quæque promptissimo, charitatis pleno, zelo animarum flagrantissimo: uno verbo, nullâ non virtute, quæ bonum Christi Operarium deceat, non instructo. E multis, paucas breviter accipe. Inventâ foris, quàm domi frustra quæsierat, pretiosâ Fidei margaritâ, in Patriam reversus est, pretiosis eam mercibus, sua si bona nosset, ditaturus. At illa, quippè cui ab hæresi caligabant oculi, Fidei splendorem vel non videns, vel non ferens, extinguere certè perfido, fidelitatis ut vocant, Sacramento nequicquam conata, carcere primùm, mox exilio Juvenem, unâque Fidem mulctat. Exulem pro Fide Romanâ Filium Roma materno excepit sinu; litterisque ac pietate, nec non Sacerdotio initiatum in Angliam denuò remisit, iterum carceres pro hospitio, pro Patriâ exilium habiturum. Impetrarat Româ discedens à Patre Nostro Generali ut in Societatem admitteretur: & ecce vix Angliam ingressus, nobile virtutis suæ tyrocinium, carcerem nactus est: nec defuit tyroni, simul cum illo captus, ejusdem Societatis exercitatissimus Magister. Quidni bonum speremus militem, sub tali Duce, tali in palæstrâ, tanto tempore, tribus scilicet & ampliùs annis exercitatum? Futuris certè victoriis egregiè jam tum prælusit: toto enim temporis spatio quo in carcere fuit, vix unus illic maleficorum è vivis abiit, quem

ante mortem ad Christi partes non traduxerit. Haud paulò difficilius illi fuit cum morte certamen : siquidem triennalis custodia incommodis ita erat afflictâ valetudine , ita fractis ac debilitatis viribus , ut non vultu minùs quàm nomine *mortem* præferret. Hominum peste infectorum curæ , totum se sæpiusque devovit , magno patientiæ suæ , nec minore animarum lucro : Complures enim ab hæresi conversos , ad Cœlum , ut spes est , sibi Martyrii coronam exoratuos præmisit. Dum ita sui quàm aliorum negligentior , miserorum animis , corporibusque curandis totus vacat , tetram ipse contagionem intimis visceribus concipit , idque jam iterùm ac tertio : hæroicæ in proximos charitatis exemplo , haud faciliè exæquando. Huic in alios amor , haud multùm cessit ejusdem erga Superiores Obedientia ; quam illo contraxerat , hâc certè pestem expulit. Etenim in periculo mortis constituto , tertium haustâ contagione , adferuntur Superiorum litteræ , quibus jubetur suam tantisper valetudinem , omisâ alienâ , curare. Has ille dum legit , ecce tibi derepente ita se præsentis mortis discrimine liberatum sensit , ut brevi adhibitâ curatione , desperata priùs à Medicis sanitas , integra restitueretur. *Adeo obtemperare didicerat ut morbos obedientiæ imperio fugare nosset.* Quod ad domesticam Religiosæ vitæ disciplinam attinet , fuit Henricus illius semper observantissimus. Wattenis enimverò in primæ Probationis Domo , & Leodii in Bavarico Anglorum Collegio Ministrum agens , Regularum nostrarum , Superiorumque placita non exigebat ab aliis diligentius , quàm servabat ipse accuratius.

Incredibilem autem illius in rebus arduis patientiam , ipsi carceres , exilia , labores , vita denique tota in perpetuis propè itinerum , vinculorum , morborumque incommodis traducta , apertè loquitur. Matura jam Cœlo Viri virtus videri poterat. Domi , forisque egregium Hominis Religiosi exemplum præbuerat ; dum Castra militum Confessarius sequeretur , sibi *Sancti Patris* nomen , apud Legionis Tribunum meruerat : Angliam , Romam , Bel-

gium virtutis suæ radiis jam antea illustraverat: cùm ecce in Angliam revocatur, non indè rediturus; jamque quintum ab exilio redux, pro hospitio, consuetos carceres; pro meritâ tot laboribus torque, laqueum; pro vitæ prorogandæ subsidio, mortem ab ingrata Patriâ recepit: in hoc plerisque felicior, quod Sacerdotii tantum reus, Religionem mortis causam agnosceret clariùs. Et verò hanc pro Christo moriendi gratiam, quanti fecerit, incredibilis lætitiæ signis ex ipso vultu, nusquam aliàs lætiore, promicantibus ostendit. Ubi autem ad supplicii locum ventum est, converso in pulpitu patibulo, ac recte ad collum pendente, tum verbis, tum exemplo suavit circumstantibus veram Fidem. Passus est Londini Anno salutis 1645. suspensus de more & dissectus.

P. PETRUS WRITUS.

Qui Patrem Petrum Writum hæreseos, sæculique fluctibus variè jactatum contemplatus fuerit, Petri naviculam jamjam mari obruendam animo conceperit. Qui illum Fidei jam adjunctum, ætatis anno vigesimo-secundo, ad infima litterarum studia Gandavi se demittentem consideraverit, IGNATII utentem consiliis, IGNATII adjungendum Sequacibus non malè fuerit vaticinatus. Denique qui eundem Wattenis, præfervidi licet ingenii, ad vilissima quæque se avidè abjicientem, Leodii in studia gnaviter incumbentem, Pagosque indefesso zelo excolentem, Audomari tandem pueris in morum Præfectum (à quo munere naturâ non parùm abhorrebat) sese fortiter offerentem viderit, ad majora cum istis prælusisse non levibus argumentis conjecerit. Erupit aliquando præclusus ardor, & conceptas diu favillas septennio toto, dum in Castris Regiis laboriosum operarii munus obiret, latè diffudit; ubi num zelum vicerit charitas, an hanc laborum tolerantia; morum suavitatem pectoris candor, an istum efficax dicendi libertas, mortisque contemptio, nemo facile dixerit. Verùm hæc

raræ virtutis non nisi rudimenta fuere : quam si quis plenâ luce videre cupiat, ingerat se cum turbâ in carcerem, suspiciat cum stupente hominum corona Petrum vinculis adstrictum, sed libertate minimè carentem; cernat mortem pro Christi Fide, passis ulnis amplectentem. Certè mortis sententiam in alium nemo æquiore animo, quàm ipse in se prolatam audit, dicam an auditâ gestierit? Nec victor usquam in triumphantem currum conscendit lætior, quàm Petrus catenis gravis, necique adjudicatus, à comitiis in carcerem remeavit. Composuerant ad lætitiâ ora, reum præstolantes in carcere Socii, à mortis sententia turbatiorem (ut pro hominum naturâ conjiciebant) solaturi : at contrâ tanta in eo emicuit exultantis animi lætitiâ, ut liquidò constaret paratiorem advenire, qui daret, quàm acciperet solatium. Obstupuit sanè Venerabilis Sacerdos lecti Socius, illâ eum nocte, ac sequente, quæ vitæ illi ultima fuit, tam altè præter morem ad summum usque mane edormire; evidenti pectoris imperterriti argumento. Aderat jam suprema dies tredecim mortis Sociis luctuosissima; Petro instantis immortalitatis optatissima Prodroma. Elutis sacrâ Confessione anteaactæ vitæ noxis, incruentum Sacrificium obtulit, cruento mox Sacrificio ad Tiburni furcas & ipse immolandus. Cratrem vimineam, in quâ ad supplicium trahendus erat, cum à longè sonare audivisset, lætus, soloque penè emicans exclamat, *Venio dulcis JESU, venio.* Nec mirum, munitum Christi Corpore pectus, JESUM spirare. Procedit ergo obviam, ut miles ad victoriam: Ita JESU Socius ad Tiburni Crucem. Triumphæ species erat à carcere ad supplicii locum, Urbe ferè totâ ad januas, ad fenestras, in plateas effusâ. Rapiebatur devota Cœlo victima, purpureâ togâ, sanguine brevi meliùs pingendâ; manibus, ex gratiâ, pro fune, vittâ coloris rubei revinctis. Eâ autem erat blandientis oris specie, & exporrectæ frontis amœnitate, ut nemo (quod in tantâ Hæreticorum fæce mireris) acerbius quidquam in prætereuntem effutierit; ita omnium rapiebat

cum mente oculos. Ad fatale necis theatrum ubi ventum, ignominiae causâ tres inter mulierculas, totidemque fures medius consistere egregius JESU Socius jubetur.

Contulit ad decorem oppositio: constititque inter mœstos, & horrore mortis perterritos lætus, quasi mortis spe jam tum vivere inciperet. Stetisse ferunt horæ unius spatium, animo in se reflexo, eâ corporis, vultusque compositione, quâ solebat Rem Divinam facere: cùm Pseudo-Evangeliæ Ministellus importunè contemplantem interpellans, autoritate publicâ, veniam & vitam pollicetur, si Fidem velit ejurare. Cui ille: *Faceſſe Satana; mille ſi haberem animas, mille pro tuenda Fide effunderem animas.* Mox à Patre Societatis, qui bajuli habitu aſtabat, iterum absolutus, subducto carro, nullo manuum, nullo oris, corporisvè motu indecorus pependit, animâ interim ad Cœlestis Sponsi amplexus evolante. Vir erat à suavissimo agendi modo, immotâ animi morumque constantiâ, sui ipsius abiectione, Fidei zelo, in proximos charitate ita instructus, ut ubi ubi ageret, suavissimum virtutum odorem nunquam non spargeret.

Quàm gloriosa in conspectu Domini P. Petri mors fuerit, variè deindè patuit. Corporis certè quadrifariam dissecti partes, fragrantissimo spiravêre odore: & passer confuso astantis multitudinis clamore non perterritus supra pendentis caput, diù multumque se vibrando, piam animam instar passeris *ereptam de laqueo venantium*, indicio fuit. Sed hæc fortasse leviora; quæ lucra animarum indè comparata, majori habenda in pretio. Enimverò Acatholicus illius Author Libelli, qui *Moderator Christianus* inscribitur, plures conspectâ Patris in morte alacritate, Catholicæ Ecclesiæ accessuros dixit, quàm Apostolico triginta annorum labore eidem adjunxisset. Neque vanum fuisse augurium enati ex Patris Sanguine fructus abundè docuêre, è quibus paucos selegimus. Fæmina quædam attonita Patris in ferendo supplicio constantiâ, sub ipso patibulo hæresim ejuravit: testatusque

è prima Vir Nobilitate, in eâ se moriturum Religione, quam Pater moriens asseruerat. Illud illustrius quod de Nobili Matrona certo testimonio accepimus. Nupserat Virò divitiis, & genere claro, sed à Fide Catholica tam alieno, ut sacras præsertim Imagines summè detestaretur: eâque de causâ, in uxoris precibus intentæ, conclave frequenter irrumpens, quas ibi reperit pias Icones, furibundo similis dilacerabat. Rem mœsta aperuit Patri Thomæ Worslæo è Societate nostra, qui curaturum se promisit, ut P. Petrus Writus pro Fide mox passurus Mariti conversionem in ipso supplicii loco precibus à Deo posceret, idque se facturum syngraphâ addiceret. Acceptam à Worslæo schedulam thesauri instar habuit, ac tuto, ut putabat, loco reposuit. Sed perscrutantem omnia Maritum non fefellit; schedulam hîc reperit, sed ingenti suo bono. Cùm enim Uxor expectaret, ut solitâ rabie excandesceret, subitò mutatus, undè, inquit, P. Writo tanta in me humanitas, ut in mortis violentæ articulo, sui oblitus, mei meminisset; Tunc rursus Uxori, haud dubiè, inquit, Viri adeò præclari depingenda curabitur Imago, fac eam quamprimùm habeam, ut amicitiae mihi indebitæ vicem reddam. Paruit mandato pia Mulier, expressumque vivis coloribus Patris vultum Marito tradidit, non sine metu ne illum quoque in frustra decerperet; at è contra evenit. Gratum enim habuit, Vir Nobilis, Uxoris munus, decenti loco reposuit, ac Patroni sui amore affici videbatur. Tum ambire Patrum Societatis colloquia & amicitiam, eoque paulatim Religionis ardere desiderio, ut nullam quietis partem in posterum senserit, donec Patris Worslæi operâ Ecclesiæ Catholicæ se adjunxerit, in cuius gremio haud multò post spei magnæ plenus animam Deo reddidit.

Non sine causâ P. Worslæi mentionem hîc facio, tum quod plurimos ab erroribus patriis in rectæ Fidei tramitem quotannis reduxerit summâ in tractandis hominum ingeniis dexteritate, tum quod P. Petrum in vivis coluerit, in morte juverit, atque in Cœlum

*P. Thom.
Worslæus*

receptum piè veneratus sit. Dum illis præcipuè reducendis operam navaret Worflæus, quos anteaetæ vitæ crimina, justâ Iudicum sententiâ ad poenam capitis vocabant (ex qua hominum fæce circiter sexaginta quotannis convertisse dicitur carcerum ferè perpetuò inquilinus;) adeò re cognitâ Senatus odium incurrit, ut comprehendi Virum illicò jussit, virgis à carcere Novæ-Portæ ad Tiburni patibulum excruciansi si in eorum manus devenisset. Sed Divinâ protectione in Belgium sospes trajecit, atque in Collegio Leodiensi rerum Spiritualium Præfectum aliquandiu egit. Acrem, quo tandem correptus est morbum, summâ patientiâ toleravit, eo usus solatio, quod juxta Valetudinarii Sacellum asservaretur P. Petri dissectum corpus, non dubiâ spe sibi adfuturum morienti, cui ante patienti astiterat.

FLORI ANGLO-BAVARICI
PARS ALTERA

QUÆ

IN NUPERA PROCELLA CONTRA CATHOLICOS

AC PRÆSERTIM

PATRES SOCIETATIS JESU

IN ANGLIA A TITO OATE EXCITATA,

BAVARIAM REGENTE

SERENISSIMO DUCE

MAXIMILIANO EMMANUELE,

EGERE VEL PASSI SUNT EJUS CLIENTES,

paucis exponens.

FLORI ANGIOBVARICI
PARS ALTERA

QVA

IN NITIDA PROCELLA CATHOLICIS

AC PRESERTIM

PATRES SOCIETATIS IESU

IN ANGLIA A TITO GATE EXCITATA

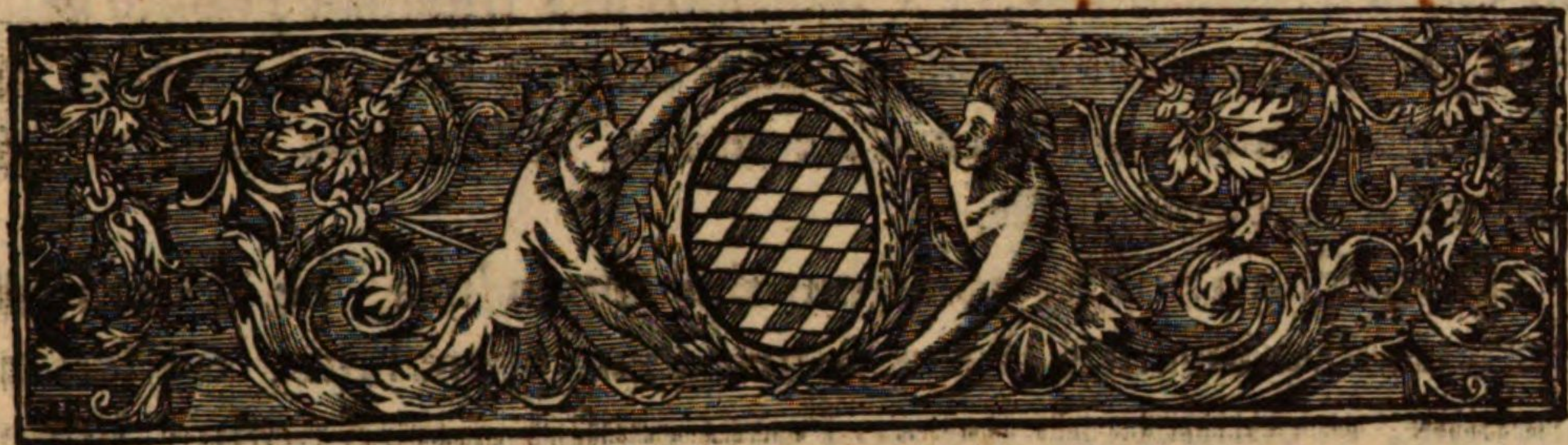
BAVARIAM REGNANTE

SERENISSIMO DUCE

MAXIMILIANO EMMANUELLE

EGRE VIU TASI SUNT EPIUS CLIENTES

PAUCIS EXPONENS

FLORUS

Anglo-Bavaricus.

Conjuratio Oatiana.

A N C Commentarii nostri partem Oatis ^{Cōjura-}
 nomine inscribimus, ut suam novo Jovi ^{tio Ca-}
 Minervam refundamus. Si cui enim hæc ^{tholico-}
 nostra evolvere placuerit, persuasum illi ^{rum}
 omninò fore speramus, celebrem Ca- ^{ab Oate}
 tholicorum in Regis caput, Regnumque ^{conficta,}
 Angliæ conjurationem, in Oatis dumtaxat
 cerebro conceptam, eâque in lucem securi
 editam fuisse, quam ille Catholicorum
 omnium cervicibus intentavit. Nobis fanè omnia accuratè per-
 lustrantibus, & quæ ab anno hujus sæculi septuagesimo-septimo,
 tum in privatis conclavibus (quantùm in ea penetrare licuit) tum

in Curiâ à Senatoribus, & à Iudicibus pro tribunali publicè gesta sunt, attentius considerantibus, nihil occurrit quò æqui iudicii Virum in animum inducturum credamus, Catholicos tantum facinus vel mente concepisse.

Tam inepta,

Porro Floro nostro non immeritò timendum, ne fidem apud posteros non inveniat. Quæ enim narrare aggreditur, tot scatent ineptiis, ut conficta ab inepto Poëta censerì meritò possint. Enimverò, si rerum exordia spectentur, ex puris putisque mendaciis confuta sunt; & quæ deindè consecuta, fidem omnem usque adeò superant, ut ab initiis progressus, à progressu exitus minimè dissideant, tam exiguâ scilicet veri ubique similitudine, ut Conjuratio Anglicana inter Romanas, quas vocant, fabulas rejicienda videatur. Sed tot rerum gestarum monumenta typis publicâ Authoritate commissa, totque modis dispersus Conjuratiōis rumor, ita timorem depellunt, ut meritò possimus præfari, nos fabulam quidem ordiri, sed quæ cruentæ Tragœdiæ Scenam aperuit.

ut inter fabulas rejicienda videatur.

Arenui- bus ini- tiis,

magni et pericu- losi pro- gressus.

Conjuratiōis initia auctori perquam similia; tam tenuia scilicet, ut tota moles, si ejus solius humeris niteretur, ruitura quamprimùm fuisset. Sed haud ita multò post, Magnatum quorundam, ipsiusque adeò Senatûs accessit auctoritas, resque brevi tempore eò deducta, ut convelli Regni fundamenta viderentur: illustri, si unquam documento, ex parvâ scintillâ magnum quandoque oriri incendium, quod Regnis etiam potentissimis ruinam minitetur. Ac licet varii huic operi manum commodarint, ii tamen præ cæteris in eo perficiendo desudarunt, qui non Catholicos modò, sed Regem etiam perosi, hunc per eorum latera petere constituerant. Cui etiam accessit ipsius odium Religionis, quam funditus everfam cupiebant: casuro, ut credebant, eodem impulsu, spe Regiæ successionis Duce Eboracensi, quem Catholicorum partibus accessisse fremebant. Hi certè Oatis commenta avidè arripere, perpolire, & incautæ plebi pro Sybillæ foliis venditare. Sed rebus è sententia non succedentibus, rejectâ Oatianæ fabulæ machinâ, veram conjurationem adorsu

Qui præ- cipue, & quo sine manum comoda- rint;

sunt : quâ detectâ, plexisque reis, iisdem se retibus implicitos senserunt, quæ tetenderant innocentibus : Deo lentè quidem, sed certò *sed exitus infelici.* fervorum suorum sanguinem ulciscente. Sed nunc rei seriem paucis evolvamus, in qua rerum potiùs quàm temporis ordinem, nè Lectoris obtundatur attentio, plerumque servabimus.

Titus Oates, multis, ut postea patuit, sceleribus inquinatissimus, *Oates in Audomarense Anglorum Collegiū admittitur.* fictè Catholicam Fidem amplexus, ex Valissoletano suæ gentis Collegio paucis ante mensibus expulsus, Audomarum decimo Decembris, anno 1677. appulit, admittiq; in Seminarium Anglorum postulavit. Ægrè assensere Patres, quibus Juventus illa regenda committitur, ut Vir ignotus, constante jam ætate, in tot Nobilium Adolescentium, & penè puerorum contubernium adscisceretur : sed amicorum precibus, & litteris commendatitiis, quibus instructus accesserat, tandem succubere. Dum itaque Patres ex stipite isto Mercurium facere nituntur, Oatem tam præclaræ juventutis consortio, ac multò magis Societate, cujus se Candidatum ferebat, statim indignum deprehendere. In consortio familiari ad inferendam injuriam promptus erat, ferendæ omnino impatiens. Quos reverebatur, *Ejus mores.* vel timebat potiùs, eos blandè compellare, & adulatione demulcere : quos verò adversarios patiebatur, dicacibus verbis intolerantissimè proscindere : se suaque extollere, quæ pro Fide passus, quàm amplâ fortunâ, Dei causâ, excidisset, mendax suarum laudum præco, magnificè prædicare ; interea Cultum Divinum negligere, & suis commodis unicè studere. Cùm pueris arroganter, cum æqualibus timidè, cum Superioribus nunc queribundè, nunc abjectè agere. Si verbo per diem læsum se judicasset, cùm noctu cubitum concederet, quæ Regius Psalter contra Christi aut Ecclesiæ hostes olim cecinerat, ea in innocentes juvenes, quos gravi priùs injuriâ laceffiverat, altâ voce intonare, & vindicem Dei manum contra eos excitare. Sed, ut hæc ferenda viderentur, id certè tolerandum non erat, ut Regiam Stuartorum Familiam, nunc spuriam, nunc tyrannidis ream vocitaret. Cùmque Ducis Eboracensis Filium præpropere fato extin-

Exter-
norum
de eo
judicium

Etum audisset, de eo se dixit non magis angi, quàm si Ducis canem obiisse intellexisset. Ob hæc, aliaque sæpius increpitus, minis etiam additis ejiciendum Collegio, ni mores cum mente mutaret: abjicere se ad Superiorum pedes, veniam precari, atque humiliter dicere, pravam consuetudinem, quam à teneris contraxerat, non illicò deponi: facturum porrò quod in se est, ut muneri ea in re suo satisfaciat. Hæc cum lachrymis (quas ad nutum habuisse postea compertum est) sæpius ingeminando, Patres permovit, ut explorandam ulteriùs hominis indolem censerent. Intereà quod aliorum de eo fuerit judicium, è duobus patuit. Vir gravis ad unius noctis hospitium, & coenam in triclinio admissus, ubi hominis vastos gestus, vocem clamosam, & arrogantissimum agendi modum observasset, quæ de Iuliano Apostata dixerat Gregorius Nazianzenus, Oati accommodans: *Quale*, inquit, *monstrum sibi nutrit Societas*. Illustrissimus verò Antistes Audomarensis, accedentem Oatem, ut sacro Chrismate inungeretur, à longè conspicatus, ferali hominis vultu perterritus, induci vix potuit ut ipsi Sacramentum administraret.

Collegio
ejicitur.

At procedente tempore, Patres in lavando Æthiope rati operam se perdere, cum P. Thomâ Harcotto Provinciali (qui ad Collegium visitandum in Belgium trajecerat) de expellendo Oate egerunt: quo non consentiente modò, sed urgente etiam, dictum Oati est, ut se ad abitum quamprimùm pararet. Cohorruit ferali nuncio infelix, ut qui se hoc pacto in pristinam redactum miseriam cerneret, & cui terrâ marivè consistere per antea acta scelera non licuerat, nunc ubi vitum emendicaret, dubius hæreret. Hinc in omnem partem se vertere, cum Patribus blandè agere, & seriam emendationem spondere: cum sociis verò in verba desperationis plena erumpere, quæ inter, hæc omnium ore decantata: *Nescire se quò intolerabili paupertatis onere adigeretur; Jesuitam, vel Judam esse se oportere*. Sed his, aliisque vafri hominis artibus, minimè motus Provincialis, ut abitum maturaret confestim imperat. Pridie quam discederet, sub feram noctem, repertus est in Sacello Partheniæ Sodalitatis, Altari, Sacrificantium

more, cubitis innixus. Interrogatus quid ibi ageret, *Valedicere se*, ait, *Christo ꝛc*. Quæ verba licet in bonam partem accipi possint, ut in malam tamen sumerentur, fecere perversi hominis mores, & arrogantiam redolens corporis situs, ut proinde dixerit nonnemo:

Oatem ita Christo valedixisse, ut nullum cum eo amplius commercium habuerit. Illucescente tandem Iunii die vigesimo-tertio Anno 1678. *Valedicere Christo.*

Oates in viam se dat, octavo, ex quo Audomarum venerat, mense nondum completo: quo tempore, ut confectis obsignatisque tabulis probatum est, Oates unicâ tantum nocte, in vicino Watenensi Novitiatu, extra Collegii septa somnum cepit.

Londinum appulsus, duplicem personam sustinuit Oates; palam & cum Iesuitis humilem: clam, & cum foederatis sibi sociis impiam: ut si voto ingrediendæ Societatis non potiretur, fidem oraculo suo faceret, Iudam induendo. Patres itaque ac præsertim Waringum, Irelandum, & Fenwicum blanditiis adoriri, afflictæ fortunæ subsidium poscere, ac de Provincialis redditu multa sciscitari: his eum incautâ commiseratione ad colloquium admittentibus, & præsentem inopiam levantibus.

Quæ publice, & privatim Londini gessit.

In privatis autem conclavibus cum Ezerele Tongio, Digbæo, & Blodo scelerata agere consilia, & de concinnandis Conjuratōis capitibus deliberare. Quid porro boni ab hoc quatuorviratu cudi potuit? Tongius Pseudo-Theologiæ Doctor editis libris Catholicorum se hostem probaverat. Digbæus Mercator, foro cesserat, ac rem pessundatam quavis arte resarcire conabatur. Blodum verò, attentatum Coronæ Regiæ furtum, infamem reddiderat. Hi conjunctis consiliis, mutuatisque ab Oate Jesuitarum, aliorumque Religiosorum nominibus, fabulam texere adorsæ sunt, quâ Catholicum omne nomen in invidiam vocarent. Cui operi dum sedulò vacant, ad consilia sua silentio premenda omnem industriam adhibent, mutatis eâ de causâ per sæpè congressus habendi locis. Tandem in Aulâ, cui Vulpinæ nomen, post sex hebdomadam labores postremam operi manum imponunt. Observatum toto eo tempore est, Digbæum cum adjuncto sibi socio totas noctes ad scri-

Qui ejus socii informandis Conjuratōis capitibus.

*Qui sub-
indè ac-
cesserint.*

bendum incubuisse, reliquis eo de die ventitantibus. Quinimò rhedis compluribus vecti Nobiles eò persæpè confluebant, aut cùm ipsi per sese cætui interesse non possent, eò mandata mittenda trahebant pedissequis, per famulitias quorum vestes variis tinctas coloribus, haud difficulter machinationis hujus artifices eruerit Scriptor in rebus Anglicanis versatior. Non levis est conjectura inter cæteros semel adfuisse Gulielmum Bedloun, quem ut promovendæ Conjuratæ Oati socium adjungi, ita concinnandæ adiutorem esse oportuit. Tot hominum huc confluentium, & secretò deliberantium concursus effecit, ut Aula Vulpina, Domus Conjuratæ postmodum vocaretur.

*Instat ut
in Socie-
tatē ad-
mittatur
at rejici-
tur.*

Interea Oates perniciosius decipiendi aniam quærens, iteratis sæpè precibus admitti in Societatē postulat, at semper rejicitur. Mox precibus minas adjecit, & Viro cuidam Nobili *habere se*, ait, *parata læsæ Majestatis capita quadraginta, quorum Patres Societatis arces-* *sat: Posse eos se periculo eripere, si è duobus alteri assentiantur, vel se voti compotem faciendo, vel annuâ pensione cohonestando.* Utrumque rejecit, circa hoc tempus redux Provincialis, quòd indecorum esset hominem usquequaque ineptum in Societatem cooptare, vel annuo redditu alios ad jactandas, Oatemque ad reiterandas minas incitare. Oates itaque ex desperatione, resumpto Patres calumniandi animo, opus aggredi statuit. Ut verò securius, magisque ex animi sententiâ negotium procederet, ad Græcas artes recurrendum censuit unus è conjuratis; nec aptius quicquam sibi dixit occurrere, quàm ut fictitiis litteris fidem suæ fabulæ conciliarent. Rem enim fore ancipitis aleæ, si tanta moles infirmâ unius hominis autoritate fulciretur. Probato consilio, Waringi, Irelandi, & Fogartii nomine litteras cudunt, quas, aliis tanquam à Fenwicko datis inclusas, P. Thomæ Momfordo inscribunt. Noverant Momfordum magno esse apud Jesuitas loco, neque quenquam aptius tanti criminis arcessi posse: fore enim ut, si negotium succederet, alii, si minùs in eandem trahendi ruinam, in invidiam certè vocandi essent.

*Dolo rē
aggres-
suri, lit-
teras fi-
ctas ad
P. Mom-
fordum
dant.*

Commodum

Commodum Rex Vindesoriam se contulerat, (Palatium id est vigesimo ab Urbe lapide) quò Virum Nobilem ex Regio Comitatu sequutus fuerat Momfordus. Huc itaque deferendum Cursori tradunt fasciculum, missis qui ipsis se comites jungerent, ut manu in litteras primo appulsu injectâ, eas Regiis Ministris traderent: luculento, ut putabant, argumento Conjuratorem Jesuiticam non ab Oate confictam, sed verè factam probaturi. At cum pari passu Cursorem non sequerentur, Momfordus, qui matutinus ad auram in saltu captandam processerat in hunc fortè incidens, litteras ad se datas poscit, accipitque. Resignatis Sigillis, nota nomina, characteribus planè peregrinis exarata offendit. Sed maximè litterarum argumento obstupuit, quod erat hujusmodi. Negotia in Hiberniâ feliciter promoveri: prospera rerum in Scotiâ esse initia: animandum Foggartium, & cæteros nobis faventes: sedulò laborandum, ut numerus quadragesimus-octavus (quo Oates Sphynx Jesuitarum, Regem dixit intelligi) quamprimùm removeatur, & hujusmodi alia. Interea à fido homine monetur Momfordus à variis in ipsius litteras inquiri; rem insolitam mirante Cursorum Præfecto. Sed ille rem in tuto jam collocârat. Fraudem enim subodoratus, munitâque per amicum ad Ducem Eboracensem viâ, hostium suorum artes ipsi aperuerat, & litteras tradiderat Regi consignandas: qui collaudatâ Momfordi fide, nihil vel à Jesuitis, vel ab eorum foederatis timendum sibi dixit.

*Dolus
virtute
eluditur.*

Dolo hoc (ut incuniculis accidit, contrario opere exceptis difflatisque) Patris virtute eluso, vi apertâ rem agere aggressi sunt, & quæ clanculùm inter privatos parietes conceperant, palam scelere & perjuriis promovere. Oates itaque, quod necessarium ad reliquam accusationem fuit, coram Edmundo Berræo, Godefredo Equite Aurato, & Civitatis Londinensis Irenarchâ scriptum exhibet, quo concinnata in Catholicos læsæ Majestatis crimina continebantur; ut Oates interpositâ jurisjurandi religione eorum veritatem firmaret, & Godefredus juramentum de more præstitum suo chirographo

*Oates
palam a-
cturus,
jurat co-
râ Gode-
fredo Ire-
narchâ.*

N

testaretur. Hæc rei Catholicæ prima labes, Irenarchæ perquam fatalis fuit. Lecto enim Oatis Commentario, Catholicorum casu indoluit, & rem totam Eduardo Colemanno (erat is Ducissæ Eboracensi à Secretis) per litteras aperuit : quod non neminem usque adeò offendit, ut Godefredus haud ita multò post violentâ morte suam in Catholicos benevolentiam luerit.

Oates ad
Regis al-
loquium
admissus,
in Conci-
lii secre-
toris
conclave
ducitur,
& Catho-
licos cõ-
juratio-
nis accu-
sat,

In dupli-
ci perju-
rio depre-
henditur

His peractis, obtentoque ut ad Regis alloquium admitteretur, comitante Tongio in Sanctioris Concilii Conclave vocatus est Oates, die vigesimo-octavo Septembris. Ubi coram Augusto illo Confessu constitisset, in genua provolutus : *Habere se, inquit, quæ Regem scire boni publici intersit, sed prius demisse postulare ut sibi sua scelera condonentur.* Erectusque ipse veniæ, iussusque consurgere, facto ad gravitatem vultu exponit, *factam à Catholicis Conjuratiõnem, quâ superstitionem Papisticam, vi & armis in Angliam reveherent, cui ut viam munirent Regem ferro aut veneno tollendum, ac Protestantes omnes interneccione delendos : conscriptos eum in finem exercitus, conductos Sicarios, parata omnia, solùmque nutum fæderatorum Principum expectari ; se, qui consiliis omnibus interfuisset, omnium esse conscium, jamque tanti sceleris tactum conscientia, scelerata Papistarum consilia, & artes scripto exhibere, ut Rex suæ, Regni que securitati melius prospiciat ; variis se Iesuitarum perfunctum legationibus, egisse Madriti cum Ioanne Austriaco, et Parisiis cum P. Francisco Chaisio, eorumque de promovenda conjuratione mentem didicisse.* Percelli Proceres funestâ denunciatiõne, & suspenso animo expectare quidnam Oatis commentario contineretur : qui se immiscuissent sceleri, quibus armis & opibus rem tantam suscepissent. Tum Rex Oatem interrogare *quâ corporis formâ esset Austriacus ?* Alto, inquit, *& gracili, flavumque alit capillum.* Tunc rursus Rex, *in quâ, inquit, Iesuitarum Domo, (ternam habent Parisiis) egisti cum Chaisio ?* In eâ respondit Oates, quæ est Luparæ contigua. *Omnia alia, inquit Rex, qui Austriacum in Belgio nove- rat, nec ignorabat Confessarii Regii domicilium, quantum Urbs Parisiensis ad Sequanam porrigitur, à Luparâ distare, nullumque illi*

vicinum Patres habere: ut Rex de Oate conclavi exeunte meritò dixerit, *Iste est mendacissimus nebulo*. Duplicis perjurii reus, fidem in aliis non merebatur: sed dissimulanda hæc fuere, Deo Catholicis amplam patiendi segerem præparante.

Interea autoritate Concilii expeditæ litteræ, quibus Oati reos *Fit Oati potestas reos in carcere conjiciendi.* undique conquirendi, ac in carceres tradendi facta potestas: affligentiq; Satellites qui ipsum tum in opere juvarent, tum vim, si qua inferretur, depellerent. Oates impositam sibi provinciam tam gnaviter executus est, ut nocte insequente Patres Irelandum & Fenwickum *Varii capti,* è Societate JESU; Fogartium Doctorem Medicum, Pickeringtonum ex Ordine Sancti Benedicti Fratrem Laicum, & Grovium sæcularem, (qui recipiendis, distribuendisq; Patrum litteris operam navabat) in vincula conjecerit, tam arctâ tenendos custodiâ, ut neque soror fratrem, neque uxor maritum adire, aut alloqui permitterentur. Erant omnes, ut Conjuratiōis innocentes, ita tempestatis exorituræ omninò securi. Sed contra armatam vi malitiam, nullum in conscientia labis purissimâ asylum. Et licet de periculo admoniti, judicabant in simili conflictu nunquam securius pugnari, quàm obvio pectore tela hostium excipiendo. Id verò militibus Christi solatio fuit, eâ fuisse nocte in carcerem conjectos, quæ Sancti Michaëlis, *pridie festi S. Michaëlis.* exeunte Septembri, festum præcedit: quod indè scirent, quo Duce in arenam descensuri, cujusque tandem auspiciis aliquot post annos in altero ejus Festo, de Oate Dracone Anglico essent triumphaturi.

Ex gravi per id tempus morbo decumbebat P. Harcottus Provincialis, qui prælagus periculi in Palatio Oratoris Hispanici (erat *P. Harcottus Provincialis cū Socio æger in Palatio Oratoris Hispanici.* is Comes Egmontius, nullo satis præconio laudandus) asylum quaesierat, similiq; infirmitate ibidem detinebatur Pater Eduardus Harvæus, quem Socium sibi asciverat. Agebat animam uterque, eaq; erat vis morbi, ut propediem morituri crederentur. Ad eos tamen in carcerem tradendos missi satellites quibus in antèrius Palatii atrium, absente Egmontio, irrumpentibus, tenerâ ætate, sed animo supra

Duce
Oate,

Qui in
scripta
omnia
manus
injecit.

Appositi
ad cubi-
culi ja-
nuam Cu-
stodes ne
ægri ela-
bantur.

Ægri
quo statu

ætatem forti, opponit se Princeps Gavrius, unicus Comitis Filius. Expostulari de violatis Oratorum privilegiis, quorum per Jus Gentium Palatia, etiam reis tutum præberent refugium. Sed armata vis, Oate præsertim duce, nec ratione, nec innatâ Principis generositate permota, irrumpit: Principe, quod reliquum erat, infelicem, Patrum casum lachrymis prosequente. Tristi spectaculo Patres cum morte luctantes offenderunt, sed humanæ sortis consideratione, nil permotus Oates, aut ejus Satellites, ad excutiendos omnes cubiculi angulos curam intendunt; quumque loco tam tuto paterent omnia, in acta Congregationis Provincialis Mense Aprili, aut Maio ejusdem Anni Londini habitæ, in litteras, Provinciæ Catalogos, ipsamque arcanorum notam manus injiciunt; quæ res ad vindicandos ab infami calumniâ Patres valuisset quamplurimum, si quâ diligentia, abditissimos cubiculi recessus perscrutati sunt, eâdem benevolentia declarassent, ne vestigium quidem conjurationis in cunctis quæ contraferant scriptis, apparuisse.

His peractis, de Patribus ad carceres rapiendis deliberatum: sed intercessit Medicus, quod eâ barbarie ante sententiam Judicis interimendos assereret. Non tamen inde prius discessit ferox Satelles, quam moribundos repetitis scloporum ictibus malè pulsasset, quasi ægrè ferret pauculas afflictis vitæ horas superesse. Sed cunctis inhumanior Oates Dux sceleris, *Abeamus*, inquit, *nam iste*, Provinciale digito designabat, *celeri passu ad Dæmonem tendit*: usque adeo neque à naturâ in ægros insita commiseratio, neque humanæ miseriæ conspectus ab injuriis cohibere potuit Oatianæ linguæ intemperantiam. Nè tamen Patres elabantur; octo ad januam Custodes appositi: licet Comes Egmontius, apud Regem de violatis Oratorum juribus questus, eos Concilio Regio sistendos adpromitteret, quamprimum id per eorum valetudinem liceret.

Jacebant interea Ægri, spe omni vitæ destituti. Harcottus præsertim, qui paucis horis antequam in ejus cubiculum irruerent Satellites, ter animam agens, tertio astantium precibus ad felicem mor-

tem comparatus fuit ; adeoque vis morbi invalescebat, ut hostes extinctum veneno dixerint, nè ductus ad Tribunal, grandi Provinciæ infamiâ Conjuratiōis initæ damnaretur. Ad vim morbi, qui somnos ægris plerumque adimit, accedere Satellitum ad januam clamores, qui militari more perstreperes, moribundis omnem quietis partem ademere. Mitius utcumque cum Harvæo agi, neque adeo præsens videri periculum. Cùm ecce mirâ vicissitudine mutari omnia ; Harcottus morbo pedetentim levare, Harvæus è contra morbo ingravescere paulatim ad extrema deduci, ac sensim emori ; illâ solummodò usus querelâ, quod ad Tyburni furcas Provinciam suam comitari non posset. Excitata denuò ab Oate, ejusque asseclis veneni suspicio, quæ Magistratum adeo permovit, ut corporis dissectione eruendam veritatem censuerit. Sed cum membris minutim conscissis, nulla veneni vestigia cernerentur, explosa est fabula, non levi documento, quæ fides mendacissimo capiti cæteris in rebus adhibenda esset.

*P. Ed.
Harvæus
moritur.*

*Falsa de
illo sus-
picio.*

Sed ut Harcottum languentem revivamus, ut arbores à ferro opes novas, roburque sumunt, ita ipse malorum sibi impendentium conspectu lætus, depulsâ vi morbi, reviviscere, vires resumere, atque ad ardua perpetienda se præparare. Confirmatâ utcumque valetudine mittuntur duo Præfecti Pacis, qui eum de conscientia Conjuratiōis, aliisque multis interrogent. Quibus ille : *Si de suscepto Sacerdotio suspectus habeatur, esse se Sacerdotem è Societate JESV, & quidem toti Provinciæ Præpositum. Si hac de causâ per Angliæ leges mortem sit promeritus, habere eos confitentem reum, sine testibus, sine judicio, quod leges indulgent : supplicium se declinare nec posse, nec velle, quod speret Deum vires ægro corpori suffecturum, ut irrogatam legibus pœnam constanter ferat. Ad conjurationem quod attinet, se suosque (quorum in nuperâ visitatione animos introspexisset) ab ea esse omnino alienos. Morti jam devotus ob susceptos Ordines, cur objecta celet crimina, si iis teneatur ? Ea se ideo negare, quod suæ, aliorumque innocentium famæ, infami calumniâ maculam aspergere*

*P. Pro-
vincialis
convales-
cit, &
exami-
natur.*

per Dei leges prohibeatur.

Ad carcerem mittitur.

Tam liberâ sui accusatione, dignus videri potuit, cui in cæteris crederetur; sed ea erat dictorum Oatis autoritas, ut Pater ideò reus haberetur, quod ab oraculo illo dissentiret. Quare ad carcerem Novæ-Portæ quamprimùm amandatur, quo in sede gestatoriâ, quod vires aliud non ferrent, delatus est. In via cachinnis exceptus, lutoque ac lapidibus impetitus, mortem vix evasisset, nisi Vir Nobilis, cui Patris deducendi demandata cura, infestæ plebis rabiem compescuisset. Ad carcerem appulsus, confirmatâ nondum valetudine, vinculis oneratur, quibus tamen non affligi vires, sed novas sibi suffici indies sensit. *Tanti est serenam, plenamque Deo mentem ad ærumnas afferre.*

Mors Godefredi Irenarchæ.

Dum P. Harcottum Deus ad nova parat certamina, novæ hostibus vires ab infelici casu accedunt. Sub vesperam diei decimi septimi Mensis Octobris, Godefredi Irenarchæ (ita vocant pacis publicæ Præfectos) cujus antea meminimus, mortuum cadaver novam Catholicos calumniandi materiam præbuit. Violentâ morte sublatum fuisse variis indiciis patuit; corpus proprio ense tractum duplici hiabat vulnere, primum carnem leviter perstringebat, gladio in costam impingente: sed ictu altero infra papillam adactus, perforato corpore extra spinam dorsi emicuit. Non eo periisse vulnere ostendit contortum collum, & fasciâ candidâ arcte constrictum. Qui hujus sceleris fuere, vel authores, vel complices, cadaver in fossæ marginem, dumis & vepribus consitæ, projecerunt, propè collem, cui à Primulâ Veris nomen est, secundò ab Urbe lapide. Juxta jacebant baltheus, vagina, & chirothecæ, quasi indicio pertranseuntibus futuræ, non longè abesse cadaver. Sacculus auro & argento plenus, non à latronibus lucri causâ, sed ab hominibus odio inflammatis perpetratum facinus probabat. Re per Urbem divulgatâ, varii varia sentiebant: sed brevi ea obtinuit opinio, quæ Irenarcham à Papistis trucidatum aserebat. Scilicet, ut grassante contagione, quocunque morbo pereant mortales peste dicuntur extincti,

Invidiosè Catholicis affingitur.

ita vigente à Catholicis factæ conjurationis famâ ab iis perpetratum facinus vulgarunt malevoli, crediderunt incauti. Cùmque ad popinas potissimùm confluunt rerum novarum venditores, hi Somersetense Reginae Palatium designare: Reginae famulos sceleris administratos dicere: & tacitè Reginam ipsam sugillare: ut quò clarior esset Heroinae istius virtus, eò plures ad eam offuscandâ nubes cogerentur.

Cùm tanti facinoris Authores boni publici ratio ad poenam posceret. Rex, vigesimo Octobris, solenni Edicto jubet ut in homicidas inquiratur, propositâ quingentarum librarum mercede, si quis ea admissi sceleris indicia daret, ut rei in carcerem tradi, convincique possent: indultâ etiam iis veniâ, qui se facinori immiscuissent, modò complices in lucem producerent, apprehenderentque. Sitiente aure hujus Edicti rumore bibit Gulielmus Bedlous, homo latrocinii in Angliâ, Belgio, Hispaniâ infamis. Mercedi inhiabat avidè, sed quem arcesseret reum sceleris in hominem, quem nunquam viderat, patrati? Amico propterea in aurem insusurrâvit fore se illius summæ compotem, si Godefredum, vel de visu novisset. Sed cohibere se non potuit, quin escam tam dulcem voraret, quamvis periculum esset hamum simul deglutiendi. Quare Bristoliam quasi ad levandam mentem tetendit, & vultu ad mœstitiam composito, angî se conscientîâ dixit, nec illâ laniênâ unquam liberum fore, donec animi ulcus detegeret. Londinum itaque redux, tacito suo nomine, Regiis Ministris significandum curavit, scire se qui Godefredum barbarè sustulissent, facturum se satis eorum desiderio, modò de criminum veniâ, & pactæ mercedis repræsentatione certus reddatur. Acceptâ conditione: promptum se offert; & jam Bedlous per omnium ora volitare, & cùm Catholicos homicidii arcesseret, Oati, ut secundus Pater Patriæ plebis suffragio, adjungi. Sed cum non nisi duplici teste cadant in Angliâ rei, Orestî huic deerat Pylades, qui eandem cantilenam Ministris Regiis, & Iudicibus occineret. Milonem itaque Prancium, Aurifabrum non ignobilem, minis (ut rerum periti astruunt) aggreditur, ut homicidii reum, morte mulctandum, ni

*Regis E.
dicto ci-
tantur,
qui ho-
micidas
prodant*

*Bedlous
ejus se
conscium
fingit*

*ac sibi
Milonē
Pranciū
in soc. ū
asciscit.*

secum velit alios patrati homicidii accusare. Terrore perculsus Prancius manus dat, & fabulâ inter se compositâ uterque Godefredum in Reginae Palatio trucidatum pari impietate astruere statuunt. Sed ut rudes Discipuli, si Magister manum non apponat, nihil eleganter, accuratèque scribunt, ita hi in pejerandi arte tyrones historiam texuere tantâ circumstantiarum varietate secum pugnantem, ut cœcus videat quantum à veritate aberrarint.

*Cogitur
Senatus,
cui Rex
factâ in
se conjura-
tionem
aperit.*

Adest interea dies cogendo Senatui dictus, qui fuit vigesimus primus Octobris Anno 1678. Convenere omnes de more, & deputatis Provinciarum, Urbiumque, qui tertium Regni Ordinem, seu inferiorem Senatûs Curiam constituunt, in Superiorem, quæ è Regni Proceribus constat, evocatis, Rex orationem ad eos de more habuit. *Quam inquit, in me, Regnumque Angliæ factam à Jesuitis Conjuratiorem intellexi, ita exponam ut de eâ nihil pronunciem, ne vel nimium, vel nimis parum dicam in tanti momenti causâ, quam propterea legibus examinandam permittam. Vigili interea oculo, istius generis homines, aliosque observabo, qui cum exteris gentibus egerunt de Fide Catholicâ in Angliam postliminio reducendâ.* Tum ærarii angustias paucis exposuit, cujus statum illis considerandum relinqueret.

*Senatus
ad eam
examinandam
incubir.*

Ubi tertius Ordo in suam se Curiam recepisset, posteriori Regiæ Orationis parte, (quæ Regni summè intererat) silentio prætermittens, in Conjuratiorem negotium toti incubuere. Et verò duobus, eoque amplius mensibus, quibus hic Confessus protractus est, aliud nihil palam agitatum, quàm ut Regiæ saluti contra occultas Papistarum artes, & Religioni Protestantium contra Superstitionem Romanam prospicerent. Sed ut omnia ritè auspicarentur, supplici Libello Regi porrecto, petierunt, ut dies Numini per preces, jejunia, aliaque demissi animi signa propitiando indiceretur. Hunc in finem Regio Edicto statutus Novêbris dies decimus tertius. Dum ille illucelceret, strenuè in suscepto opere pergendum rati, præter testium oracula, scripto mandata, chartas omnes, quæ in reorum scriniis reperta fuere, sibi exhiberi postularunt, non dubiâ spe, vel leviter saltem impressa conjurationis vestigia, si non certa indicia reperturos.

*Summa Accusationis ab Oate ac
Bedloo, Catholicis, ac præsertim
Patribus Societatis intentatæ.*

Vbi breve tempus in hoc negotio posuissent, ut plenius de omnibus edoceantur, Senatus inferior testes ipsos ad examen quamprimum vocat. Oati ad comparendum dictus dies vigesimus-quintus Octobris, qui à negotiorum tractatione quartus fuit. Paret Oates, & Curiam ingressus, longâ Oratione, quam mane exorsus, à meridie tantum absolvit, totius Conjuratiōis telam pertexuit, eaquæ pro solitâ linguæ suæ intemperantiâ in Catholicos effusiit, quæ nec impudentissimus Blatero Neronianis temporibus (quibus magno erant in pretio in Christianos jactatæ calumniæ) proferre ausus fuisset. Nos quæ longâ narratione typis postmodum datâ complexus est, in summam redigemus : quæ si productior videatur, ignoscet Lector Benevolus, cui illud commodi accedet, ut cognito Oatis fœcundo simul & inepto ingenio, statuere possit, quàm difficili loco fuerint Catholici, quibus tam proluxa accusatio diluenda erat.

*Oates in
Curiam
inferiorem
vocatus,
longâ
oratione
Catholicos
perstringit.*

Scopus
conjura-
tionis cu-
jus au-
thor Ro-
manus
Pontifex.

Adjuto-
res fe-
lites.

Quomo-
do Civi-
lis, &
milita-
ria mu-
nia di-
stribuat.

Tollendus
e medio

Composito itaque ad gravitatem vultu; *Cusam*, ait, in Regis caput, Regnumque Angliæ à Papistis Conjuratiōem, ut Fides Catholica in illud postliminio revehatur. Romanum Pontificem, Regnā Angliæ præsertim, & Hiberniæ, quod Rex hæreseos crimine teneatur, ut ad se devoluta repetere: Legato eā de causā in Hiberniam Episcopo Cassaliensi, & Eminentissimo Howardo Cardinali Norfolciensi simili auctoritate ad Angliam reducendam instructo. Rem vi & armis peragendam; adeoque Angliam, ut factum regnante Carolo primo, civili bello implicandam. Pium opus esse, Regno olim Florentissimo avitam Fidem restituere, quamvis id cædibus & sanguine tentandum, perficiendumque esset. Operis promovendi curam Joanni Paulo Oliva Societatis Præposito Generali commissam, factamque huic potestatem viros idoneos præcipuis muniis tam civilibus, quam militaribus præficiendi: relictā Angliæ Provinciali facultate, ut quos aptos judicaret, minoris momenti officiis admoveret. Tum civilem novi Regni administrationem Oates hoc pacto disponit.

Cancellarii munus Henrico Baroni Arundelio demandatum: Supremus Regni Questor creatus Gulielmus Comes Powisius: Colemanus Regi à secretis, ut vocant Status, dictus Amanuensis. Militaria Officia pari arte distribuit; creato Exercitus conscribendi Imperatore Joanne Barone Bellasio, cui Legatum adjunxit Gulielmum Baronem Petrium; commissā Castrorum Præfecturā Francisco Ratcliffio Equiti Aurato, & quæsturā militari Gulielmo Vice-Comiti Staffordio. His omnibus missas fuisse cōmissi muneris litteras patentes, appresso P. Pauli Oliva Sigillo munitas, cum plenariā peccatorum indulgentiā, quas Oates in Langhornii conclavi vidisset, earumque aliquas suā manu distribuisset. Tum qui, stabilitā novi Regni formā, Ecclesiæ regendæ essent admonendi accuratè exponit, eā factā Jesuitis gratiā, ut opulentissimos ipsis Episcopatus conferat.

Ad certiolem suscepti facinoris exitum, statutum à variis annis fuisse Regem e medio tollere, sclopo, ferro, aut veneno, quod eo vivo

nihil è voto conjuratorum perfici possit: quinimò Regiam Stuartorum Familiam penitus extirpandam, trucidato propterea Principe Auriaco, ipsoque adeò Duce Eboracensi, ne surculus ex spuria illà Familià superesset. Eboracensi tamen parcendum ad tempus, si mortem Fratri jure illatam agnosceret, & Catholicorum consiliis acquiesceret: sin minùs, paratum esse *salvum conductum*, quò securè ad inferos tenderet. At quia Protestantes armis & opibus pollebant, nè qua ab iis remora injiceretur, hos quoque internecione delendos; ac eos præsertim qui scriptis Catholicos lacestivissent, ut Tongius, Stillingfleetus, & Berræus.

Rex, totaq; adeò Familia Stuartia

Ad hæc meliùs securiusque peragenda, jungendos sibi arcto fœdere Principes externos censuisse Jesuitas. Oates eam sibi provinciam impositam dixit, ut trajecto mari, Joannem Austriacum, qui tunc pro Rege Hispaniæ negotia administrabat, Societati, ejusque consiliis adjungeret. Dum ad iter se comparat, hæsitatum imprimis fuisse, cujus nomine tractatio illa institueretur. Suis litteris ad conciliandum Austriaci animum, robur defuturum metuebant Patres, & Jacobo Duci Eboracensi, pro eo quo ardebat Regis Fratris amore, consilia sua nondum aperuerant. Confectæ tandem litteræ Jacobi nomine subscriptæ, Colemanno notas efformante, & Strangio adulterinum, quod penes se habebat, Ducis sigillum imprimente: ut propterea Oates tanquam Patrum Societatis & Ducis Legatus Madriti exciperetur. Negotiationis hunc fuisse exitum, ut Austriacus quadraginta hominum millia adpromitteret, qui rebus maturis, mentito Peregrinorum Sancti Iacobi habitu in Angliam trajicerent. Remenso mari, in Angliam inquit, vix appuleram, cum rursus jubeor in Galliam navigare; & Audomaro iter arripens sub finem Decembris, cum Patre Chaisio Parisiis egi, ut Rex Christianissimus operi tam pio manum commodaret: quod haud dubiè se facturum spondit, cum Oates alibi exercitum recenseat à Gallià submittendum, licet Ducum nomina ob imperitiam linguæ memoria non retineat.

Fœderè juncti Principes, duplici Oatis legatione.

Jesuitarum congressus ad insigne equi albi Aprilis vel Maio.

Rebus ita compositis, ut securius se ad opus accingerent, Jesuitæ rem communi consilio statuere aggressi sunt, indicto ad vigesimum-quartum Aprilis, vel juxta stylum novum ad quartum Maii, solenni Patrum Congressu, quem Oates Consultationem vocat. Convenere ad dictum diem Jesuitæ quadraginta aut quinquaginta, & in publicâ Cauponâ ad insigne Equi Albi in Plateâ *Strand* nuncupatâ, comitiis initium dedere. Inter cæteros se citatum dixit Oates, ac mare trajecisse octo aut novem sociis comitatum, quos inter numerat Ioannem Warnerum, Robertum Brettum, & Thomam Præstonum, quos sæculari titulo Equites Auratos vocat. Porro cum fuisse hujus scopum Congressus, ut Regiæ mortis decreto omnium suffragiis confirmato, de illius inferendæ tempore & modo deliberarent. Quibus peractis, abruptoque cœtu tam publico, Patres in minores abiisse, his ad Provincialis, aliis ad Waringi, & Fenwicki cubicula sese conferentibus, ubi confectum de re omni instrumentum, Oate ad singulos cœtus illud deferente, ut omnium chirographo firmaretur. Tunc in Provincialis conclavi convenisse de novo omnes, ubi audito Sacro, ac Cœlesti Pane refectioni, de servando secreto solenne jusjurandum dixere.

Cœtus alius in Augusto mense, quo actum de pecuniâ colligendâ.

Porro Cœtum alium huic non absimilem, Mense Augusto habitum describit, cui non Jesuitæ modò interfuissent, sed ex cæteris Religiosis Ordinibus Viri præcipui. Actum hîc de pecuniâ ad belli nervum faciendâ. Sena librarum millia promississe Benedictinos: Dominicanos & Carmelitas inopiam causatos in rem communem nihil conferre potuisse, sed hos precibus, illos præstitâ operâ, manuque commodatâ negotium promoturos. Jesuitarum divitias in immensum exaggerat: habere eos in numeratâ librarum centies mille, præter redditus annuos librarum sexagesies mille, quam omnem pecuniam grandibus usuris occupabant, dimidium fortis quotannis pro fœnore exigendo. Nè porro fons hic aureus exaresceret, Jesuitas etiam mercaturam exercere, & ad expiscandas aliorum divitias Amanuensium munere fungi, ut

testamentis, similibusque constabiliendorum bonorum instrumentis perlectis & descriptis sciant quantum quisque in rem communem conferre possit. Exteros non defuisse in nervo belli suppeditando: Summum certè Pontificem octoginta scutorum millia submisisse: dena librarum Anglicanæ monetæ P. Chaisium, totidemque P. Hieronymum de Corduba, Novæ, ut eam vocat Oates, Castellæ Provinciale. Quid à Catholicis Anglis corrasum fuerit non exponit Oates, Author in cæteris accuratissimus. Illorum liberalitatem desideratam non fuisse, vel indè colligas, quod ditissimos quosque, suæ Conjuratæ affines fecerit, fucum eâ accusatione pariter facturum. Certè Judicium unus pro Tribunali disertè pronuntiavit, credere se vix quemquam è ditioribus Catholicis huic Conspirationi implicitum non esse.

Tunc bellicum apparatus describere aggressus, terrore complet omnia Oates, educto in campum exercitu hominum millium ferè ducentorum. Conscripta enim ait in Hiberniâ Australi fuisse viginti Peditum, quinque Equitum millia; in Boreali verò quæ Equitum, quæ Peditum alia quindecim, quibus armandis submissa ex Angliâ oblonga, ferroque præfixa hastilia ad quadraginta millia. His adjunxit ex Scotiâ millia viginti ex Catholicis, & Regi malè affectis Sectariis. Utrobique militem tam ab omnibus esse instructum ut in campum prodire posset, cum liberet Regi Galliæ exlensionem cum copiis facere, cui in utroque Regno portus commodos occupassent. In communi causâ segnior esse Anglia non debuit, neque verò fuit, si Oati credamus, & qui ipsi postmodum accessere. Londini enim conscripta fuisse militum millia viginti, adeò ab omnibus instructa, ut unius diei spatio sub signis esse possent. Militem in cætera Angliâ non enumerat. Dugdallus verò Regionum testium alter, Exercitum Catholicum facit millium quinquaginta, quibus si Copias Hispanicas, & Gallicas adjungas, formidandam coaluisse Conjuratæ, quivis judicabit, meritòque Regi timendos Jesuitas, qui res tantas summâ audaciâ aggressi sint, tanto silentio perfecerint.

*Bellicus
Appara-
tus.*

Iesuitarum in formandâ rebellione industria.

Rebus ita cōparatis in formandâ rebellione laboratum, iis in familiari colloquio vel pro concione sparsis, quæ subditorum à Rege animos abalienarent: Spuriâ ortum origine, nullo jure Regnum tenere, quod tyrannide, & novâ ad arbitrium regiminis formâ pessundaret. Neque in Angliâ solùm spargi similia, sed per Germaniam, Galliam, Hollandiam, ut abrupto cum externis Principibus foedere, nullum Rex ab illis auxilium speraret.

Patres accusat Londinensis incendii.

His quæ Conjunctionem Oatianam proximè spectant, recensitis, omittendum non est illud insani capitis delirium, quo Patres Societatis authores facit incendii Londinensis, quo Urbs splendore & opibus florens, anno hujus sæculi sexagesimo-sexto in cineres redacta est. Iam tum Patribus constitutum fuisse ait Regem è medio tollere, flammamque Urbi subjectam, ut per eum tumultum consilii exequendi ansam quærent. Quare conductis operis octoginta, & sociatis sibi nonnullis quintæ Monarchiæ Sectariis, qui sub solius Regis JESU vexillo militant, sub initium Septembris ignem undique spargere aggressi sunt, consumptis eâ in remissilibus pulveris nitrati globulis septingentis. Spargebatur horrendum in modum undique incendium vento voracem flammam in ædificia malè materiata (qualibus ea Urbis regio maximè constabat) deferente. Rex interea cum Eboracensi Duce undique se inferebat, ut afflictos solaretur, modumque statueret, extinguendo incendio maximè opportunum: Jesuitis eo spectaculo perculsis, & commiseratione tactis, mortem cui eum dudum devoverant, inferre non audentibus. Magno tamen operæ pretio hoc scelus peractum, Patribus ad expilandas domos, & pretiosissima quæque corradenda intentis. Prædam postea in Hollandiâ divenditam, relictis ex lautâ & elegantiore supellectile, insertisque auro adamantibus librarum millibus quatuordecim.

Quomodo bellum inchoandum.

Rebus jam maturis, bellum in Hiberniâ inchoandum, sublato imprimis Ormondia Duce, qui pro Rege id Regnum administrabat, ejusque auditâ mortē, tanquam classico dato, sumpturum arma

militem, ac cruentâ Protestantium strage initium belli daturum. Pari modo in Angliâ, & Scotiâ agendum, illic Rege, hîc Lauderdale Duce, qui Regno præerat, contrucidato.

Porro ut dictis suis fidem faceret Oates quantum fiducia in se reponerent Iesuitæ, per totam narrationis seriem aperuit, atque imprimis à P. Oliva Societatis Præposito Generali factam sibi dixit potestatem congressibus omnibus assistendi, litteras resignandi, legendique, & in adyta Conjuratiōis penetrandi, quasi studiosè id agerent Patres ut Oatem hominem ignotum, neophytum, ac duobus Collegiis ignominiosè expulsum, nihil lateret, ut si fidem falleret, amplam eos accusandi materiam haberet. Cæterum hujus vi potestatis, vidisse se complures eorum litteras, variorum manibus subscriptas, & ad varios datas, quibus nunc rerum agendarum modum, nunc negotiorum, vel obstacula, vel successum aperiebant: nunc moras increpabant, utque se operi quamprimùm accingerent, subditis à rei momento stimulis perurgebant. Hoc, supremâ autoritate, cum Iesuitis firmato commercio, omnium se usum familiaritate, atque in Benedictinorum, aliorumque etiam Religiosorum notitiam venisse, cunctis sibi res maximè arcanas sine hæsitacione communicantibus: ut proinde eorum dicta, factaque omnia observandi anſam nactus fuerit. Audisse se Conjuratorum in Regem impia verba: seditiosis concionibus interfuisse: sicas, quibus Rex conficiendus erat, vidisse: cunctis sua consilia Oati aperientibus, tanquam arctissimo foedere in promovendâ Conjuratiōe reliquis conjuncto.

*Vnde
Oates
hæc omnia
habet
sit?*

*Ejus cō
Iesuitis
ceterisq;
familiaritas.*

Ubi hæc Oates coram Curia Inferioris Proceribus fusius exposuisset: petitâ, promissâque Senatûs protectione, dimissus, ac postremo Mensis die in Superiorem Curiam evocatus fuit. Ubi ad Aulæ Subsellia constitisset, Comes Shaftsburius, Oatem intuitus: *Maſte*, inquit, *animis, non enim aures solummodò afferimus, quibus à te dicta percipiamus, sed corda etiam, quibus fidem dictis habeamus.* Uno teste, nec parte alterâ ad defensionem admittâ, tot innocentes

*Oates
corâ Curia
superiore
eandem
repetit,*

*& per-
juri con-
vincitur.*

haud dubiè cōdemnaturus si per eum stetisset. Ubi eādem cantilenam Proceribus cum plausu occinisset, jussus est sequenti die rursus comparere, quo tempore illustre suæ veracitatis specimen dedit. Producto enim ad subsellia Dom. Marco Præstono, an eum aliquo crimine accusaret, interrogatus: Iste, inquit, Sacerdos est: & in accusationis fidem subjungit, se sua ipsi sæpius peccata confessum. Obstupuit enormi hominis perjurio Præstonus, statimque accusationem disjecit, non solùm asserendo, sed imploratâ testium aliquorum fide probando se virum esse ab undecim annis conjugatum, & ex uxore etiamnum superstitē varios liberos suscepisse.

*Viri no-
bilis de
eo dictū.*

*Variorū
curæ cō-
menda-
tur.*

Ut è primariâ Vir Nobilitate cum juramento dixerit *Næ iste, si liberam ei faciamus jurandi potestatem, Conjuratorem nostram ever-* tet. Tunc explicatis hospitii incommodis, & rei pecuniariæ angustiiis, petitoque ut sibi contra Papistarum rabiem Custodes corporis apponerentur: ex Cancellario audivit, commissum Duci Monumetensi à Senatu esse, ut ipsius contra vim omnem securitati invigilaret: Aulæ Præfecto, ut de commodiore habitatione proficeret: ac demùm Supremo Quæstori, ut inopiam levaret. *Usque adeo iniquis prospere omnia ad tempus fluunt.* Sed brevi Oatem, ampla Aulæ Candidæ spatia, carceris angustiiis commutantem videbimus.

*Beldous
Oati ad-
dictus.*

Cùm Angliæ leges binos minimùm, ut Rei juridicè convincantur, testes requirant, in auras abiisset Oatiana Conjuratio, nisi Altanti huic ad tantum pondus ferendum Hercules alter successisset. Neque diu quærendus fuit par oneri vir. Beldous enim totius negotii fundum tentasse se jactabat, quia animum afferebat ad quidvis jurandum paratissimum: gnarus commodiorem eo tempore splendide, opiparèque vivendi rationem, non posse institui, quàm auxiliarem Catholicorum hostibus manum præbendo, à quibus probè de accusationis capitibus instructus, in Curiâ Superiore duodecimo Novembris, anno 1678. jussus comparuit, & in hanc sententiam locutus est.

Misum

Missum se fuisse Audomarum ab Anglarum Monialium Antistitâ (sua scilicet in hac Conjuratone deesse non debuit Fulvia) cum litteris ad Joannem Warnerum Equitem Auratum, quibus (eas enim in viâ aperuerat) significatum fuit Bedloum virum strenuum, aptum esse qui consiliorum particeps & adiutor fiat. Ab Audomarensis missum se fuisse Antuerpiam, indè Duacum, ac demùm in Angliam, Sacerdotibus tam è Clero Sæculari quàm Regulari ipsius fidem tentantibus, ac servandi secreti sacramento sæpius obligantibus. Tunc in omnia arcana penetrasse se, concitandam scilicet Rebellionem, quâ refloresceret in Angliâ Religio Catholica, & Angli corpore & animo felices redantur. Rebus ad exitum perductis, Religiosæ Domus septis Regem includendum, faciendam authoritate Romanæ Ecclesiæ alteri regnandi potestatem, qui si, ut putabant, Regnum tali conditione oblatum, respueret; rerum administrationem, Comiti Powisio, & Baroni Arundelio committendam. Curam regendi belli Bellasio, Petrio Baronibus, & Ratcliffo Equiti Aurato datam. Huic imposuit ut Boreali Angliæ parti invigilaret, dena militum millia, qui ex Belgio expectabantur, exciperet, & fortissimum Hullensis Civitatis præsidium, fraude & proditio occuparet. Powisio verò & Arundelio, ut Australem Cambro-Britanniam insiderent, & cum viginti aut triginta Peregrinorum millibus, qui Compostellâ expectabantur, copias conjungerent. Horum se conscium fuisse ante detectam conjurationem, cætera oblato cum amplissimâ benedictione secreti sacramento ex Jesuitis exindè didicisse; atque inprimis Regis tollendi consilium, & facinoris à Conyero Benedictino peragendi modum, dum Rex mane ad auram Neo-Markefii prodiret: tum variis aliis, Sacerdotum præcipuè manu, trucidatis, dubium non esse se superiores fore; nulli, qui Fidem Catholicam non amplecteretur parcendum, quamvis essent sanguine junctissimi; formando novo regimini satis esse profectum. Quæ de morte Godefredi Irenarchæ effutiit, commodior inferius narrandi refutandique locus dabitur.

*Quorum
Catholico-
cos accu-
set.*

Quâ ubique industriâ laboratum, ut conciliatâ commentis Regiorum Testium fide, Catholici obruerentur. Panicus Protestantium metus, verum timorem Catholicis, ac præsertim Sacerdotibus incutit.

Oate audito, plures in carcere conjecti.

ED ut Historiæ filum resumamus, auditâ iniquorum delatorû criminatione, Superioris mandato Conclavis, complures ex Nobilitate Catholicâ jussi in carceres detrudi. Innotuerat, (ut ferè solet, quæ in tanto aguntur confesso) quos illud Mandatum spectaret; at quamvis de periculo moniti, subduxit se nemo, sed Comitibus Powisio, & Castello-mainio, Arundelio & Bellasio Baronibuss domi Accensos præstolantibus, Vice-Comes Staffordiæ, & Baro Petrius vel Senatui vel Supremo Pacis Præfecto spontè se obtulerunt; atque omnes, varios primùm in carceres distributi, mox ad Turrim Londinensem ducti sunt: illustri suæ innocentiae testimonio, quæ æqui Judicis Tribunal nunquam reformidat; cùm contra, patrati criminis conscientia fugam & latebras semper consecretur.

Pergit interea in suscepto opere Senatus, & quia vel Catholicos timuit Fabulæ Otianæ fidem adhibendo, vel videri voluit timere, ut publico ab eorum machinationibus caveatur, strenuè adlaboravit. Atque in primis Prætorianæ Cohortes Papistis, aut Papismo faventibus expurgatæ. Urbs Londinensis & Westmonasteriensis, armato milite custodiri jussa; Catholici Londino expulsi, prohibitiq; ne intra decimum ab Urbe lapidem, nisi factâ certis conditionibus potestate, accederent; utq; majore Regni securitate, certior de illis reddi ratio posset, vetitum ne ultra quinque passuum millia à domo quisque suâ discederet. Satis securitati publicæ hac arte prospectum videri posset, cùm ecce majoris diligentia ergo decretum est, exarmandos toto Regno Catholicos, ut omni telorum genere nudati, si sinistri aliquid moliri velint, certè non possint. Hæc omnia flagitante Senatu, ac Rege variis Edictis jubente, executioni mandata sunt. Ut porro justis de causis tantâ usi curâ viderentur, Curia Inferior trigesimo primo Octobris, & postero die Superior, solenni decreto pronuntiarunt: *Credere se execrandam, & ab inferis excitam Conjunctionem à Papistis factam fuisse, & etiamnum fieri, quâ Regem à medio tollant, Regimen convellant, ac Religionem Protestantium radicibus extirpent.*

Senatus industria, & varia Regis edita.

Senatus de Conjunctione decretum.

Haud facile est dictu, quàm hæc Catholicos affligerint, ac præsertim indicta ad septimum Decembris Londino migratio, eosque præsertim qui familiam in Urbe aiebant, aut eò negotiorum causâ accesserant, quæ omnia aut interrumpi, aut venalibus hominibus committi oportebat. Accessit ad malorum cumulum temporis brevitas, quod Edictum Regium trigesimo Octobris editum, nonnisi octidui spatium, ad vasa colligenda, rem familiarem, cæteraque ordinanda concederet. Promptissimè tamen paruerunt ferè omnes, eoq; usi sunt solatio, quod plures haberent adversæ fortunæ socios, qui debitam in Regem fidem olim probaverant, jamque communi fato opprimebantur, ne debitam Deo fidem fallerent. Nec minus promptè postremum, cujus meminimus, Regis Edictum de Catholicis

Quam hæc Catholicis gravia fuerint; præsertim indicta migratio.

exarmandis à Provinciarum Vice-Comitibus, à Pacis publicæ Præfectis, atque Urbium Prætoribus in opus deductum. Sed excussis Nobilium, aliorumque domibus, lustratisque angulis, ac cœcis recessibus, ne ea quidem armorum copia reperta, quâ ad Regni securitatem per leges instrui jubebantur.

*Captivi
exami-
nati.*

Hoc pacto omni qui à Catholicis incuti possit metu omninò liber, ad eruendam è captivis Conjuratæ veritatem conversi. Deputati eum in finem, qui singulos examinarent, & quid responsi darent, ad Senatum referrent. Jussi sunt hi cunctos *animare* promissâ spe veniæ, si se reos faterentur, modò rei totius seriem aperirent, & scelerum complices in lucem protraherent.

*Omnia
perne-
gant.*

Liberrima erat omnium responsio, se de Conjuratæ, antequam illius fama totâ Angliâ dispersa esset, nil omninò rescisse: nihil in Regem, Regnumque sinistri cogitasse, nedum eorum scelerum, quorum accusarentur reos esse. Hæc unâ cuncti voce, Deo servos suos constantiâ armante, ne vitæ, aut grandium spe promissorum quicquam Catholico Nomini indecorum agerent: & quamvis complures carcerum illuvie confecti, aut extremo affecti supplicio essent, ad extremum, & quasi ante Supremi Judicis Tribunal constituti forent, fortes in pernegandâ conjuratæ conscientiâ perstitere.

*Testibus
augendis
student
Catholi-
corum
hostes.*

His ex animi sententiâ non succedentibus, Catholicorum hostes duo aggrediuntur; primum ut testium numerus, quasi redintegratâ cohorte, novo aliorum accessu augeatur; alterum, ut omnimodo firmam factæ conjuratæ fidem ubique sustinerent. Ut quod primo loco decreverant, melius exequerentur, Senatus libello supplici à Rege postulat, ut propositâ scelerum impunitate, & amplâ mercede ad ea quæ de Conjuratæ cuncti scirent, declaranda inducerentur. Annuit Rex, & Edicto publico libras vicens delatoribus adpromittit. Hoc hamo captus Stephanus Dugdallus, quem Astonus Baro, cujus erat Oeconomus, ob rem familiarem malè administratam de pecuniis repetundis postulaverat,

*Promis-
sis.*

& in carcerem conjecerat. Is hoc Edicto libertatem nactus, Londinum advolat, atque inter cæteros Herum suum Astonum, Franciscum Everium è Societate JESU, ac Vice-Comitem Staffordiæ proditiōis insimulat. Eâdem escâ illecti Moubræus, Bolronus, aliiq̃ue Angli, in quorum auxilium ex Hibernia, non aurâ ferente, sed auri spe delata est nubes testium, quo in genere fuere Mac-namarra, Fitz-Geraldus; Fitz-Harrisius, & alii solo nomine *et minis?* formidandi. Sed cum grandia promissa non æquè apud omnes valerent, his etiam minæ additæ. Hoc pacto inductus Corallus Rhedarius, Milo Prancius Aurifaber, Smithæus Ludimagister Islingtoniensis, aliiq̃ue. Hunc Oates de conscientia conjurationis accusarat, & scholâ undè vivebat, exuerat, non illi amplius restituendâ, *nisi*, ut ait Shaftesburius Comes, *in virum honestum evaderet*; leni adeò voce virum intelligens, qui ruptis honestatis repagulis ad opprimendos perjuriis innocentes, se sceleratorum hominum nutibus accommodaret.

Ad secundum quod attinet, longum foret omnes factiosorum artes percurrere, quibus ad confirmandam in omnium mentibus factæ conjurationis fidem usi sunt; paucis nonnullas dabimus. Datum initium à flagitiosâ libellos famosos cudendi licentiâ, quâ fanda nefanda de Catholicis, ac potissimum de Iesuitis toto Regno dispersa: Religionem sanguinis sitientissimam Papistas profiteri; dispensatione Romani Pontificis omne scelus perpatrandi facultatem habere: ut Fides Catholica restituatur, etiam Regum nece, & Protestantium strage, Cœlum & Martyrii lauream comparari. Habita deinde probrosas imagines, sive coloribus depictas, sive æri incisas, excusasque palam exponendi cura. His Papistarum cruenta facinora, his clandestinæ artes, & deliberationes secretiores, vel præsidente Dæmone, vel omnia pro nutu regente depingebantur. Statuarum etiam usus in Supplicationibus publicis frequenter adhibitus. Hæ solenni pompâ circumlatæ conjurationis faciendæ & exequendæ rationem exhibebant, ut suggerente semper Romano Pontifice, ita tandem in

*Quibus
artibus
firmata
conjura-
tionis
fides.*

sceleris poenam, flammis in effigie dato. His artibus demerata plebs omnia testium oracula avidè arripiebat, credebaturque, ut si quis hæsitaret, vel verbo eorum dicta vocaret in dubium, is ut conjurationis particeps haberetur, variis hæc de causâ in carcerem conjectis.

Falsi rumores.

His adde, quâ ad sustinendam fabulæ fidem, vix alia fuit potentior machina, falsos rumores disseminandi industriam, dum Boreales Australibus, hiq̃ue vicissim illis se per litteras edoctos significant manifesta in illis partibus conjurationis detecta esse indicia; quâ fiebat arte, ut cum nullibi appareret umbra periculi in locis saltem remotioribus, verè trepidari crederetur. Quâ in re eò audaciæ devenire nonnulli, ut ipsis Superioris Curiae Senatoribus similes nœnias occinerent; numerosum noctu militem per vias publicas processisse; lustratas ad Lunam copias, licet undè venissent, aut quò tenderent, nullo constaret indicio. Harum rerum fama ubique dispersa, fidem à plerisque obtinuit, & ab artium similium ignaris planè extorsit. Hinc armari totum Regnum, cuncti timore percelli, & nonnulli ad levioris auræ sibilum exhorrescere, quòd instare Papistas crederent, & Protestantium jugula sicis petere. Enimverò magnæ Vir authoritatis palam edixit: *Nunquam se cubitum ire, quin vereatur se præfectis cervicibus mane resurrecturum.* Si hæc tantâ Protestantium conturbatione evenerint, facilè statuetur quàm graviter Catholicos affligerint.

Quæ toto regno Catholicorum,

ac præsertim Sacerdotum conturbatio.

Dum hæc Londini præcipuè agerentur, toto jam Regno vulgata erat Conjurationis fama, cumq̃ue variis quâ Regis Edictis, quâ Decretis Senatus spargeretur malum hoc, non unius angustiis Urbis circumscribi, sed toto Regno grassari: ut suæ publicæque saluti consulerent Provinciarum Præfecti, vias omnes, omnesque viarum anfractus armato milite insident, qui excubias noctu diuque sedulo agentes transitum omnem ignotis intercludebant. Accidit ea res multis Sacerdotibus permolesta. Plurimi enim, ne Patronis, quorum ædibus benevolè excepti fuerant, quicquid molestiæ crearent, spontè

abeuntes per avia & devia, periculofissimis itineribus alibi refugium quærere coacti sunt, & diversâ fortunâ usi; hi (quorum numerus iniri exactè non potuit, plurimos certè fuisse constat) deprehensi, ac in carcerem raptati: alii ab imperterritis in Dei causâ Nobilibus ad suas ædes invitati, non minori excepti fuère fortitudine, quàm tractati benevolentia; fuère certè qui quinos, vel senos, imò & terdenos hospitio exceperunt: quadragenos, ut aiebant, benignè amplexuri, si eo numero confluerent. Si horum nostræ ætatis Heroum nomina (quod id tempora non ferant) perituræ chartæ monumentis non inscribamus, confidimus certè fastis addenda æternitatis. Constabit enim Christi oraculo veritas, qui suis in tremendo iudicii die dicturum se adpromisit: *Possidete paratum vobis Regnum, hospes enim eram, & collegistis me.*

Quorundam Nobilium eximia pietas.

Inter eos qui solum vertere coacti sunt, P. Joanni Gavano id duplici titulo necessarium fuit, Sacerdotii, atque Edicti Regii, quo ut conjurationis affinis capi, ac in carcerem tradi jubebatur. Quare depositâ vulgari veste, ac colorato famulorum habitu assumpto, in viam se dedit, majorine dicemus audaciâ an successu? Certè per tot viarum difficultates eluctatus Londinum sospes pervenit, ubi aliquando inter famulos Oratoris Cæsarii delituit. Sed captus tandem (quo indicio incertum) ac in carcerem Portæ Domus Westmonasteriensis amandatus est. Pari fortunâ Londinum delatus est P. Antonius Turnerus, fugam ulterius arrepturus, si quem è lociis reperiret, qui in viæ subsidium nummos pauculos commodaret. Sed re sæpiùs irrito conatu tentatâ, in plateas egressus, puero, quem primùm obvium habuit, Heus, inquit, an quis in viciniâ degit Pacis Præfectus? Ad ejus, quæso, ædes me deducito, cui amicè annuenti, en inquit, sex obolos (plus enim mihi pecuniæ non suppetit) & obviis significa, te Jesuitæ occurrisse, qui ne fame pereat, se spontè Custodiæ mandat; tum ad Præfecti ædes deductus ad Novæ-Portæ carcerem mittitur.

P. Gavani fuga & captivitas.

Dedit se P. Turnerus,

Sub hoc tempus P. Thom. Momfordus, gnarus se Senatus mandato ad carceres conquiri, licet tuto, & quo satellitibus non patebat aditus,

& P. Thom. Momfordus.

loco habitaret, ut par Christianæ constantiæ exemplum ederet, quo fidem in Regem, exhibito litterarum proditoriarum fasciculo, nuper probarat, se spontè Gulielmo Scroggio Equiti Aurato, ac Supremo Pacis Præfecto exhibuit, ejusque jussu ad Portam domus missus est.

*Pie Cap-
tivorum
occupa-
tiones,*

Priusquam ad alia digrediamur juverit Captivorum (quorum numerus indies auctus) pias occupationes, & plenas lætitiâ mentes paulisper contemplari. Inter angusti carceris septa conclusi, cum nullam à consortio amicorum, vel gratâ, quæ humanam mentem præcipuè levat, rerum varietate, solatii partem acciperent, erecto ad Deum animo, considerare divina, & vale terræ dicto, ad cœli gaudia aspirare coeperunt. Hinc orationi præcipuè se dare, diesque fere totos sacris precibus impendere. Certè Custos carceris Novæ-Portæ interrogatus quid de Proditoribus suæ curæ commissis judicaret. *Hercle, inquit, ego viros illis similes non vidi; nunquam enim illorum cubicula ingredior; quin, contra hujus loci consuetudinem, genibus nixos & orationi intentos deprehendam.* In eo quorundam fors felicissima fuit, quod vicinis inclusi cubiculis Sacerdotes, & Laici, exiguo in parietibus facto foramine, sacro Missæ Sacrificio quotidie interesse, & Cœlesti Pane frequenter refici possent. Ubi menti relaxandæ spatii aliquid dandum erat, pio studio vacabant, & pangendis sacris versibus tempus terebant. Hoc in genere typis commissæ Baronis Arundelii, Harcotti Provincialis, & Langhornii Advocati piæ considerationes, illustre raræ pietatis specimen dant. Suis deliciis pugnantes in terris milites suos carere rarò patitur Cœlestis Imperator: imò quo magis à rebus caducis eorum animos abducit, eo majore supernæ lætitiæ copiâ ad patiendum excitat, animatque. Carceres certè Anglicanos eâ redundasse, è captivorum vultu, & verbis abundè patuit: certè miseriarum quibus premebantur, ferè obliti, de sociis, libertate gaudentibus sollicitos fuisse, luculenter ostendunt litteræ, quas latinitate donatas, hîc subjicimus. *Persuasum mihi est, fore ut si qui videntur animo deficere, & in suo erga Deum officio vacillare, induci possent, ut crederent iis, qui*

*& deli-
cie.*

morte

morte seclusa, gravissima quæque passi sunt, potiùs fræno egerent, ad nimium patiendi ardorem moderandum, quàm vi oratoriæ ad conciliandum animi robur, quo confirmari Christianum, & Charissimi, Beatissimi quæ Redemptoris Imitatorem decet. Ut de me ipso, iisque, qui in eundem mecum carcerem compacti sunt, respondeam, Deus per hoc afflictionis tempus, largâ potiùs, quàm parcâ manu, sua in nos solatia effudit, hostium etiam, quorum patebant oculis, cum eximio fructu. Hæc experientia sollicitum me reddit de sociis, & similium malorum consortibus, qui liberi extra carceres degunt; neque dubito quin eadem benignissima Bonitas pro suâ misericordiâ, benedictionis suæ dulcedine, amarum ipsorum calicem temperatura sit. Hæc ille post decem mensium arctissimum carcerem: quæ hominis verba Regis necem meditantis, & non animæ cælestia gaudia degustantis vota esse, nemo sapiens judicabit.

Nunc ad Sacerdotes alios toto Regno latitantes, & clam Catholicos ad ferendam persecutionis vim suo exemplo animantes transeamus. Erant hi statu perquàm luctuoso, quod furibundus Satelles omnia perrumperet, non exiguâ mercede donandus, si Sacerdotem quempiam è latebris erueret. Commodum ad ipsorum sive iram, sive avaritiam inflammandam prodierat Edictum Regium, quo in singula Sacerdotum capita vicenæ libræ constituebantur, regiâ fide illi certò pendendæ, qui aliquem caperet, vel ita certis proderet indiciis, ut capi posset. Justo minor quibusdam visa est merces Patrem è Societate JESU ad vincula rapienti; quorum proindè consilio, haud ita post, factum ut, quos majori habebant odio, eos pluris æstimarent, statutis in singula Jesuitarum capita libris centum. His promissis ad Sacerdotum venationem ex se satis prona, magis excitata est Apparitorum industria. Inquirunt diligenter quæ loca frequentent; & arreptâ minimæ suspicionis ansâ in Nobilium ædes vi viam aperiant, ac variis locis domos ferè dejiciunt, ut cæcos parietes, & apta regendis piis Viris latibula detegant. Factum hac sedulitate, ut carceres toto ferè Regno Sacerdotibus implerentur. Sed quos Divina Protectio ad alia reservabat, ii loco non impari,

Sacerdotum extra carceres cōditio

& pericula.

*Sylvæ
excussa.*

imò pejore esse videbantur, dum omnia etiam tuta timerent, quod nullibi se tutos esse posse existimarent. Hinc apud Protestantes asylum frequenter querere, in aggesto fœno se condere, & gelidâ hyeme densis in sylvis latitare, conscitâ indè aliquibus morte, aliis acceleratâ. Sed nec tutum ad sylvas refugium, quas alicubi indagine cinctas, & odorâ canum vi excultas fama est. Certò constat eâ barbarie in sylvâ Boscobellanâ usum nonneminem, licet opaca quercus, cujus sinu Carolum secundum contra insequentem Cromvelli militem protexerant Catholici, constantis illorum in Regem fidei memoriam refricaret. Sperabat se Acteonem quendam humanâ quidem specie, sed peregrinâ latentem veste, magno lucro, si Jesuita esset, eruturum. Nec longè aberat præda: quam ut certiùs excitaret, priùs lustrandam sibi censuit Chillingtoniam Domum, quæ propter sylvam sita est. In hoc nocturnum Regis asylum, effronti audaciâ ingressus, cùm ad cubiculum regio latibulo nobile ventum est, frendens loci Dominus, *An*, inquit, *explorare cupitis hîcne Rex denuò delitescat?* Pudore suffusus Apparitor ad aliud conclave se contulit, cùm erumpens è latebris, qui se iis fortè condiderat è Societate J E S U Sacerdos, ad sylvam profugit: ubi tamen diu tutò illi esse non licuit, accurrentibus levi accepto indicio Apparitoris satellitibus, ac omnes recessus gnaviter executientibus. Sed Pater eos eminùs conspicatus, aliò deflexit, per avia & devia discurrens, atque insequentes nonnisi exiguo intervallo procedens diu elusit, donec noctis beneficio in locum tutum evasit.

*Guliel.
Walleri
Equitis
gesta,*

Sed nefas esset in hoc Commentario Gulielmi Walleri Equitis Aurati, dicemus, an Militis gloriosi res gestas præterire. Hic celebre sibi nomen parere aggressus, factâ potestate Catholicorum ædes vi perrumpit, abdita quæque perlustrat, sacræ Supellectilis vim magnam corradi, aliaque his similia studiosè parrat: non aliud crepans, quàm Regis, & Religionis Patriæ tutandæ studium. Sed aliò Walleri spectasse consilia, certum est. Rebelli enim Parente genitus, malè pessundatis, quas ille malè coacervarat, opibus, ad æs alienum quò tunc gravabatur, diluendum, opportunum quærebat subsi-

*& consi-
lia.*

dium. Quare si in Catholicorum, quas excutiebat, domibus nummos aureos reperisset, in eos tanquam numismata Papistica, rapacem manum injiciebat, simili arte ex auro adamantibus intertextis armillas, & uniones filo insertos, superstitiosas fundendis precibus coronas vocitans, in laboris pro bono publico suscepti stipendium sibi vendicabat. Sed ad captandam plebis gratiam illustrius aliquid moliri tandem statuit. Pretiosa quæquæ ad Altaris ornamentum, ac præcipuè pias Imagines, & sacras Sacerdotum Vestes, quarum vim magnam corraferat, solenni ritu, flammis dare in animum induxit. Locum spectaculo delegit, aream cui à Palatio Westmonasteriensi nomen. Huc fasces complures congerit, ac pyræ artificiosè instructæ sacram Supellectilem circumdat, & coronidis loco, præcellsum Christi è Cruce pendentis simulachrum superimponit. Tum convocatâ, avidèquæ ad spectaculum concurrente plebe, facem accensam ligno admover, quod flammâ conceptâ molem totam in cineres redegit. Applaudebant quibus Sacra omnia odio sunt, & festivis circa pyram tripudiis, quasi de domito Papismo triumphum agebant. Fremebant intereà boni omnes, ipsique adeò Protestantes, atque Christum in effigie flammis datum, indignissimè ferebant. Certè si quis eo tempore Shaftsburi Comitis (erat is factiosorum Dux, & factiosis omnibus in deliciis) imaginem indignis modis tractasset, ut boni publici hostis poenas luisset: is scilicet partium formandarum fructus, ut hominem persæpè Deo præponant. Sed Wallerum illata Christo injuria non tangebatur, modò plebis gratiam obtineret, cujus postea suffragiis inter Inferioris Curix Senatores cooptaretur.

Illud ejus inventum planè singulare, quo conceptam Conjuratio- nis opinionem fovere nifus est. In domibus quas expilabat, chartas seditioso argumento conscriptas, & alia quæ fucum plebi facerent, condebat ipse. Post discessum, quasi novo cœlitus instinctu concitatus, regrediamur, inquit lociis, certum enim locum non satis exploravi: quo rursus excusso facile reperit quæ ibi reposuerat. Hac arte è farina dolio scripta eruit, quibus Catholicos fingit, quam

*Impium
ejus fa-
ctum.*

*Et artes
improba.*

ipsi fecisse accusantur, in Presbyterianos conjurationis invidiam conjicere voluisse. Eadem fraude sclopum quo Pickeringus ad Regem conficiendum se instruxisse dicebat, è plumis extraxit, Regique exhibuit.

*Oates
jurat ne-
minem
alicujus
notæ
præter-
quã quos
nomina-
set, con-
juratio-
ni impli-
citum.*

*Mox
Reginã
accusat.*

*Arctè
custodi-
tur, sed
interce-
dente
Senatu
in liber-
tatem
restituitur.*

Dum hæc per varias Angliæ Provincias geruntur, Londinum nos revocat Senatus, ejusque deliciae Titus Oates, cujus inquietum ingenium nullos suæ malitiæ terminos pati potuit. Hujus jam eò usque crevit authoritas, ut quidlibet audere impunè posset. Certè nemo eo usque processit, qui non omnes modestiæ, imò rationis limites excessisse diceretur. Rogante enim Senatu, nunquam dignitate aliquâ eminentem præterea sciret Conjurationi se immiscuisse? rematurè perpensâ, & solenni jurejurando interposito, nullum amplius toto Regno nosse se respondit qui illius particeps esset. Tamen haud ita multò post secretò aliquid mulsitare, & tacitè innuere, superesse quædam quæ scire Senatus intersit: Postulare se propterea ut venia scelerum, quam Rex ad certum diem illi benignè concesserat, ulterius extenderetur; tunc se tutò prompturum quæ habebat dicenda. Annuit denuò Rex, & parem gratiam Bedloo facit, Senatu id etiam flagitante. Cùm postridie uterque attoniti hære, & Regis periculo exhorrescere, quod viperam sinu foveret: ac tandem palam pronuntiare Reginam Regis vitæ insidiari, excitato Wakemanno ad venenum illi porrigendû: infami enimverò perjurio, nisi Reginam dixeris nullâ dignitate eminere. Heroïnâ illam Oates, probrosis dudum verbis prosciderat; sed à tanto scelere ipsi affingendo prohibuit Regii Tori reverentia, donec à Parente Samuele Oate admonitus est, ut auderet porrò accusare Fæminam (eâ voce postea Reginam dixit intelligi) non defuturum Bedloum, qui idem testaretur. Excanduit Rex Oatis, qui Dux erat sceleris, immani audaciâ, statimque jussit, omni cum aliis interrupto commercio, arctâ eum custodiâ detineri. Sed intercessit illicò Curia Inferior, neque finem fecit Regem libellis supplicibus interpellandi, donec Oates pristinae libertati restitueretur. Quin etiam actum in eadem Curia de removendâ à Regis latere Reginâ; spar-

sumque est, dum in Superiori Curiâ de divortio Regis cum Regina faciendo, sermo fieret, dixisse Shaftsburiû, non aliud quam capitibus cum cervicibus placere divortium. Tali in Reginam odio incensum, mirum non est reliquis Catholicis gravius incubuisse Senatum. Enimverò ut magis magisque metuendos ostenderet, statuit Papistas removendos ab omni aqueductuum curâ, nè fortè aquas grandi Protestantium strage veneno inficerent. Pyrobolos ad ignes festivos à Catholico factos, jussit in turrim deferri, nè spargendo incendio, denuò adhiberentur. Sed hæc leviora. Conjecti in carcerem complures è primâ Nobilitate; ejecti Superiori Curiâ Proceres Catholici, in quâ ab omni retro antiquitate, jure Natalium, deliberandi ferendi que suffragii prærogativâ fruebantur. Tum actio læsæ Majestatis Inferioris Curiae mandato, Proceribus quinque, qui Turri Londinensi concludebantur, intentata. Hæc à Senatu facta, proposita grandiora, quibus crescentem fidem in herba demeterent. Qualia sunt, ut si quis Catholicæ Fidei nomen daret, navi impositus in Colonias Indicas transferretur; bonis omnibus, sanguine proximè juncto, qui Ecclesiæ Anglicanæ adhæreret, cessuris. Tum si quis Catholicus officio alicui admoveretur, piaculum id fore morte luendum, quod non aliter quam statuto Senatus concessâ veniâ condonetur. Erat hoc jus Regis invadere, penes quem, ut administrandæ justitiæ, ita etiam reos pœnâ legibus irrogatâ liberandi, indubitata semper fuit potestas. His aliisque permultis Regem graviter offendit Senatus, eo que vel maximè, quod Comitem Danbæum Supremum Regni Quæstorem, Regiâ gratiâ donatum, in jus vocârit, ac pecuniam pro dissolvendo exercitu, non Regi fidendam, sed in Ærarium Civitatis conferendam censuerit Curia Inferior: ut nè perniciosius insolesceret, prorogari primum Senatum, tum omninò dissolvi Rex jussit.

Senatorum consilia, & dicta.

Proceres Catholici ejiciuntur.

Dum alia in Catholicis molitur.

Senatus dissolvitur.

*Variis Argumentis evertitur fucata
Conjuratōnis fides.*

*Quadruplex ar-
gumen-
tum.*

UAM iniquè cum Catholicis actum fuerit, quibus sine probabili fundamento umbratilis hujus Conjuratōnis nota inusta est, ex quadruplici potissimum capite ostendi potest: nempe si perpendamus, qui fuerint Accusatores, & Testes: quos, qualesque suis calumniis impetierint: quàm omni, quod nobis ab iis objectum fuit, veri similitudine caruerit: denique quanto majori violentiâ, quàm æquitate in rerum hominumque examine usi fuerint Judices, aliique præjudiciis & partium studio occæcati.

*Primum,
Testium
infamia.*

Si in Accusatores oculos conjicias, ecce tibi homines vitæ, fortunæque profligatæ, omni ferè flagitiorum genere infames, & solis criminibus notos.

*De Tito
Oate.*

Titus Oates, obscuræ vir originis, mendaciis ac perjuriis à puero innutritus fuit, ut Vir magnæ apud Protestantes notæ de ipso coram Judice testatus est. Crescente ætate crevit etiam morum improbitas, & horrenda spurcities tam omnibus nota, quàm castis auribus non ingerenda: eam certè usque adeò ferre non potuit Secta Protestantium in Angliâ prædominans, ut Ecclesiastico ipsum Beneficio, quo

in Cantio Angliæ Provinciâ fruebatur, coacta ejecerit, vel potius evomuerit: ut testantur varii magnæ in illâ Regione authoritatis, qui acta perlegerunt. Sed priora oculis subjiciamus. Dum Vice-Comitem Staffordiæ suis perjuriis perdere conatus est, rogatus Oates verè an fictè Catholicæ Fidei nomen dedisset? Fictè, inquit, ut eâ tectus larvâ penitiùs eorum secreta rimarer. Quid hoc homine sceleratius? Longissimè certè abest à Regii Testis probitate, Religionem fingere: vetitis, ut credere debuit, Sacramentis sacrilegè uti; & abjuratâ fide suâ, in Ecclesiæ Romanæ verba jurare, quam superstitionem, & idolatriam profiteri docent Sectarii. Hinc certè nobiscum censebunt Sapientes, vanissimè gloriatum Oatem, dum *se dixit præ cæteris de Rege benè meritum, quod cum alii solius vitam corporis, ipse etiam animæ salutem ejus causâ periculo exposuisset.* Quot deindè perjuriis, in hac ipsâ, quam scribimus, Conjuratiōis Historiâ, fidem sibi abrogavit, testatur Jesuitarum Parisiis Luparæ contigua Domus: procerō corpore, flavoque capillo Austriacus: Præstonus conjugatus Sacerdos, ac demùm Regina Angliæ simul innocens, ac rea consilii, de Rege veneno tollendo, Oate utrumque jurejurando confirmante.

Quis deindè Bedlous? Ut Oatem perjuria, ita hunc latro- De Gul.
Bedloo. cinia, aliaque scelera enormia infamem reddidère. Ascitis sibi Nobilium suæ gentis titulis honorariis, cum in Angliâ diutiùs consistere non posset, Belgium, Galliam, Hispaniam furtis peragravit, sæpiùs propterea in carcerem conjectus, & Pontisaræ in Urbe Normanniæ capite damnatus: felicior futurus si tunc pœnas dedisset, quas ardenti pii Sacerdotis efflagitatu evasit. Quàm projectâ fuerit pejerandi libidine, inferiùs illustra dabimus documenta.

Sed ut utrumque Heroem paucis jungamus: quàm locupletes fuerint testes, utriusque luculenter prodit inopia. Oates ante detectam Conjuratiōem stipem ferè ostiatim mendicabat, vel verâ laborans paupertate, vel eam effronti impudentiâ e mentitus: quod de ipso credere, nota in omni ejus vitâ arrogantia non finit. Bedlous De utroque.

cùm in Catholicorum arcana penetrasse se dixisset, omniumque adeò vitas in potestate haberet, conjectus in carcerem fame periisset, nisi ex corrahis per urbem panis mucidi frustis vitam sustentasset. Hinc posteros non facilè credituros ominamur, Catholicos tanto facinori immerfos, & pecunias prodigâ manu undique spargentes, hos consiliorum suorum participes & adiutores, tantâ in egestate relicturos, si verè ipsis arcana hujusmodi communicassent; neque Harcottum Provinciale Oatem Audomarensi expulsum Collegio, ac minis etiam verberibusque excepturum Londini, si Patrum legationibus fuisset perfunctus, & in adyta consiliorum omnium invasisset.

*De Milone
Prancio.*

Hic Milo Prancius Aurifaber, licet antea vitæ sceleribus multò cæteris inferior, paucis perstringendus. Reum multiplicis furti agunt nonnulli, quod verò ad Conjuratorem attinet, minis, & penè invitus testium numero accessit. Cùm innocentes falso crimine accusasset, tanti sceleris tactus conscientia, coram Rege & Sanctiori Consilio palinodiam illicò cecinit: donec inflictis tormentis adactus, vetus crimen novo perjurio cumulavit. Elevare hujus historiæ fidem nituntur hostes Catholicorum, sed rem evincunt auditi clamores, & dispar exinde Prancium habendi ratio. Quem enim antea fame prope modum confecerant, lautè postmodum habuere, hisque artibus ita in sententiâ confirmarunt, ut amplius non vacillaret.

De ceteris.

Denique vix quisquam in hac tragœdiâ, testimonio Catholicos impetiit, qui non è carceribus extractus, scelerum præteritorum veniâ, & præmiis, qualia alias non speraret, illectus ad quæstuosam hanc pejerandi artem exercendam accesserit. Enimverò Zelæus quidam, qui se testium numero ascribendum curaverat, vitæ adeò flagitiosæ pertæsus, libello edito suas, sociorumque fraudes detexit, qui venalia plus offerenti perjuria passim vendebant.

*Secundum, à
præstante Reorū
virtute.*

Sed ut secundo contra Adversarios argumento pugnemus; si quos hujus sceleris aura afflavit, attentius consideres, solâ virtutis, & nominis famâ criminationem repellunt. Viri erant famæ, si qui alii, integerrimæ, & morum innocentia spectabiles, nec ullius suspitione

suspicionem criminis, nedum labe notati. Pollebant apud Regem Catholici Proceres amplissimâ gratiâ, & post auditas Oatis in eos calumnias, ad venandum cum ipso, spectandosque equorum velocium cursus humaniter invitati sunt: cæteri verò eum ubique spargebant virtutis odorem, ut malevolorum omnium, ante Oatem & socios, ora occluderent: ut mirum sit hos maculas adeò turpes detexisse, cum alii nævos leviores vix conspexerint.

Neque solùm libuit iniquissimis delatoribus Anglos genere & virtute claros fictæ Conjuratiōis arcessere, sed Summum etiam Pontificem, & Principes externos in flagitii adeò infamis societatem vocare. Nunc Orbem Christianum appellamus, credatnè INNOCENTIO XI. qui raris virtutibus *Sanctissimi* nomen implet, in mentem unquam venisse, ut Rege, cujus gratiâ à diuturnâ persecutione respirabant Catholici, immani scelere trucidato, Regnum pacificum sanguine & cædibus misceret, & nefarios homicidas, plenâ peccatorum indulgentiâ ad facinus animaret? Sed hæc narrasse refutasse est.

Neque minùs portentosum est de Regibus Hispaniæ & Galliæ commentum, quos perpetuis ferè bellis invicem lacerantes, in Angliæ perniciem, communi se fœdere sociasse jactavit Oates. Fuisset hoc maximorum Principum famæ notam inurere non ferendam, nisi ab Oatianâ linguâ nulli infamiam aspergi credidissent. Regum aliorum sanguine Reges non gaudent, sed, sine privatis inimiciis, quæ sibi justè deberi autumant, justo repetunt bello: neque partâ gauderent victoriâ, quæ æternam nomini suo infamiam crearet.

Quis deindè ferat Oatem & Bedloun, solis flagitiis nota nomina, Societatis JESU Præpositum Generalem, & omnium Ordinum Religiosos tantâ infamiâ aspergere? Raram illius prudentiam, cæterasque virtutes suspexit Europa Catholica: horum in omni vitâ moderationem, & indolem sanguinis fugientem norunt, qui vel sacra Canonum Decreta, vel pias Ordinum Religiosorum leges

evolverint: ut proinde minimè timeamus, ne paucorum calculo cadant rei, quorum innocentiam tum omnis vitæ ratio, tum propria cujusque virtus eloquitur. Quæ verò calumnia iis potest adhærescere, qui post vitam sanctè transactam, cùm Supremi Numinis Tribunali jamjam sistendi essent, omni se vel cogitati sceleris culpâ immunes professi sunt.

*Tertium,
à rerum
incredibi-
litate.*

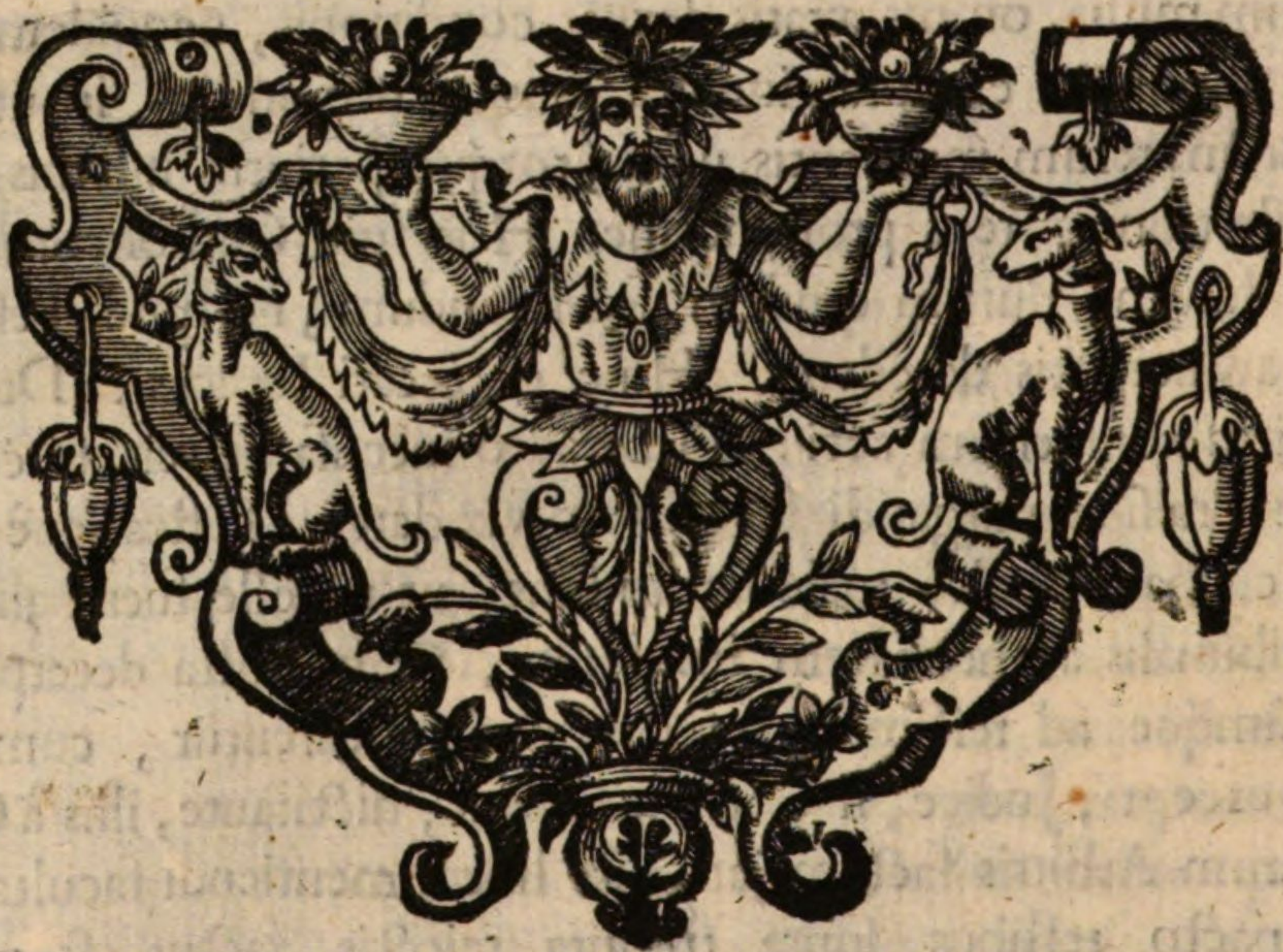
Jam verò si rem ipsam spectes, tota fictæ Conspirationis machina, & criminum nobis objectorum series, tot figmenta tum per se incredibilia, tum inter se pugnantiâ continet, ut apud homines ratione præditos talia aliquando fidem invenisse vix credituri sint posteri. Religiosi Ordinis Generalem, munium tam civilium, quàm militarium distributioni præesse, ab eoque delectos, quos vel morbi bellis ineptos, vel vivendi ratio à belli laboribus periculisque avocabat, quis sapiens crediderit? Bellasius exercitus Imperator ita podagræ doloribus tenebatur, ut se movere vix posset? Petrius Legatus gladio, non nisi ut nobilitatis insigni, omni vitâ est usus: Ratcliffus Castrorum Præfectus, equum toto ante quadriennio vix cōscenderat. Quæ cùm ita sint, quis non videat, claro probari indicio, id iniquissimos criminatores, solum præ oculis habuisse, ut quia, quos laudavi Viri Nobiles, rerum gestarum famâ, vel opibus, copiisque magnum inter Catholicos nomen habebant, ad conciliandum fabulæ fucum, Conjuratorum albo inscriberentur? Neque illud minùs insulsum est Oatis commentum, Jesuitas opulentis Episcopatibus inhiare, quos solemnî voto excludunt; & mentito habitu Presbyterianos agere, à quorum cœtibus, cunctos verbo arcent & exemplo. Sed fecisset Oates operæpretium, si certiori aliquo indicio sua commenta probasset: si patentes litteras exhibuisset, quibus ipsi, in omnes Jesuitarum cœtus, aditus patebat: si arma, si congestæ annonæ apothecas detexisset. Sed horum ne vestigium quidem unquam apparuit; dæmone haud dubiè suis præstigiis hæc aliaque multa omnium oculis subducente, ut illustrius oraculo suo nomen conciliaret: dum Oati invisibiles exercitus, & com meatum invisibilem prædicanti, majori portento cre-

deretur. Sed Oatem secum pugnantem videamus. In suo quem typis vulgavit Commentario vidisse se refert datas Mense Januario anni hujus sæculi septuagesimi-octavi, à Provinciali Harcotto litteras, quibus nunciatum est facinus Pickeringi Benedictini, Regem sclopo conficere tentantis, vitio filicis, caruisse successu; cum sui oblitus coram Superioris Curiae Proceribus jurejurando asseruit, id nonnisi Mense Aprili contigisse, paucis antequam Patres ad Equi Albi convenirent, diebus. Novum hoc cunctis videbitur, res gestas tertio antequam fiant mense, scripto committi.

Ad modum procedendi quod attinet, omnium Annales sæculorum evolventi vix occurret supremum alicujus Regni Senatum tot hominum millia, omnis ætatis, sexus, conditionis, nequidem Regii tori Consorte exceptâ, indictâ causâ, nec auditis in utramque partem rerum momentis, unius, totque perjuriis infamis Apostatæ assertione, reos pronunciasse. Hoc fuit Catholicorum in Angliâ fatum, durum quidem, sed ferendum, ne quid Testibus Regiis autoritatis decederet. Hinc occæcati Judices: Duodecemviri in transversum acti: Plebs adeò incensa ut reis, se coram Justitiæ Præside purgandi facultatem vix daret. Testes sanè quos pro se citabant, adeò malè habiti sunt, ut necesse fuerit aliquoties Tribunalis autoritatem implorare, ne in frustra decerperentur: cumque ad testimonium dandum evocarentur, cum risu passim excepti, Iudice, si Catholici essent, dictitante, illis à Conscientiarum Arbitris factam jam esse liberè mentiendi facultatem. Hoc pacto testibus supra triginta rejectis, factus est paucis aliis locus, qui licet discordia ferrent testimonia, auditi probatique in reorum perniciem sunt: Iudice vel non advertente, vel dissimulante. His breviter à Catholicis amotâ infami calumniâ, tacendum non duximus, Senatum qui tanto ardore ad tentandum Conjuratiōis fundum incubuit, non videri eidem fidem adhibuisse: Cum enim Oates grandium exercituum

*Quartū
ab agen-
di modo.*

rumore omnia impleisset, & imminere proximè periculum cuncto-
rum terrore sparsisset, non de augendis Copiis Regiis, quibus
vim tantam amoliretur, egit Senatus, sed quem Rex sub signis
habuit militem exauctorandum quamprimùm curavit, novâ sa-
nè agendi ratione, ut instante hoste, quem tueri cupis, armis
exuas.

*Eduardus Colemannus de Conjuratio-
ne, & litterarum cum exteris com-
mercio: Laurentius Hillus, Rober-
tus Greenus, & Henricus Berræus
de Irenarchæ Godefredi cæde postu-
lantur.*

U N C belli quoddam genus dicere aggredimur, *Catholi-
ci iniquo
Marta
decer-
tant.*
non quo Principes educto in campum milite, de
Imperio certant, sed quo Fides cum perfidiâ,
Veritas cum mendaciis, perjuriisque, cum scele-
re Innocentia iniquo Marte committitur, & Chri-
sti exemplo cadendo vincit. Procedunt in aciem
Pugiles inermes, circumstat hostis, non ferro, sed linguâ armatus,
contra quem dum suppetias à pugnx arbitris expectant, eos hosti ac-
cessisse brevî doluerunt. Enimverò conversis ad Angliæ Tribunalia
oculis, his omnia simillima facilè perspeximus, dum Iustitiæ Ad-
ministris, qui per leges reorum Patroni sunt, testium iniquorum
criminationes sustinent confirmantque, & justam eorum defensio-
nem quâ possunt arte eludunt: consilio eo iniquiore, quod non
modò vitam innocentibus, sed famam etiam quâ mortui vivunt,
unâ ademere. Sed illi firmo pectoris robore contra omnia fortunæ

tela armati, vitam Christo dedere, Christus illis famam cum novo gloriae faenore reddidit.

*Quinam
præcipue
causam
capitis
dixere.*

Varii per hoc persecutionis tempus ad causam capitis dicendam evocati, ii præsertim, qui vel primi Conjuratiōis artifices habiti, vel qui iudicium calculo damnati, ad confirmandam illius apud vulgus opinionem facturi maximè credebantur. Nos domesticis contenti, alia aliis relinquimus; ne tamen ea studio omisisse videamur, quibus tota fabulæ moles, brevè alioquin ruitura, tamdiu stetit, quæ circa Colemananni litteras, & Godefredi Irenarchæ cædem pro Tribunali gesta sunt, paucis perstringemus: iis solummodo in medium allatis, quibus tum testium, tum temporum iniquitas posteris innotescat.

*Coleman-
nus Oates
ignotus:
tamende
illius lit-
teris cõ-
jectura.*

Supra retulimus Oatem sub horum tumultuum initia in secretioris Concilii Conclave vocatum, de Colemananno, (qui præsens aderat) dixisse virum esse sibi omninò ignotum, nulliusque, quod sciret, reum criminis: Id unum se credere, ex ipsius litteris, si in manus deveniant, erui multa posse. Occupatis itaque & diligenter perlectis Colemananni scriptis omnibus, deprehensum est eum habuisse aliquot ante annis, cum externorum Principum Administris litterarum commercium. Hinc claro jam indicio de conjuratione constare, ac proindè Colemanannum in iudicium vocandum permulti censuere. Ad Tribunal itaque producitur vigesimo-octavo Novembris, non modò litterarum rationem redditurus, sed responsurus etiam ad accusationum capita, quæ Oates meliùs jam edoctus, & Bedlous in ipsum composuerant.

*Avero
non alie-
ria.*

*Coleman-
ni cum
Oate pro
tribunali
sermo.*

Ductum à testibus initium. Oates ubi multa de duplici Jesuitarum coetu, aliisque effutiisset, Colemanannum ait de mittendis Vindeforiam Sicariis, deque veneno à Wakemanno porrigendo abundè fuisse instructum. Reponit Colemanannus mirum videri Oatem tam varia scire de Viro, quem coram Concilii Secretioris Proceribus, ignotum omninò sibi esse dixisset. Undè jam, inquit, tanta mihi tecum familiaritas ut ejus momenti negotia tibi communicarem?

Oates ut quæstionis vim elideret: Seriùs, inquit, erat, cùm in Concilium vocatus sum, & fesso mihi nocturno diurnoque labore, ad lumen candelæ caligabant oculi: at ubi te loquentem audi- vi, nota vox tui memoriam mihi reftricavit. Sed projecta hominis ad pejerandum libido statim patuit, cùm Thomas Dolmannus Eques Auratus, & Concilii Amanuensis, testatus est, examinatum fuisse, adeoque, multa locutum Colemanum, antequam Oates eum sibi ignotum pronunciaret. Fecisset hoc plurimum ad levandam Oatiani testimonii fidem, nisi interpellans Judex, *In eo, inquit, non vertitur cardo difficultatis*: Sicque sermonem ad alia divertisset.

Vocatus deinde Bedlous Colemanum accusavit de litteris ad P. Chaisium datis mense Aprili, anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto, & à Chaisio vicissim, se reddente, acceptas. Eas linguâ sibi non benè notâ conscriptas, eo tamen fuisse argumento, ut Chaisius, promovendam sedulò conjurationem suaderet. Tum se hæc, præsentè Waringo, Colemanii verba audisse, si sibi venæ, sanguinis oceano tumerent, omnem se in stabiliendâ Ecclesiâ profu- surum: sique centum Reges se opponerent, delendos omnes cu- raturum. Res mira auditoribus visa, Bedloum linguam, quâ conceptæ erant litteræ non intellexisse, & tamen nullo interprete, earum argumentum tam probè callere. Tum Colemanus palam esse ait ex ipsis, quas ad Chaisium dedisset litteris, primas Mense Septembri illius Anni fuisse conscriptas: quomodò ergò Bedlous priores redderet Mense Aprili? Reliquam accusationem diluit, sanctè protestando, se totâ vitâ Bedloum non vidisse.

Sed cùm remotis testibus de litterarum argumento ageretur, falsus est, iis exposuisse magno Catholicæ Religionis in Angliam revehendæ, teneri se desiderio: non tamen vi & armis, sed Regis beneficio: cui cùm Senatus se opponeret, opus fuisse pecuniâ, quâ solutis Comitibus, Rex benigniùs cum Catholicis agere, & libertatem suo more, rituque vivendi indulgere posset. Varia suis litteris contineri, quæ Oatianam Conjurationem penitùs

De quibus ipsè accusat Bedlous.

Quid de suis litteris responsi dederit.

elidant, qualia sunt: *Messsem esse multam, operarios autem paucos: vim armatam se à Galliâ non expectare, sed pecuniam. Regem Christianissimum a se suisque partibus non stare, quod scutorum decies mille subsidium denegat.* Dissident hæc sanè plurimum ab Oatis narratione, qui magnorum exercituum, & quæ à Galliâ expectabantur, superpetiarum terrore omnia complerat. Neque credibile est, Rege decem scutorum millia denegante, Chaisium virum privatum totidem librarum millia suppeditare.

Condem-
natus,
morti
traditur

Actâ hunc in modum causâ Duodecemviri Jurati Coleman-
num læsæ Majestatis reum pronunciant. Lata est postridie ejus
diei mortis sententia, quam fortiter tertio Decembris subiit, po-
stremis verbis sanctè asseverans, se nihil de Conjuratone in Re-
gem, ac Regimen factâ, rescisse, neque unquam cogitasse de Re-
ligione Catholicâ eo modo promovendâ. Catholicam quidem se
fidem profiteri, in eâ se mori.

Vir erat ingenio & linguâ promptus; hæresim, cui innutritus
fuerat, ita exuit, ut Catholicæ Fidei studio ultra modum exarserit;
felicior futurus si privatis negotiis intentus, publicis, Rege inscio,
abstinuisset. Plurimum, ex Coleman-
ni condemnatione, Testibus
Regiis, authoritatis accessit; nam licet Supremus causarum crimi-
nalia Quæstor, iis quæ ab illis dicebantur, non multum inhæserit,
ab ignarâ tamen plebe, quæ causarum momenta rarò perpendit,
tanquam ex acie, partâ victoriâ revertentes, cum plausu excepti
sunt. Cùm ecce tertio mense nondum evoluto, nova lætitiæ leges,
simili ex causâ exoritur, postulatis de Irenarchæ Godefredi cæde,
Laurentio Hillo, Roberto Greeno, & Henrico Berræo.

Bedlous
et Pran-
cius in-
ter se dis-
sident de
cæde Ire-
narchæ.

Hos Bedlous & Prancius homicidii reos egerant, & collatis ca-
pitibus fabulam composuerant, tot scatenem ineptiis, ut se ipsa
abundè refellat. Somerlettense Regina Palatium, uterque statuit
hujus tragediæ Scenam: Authores pariter & actores Catholicos
volunt fuisse: Duodecimum Octobris statutum sceleri diem, &
Irenarcham dolo malo in Palatium deductum, inque primo ejus
aditu

aditu trucidatum inter ipsos convenit, in cæteris ferè omnibus im-
mane quantum discrepant. Si tempus postules: horâ ad ves-
peram quintâ, inquit Bedlous, Prancius verò post octavam trucida-
tum narrat. De loco patrati sceleris pariter dissident. In cubiculo,
ex quo in superius Palatii atrium patet prospectus, peremptum
Irenarcham refert Bedlous: Prancius verò facinus dicit in ipso atrio,
& quidem inferiori patratum. At quâ manu, modoque cecidit?
Pharius, Valshius, & Atkinsus, intercluso duo inter pulvinaria spi-
ritu, inquit Bedlous, mox faucibus collari oblongo arctè con-
strictis Irenarcham peremere. Alia omnia Prancius, qui contorto
strophio strangulatum à Greeno asserit: cùmque adhuc vitæ signa
membrorum tremore daret, circumacto ad dorsum collo peni-
tùs extinctum. Quis Godefredum, his auditis, Virbium non dixe-
rit, bis in lucem editum, bis luce privatum? Unius vitæ hominem,
diversis locis, modisque, & quidem diversorum manibus periisse,
hactenus inauditum. Denique ne his ineptiis tædio sumus, par in
efferendi cadaveris modo testium discordia. Bedlous, die Lunæ,
qui Mensis fuit decimus-quartus sub nonam vespertinam, primò,
sellâ gestatoriâ (Berræo Palatii Janitore fores pandente) mox rhe-
dâ elatum cadaver enunciat: Prancius verò decimo-sexto, qui dies
Mercurii fuit, sub duodecimam nocturnam, primò quidem sellæ,
mox equo impositum asserit cadaver, & Hillo retrò sedente, id-
que sustinente delatum ad locum, ubi postea gladio transfixum
apparuit. Hæc illi Senatui, & Concilio occinuerant, pejerandi
adhuc rudes; sed doctioribus postmodum in disciplinam traditi,
eò peritiæ devenere, ut quibuscumque visum sit ad confirmandam
Conjunctionis fidem, rem iudicio committere. Decimo itaque
Februarii die, Anno post millesimum sexcentessimum septuage-
simo-nono, ductis ad Tribunal Hillo, Berræo, & Greeno, Bed-
lous & Prancius næniam suam rursus decantant, sed iis temporis,
& loci circumstantiis truncatam, ut ingrata testimoniorum discor-
dia vix adverteretur. Dissensit à seipso Bedlous, ut qui coram Senatu

*Vocatur
ad Tri-
bunal
Hillus,
Greenus,
& Ber-
raus.*

jurasset, die Lunæ elatum cadaver, nunc parvis Religione Sacramenti dixerit, se fidem fallente, rem in aliud tempus rejectam. Excepere contra Prancium rei, quod quæ contra ipsos jurasset, dedixisset coram Rege & Concilio Sanctiore, nec firmus in testimonio fuisset, donec quæstioni admoveretur. Reliquam defensionem, licet validissimis deductam rationibus studio brevitatis omittimus. Rei à Duodecimviris condemnati, testium duorum voce cecidisse crediti sunt, licet Bedlous nil capitale in illos dixerit. Hillus & Greenus undecimo à latâ sententiâ die, fortiter mortem subiêre, & in ultimo vitæ articulo, innocentiam suam constanter asseruerunt. Berræo dilatum supplicium, quod se Protestantium Ecclesiæ adjunxisset: sed cum firmus in pernegando homicidio persisteret, septimo post socios die, qui fuit Februarii vigesimus-octavus, pari fato vitæ periodum clausit, Innocentiæ suæ ad extremum asseritor.

*Alii rumores de
cade Irenarchæ.*

Hâc Testium discordiâ, licet aliter visum Gulielmo Scroggio Iustitiæ Præfecto, purgatis apud æquum Iudicem de tanto scelere Catholicis; quæ de cædis causâ Londini sparsa sunt, paucis dabimus. Sunt qui Godefredum propriâ manu cecidisse censeant, elatumque ab amicis, ne re cognitâ, familiæ erepta Fisco cederent hæreditaria bona. Qui hoc in vulgus sparsere, melancholicum viri ingenium, verbis injuriosis à Comite Danbæo Supremo Regni Quæstore laceratum, in causæ Patrocinium adducunt: cum præsertim sibi mortem consciscere in illa Familiâ novum non sit. Hac opinione inter cæteros fuit Danbæus ipse, idque Irenarchæ Fratri propediem significavit, operam simul addicens, ut firma Familiæ hæreditas maneret. Alii contra dicunt trucidatum Irenarcham Quæstoris Summi imperio, ob communicata cum Colemanno Oatianæ Conjuratiōis capita, quibus subscripserat, quæque secreta esse Danbæi intererat: hincque verbis primò increpitum, mox jussu interfici. Certè in Christiani cujusdam, Danbæo is famulabatur, consortio, postremum visus dicitur: ut Irenarchæ

narchæ, cujus memini, Frater, auditâ super hac re Fitz-Harrisii testimonio, litem Quæstori intentarit, quæ tamen in iudicium deducta non est. Hæc, inquit, in vulgus sparsa, quia tamen nihil in partem alterutram jure decilum fuit, iudicio nostro supersedimus: contenti à Catholicis infamiam removisse.

Hæc Fabulâ in vulgus sparsâ, inter cæteros Catholicorum hostes, sibi etiam applausit Oates, & cum Smithæo suo olim Ludimagistro, frequenter agens: *Hoc, inquit, negotium mihi prosperè cessit. Licet enim fidem Historiæ Bedloanæ non adjiciam, sine eâ tamen in auras abiisset conjuratio mea; neque credo Concilium secretius, si hoc non intervenisset, ullam mei rationem habiturum fuisse.* Verum ex mendace tripode Oraculum. Ubi enim binis testibus de facto homicidio constare videbatur, crudele Papistarum ingenium vulgus execrari, & quidquid contra ipsos spargeretur, statim arripere, & avidè deglutire. Cæterùm discordes testium voces typis mandatæ, aspersam Catholicis calumniæ maculam abundè abstergunt, neque credent Posterì Conjuratiōi Oatianæ fidem aliquam Colemanii litteris, conciliari, tum quia eam penitùs evertunt, tum quia agendo cum exteris, quicquid peccavit, solus peccavit, nec in alios suæ temeritatis invidiam derivare jure potest.

*Oatis de
Historiâ
Bedlo-
anâ judi-
cium.*

*Pater Gulielmus Irelandus, Thomas
Pickeringus, & Joannes Grovius
causam Capitis dicunt.*

*Forma
Iudicio-
rum in
Anglia.*

D Anglia præter cæterarum ferè gentium morem, lege sancitum habet, ut rei, ad eliciendam criminis confessionem, tormentis non adigantur. Censuit scilicet prudens Legislatoꝝ, & cum illis agendum mitiùs, & maiorem publici boni rationem habendam, si causâ plurium iudicio commissâ, rei eorum calculo starent, caderentve.

*Duode-
cimviri.*

Hinc inducti Duodecimviri (nomine à numero derivato) qui Iudici pro-Tribunali assideant, de causâ cognoscant, & momentis rationum, quas vel objicit actor, vel reus refellit, accuratè perpensis, hunc suo calculo damnent vel absolvant. Id notatu dignissimum Duodecimviros unanimi planè consensu de reo sententiam ferre oportere. Hinc auditâ causâ in conclave, quod Tribunali proximum est, ad tempus recedunt, dicta omnia ad trutinam revocaturi : ibique reclusis, cibo, potu, & igne interdicatur, donec eâdem omnes voce, de reo pronuntient. Porro Duodecimvirum electio penes Vice-Comitem Urbis, aut Provinciæ manet, ei que incumbit, Viros *Probos*, & reo dignitate aut *conditione Pares* eligere; legibus mag-

*Qui,
quales
esse de-
bent.*

nam hac in re diligentiam requirentibus, quod Patriæ, totiusque adeò gentis vices obeant. Nequis autem inter reliquos asciscatur, quem reus aut odio præventum, aut studio partium abductum censuerit, huic libera fit contra quemvis eorum, excipiendi potestas; alio deinde in ejus locum substituto. Denique omnes, jurejurando obstringuntur (undè Jurati passim audiunt) se ex vero & æquo judicatu-
Reo fit excipien- di pote- stas.

Id porrò in judiciis Angliæ durius videtur Reo, ad causam agen-
Judex reorum Patronus.
 dam patronos non concedi. Verùm huic difficultati providè cautum est, legibus ita ferentibus, ut Judex ex officio teneatur, ejus in se patrocini-
 um suscipere, & quæ ad diluendam accusationem facere possint, hærenti suggerere.

At verò quantulùm valeant leges etiam sanctissimæ ad tuen-
Iniqua P. Ire- landi & sociorum conditio.
 dam hominum innocentiam, ubi conculcatis omnibus tam sacris, quàm prophanis, armata dominatur impietas, illustri documento fuère P. Irelandus, & Socii Thomas Pickeringus ex Ordine Sancti Benedicti, & Ioannes Grovius Civis Londinensis. Omnia in ipsorum perniciem jamjam parari videbantur, testes sceleratissimi, Iudex parùm æquus, ne dicam infensissimus; Duodecimviri ex fœdâ Sectariorum colluvie ab iniquissimis Vice-Comitibus studiosè delecti.

Sedente igitur pro-Tribunali Gulielmo Scroggio Supremo Iu-
Sistun- tur Tri- bunal.
 stitiæ Præfecto, decimo-septimo Decembris, Anni 1678. ad Tribu-
 nalia deducti sunt, & ad reorum subsellia constitère. Ibidem etiam jussi comparuère P. Harcottus Provincialis, & P. Ioannes Fenwickus, contra quos Oates ad ravim declamavit: sed Bedloo eos sibi tan-
 tùm de facie notos asserente, nihilque momenti alicujus objiciente, ad carcerem reducti sunt, donec ille meliùs instructus, eos nosceret intimè, & grayissimorum reos criminum diceret.

*Quorum
Oates
reos ac-
cusat.*

*Quid
addat
Bedlous.*

*Patris
defensio.*

Itaque in tres illos, qui ad Tribunal remanserant, lecta fuit à Curiae Tabellione accusatoria schedula, quâ de inito Regem, Regnumque perdendi consilio arcescebantur. Citatus Oates Patri objecit, eum in consultatione ad insigne Equi Albi, de Regiâ morte cum quadraginta aliis Jesuitis deliberasse, conditum quinimò fuisse decretum, ut Pickeringus & Grovius, pergerent in suscepto scelere Regem perimendi: pactâ huic, ut sæculari, mercede librarum mille quingentarum: illi verò, ut Religioso, Sacrorum trigiesis mille, quæ solido Anglicano æstimata, parem summam conficerent. Tum deputato in Urbem Procuratore Ioanne Caræo, Patres in minores coetus abiisse, signasseque memoratum decretum; Oate ubique præsentem, ac Irelandum præsertim ei subscripsisse animadvertente. Sed ut omnia firmiore nexu cohærent, Patres ad Provincialis conclave regressos, ac Sacrâ Eucharistiâ pastos, secreti servandi sacramento se obstrinxisse: Tito impium illud cum cæteris iuramentum dicente. Patrem Irelandum præterea Mense Augusto scelerata agitasse consilia, ac primo vel secundo Septembris die, Oati in præstiti mercedem obsequii, pecuniam dedisse. His adjecit Bedlous Irelandum, sub finem Augusti, alteri interfuisse coetui, in quo de Sicariis quatuor Windesoriâ missis, actum fuisset, statutumque ut his deficientibus alii subrogarentur. Tum Oates in Pickeringum, & Grovium invecus, eos scelere implicitos, pactamque illius peragendi mercedem acceptasse, asseruit: sclopos, & glandes argenteas præparasse; Pickeringum operi semel intentum, ac fallente silice aberrantem, virgis culpam luisse: Grovio etiam acrioribus verbis propterea castigato. Neque immunes à Bedloi criminatione fuere, qui eos in se facinus suscepisse dixit, & Grovium quidem magnum illius perficiendi ardorem animi præ se tulisse, Pickeringo sæpius præsentem, ac consilium semper approbante.

Auditis testibus, facta reis se purgandi potestas; Irelandus defensionem adorsus gravi oratione questus est, sibi tempus denegatum testes conquirendi: pridie se tantum admonitum, ac tum etiam

accesum amicorum, & usum calami prohibitum. Leges, pro re natâ, plures hebdomadas concedere: eguisse se binis minimùm aut ternis, cùm quos in sui patrociniū advocare posset, in remotioribus Angliæ partibus, ac etiam in Belgio degerent. Rejeclâ cum risu exceptione, ad diluenda sigillatim accusationis capita accessit. Fabulam de habitâ ad Equi Albi consultatione disjecit, asserendo ducentis fermè testibus probari posse Oatem eo tempore Audomari commoratum, cùm se dixit cœtui illi interfuisse. Testes paucarum horarum spatio convocari non potuisse. Cæterum se Tabulas Magistratus Audomarensis syngraphâ & sigillo obsignatas exhibere, quo dicti sui veritas luculenter probetur. Quod si Londini eo tempore fuerit Oates, ubinam hospitatus? quorumnam usus consortio? teste vel uno probet se tunc in Urbe visum.

*Quid de
gestis
mense
Aprilis
aut
Majo
respon-
derit.*

Cui Oates, in Grovii, inquit, ædibus jussus delitui. Ad quod confutandum comparuit fœmina nobilis, quæ eo tempore in Grovii domo morabatur, seque Oatem ibi nunquam vidisse testata est. Cui ille, mentito nomine & veste me texeram: significare homo vaffer his evasionibus voluit iniquum esse præsentia suæ testes exigere: quos tamen cùm se hoc premi argumento cerneret, numerosos postea produxit: nil pensi habens, quoties se perjurii reum constitueret, dummodò Iudicis, & Duodecimvirum oculis caliginem offunderet. Quod tabulas spectat, responsum à Iudice, eas fidem non facere: solis illud ad Tribunal testibus agi. Dura enimverò fors; illas rejicii, & hos accersendi tempus denegari.

Porro quod attinet ad res sub finem Augusti aut Septembris initium Londini gestas, respondit Pater se illo tempore urbe abfuisse: exivisse tertio Augusti, nec ante decimum-quartum Septembris rediisse. Variis se Nobilium cœtibus, vel in Comitatu Staffordiæ, vel in Borealibus Cambro-Britanniæ partibus interfuisse: visum se à multis etiam Protestantibus, qui suam Londino absentiam testari possent. Ad faciendam responso fidem, testes aliquot Sororis, quam solam adjutricem habuit, industriâ conquisitos produxit, qui, quibus

*Quid de
gestis
mense
Augusto*

Qui testes pro-
ducti,

Et qui
produci
possent.

Omnes
Sarae Penae testi-
monio
rejecti.

Oates
interro-
gatur de
congrega-
tu Iesuitarum.

Et con-
futatur.

locis per Augustum ac Septembrem fuisset, quorum consortium frequentasset, clarè exposuere. Testati sunt etiam, alios magno numero esse testes, qui idem assererent, si adessent. Hic ampla fit mentio Baronis Astoni, Southcotti Equitis Aurati, Giffordi, qui Carolum secundum in Chillingtoniâ Domo profugum exceperat, & Pendrelli Gemini, quorum parens eundem in Sylvâ Boscobellana & in fugâ protexerant, aliorumque Nobilium, qui cum numerosis quas alebant Familiis, in causæ patrocinium vocati, si tempore potuissent adesse, testibus Regiis fidem omnem abrogassent. Cæterum, qui Irelando favebant testes, grandia in Comitatu Staffordiæ nomina protulisse, amplam faciebat dictis fidem, cum aliàs perjurii, cum insigni rei Catholicæ infamiâ, argui potuissent. Certè inter cæteros nominati complures Protestantes nobilitate ac divitiis clari, qui si falsum testes dixissent, tam præclaram Catholicos impugnandi occasionem elabi non permisissent. Verùm hæc parvi fiebant à Judicibus, qui studio partium abducti in Sarae Penæ verbis (erat illa Ancilla Culina-ria) plus fidei reposuerunt, quàm in tot illustrium Virorum testimonio. Quare Pater quod reliquum habebat, suam, suæque Familiæ in Regem fidem protestatus, hos bona, illos sanguinem Caroli primi obsequio consecrassè asseruit. Credendumque non obscuro argumetoreliqui, longè se ab hoc scelere abfuisse quod tali ortus stirpe, tam tetram familiæ notam nollet inurere.

Si nobis licuisset interrogationibus nonnullis Oatem laceßere, modestè quævissemus an promi vinum jusserint, biberintne Patres congregati, cum matutino tempore ad Equi Albi convenirent? Bibisse haud dubiè asseruerit, cum caupona non modò potitandi, sed & pergræcandi persæpè locus sit, cum eò præsertim magno numero conveniatur. Et verò si vino abstinuissent ob rem planè insolitam, inibi cœtus coacti testes complures vocare Oates potuisset. Bibisse verò quis credat, cum circa meridiem, si Oati credamus, in Harcotti Provincialis Cubiculum denuò convenerint omnes sacram Eucharistiam sumpturi, cujus usus nisi jejunis per Ecclesiæ leges severè interdicatur.

interdicitur. Neque credendum omninò est homines quamvis sceleratissimos, legem tam sanctè cultam transgressuros, cùm eo ritu fœdus confirmarent, & silentii tenendi vinculo se obstringerent. Sed quid opus est labentem per se molem Conjuratōis novis cuniculis subruere; cùm, eo præsertim tempore, nullis moveri rationibus, Judicis plebi blandientis, obstinatio potuerit. Nunc ad Irlandi socios revertamur.

Pickeringus & Grovius paucis multa dixêre. Ille ubi Patrem Regias partes secutum in bello occubuisse recensuisset, *Se totâ vitâ sclopum nunquam explosisse* asseruit: quod eâ decori vultûs amœnitate dixit, ut solo verbo sine testibus fidem plerisque faceret. Fecisset melius Oates si ad ornatum Fabulæ peritiorem jaculatorem adhibuisset. Pudet ferè recensere quot modis cum Grovio collegâ errantem inducat. Scilicet, nunc sclopum solo pulvere operarant: nunc pulverem nitratum foculo igniario non impoluerant: nunc denique silicem malè aptarant, ut spes non esset scintillas igneas evibrandi: Si aliàs solos globulos adhibuissent, omnes in jaculando imperitiæ numeros impleissent.

Pickeringi defensio.

Oatis imperitia.

Grovius ubi accusationem disuisset, testibus probando Oatem domi suæ nunquam habitasse, erectâ ad Cælum mente, *Vt*, inquit, *mibi curanda est æterna animæ salus, ita sanctè assevero, me eorum quæ mihi obijciuntur, conscium omninò non esse.*

Grovii defensio.

Actâ hoc modo causâ, Judex, ut moris est, quæ dicta fuerant in utramque partem, brevè in summam redêgit, ut Duodecimviri de re totâ melius instruerentur. Cùmque justâ reorum defensio, de testium autoritate, multùm detraxisset, supplevit omnia Judex, vehementi in fidem Catholicam declamatione: in quâ hoc occurrit animadvertione non indignum, quod quum testes ac tabulas contra Oatem allatas planè rejecisset, mendacia plurima in Romanam Ecclesiam, nullis testibus, nullis tabulis confirmata pro oraculis obtruserit.

Judex in Catholicos invehitur.

Duodecimviri, in Conclavi de more seclusi, ac post brevem moram ad Tribunal reversi, Patrem, & Socios intentati sceleris

Rei condemnantur.

reos pronunciarunt, eodemque die feralis in eos mortis sententia lata est.

*Irelandi
epheme-
ris.*

*Rex eâ
visâ sus-
pendit
mortis
senten-
tiam.*

*Patris
mors
subscri-
bitur,*

*qui se ad
æterni-
tatem cû
Grovia
côparat.*

Redux ad Carcerem Irelandus, licet de vitâ suâ conclamatum jam cerneret, ne quid tamen omisisse videretur, quo suam aliorumque innocentiam ab hostium calumniis vindicaret, Ephemeridem contexuit, quâ à tertio Augusti exorsus, ubi quoque die, quorumque in consortio fuisset accuratè annotavit: & tum itineris sui, tum reditus, qui in decimum-quartum Septembris incidit rationem dedit. Subsidio fuit in eâ perficiendâ libellus, quo ad levandam memoriam res à se gestas, & quæ notatu digniora erant, solebat describere. Ephemeridis exemplar Regi tradendum curavit, qui eâ perlectâ testium iniquitatem facilè perspexit, & noxiam iudicii facti celeritatem condemnavit. Sed is erat omnium ardor, Patrem ad mortem deposcentium, ut quid agendum esset difficulter statueret. Tandem suspensâ sententiæ executione, liberam testibus comparendi potestatem facit, ut causâ novo examini commissâ reus, cujus innocentiam perspectam habuit, absolveretur. Sed plebs non obscurè tumultuari, & *Tolle, tolle impium Jesuitam*, insanis vocibus inclamare. Quinimò inferior Senatûs Curia, auditâ supplicii dilatione, quo id jure factum, inquirere; cùmque id Regiâ authoritate mandatum intellexisset, rursus sciscitari, an ea in Rege potestas resideret: quæ supremæ prerogativæ inusta occupatio, inter cætera, causam dedit Senatus dissolvendi. Sed cùm res esset periculi plena, Rex consultis, ut aiunt, Jurisperitis, liceretne virum innocentem capitis damnare, iisque asserentibus, fatali tandem sententiæ invitus subscripsit, statuto supplicii die vigesimo-quarto Januarii anno 1679.

Pater ad felicem æternitatem ritè comparatus, eo die ad supplicium producit, ac crati vimineæ de more impositus, cum Joanne Grovia ad furcas Tyburni rapitur. In viâ tanquam in triumpho ductus, omnes ad spectandum effusos vultu hilari aspexit, notos humaniter consalutavit, ac Socium Grovium ad extremam luctam

animavit. Sub furcâ consistens, nihilque de pristinâ vultus hilaritate remittens, gravi oratione innocentiam suam testatus est. Con-
versus enim ad circumfulum populum:

*In hunc locum, inquit, ut in postremum mundi theatrum conscendi, adeoque impositam mihi loquendi obligationem judico. Fateor inprimis me cunctis, qui se morti meæ quocunque modo immiscuere, ex animo ignoscere. Palam deinde profiteor, mihi, reus si essem cujuscunque proditi-
onis, aut quemcumque, etiam Parentem, eo crimine teneri scirem, eandem obligationem incumbere: Pro me ipso certe, reus si essem, à Deo & homi-
nibus veniam iterum iterumque precarer. At cum compertum habeam fidem mihi non adhibendam, Divinæ me misericordiæ committam, à quâ per Christi merita, veniam me consecuturum sperabo. Annis vi-
ginti in Belgio traductis, Mense Julio Anni proxime elapsi, in Angliam trajeci, eò, nisi morbo fuisset detentus, denuò rediturus. Tertio elapsi Augusti in Comitatum Staffordiensem iter arripui, neque in Urbem ante decimum quartum Septembris reversus sum, ut testari multi pos-
sunt, cum in eo Comitatu, & locis vicinis sexcenti me viderint: quo-
modo ergo hac in Urbe proditoriis consiliis eo tempore me implicuerim, non satis intelligo.*

Tum Vice-Comes interpellans, *Tempus, inquit, simili discursu, cui nemo fidem adjiciet, malè terendum non est, neque Comitiorum Iu-
dicialium acta in jus à te vocanda: Cum Pater in preces effusus.*

*Deum, inquit, supplici prece invoco, ut in Sacram Regis Majesta-
tem, Reginam, Ducem Eboracensem, omnemque Familiam Regiam, ac Regnum universum, suæ benedictionis thesauros copiosissime effun-
dat. Catholicos, si qui adsint, enixè precor ut precibus suis in mundum meliorem mihi transitum exorent, Deumque Christianis omnibus pro-
pitium reddant. Deum rogo ut hostibus meis veniam largiatur, quam ipsis ex intimo corde concedo: bonosque adeò omnes, ut mecum & pro
me orent, suppliciter efflagito.*

Non levi populi admurmuratione hæc dicta fuere, cum postrema morientium verba magni ubique sint ponderis, nulloque emolu-

mento Pater ad mentiendum induci potuerit, cum Divinò mox Tribunali sistendus de verbo etiam otioso rationē esset redditurus. Joannes Grovius Patrem excipiens, *Innocens*, inquit, *sum, mihiq̃ue magnā injuriā vita eripitur: Deum rogo ut iis qui causam dedēre benignē ignoscat.*

Thomæ Pickeringo dilatum ulteriùs supplicium, sed cum hostes nihil de conjurationis conscientia exprimere possent, & ipsi eodem fato occumbendum fuit, quod fortiter pertulit nono Maii Anni 1679. Dictu difficile est, quibus exundantis gaudii signis ad supplicium ductus fuerit: nullum certè finem fecit suam prædicandi felicitatem, quod falso crimine in odium Fidei condemnatus, Deo & Justitiæ vitam daturus esset. Sub furcā consistens, vultus amœnitate potiùs, quàm oratione innocentiam suam vindicavit: Populum his solùm verbis allocutus: *Per spem*, inquit, *quam habeo æternæ salutis consequendæ. Sceleris cuius condemnor, ad id innocens sum, ut illud nec cogitatione admiserim, nedum complere opere tentarim.* Roste ad collum alligatâ, & jamjam de scalâ ejiciendum hortantur denuò, se reum fateatur: cum elevato pileo nocturno, quem oculis obduxerat, subridens ait: *Estne hic vultus hominis tanto in flagitio morientis?* Quo dicto vitam piè religiosèque traductam sancto fine conclusit.

P. Irelandi
vita et mores.

Natus est Pater Gulielmus Irelandus nobili loco in Lincolnensi Angliæ Provinciâ, & Adolescens à piis Parentibus Audomarum missus, dum litteris ibi operam navaret, ea raræ virtutis argumenta edidit, ut cæteris exemplo esset. Magistrum nactus est Patrem Eduardum Keines, virum pietate ac doctrinâ eximium, quem antea diximus, Londini in spontaneo obsequio pestiferorum cecidisse victimam charitatis. Is hoc vitæ futuræ vaticinium potiùs quàm adolescentiæ encomium proferens, *servum fidelem & prudentem* Irelandum semper appellavit. Virtutis & litterarum studio ita se semper dedit, ut sociis palmam utroque præriperet. Absolutis studiis humanioribus, in Societatem admissus, pari laude tyrocinium & studiorum severiorum stadium percurrit: interjecto inter Philosophiâ & Theor

logiam quadriennio, quod erudiendæ nobili Iuventuti in Audomarenſi Collegio poſuit. Mox ſtudiorum Præfectum, & deindè Tyronum Magiſtri Socium agens, quem à teneris hauſit, teneris mentibus virtutis amorem infudit. A quietiori hoc vivendi inſtituto, ad negotia publica, velut ex umbrâ in Solem evocatus, latiorrem campum invenit, ubi virtutis ſuæ radios, quæ ſine hoſte languet, & quaſi ſepulta tenebris jacet, latiùs explicaret. Procurator itaque Audomarenſis primùm Collegii, poſtea totius Provinciæ conſtitutus, utrobique occaſionem reperit, tum alias virtutes, tum præcipuè, quâ ſemper excellebat patientiam ſummam exercendi. Hanc injuriis & ſarcaſmis ſæpius de indiſtriâ tentatam, ita ſemper coluit, ut quæ in ipſum acerbius dicebantur, vel amœniori joco, vel placido riſu rejecerit. Vultu ſemper eodem conſpicuus, quem in Sapientibus ſuis admirata eſt, prædicavitque antiquitas. Hæc animi ejus æquabilitas in rebus arduis maximè eluxit, futura quantum potuit, proſpexit, & quæ præſentia erant *fortiter* ſuſtinuit. Triennium jam propè in Anglia exegerat, quâ in publicum animarum lucrum, quâ in privata Provinciæ ſuæ negotia intentus, cùm fictæ Conjuratiſonis reus in judicium vocatur; & omnium quidem primus, daturus cæteris inviſtæ ſpecimen virtutis. Quid memorem tetri carceris pedorem, & immane pondus catenarum, quibus exesâ carne hiabant oſſa, magnâ aliorum admiratione, nec minore ſuo in ferendis cruciatibus patientiæ documento. Latam in ſe Mortis ſententiam, ut expectabat avidè, ita tulit intrepidè. Raptus poſtea ad ſupplicium, immoto vultu, & quidem alacri excipiebat convitia, quæ in eum evomuit furibunda plebs: Ubi ad ſupplicii locum deventum eſt, præſenti ſemper animo, ſuam, ſociorumque & Catholicorum omnium innocentiam conteſtatus, veniam primò indulget accuſatoribus, dein Regi optimè precatus, in manus Creatoris ſui animam commendat, tertio Februarii, Anno 1679. ætatis quadregimo-tercio: Religionis initæ vigefimo-quarto: Profeſſionis quatuor

Votorum sexto. Defuncti vestium frusta, tincta sanguine sudariola, & exiguas carnis particulas magno pretio à Carnificis Ministris redimerunt Catholici: eaque gemmarum loco habuere, & etiamnum servant, Deo per crebra prodigia, eorum pietatem confirmante. Fama certè minimè inconstante spargitur, epotâ aquâ, cui tinctum Patris sanguine linteum immissum fuerat, varios morbos depulso, multisque animi quietem redditam fuisse.

*Thomas Harcottus Provincialis cum
quatuor Sociis dictâ capitis causâ
Perduellionis condemnatur.*

ICET tot victimis Oatis & Complicium fu-
rori immolatis, nimium sanguinis effusum
videri posset, sperassetque P. Irelandus placa-
tum suâ morte Numen, modum ulteriori Ca-
tholicorum persecutioni positurum, tamen,
nisi caderent illi, qui primas in Conspiratione
partes egisse dicebantur, exsaturari Factiosorum
libido omninò non potuit. Quare anno millesimo sexcentesimo sep-
tuagesimo-nono, Mensis Iunii decimo-tertio, ad dicendam capitis
causam evocati sunt Patres Thomas Harcottus Provincialis, Gu-
lielmus Waringus Rector Londinensis, Ioannes Fenwickus, An-
tonius Turnerus, & Ioannes Gavanus. Constabat illicò Comitia
qualem-habitura essent exitum; deque Patrum vitâ jam tum con-
clamatum esse, oculatus quisque præsentebat. Certè Provincialis
amico benè sperare jubenti, liquidò reposuit; Angelum, si de Cœ-
lo adesset innocentiae suæ testis, fidem minimè facturum. In ipso
causæ limine quæsti sunt Harcottus & Fenwickus, se iterum sisti
Tribunali, ut criminibus antea objectis denuò respondeant; leges
non ferre, ut quis in capitis discrimen unâ accusatione bis vocetur:

Quamvis
nimium
sanguis
effusus
sit,

vocantur
ad Tri-
bunal
alii.

Harcot-
ti & Fen-
wicki ju-
sta ex-
ceptio.

*Repelli-
cur.*

debuisse se primo iudicio, si duo comparuissent testes, condemnari, absolvi si unicus: finem alioqui causis nunquam imponendum, summo reorum tum incommodo, tum periculo. Rejecere exceptionem Iudices, id aliàs factum asserentes, præsertim cum in acta relatum non esset eos alterius defectu testis, indemnes abiisse. Mirum permultis visam, acta jam requiri, quæ toties dum ea Rei exhiberent, iidem Iudices rejecissent. Sed Scroggio nova jam obijci crimina, ac novis etiam testibus probanda dictitante, Patres causam suam, ut moris est, Deo & Patriæ dijudicandam commiserunt.

*Rursus
objicitur
consulta-
ratio ad
Equi al-
bi.*

Oates in Curiam vocatus, jussusque, quorum reos accelerare posset, ea distinctè depromere, Patribus Harcotto, Waringo, & Fenwicko objecit, toties decantatam vigesimo-quarto Aprilis, vel juxta variam styli differentiam, quarto Maii habitam ad Equi Albi consultationem: quæ ibi gesta, quomodò soluto numerosiori congressu in minores cœtus abiverint, gratâ omnium admurmuratione denuò repetit; se etiam mari, cum Ioanne Warnero, & Thomâ Præstono, remenso advolasse Londinum, ut congressui interesset. In eo se Gavanum & Turnerum non vidisse, certò tamen sibi constare, minori cœtui in Fenwicki cubiculo interfuisse Turnerum, & utrumque actis consensisse, suoque firmasse chyrographo. Sic cunctis unâ voce impetitis, cunctos, ut potuit, lælæ Majestatis reos constituit. Huic criminationi aliquam veri speciem attulere binæ litteræ inter abjectas Waringi epistolas compertæ; unis nimirum severum cunctis indicebatur silentium, ne *consilium* palam fieret: alteris Provinciali submissas Româ litteras patentes amicus gratulabatur.

*Robur
accedit
à binis
litteris.*

*Refuta-
tur Oa-
tes*

ratione,

Ut iniquam criminationem repellerent sanctè protestati sunt Patres, habitam quidem fuisse congregationem, sed neque eo in loco quem Oates assignaverat, neque aliam omninò quam quæ recepto Societatis more, tertio quoque anno in singulis Provinciis haberi assolet. Ad hanc autem nè Præpositi quidem Generalis licentiâ admitti

admitti potuisse Oatem, utpotè cui ex Constitutionum immutabili præscripto, solis Professis Societatis, aut Rectoribus interesse fas est. Ad hoc telum de Oatis à congressu absentia (quâ statutâ ruere necesse erat, totius fabulæ molem) fortius contorquendum, citati quatuordecim Adolescentes (generis claritate plerique, morum autem innocentia omnes conspicui) qui unanimi sententia testati sunt, Oatem toto illo tempore, quo Londini Patres convenerant, hæsisse Audomari, neque à decimo die Decembris Anni millesimi sexcentissimi septuagesimi-septimi, ad vigesimum-tertium Iunii anni sequentis, vel inde movisse pedem, nisi quod Wattenis (duabus leucis Audomaro distitis) semel pernoctarit. Hoc iis recensitis probabant, quæ ad æquum Tribunal fidem fecissent: Oatem in triclinio, scholâ, & recreationis habendæ loco semper observatum, perversis hominis moribus, quotidianas penè historias excitantibus. Et quoniam Oates inter itineris sui socios Ioannem Warnerum, & Thomam Præstonum, quos ubique vocat Equites Auratos nominarat, quinque alii testes producti, illum Wattenis, hunc Leodii toto Congregationis tempore commoratum luculenter commonstrarunt. Hos licet neuter quarti Voti sacramenti obstrictus, alter nec Sacerdotio esset initiatus, Oates inferendos Fabulæ putavit, ut frequenti dignitatis, quâ in vitâ sæculari eminebant, recurrente mentione, authoritatis, & divitiarum ostentatione fucum ignaris faceret.

Præviderat Oates, Walleri Equitis auxilio, se nube testium obruendum, censuitque ad fulciendam testimonii sui fidem, testibus pariter agendum. Sex igitur, septemve opposuit, sed causæ suæ parùm faventes. Hi enim affirmabant Oatem à se visum Londini sub finem Martii, vel initium Aprilis; illi circa medium Maii: quos se suis testimoniis confixisse, vel ipse probat Oates, cum iis se temporibus Audomari fuisse ultrò falsus sit. Sed in morâ quam Londini traxit, non sibi planè constitit: primò enim, sex tantum diebus, in Urbe se dixerat hæsisse; id tempus ejus Patroni in deci-

*& testi-
bus.*

*Oates a-
liis testi-
bus se
defendit.*

*sed inep-
tè,*

num diem, ipse mox in vigesimum produxit, quo dubium relinquit, an se ipse tempori, an tempus ad ejus se nutum accommodarit. Cæterum neque his artibus testium suorum oracula conciliare potuit, quæ res majori temporis intervallo gestas complexa, majorem Londini quàm viginti dierum moram exigebant. Sed comparuere tandem Smithæus Islingtoniensis Ludimagister, & Senex quidam decrepitus, qui Aprili, vel Maio egisse se cum Oate testantes, rem evicisse Iudicibus visi sunt. De his id unum pronunciamus, hunc mortis interminatione, ut testatus est qui aderat Custos carceris, ad ferendum testimonium à Wallero Equite inductum: illum verò scripto typis edito, palam falsum, se falsum hac in re jusjurandum dixisse. Sed hic rursus Oates sui immemor; productis enim testibus, quæ in causâ Irelandi dixerat, non obscure refellit. Tunc enim rogatus, ut vel uno teste se Londini fuisse probaret, quasi iniquâ interrogatione excandescens, in Grovii, inquit, ædibus, mutato, cum veste, nomine delitui: nunc verò vagari per plateas, variis consortiis ubique se ingerere, ac cum multis familiariter agere: variabili quidem dictorum fide, sed invariato in ipso tuendo Iudicum consilio.

*De P. Ire-
landi
Londino
absentia.*

Rebus ita peractis, & resuscitatâ, quamvis repugnantibus sub initium Comitiiis, de Irelandi Londino absentia quæstione, comparuere complures, omnis ferè generis, sectæ, ordinis, testantes Patrem Irelandum à tertio die Augusti ad decimum-quartum Septembris in Comitatu Staffordiensi, locisque remotioribus hæsisse quo tempore Oates & Bedlous cum eo se in Urbe egisse jurati dixerant: ut vel inde constaret hujusmodi testibus quæ fides esset adhibenda. Aduere inter cæteros Southcotti duo, è Chillingtoniâ Familiâ Giffordi quatuor, Bidulphus Bidulphi Dominus, duoque Pendrelli, quorum hi secundo Septembris, (qui dies erat quo ab Irelando pecuniam accepisse se jurarat Oates) Boscobellæ, locisque vicinis Patrem vidisse se testati sunt. Nihilominus tot tantorumque Virorum consentientibus dictis apud

iniquos Iudices præponderavit unius Ancillæ vox, asserentis Irelandum à se Mense Augusto Londini in transitu salutatum.

Quantum ad litteras interceptas, responderunt Patres consilium sibi non aliud fuisse, quam triennalem Congregationem solito more celebrandi, eamque secretò teneri oportuisse, tum propter legum severitatem, tum propter instantia Senatûs Comitia; quibus parum Sacerdotibus tutum erat comparere in publico, nedum Coetum tam numerosum cogere. Porro litteras patentes, quarum ibi fiebat mentio, illas fuisse quibus à Patre Generali Harcottus nuper fuerat Provincialis constitutus.

Hac, quæ cunctos generatim impetebat depulsâ criminatione, quid singulis fuerit speciatim objectum, paucis examinandum. Harcotto impositum ab Oate, per litteras ipsum significasse Hibernos ad arma sumenda paratos; Wakemanno Equiti quindecim librarum millia obtulisse, venenum ut Regi propinaret. His Dugdallus adjecit, eum per litteras Patri Francisco Everio in mandatis dedisse, ut viros fortes & fidos ad inferendam Regi necem deligeret, has litteras Cursori ordinario traditas, sibi in manus venisse, cui Harcotti character, ex quo ipsum semel olim scribentem vidisset, notissimus esset. Bedlous demum adjecit egisse Patrem cum Colemanno de submittendis Sicariis, qui Regem Windesoriæ commorantem confoderent.

Ad hæc Harcottus paucis, Oatem virum notæ infamiæ, & solis criminibus conspicuum, non modò incredibilia asserere, verum etiam quoad temporis & loci circumstantias apertè secum pugnare: Dugdallum, factò nuperrimè à Regiis Commissariis experimento, ipsius characterem penitus ignorasse, mirumque videri unicâ scriptione tam familiares ipsi redditas Patris notas, ut eas multis post annis dignosceret: fidem verò omnem excedere, quempiam sanæ mentis litteras argumento adeò nefario conscriptas, Cursori ordinario tradidisse. Bedloi autem testimonium nullâ lege admitti posse, cujus ipsius ore, eadem in causâ prius fuisset

Refellitur accusatio à litteris deducta.

Quæ singulis speciatim obijciuntur. Quæ Harcotto?

absolutus, cùm juratus negaret se quicquam habere, quod ipsi objiceret. Perjurum certè in alterâ causâ Bedloum esse oportere, quum quæ antea negârat, nunc depromat, licet utrobique, *non nisi veritatem, & totam veritatem*, (ea est jurisjurandi formula) proferre teneretur: in uno peccasse, vel cœcos videre.

Quæ Waringo?

Ad Waringum nunc transeundum, quem prædictis quatuor Sicariis in sceleris incitamentum libras octoginta, Wackemanno verò bis mille numerasse: ac sua deinde de Rege perimendo consilia

Quæ Fenwicko,

Prancio aperuisse. Fenwickum eorundem fuisse consiliorum participem, constituisse Grovio, & Pickeringo se comitem jungere, ac varios, de stabiliendâ vi & armis Religione Catholicâ, sermones habuisse.

Turnero,

Turnero objectum, quod privatis Fenwicki congressibus præsens, conjurationem in Staffordiensi Provinciâ ante biennium promovisset.

et Gavanum.

Gavanum denique accusant testes Regii, quod ad res novas moliendas clam populum concitasset: neque immunem esse ab attentatâ Regis nece, quod Dugdallum incitarit ad eam inferendam. Pecunias ad promovendam conjurationem necessarias corrasisse, emuncto à prædicto Dugdallo grandi ære, sed in cœlis reddendo, quibus in præmium sceleris inferendus, ac albo Sanctorum ascribendus esset.

Questi Patres difficilem esse negativæ propositionis probationem, pro se quisque ut potuère, tam infames calumnias amoliti sunt.

Waringi defensio.

Waringus antea actæ à se vitæ, morumque notam integritatem, cum Accusatorum suorum vulgatis flagitiis, ac publicâ infamiâ componens, Judicum fidem obtestatus est, sibine an illis crederent. Reponit Scroggius è more Curiæ non esse ut Rei testes calumniis aspergerent: eos multis criminibus inquinati si sint, aptiores videri, qui in societatem scelerum à Patribus vocarentur; à sceleratis certè, hominum nefariorum consilia eruenda, cùm alii causæ tam tetræ nunquam se immisceant. Exceptum cum plausu responsum, quod umbrâ veritatis involutam fallaciam regeret. Sceleratum quidem esse, tantum facinus suscipere nemo negaverit, sed cùm Religionem

ubique, vel Oate teste, obtenderent conjurati, hominibus, vel nullius, vel versatilis fidei, talia negotia committenda non videri; cæco zelo abductos, & quos mixtus ignorantiae indiscretus ardor abriperet, nec alios omninò, tali operi admovendos.

Hunc excipiens Fenwickus, criminum objectorum falsitatem, *Fenwicki ratio-* vel indè evinci aiebat, quod cùm exercituum & militum conscriben- *cinatio.* dorum frequens fieret mentio, nullibi arma, aut bellici apparatus appareant: ubi deindè patentes commissorum munium litteræ? magnum hîc esse silentium, Catholicis quibus distributæ finguntur, in carcere languentibus, cùm si eas exhibere, aut vellent, aut possent, libertati restituendi, amplisque donandi muneribus essent.

Tum Gavanus & Turnerus Oatis mirari impudentiam, quod *Mirum* se jam ut notissimos grandium arcessat criminum, cùm paucis ante *Oati Pa-* mensibus, coram Rege, & Concilio Secretiori, ignotos sibi esse di- *tres ante* xisset; Turnerum etiam alieno compellasset nomine. Premi se sen- *ignotos,* tiens Oates, ad antiquas artes confugit: *Habitu,* inquit, *mutaras,* *nunc no-* *tissimos,* *ac ascititiis capillis aliam personam indueras:* quod quàm insulsum sit, nemo non viderit, cùm Turnero nulla dissimulandi causa esse potuerit, qui se ipsum consuetâ veste, suoque ac non alieno capillo, in carcerem spontè tradiderat. Ad res, inquit Turnerus, in agro Staffordiensi gestas, sanctè assevero me in illâ Provinciâ à quadriennio non fuisse. Idem erat Gavani responsum, se scilicet in remotioribus hæsisse Provinciis, cùm Londini sceleratis eum interfuisse consiliis juravit Oates. Dugdalli autem criminationem se ipsam refellere, qui se nummos copiosè ad promovendam conjurationem contulisse vanissimè narrat. Undè enim pauperi tantæ divitiæ? Æs alienum cùm diluere non posset, ac de repetendis etiam postularetur, Baronis Astoni jussu in carcerem fuisse cōjectum; digno sceleribus præmio, ob quæ inter Sanctos nemo unquam ascribitur. Hæc illi, sed surdis, ut deindè patuit, caneant. Nam ubi Gavanus, causæ totius seriem, non minori eloquendi ubertate, quàm Auditores summè rapuit, quàm animi robore exposuisset momenta rationum,

*Patres
rei de-
nuncian-
tur.*

testium suorum fidem & candorem, Adversariorum verò infamiam fusè recensens. Judex Scroggius aliò omnia detorquens, Duodecimviros ut de causâ pronunciarent invidiosè instruxit, ac longâ contra impia, ut prætendebat, Catholicorum dogmata, declamatione, Justitiæ bilancem, quam æquam esse oportet, in alteram partem, præter causæ merita depressit. Subduxêre itaque se de more Duodecimviri, ac post brevem moram ad Tribunal reversi, Reos omnes pronuntiant.

*Richar-
dus Lãg-
hornius
ad judi-
cium vo-
catur.*

Postridie ejus diei, ad causam dicendam evocatus fuit Richardus Langhornius, quæ iisdem utrimque testibus, iisdemque ad calumniam vel ingerendam, vel depellendam rationibus agitata fuit. Illud verò singulare, jurasse Oatem, se cùm in anteriori Langhornii cubiculo inambularet, super mensam in infimo ejus conclavi patentes litteras pro munium militarium distributione Româ missas vidisse: levissimo ad fidem faciendâ argumento, cùm ab aliis chartis eæ litteræ distingui tantâ distantia non possent. Sed Langhornius calumniam depulsurus, Judicem rogavit, probos viros ut mitteret, qui partem ædium, quam inhabitabat propius considerarent, referrentque fieri potuerit, ut Oates vera dixisse videatur: sua ita ordinata esse conclavia, ut ex exteriori in interius prospicientibus, ne mensa quidem videri, nedum quæ illi essent imposita cerni, legique possent. Tam exiguâ, quæ in aliis passim causis conceditur, cùm præsertim via longa non esset, & de innocentis vita ageretur, negatâ gratiâ: mansit sua Oati integra fides, & Langhornio injusta tanti sceleris nota adhæsit. Quare testibus quos adduxerat rejectis, refutatis ad vulgi plausum rationibus, & longâ in Catholicam rursus fidem Judicis invectione præoccupati Duodecimviri, Langhornium quamprimùm reum dixêre.

Perculit virum innocentem fatalis denunciatio, sed illicò, consueto miserorum solatio usus est, quod ab aliorum frequenter confortio derivari solet. Nondum in Patrem Provinciale, sociosque lata fuerat mortis sententia; sed Langhornii causâ hunc in modum

terminatâ , sistuntur denuò Tribunali , & ferali pompâ , multis eò de industriâ accurrentibus , usitatâ juris formulâ , tum ipsi , tum Langhornius decreto traditoribus supplicio addicuntur. Excepta sententia multorum plausu , quod jam de Papismo triumphare se crederent ; aliorum verò etiam Protestantium , non modico dolore. Quorum enim aliquando versura hæc essent , suspensis animisolvebant. Paucis vitæ infamæ homuncionibus tantam adhiberi fidem periculosum videbant , quod futuris fortè temporibus optimus quisque simili criminatione , optimâ in causâ cadere posset : quum præsertim acta Tribunalium in exemplum trahi soleant , & quod ab iis semel factum , jure aliàs fieri censeatur. Sed cum plerique Oatiano testimonio dementati , vera esse omnia crederent , summo rei Catholicæ damno justè latam sententiam arbitrati sunt.

Rei , suæ innocentiae conscii , remisso aliis curis nuncio , in futuræ vitæ felicitatem cogitationes omnes porrexere : hujus se spe solari , ad hanc se omni animi contentione præparare cœperunt.

Dictus extremo supplicio dies vigesimus Junii , anno millesimo sexcentesimo septuagesimo-nono , ad quem Patres se egregiè compararant , elutis Sacrà Exhomologesi conscientiae maculis , ac Divino Pane refecti. Pridie fatalis diei in carcerem penetravit Societate nostrâ Sacerdos qui de singulorum constantia , & alacritate amplum testimonium dixit , quod eos non tam de suâ morte anxios , quàm de Patris se invisentis vitâ sollicitos deprehenderit. Quinimò Vir è primariâ Nobilitate cum lectissimâ Conjuge carcerem ingressus , ut ipsis solatii aliquid impertiretur , indè rediens professus est , non se ipsis illud Christianæ charitatis officium præstitisse , sed ipsos sibi , utpotè qui gestientis animi signis ipsi mœstiriam omnem absterfissent.

Dicto die tribus cratibus vimineis impositi ; Primæ , P. Harcottus & P. Waringus ; secundæ , P. Gavanus & Turnerus ; tertiæ , solus P. Fenwinckus. Hic jussus certo loco consistere donec evocaretur , cum intellexisset socios jam præiisse. *Festinemus* , inquit ad Carnificem ,

nam cæteri abierunt ; quasi timeret ne cum fatuis Virginibus serò veniens à nuptiali convivio excluderetur.

Spectantium transeuntes innumerabilis ferè erat hominum multitudo, ac proindè variæ, discrepantesque sententiæ. His mirantibus homines, ut putabant, tanti sceleris reos, tantâ vultûs hilaritate ad supplicium trahi : aliis verò illorum indè innocentiam concludentibus, palamque proclamantibus sub Angelico vultu tantam latere malitiam non posse.

Ad Furcas tracti, jamque carræ impositi, multum temporis in precibus, nunc depressâ, nunc clara elataque voce posuere. Tum singuli plebem circumfulam allocuti gravibus verbis, vocatoque in testem Deo se innoxios mori protestati sunt, ac veniâ accusatoribus datâ, Deumque pro Regis salute precati, denuò orationi se se dederunt, & junctis capitibus, factâque peccatorum brevi, ut creditur, confessione, sese mutuò absolverunt. Mortuis, ut Patri Irelando factum, abscissa capita, combusta viscera, & corpora in quatuor partes dissecta, Rege permittente, ut sepulturæ traderentur.

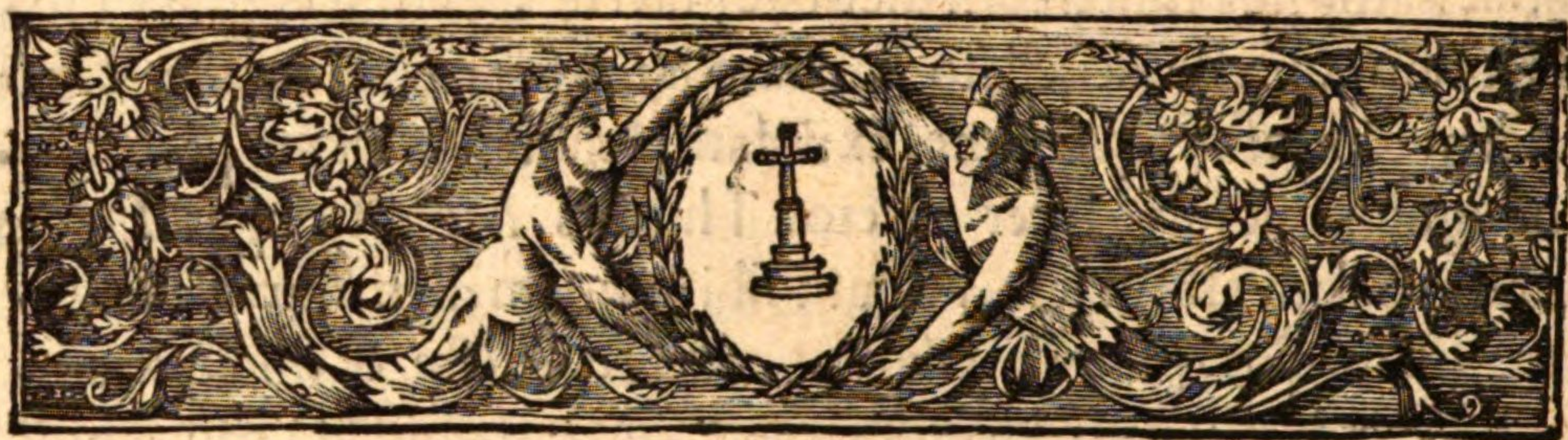
Vario animorum motu, innumerabilis hominum multitudo fúnesto spectaculo adfuit ; Catholici Innocentium strage indoluerunt, ut qui non minùs de suâ quàm illorum causâ conclamatum esse viderent. Certè quos carceres tenebant inclusos, quasi eodem tacti fulmine, indies ad Tribunal se rapiendos, eodemque causam successu dicturos meritò timebant. Hinc de condendis testamentis cogitare, Tutores liberis eligere, ac quod præcipuè in eo rerum articulo necessarium fuit, ad felicitis aditum æternitatis omninò se præparare. Quibus verò liberum fuit interesse supplicio, ii sanguinis pro Christo, ut credebant, effusi guttas, ac carnis particulas, ut piâ aviditate corradebant : Deo, eorum precibus, morbos depellente, aliaque mira patrante, ut humanâ fide asserunt testes locupletes.

At qui Conjuratiōni fovendæ studebant, aliis oculis Patrum supplicium spectabant. Amotis rebellium Principibus, nil Regi aut
publico

publico ampliùs timendum dictitare; favere Deum Religioni Protestantium quæ de debellato Papismo jam esset triumphatura, & eò quidem gloriosius, quò plures ex infami Jesuitarum gente poenas darent ignominiosius. Inter cæteros Thomas Armestrongus Eques Auratus palam affirmavit, nullum sibi unquam diem illuxisse lætiorē, quàm quo quinque Jesuitas pendentes è reſte, & diſſectis corporibus perduellionem luentes vidisset: ignarus quid sibi paucis post annis eodem die eſſet obventurum.

Richardus Langhornius, quod ex eo crederetur aliquid de Conjuratiōis conſcientia eruendum, eodem die plexus non eſt. Tentata itaque modis omnibus ejus conſtantia: & quum morti jam addiſtus, non habebat quod ampliùs timeret, blanditiis impetitur. Si ſui nullam, aliquam ſaltem familiæ rationem habeat: Uxori, liberisquē proſpiciat, quos eodem ſecum, niſi tempeſtivè ſapiat, fato involveret. Fateatur tantum factam eſſe Conjuratiōem, eiſquē ſe vel leviter implicatum: cur jam hæreat, cum res in comperto ſit; verbo uno amplas opes, honorifica munia, & quicquid optare poſſit promeriturum, ſi autem, probroſâ morte meritas ſclerum, quas jam facilè redimeret, daturum poenas. Firmiori erat animi robore Langhornius, quàm ut falſo crimine Catholicum nomen injuſtè aſpergeret. Quare omnibus conſtanter pernegatis, die decimo-quarto Menſis Junii ſupplicio affectus, vitam pietatis & juſtitiaſ laude commendatam, raræ fortitudinis exemplo concluſit.

P. Thomæ Harcotti, & Sociorum sancti Mores, & postrema in loco supplicii verba, Conjuratiōni fidem penitus detrahunt.

U M nihil æquè ac perpetuus in omni vitâ probitatis eximiæ tenor, & Tribunali Divino jam jam sistendorum sacræ Protestationes ad falsæ criminationis invidiam depellendam juvent: quos jam ut infamium scelerum reos morti adjudicatos vidimus, ii haud dubiè inustam sibi maculam abundè absterferunt. Candore morum in adolescentiâ, in constante ætate continuis virtutum incrementis, & quorum erat vita productior, urgente senio, raris prudentiæ, & cœlestis cujusdam conversationis documentis conspicui erant omnes, quos, ut omni scelere inquinatissimos, traduxit Oatiana impietas. Neque verò solis hac in re nobis credi volumus; fidem non rogamus, quam extorquet eorum à quibuscum egerunt constans testimonium; certè qui eos noverunt universi amplo præconio efferunt, perpetuam in omni vitâ moderationem, eximium animas Christo lucrandi ardorem, humilitatem, charitatem, omnisque, quæ

Virum Religiosum ornat, virtutis studium: ut cum Tertulliano hâc in causâ dicere potuerint *Apologias non scribimus, sed vivimus*: mortem deindè sanctè obivisse, novæ laudis splendore priorem vitam illustrat: hanc verò, ut tulêre fortiter, ita cum hostium admiratione, piè sanctèque subiêre: eoque ardore postremùm locuti sunt, ut non se modò ab omni sceleris umbra vindicarint; sed torrentis, qui Catholico nomini ruinam minabatur, impetum stiterint, ac mitiora Angliæ tempora restituerint, ut inferiùs dicetur. Nunc singulorum res gestas paucis perstringamus.

P. THOMAS HARCOTTUS.

Dilectus Deo & hominibus P. Thomas Harcottus, verè *Whitebread*, in Comitatu Elsexiensi, nobili stirpe progenitus, post pueritiam piè in Angliâ traductam, prima doctrinæ elementa Audomari, & deindè Religiosæ vitæ Tyrocinium Wattenis posuit. Elegantem corporis formam, illustrior ornabat animus, qui virtutis suæ radios, rarâ modestiâ, & pietate, intuentibus ingerebat. In familiari consortio conditam grato lepore gravitatem semper exhibuit: nulli molestus, urbanus omnibus, quorum etiam animos singulari in Muscis peritiâ sibi conciliabat. Talis ergo socios, qualem se Superioribus præbuerit facilè est conjectare: eorum certè nutui se regendum ita permisit, ut ipsorum placitis in omnibus acquieverit. Emenso studiornm septennio Leodii, in Angliam trajecit jam Sacerdos, quam eximio animarum fructu, annis plusquam triginta, excoluit. Orationis studium in omni vitâ adamavit, ut optimum novas gratiæ suppetias à Deo impetrandi modum. Hanc porrò non sibi solùm, sed cæteris etiam, præsertim Heterodoxis, quorum salutis erat sitientissimus, ferè assiduè implorabat. Tum in opus tam sanctum strenuè incumbens, nullum finem fecit, spiritualibus proximi necessitatibus subveniendi. Visus est aliquoties, longiùs excurrere (eo ardebat divinæ gloriæ propagandæ desiderio) cum debilitatis

P. Harcottinales, & educatio.

Vitare Religiosa.

Obedientia.

Labores in Anglia.

Charitas

Elucubrationes.

viribus, neque pedibus consistere, neque in equum solus conscendere posset. Ut laboris sui fructum, ultra mortalis vitæ terminos extenderet, calamo eleganti & forti, libellos de rebus Controversiæ composuit, in quibus etiamnum vivit, aliisque animæ vitam impertit.

Munia,

Quo tempore animarum bono tam sedulò vacavit, bis rexit Collegium Apostolorum, & semel Sancti Dominici, eâ semper animi demissione, ut suos sibi defectus aperiri voluerit à subditis.

Vaticinium.

Provincialis factus, dum Collegium Leodiense visiteret, mortem suam, ejusque modum, & imminentem Catholicis persecutionem prædixit publicè: eo animi ardore de insidiis, carceribus, ac ipsâ demum morte, Christi nomine subeundâ, differens, ut facillè appareret quo animo laturus esset præsentem, qui tam fortiter futuram procellam annunciaret. Mirari Socii quorundam ista, cum alia omnia sperare juberent tempora, quæ tunc singulari Caroli Regis gratiâ pacatissima erant. Laudare itaque concionantem, vaticinantis mentem non satis assequi. At mox eventus docuit, undè ista hausisset, & quo fine vulgaret. Nondum enim elapso bimestri, mutatur in Angliâ rerum facies, susdeque turbantur omnia, jamque reducem Provinciale excipiunt, quæ prædixit, vincula. Æger in carcerem ductus, catenis oneratur, quibus dum gravior tussis accederet omnem ipsi quietem eripiebant. Quare noctes insomnes ducere, & quod restaurandis corporis viribus deerat, mentis ardore, & continuatis precibus refarcire. Fieri non potuit, ut catenarum stridor, & continua tussendi necessitas, vicinis mixtum commiseratione dolorem non incuteret; certè in proximo cubabat cubiculo, Matrona gravis, quæ misericordiâ tacta, vel illum vinculis levare, vel se aliò transferri enixè rogavit: nè, ut aiebat, alterius miseriâ contabesceret. Hæc inter longâ oratione & piis commentationibus tempus terebat, atque animi vigore infirmi corporis vires sustinebat: læpiùs æger ac morti proximus, læpiùs resumpto spiritu reviviscens. Ea fuit Senatûs benignitas, ut cum periculosius decumberet, Medicos aliosque curandæ

Quæ in carcere passus.

sanitatis adiutores indulserit: ita scilicet Numini placuit, ut valetudine hostium etiam operâ, recuperatâ, in difficilius certamen descenderet, ac moriens triumpharet.

Exegerat jam menses aliquot in publicâ Urbis custodiâ vinc-tus in Domino, ut sibi nullius conscius criminis, ita cujus insimularetur omninò ignarus: cùm ecce sistitur Tribunali reus (ut volunt) in Regem Conjurat-ionis, reverà in odium Fidei. Ac dictâ causâ, mortis sententiam lætus excepit; neque minori alacritate, vultusque serenitate infami trahæ impositus, ad Tyburni furcas, Sacerdotum sanguine copiosè resperfas, deductus est: ubi, post assertam innocentiam, fusasque ad Deum pro Rege preces, & datam accusatoribus veniam, consueto perduellium supplicio obiit vigesimo Junii Anno Domini 1679. Ætatis suæ sexagesimo-primo, initæ Religionis quadragesimo-quarto, Profelsionis quatuor Votorum vigesimo-septimo. Priusquam carrus, cui de more gentis insistebat, subducere-tur, his verbis populum allocutus est.

Accusa-tur læsæ Majestatis.

Damna-tur, & patitur.

Expectari à me reor, ut pauca dicam de crimine, quo condem-nor, & ad quod hîc morte luendum deposcor. Nihil minùs objicitur quàm deliberato consilio mihi fuisse constitutum, violentas Regi manus asferre, & stabilitum Ecclesiastici & Politici status re-gimen evertere. Vel scitis qui adestis omnes, vel scire vobis incumbit, me brevi Divino conspectui offerendum, ut summâ, quæ concipi potest, cer-titudine, & evidentiâ, de omnibus, quæ cogitatione, verbo, vel opere totâ vitâ deliqui, ultima sententia statuatur. In hoc itaque rerum mearum articulo ad dicendam veritatem severè obligor: adeoque coram Deo, & per spem veniæ, quam à Divinâ ejus Majestate assecuturum me spero, tum præsentibus omnibus, tum Orbi universo declaro, me criminis mihi intentati, ex hâc vitâ æquè innocentem discedere, atque cùm in auras ex-utero Matris primùm prodii Abrenuncio prætereâ omni indulgentiæ, ab-solutioni, aut dispensationi, ad quidlibet jurandum, prout datâ occasione commodum fuerit, quod nonnullis ut praxi & doctrinæ nostræ conforme, placuit nobis imputare, licet ab omni veritatis specie tam sit alienum, ut

Patris postrema oratio.

credam semper quæ crediderim nullam esse in terris auctoritatem, quæ mihi aut alii cuicunque illud licitum reddat. Iis autem, qui me tantorum criminum falso accusarunt (prout in hoc vel altero sæculo olim patebit) ex animo ignosco, Deumque rogo suam eis gratiam ut largiatur, ut quæ injustè in me machinati sunt, pœnitentiâ deleant: alioquin tandem deprehendent, se non mihi tantum, licet gravissimè nocuerint, quantum sibi metipsis damnum intulisse. Supplici à Deo prece postulo, Majestatem Regiam, transitis & æternis cumulet benedictionibus. Hoc prece quotidianâ postulavi, neque mali aliquid sum ipsi unquam imprecatus. Insuper in Divino conspectu sanctè assevero, me nunquam didicisse, docuisse, aut credidisse, neque ut Catholicum credere posse, licere quacunque occasione aut prætextu, Regis mortem machinari, aut ipsi damni aliquid inferre; sed contra teneri omnes ipsum audire, defendere, & ab omni periculo indemnem conservare. Denique coram illo qui cordis mei arcana rimatur, declaro, hunc verum apertumque animi mei sensum esse, idque tam sanctè, & sine ullâ æquivocatione, aut mentali reservatione, quàm sperem me beato ejus conspectu aliquando fruiturum. Hæc de latâ in me mortis sententiâ dicenda habui. Reliquum mihi est ut animam in manus Beatissimi Redemptoris commendem, cujus unius passionis ac meritis salutem spero.

P. GULIELMUS WARINGUS,

Ejus P. Gulielmus Waringus in Provinciâ Lancastrensi natus, & in-
Natales, de in Belgium transmissus, Societatem amplexus est Wattenis. Absolutis Leodii studiis, ac quatuor Votorum sacramento astrictus, Anno millesimo sexcentesimo quadagesimo-sexto in Angliam missus est, ubi messe illâ colligendâ annos quinque supra triginta posuit. Moribus erat adeò compositis, ut cum sæculari veste personam mentiretur, modestiam tamen, diuturnâ consuetudine roboratam, tegere non posset. Indole erat adeò affabili, ut etiam Acatholicos sibi devinciret. Ab urbanâ conversatione, gradum fecit ad colloquia

*& Vir-
tutes.*

Divina, quibus conceptam prius pietatis flammam, in aliquibus alebat, in aliis accendebat. Orationi & Charitati ita deditus erat, ut illam non desereret, nisi dum hæc ad curandam proximi salutem avocaret. Porro quantoperè juvandis aliis studuerit, sub nuperæ persecutionis exordium, abundè patuit. Gnarus periculi, sæpiusque monitus se illi ut subduceret, induci nunquam potuit, ut fugam capesceret, nè, dum sibi consuleret, alios ope suâ destitueret. Quare, licet Londini notissimus, grandi pretio ad carceres quæreretur, in Urbe constanter hæsit, non aliâ se arte celans, quàm frequenti vestis nominisque mutatione. Cessit ex voto pia fraus per menses aliquot, cum ecce quem mentitus habitus textit, prodidit modestia. Mirata enim Ancilla, nescio quæ, compositos Patris mores, quem aliundè ignoravit, exindè Jesuitam dixit, & Apparitoribus stitit. Adeò virtus, ut in tenebris gemma, luce suâ se prodit. Sistitur postmodum Regio Consilio venerabili canitie senex, & ipsâ oris specie commiserationem omnibus movit; quum Rex exquirere curdudum proscriptus, eò usque in Angliâ substitit? Cui Pater potuisse se, solum vertendo, mortem quidem distulisse tantisper, noluisse autem Superioris injussu, assignatâ sibi statione excedere. Cæterum mortem nec improvisam sibi unquam fore, nec ingratam, ut potè longè ante perceptam animo, multisque precibus petitam; postremis enim inquit vitæ annis viginti, nullus abiit dies quin eam votis omnibus à Deo postularem, neque dubito, ob piam importunitatem voto me aliquando potiturum. His dictis à Concilio ad carceres, & post latam publicè mortis sententiam, ad Tyburnum ducitur, mortis haud dubiè contemptor quam præter aliorum morem, in deliciis habuit. Passus est vigesimo Julii, Anno 1679. Ætatis septuagesimo, Religionis quadragesimo-octavo, Professionis quatuor Votorum trigesimo-tertio. His ad populum verbis, innocentiam suam vindicavit.

*Londini
charita-
tis ergo
subsistit.*

*Suâ mo-
destiâ
proditur*

*Exami-
natur co-
ram Re-
ge.*

*Mortis
desideriâ*

*Quam
fortiter
obit.*

Postremæ morientium voces, summi, si quæ aliæ, ad conciliandam Auditorum fidem, ponderis ac momenti esse solent: ea quippe temporis

*Supre-
mis ver-
bis inno-*

centiam
suetur.

Falsò im-
putata
doctrina
renūciat.

Ignoscit
omnibus.

Et pro
Rege
orat.

proferuntur, quo summi Judicis tribunali sistendi sunt Rei, earundem illi rationem reddituri: ut spe hinc erigar, mea hæc suprema verba non alio apud vos loco futura. Quapropter coram Omnipotenti Deo, Curia Cælesti universâ, ac frequente huc confluentium coronâ sanctè profiteor, me, ut assequendæ dulcissimi Salvatoris mei JESU-CHRISTI Meritis & Passione, æternæ felicitatis spem habeo, ita eorum omnium, quorum accusor, quorumque intuitu hic mihi moriendum est, manus adedò immunes habere, ac posset infantulus nondum in lucem editus. Execror penitus, & abominor detestabilem illam, falsòque nobis impositam doctrinam, licentiam nobis fieri posse pro libitu pejerandi, aut aliud quodpiam peccatum, ubi causæ nostræ intererit, admittendi, cum hoc apertè repugnet Divo Paulo, qui vetat facienda mala, ut eveniant bona. Hinc omni casu illicitum dicimus, cuicunque, ac longè maxime, legitimo Principi nostro modò regnanti, violentam mortem consciscere: cujus jura contra omnes omnino hostes, vel vitæ fortunarumque discrimine usque tuebimur. Ignosco omnibus, qui mortis meæ authores exstiterunt: Deumque humiliter rogo ut veniam illis impertiatur: Ipse Verò ab omnibus quos aliquando offendi, veniam flagito. Vivat, precor, diu Rex, lætumque ei Deus fortunet Imperium: idem pro Regina Coniuge, Reginarum optimâ, voveo. Tandem, si qui hic adsunt Romano-Catholici, eorum me precibus enixè commendo.

P. JOANNES FENWICKUS.

P. Joannes Fenwickus in Comitatu Dunelmensi natus, utrumque Parentem habuit hæreticum, maturiore ætate ejuratis, quæ nescius didicerat, Lutheri placitis, ac cum nec lachrimis, nec minis flecti posset, paternis opibus exutus, pauperis Christi susceptâ fide, ad illius exemplum, & ipse jam pauper se totum fingit. Orbem parentibus mitior Parens excipit, fovetque benigniùs Audomarense suæ gentis Seminarium, Ubi pietate & litteris excultus, Societati JESU se

se adscribit, datisque in tyrocinio nō levibus solidę virtutis argumentis, Leodium mittitur, severioribus studiis operam daturus. Hic cō studio-
sius nitebatur virtutem doctrinę adjungere, quō perfectius intellige-
bat, nec illā sine hāc obstinatos hereticorū animos frangi, nec hāc sine
illā corrigi depravatos improborum mores; omnia tunc peragi, cū
juncto hominum animos splendore, illustrarent. Defunctum stu-
diis, Watenę primū, deindē Audomarum, ac novissimē excepit
Anglia, ubique ea virtutum vestigia relinquentem, ut etiamnum iis
in admiratione sit, qui familiari quondam illius conversatione sunt
usi. In Patriā, totum se in animarum lucrum impendit, tulitque la-
borum fructus, si non animi magnitudini pares, majores certē, quā
pro temporis ac vitę brevitate expectari poterant. Coluerat jam
quartum annum vineam sibi commissam, cū conficta in Re-
gem conjurationis, Vir innocentissimus accusatur, captusque aliis
paris innocentia datur carceris socius, eorum brevi futurus in suppli-
cio comes. In carcere utique, nobili Confessorum palæstrā, decebat
prius probari Viri patientiam, quā in Pugilum theatro triumphare
charitatem; prius, inquam, oneranda vinculis crura, quā collum
laqueo innectendum. Certē eouque ferreæ catenę exederant crura,
ut deliberatum fuerit, essentne, nē reliquum corpus contagione infi-
cerent, penitus resecanda. Sed impendens brevi mors litem diremit.
Mortis sententiam quantā alacritate susceperit, ostendit totius oris
serenitas. Parem animi cōstantiam attulit ad supplicii locum, ubi post
fusas pro Rege preces, assertamque innocentiam, & veniam hostibus
impertitam, piissimē obiit, vigesimo Junii Anno Domini 1679. Æta-
tis quinquagesimo-primo, Religionis vigesimo-tertio, Professionis
quatuor Votorum quarto. Suprema ejus verba hīc subnectam.

*Suspensi, ut opinor, expectatione hæretis, Cives optimi, ut
de crimine, cujus condemnor, paucis vos alloquar, vel reum me
faciendo, vel asserendo innocentem. Profiteor itaque coram Deo, ac
Orbe universo, objecti mihi criminis, de machinata Regis nece,
de regiminis subvertendi consilio, atque externorum copiis intro-*

*P. Fen-
wicki ult-
tima ad
populum
verba.*

ducendis, æquè esse me innocentem, atque infantem nondum natum, nec de eo aliud rescisse, quàm quod ab Oate, à quo ut ab origine profluxit, ejusque fœderatis didicerim. Quantum verò id attinet, quod Romano-Catholicis affingitur, & vulgò creditur, nullam eis fidem habendam esse; quod mentiendi, pejerandi, Reges etiam trucidandi, ac scelera maxime enormia patrandi, indulgeri iis facultas possit, talibus ego indulgentius, & dispensationibus penitus abrenuncio, simulque fidem facio, iniquissimam hanc esse calumniam, ac invidiosè affixam Catholicis, qui execranda id genus facinora toto corde oderunt, ac summè detestantur. Atque postremis jam nunc morituri hominis verbis, & per spem, quæ teneor, à Deo, coram quo mox sistendus sim, misericordiæ obtinendæ, rursus denuncio, quæ modò dixi, esse verissima; speroque, quæ vestra est in Christo charitas, non existimatuos vos, id me commissurum, ut supremo vitæ actu, æternam animæ salutem, eam prostitutum, detestabili mendacio ultimum obsignando spiritum.

P. JOANNES GAVANUS.

Ejus
Natales.

P. Joannes Gavanus Londini in Angliâ natus, à Parentibus Audomarum missus, ob animi sui candorem, vitæque innocentiam, Angeli nomine ab omnibus compellatus est. Ex ludo hoc litterario ad virtutis scholam, Societatis tyrocinium, & indè Leodium missus, partim istic, partim Romæ altiora studia absolvit. Post quæ in Angliam profectus, quâ animarum zelo, quâ dicendi facundiâ optimam messem fecit. Wolverhamptoniæ præsertim, quæ est Staffordiæ Provinciæ Oppidum, tam Catholicis frequens, ut illi à vicinis Hæreticis *Parvæ Romæ* nomen sit inditum. Fluebat jam octavus annus, quo cum rarâ in concionando facundiâ humilitatem, cum eximiâ hæreseos impugnandi vi, parem modestiam conjungens, fructus fecit labori non impares, plurimis in Ecclesiæ Catholicæ gremium receptis. Cùm ecce communi procella involvitur, de Conjuratone in Regem factâ postulatus. Gravius hoc illi accidit,

quod ab amico delatus, & suâ sorte, & illius delicto indolere debuerit. Per casus varios, ut antea retulimus, Londinum eluctatus, captus deindè, atque in carcerem coniectus est. Dum causam capitis peroraturus, pro Tribunali sisteretur, suam, sociorumque innocentiam præclare sustinuit; iniquum certè criminatorem Dugdallum, ita intrepidâ animi constantiâ, & verborum quasi fulmine perculit, ut mutus obstupuerit, usque dum à Iudicibus animatus, solitam cum perjuriis audaciam resumeret. Vicisset utique Gavanus causam, nisi jam pridem fixum Judicibus fuisset, integram testium suorum fidem sustinere. Ubi igitur advertit veritatem verbis non extorquendam, factis decernendam statuit; motusque, ut par est credere, divino cœlitus impulsu, & causæ suæ æquitate fretus, ad supremi Iudicis Tribunal audacter provocat, paratum se aiens, comprobandæ veritatis causâ, per candentes ferri laminas ingredi. Perculit Curiam inexpectata provocatio, quam, Oati malè metuens, illicò rejecit, Scroggio dictitante, *Ignem* istiusmodi, ut vocant *Iudicii* formam, in usu ampliùs non esse. Causâ itaque dictâ, profertur mortis sententia, quam non sine profusæ lætitiæ significatione audivit, Christo cum intus animante, quem eo die in sacrâ Hostiâ ad certamen se paraturus acceperat. Aderatque jam supplicii dies, cum ecce ornatior solito, comptiorque Gavanus prodit, veluti ad Cœlestis Agni nuptias properaret, quas simili cum Sociis morte feliciter ingressus est, eodem vigesimo Junii die, Anno Domini 1679. Ætatis trigesimo-nono, Religionis decimo-nono, Professionis quatuor Votorum primo. Ante obitum copiosam & eloquentem orationem ad circumfusam multitudinem habuit, quam ejus verbis dabimus.

Charissimi Cives, instat mihi postrema mortalis vitæ scena, mortisque hora: hora quam temporis & æternitatis horizontem meritò dixero: hora, quæ me ut stellam perpetuâ claritate radicantem cœlis inseret, vel ut titionem æterno inter damnatos rogo arsurum addicet: hora, quâ si candidè egero, & scelera mea vero cordis dolore agnovero,

P. Gavanus
ni ad ple-
bem al-
locutio.

Divinam sperem misericordiam ; sin verò illa falso negavero , non nisi æternam animæ ruinam expectem : adeoque spero , quæ tremenda hæc hora dicturus sum , iis fidem omnino adhibendam : Jamque hæc hora per omne quod cælo terræque sacrum est juro , ac voveo , ut me divino conspectui in cælesti gloriâ sistendum spero , non minus quàm infantem utero materno clausum , omnium me scelerum purum esse , quorum Oates & Dugdallus , me pro Tribunali accusarunt ; & ob quæ lata est in me postridie mortis sententia. Utque fidem dictis certiozem faciam , sanctè profiteor me in iis nullâ uti æquivocatione , reservatione mentali , locutione materiali , ut fucum veritati inducam. Nullâ præterea utor ad tegendam veritatem , summi Pontificis , aut alterius cujuscunque dispensatione , ullove secreti tenendi sacramento , aut Confessarii absolutione , sed juxta apertam verbis subjectam notionem , animi mei sensa eloquor , & si quibus involucris veritatem inducã , Deum ex intimo corde rogo , ut me suâ gloriâ exclusum , ultimo inferorum rogo addicat : sed de hoc argumento hæc hætenus dicta sint.

Nuncque , Charissimi Cives , palam secundo loco agnosco , me esse Romano-Catholicum Sacerdotem , & quidem ex Sacerdotum Ordine , qui Jesuitæ nuncupantur. Et quia falso nobis imputatur , quæ Regicidium admittit opinio , credo mihi ex officio incumbere , ut sanctè negem , vel me speciatim , vel Jesuitas universim omnes , eam opinionem tenere , sed contra , summè ab eâ abhorrere. Ubi de hoc argumento , quod rem præsentem non tangit , fusè discurret.

Tertio , inquit , loco , Charissimi Cives , ut nunquam constitui Regem vitæ aut Regno exuere , ita nunc morti proximus , Deum ex animo precor , ut quieto felicique regno ipsum in terris , & æternæ gloriæ coronâ in cælis beet. Ad Judices , & Duodecim viros quod attinet , cunctosque qui vel me accusandi , vel condemnandi ansam dederunt , à Deo suppliciter peto , ut eos temporali , æternæque felicitate cumulet. Tunc Oati & Dugdallo benè precatus , quod reliquum habuit vitæ tempus , piis mentis aspirationibus consumpsit.

P. ANTONIUS TURNERUS.

P. Antonius Turnerus in Provinciâ Leicestrensi natus, Patrem *Ipsius natus* habuit Pseudo-Evangeli Preconem, Matrem etiam iisdem tenebris *tales & conversio* involutam, quam Ecclesiæ postea reconciliavit Alfordus noster, durissima ideò à Marito passam, rarâ ad mortem usque tolerantia. Matris fidem, ejuratâ Patris perfidiâ, Antonius amplexus erat, maturâ ætate vir, & in Academiâ Cantabrigiensi Baccalaurei titulo insignis, quia autem incertâ tantum methodo, ut moris apud eos est, confuse multa didicerat, placuit Philosophiam Romæ in Pontificio Gentis suæ Collegio, de novo exordiri. Emenso, triennii spatio, Philosophiæ cursu, impetratâ Societate, Wattenas ad Tyrocinium mittitur. *Studia & tyrocinium,* Jam pridem singulari pietate, & virgineâ quâdam vultus modestiâ adeò conspicuus, ut Novitius Societatis passim à condiscipulis appellaretur. Post Novitiatum, & Theologiæ cursum Leodii absolutum, in Angliam remissus, seduli ac indefessi operarii partes omnes implevit, annis circiter octodecim, quo tempore eam laudem obtinuit, ut inter præcipuos Provinciæ nostræ Concionatores haberetur. Rarâ in fidei controversiis peritiâ, acerrimum, si quis alius, hæreseos hostem se professus est; cujus fraudes eò exploratiores habuit, quò diutiùs ipse iisdem fuisset implicitus. Agebat suâ in statione, Vigornia, solitis pietatis occupationibus distentus, ubi primus de novâ in Catholicos ortâ tempestate rumor increbuit. *Ejus patendi ardor.* Cum primùm intellexisset Jesuitas præcipuè ad necem quæri, tum verò exardescere Viri virtus, gestire animo, invidere Sociorum sorti, sibi similem votis omnibus postulare. Quid multa? Londinum advolat, ultrò se Apparitoribus sistit, & diviniore, nescio quo impulsus æstu, Sacerdotem se, & quidem Jesuitam dicit. Et ecce quem iniqui delatores, nequidem sibi de facie notum pronunciârunt, cum haud ita multò post, effronti audaciâ, perduellionis postularunt; causam, eâdem cum Sociis fortunâ egit, ac ferali tandem sententiâ supplicio,

addictus, mortem fortiter oppetiit. Finem vivendi fecit vigesimo Junii, Anno Domini 1679. Ætatis quinquagesimo-primo, Religiosæ Vitæ vigesimo-secundo, Professionis quatuor Votorum undecimo. Forti piâque oratione populum allocutus.

Postrema ejus
verba.

Seipsum
à calum
nia vin-
dicat.

Cum jam vitæ metam attigerim, citerque violentâ morte ad Tribunal Dei, cogitationum, verborum, & actionum coram justo Judice rationem redditurus, credo me conscientia obstrictum, ut ex debita mihi justitiâ juratus pronuntiem, me, cujus accersor, læsæ Majestatis crimine non teneri. Illud deinde Christianæ Charitatis officium mihi censeo incumbere, ut publicè mundo declarè, quidquid mihi à primo Conjuratioris rumore innotuit, de iis, quibuscum egi Catholicis; intimo corde exoptans ut ad majorem Dei gloriam, ad Regis emolumentum, Regniq; pacem, eruatur aliquando veritas & innocentia vindicetur. Ad me quod attinet, Deum testem invoco, me nulli totâ vitâ consultationi, aut cœtui Jesuitarum interfuisse, in quo vel à me, vel eorum quocunque ad celanda impia in Regē cōsilia, servandi secreti juramentum præstitum, aut sacramentum tanquam secreti vinculum administratum sit; neque alicui unquam cœtui adfui, in quo de invadenda Regis vita, propositum aliquid, statutum, signatumve fuerit. Porro tantam impietatem usque adeo abhorreo, ut si tali congressui interfuissem, tum legis Dei, tum fidei meæ vinculis obstrictum me censerem, ad eandem civili Magistratui detegendam, quod opitulante Dei gratiâ etiam præstitissem, ut ejusdem affines debito plecterentur supplicio. Tantum absuit, ut Septembre elapso interfuerim Congregationi à Jesuitis celebratæ Tixhallæ in Cubiculo D. Everii, ut ne semel quidem toto illo anno (prout Deum testem invoco) Tixhallam diverterim. Agnosco equidem adfuisse me Congregationi Jesuitarum habitæ vigesimo-quarto Aprilis anni proximè elapsi; verum in illo cœtu, ut sub æternæ salutis discrimine pronuntio, si mentiar, nullatenus egimus de rebus quas vocant Status, sed unice de negotiis Provinciæ Anglicanæ de recepto Societatis more, quo Provinciæ singulæ tertio quoque anno cœtus similes sine Principum, quibus subjacent, offensa, cogere solent. Æquè sum immunis, Conciues mei dilectissimi, perduellionis mihi imputatæ, atque infans.

nondum in lucem editus, quâ innocentia fretus nunquam proditionem mihi objectam sacrâ Confessione expiandam, aut veniam à Deo rogandam putavi. Equidem si istius criminis fuisset conscius, non ita sponte meâ, secretiori Regis Consilio me stitisssem. Ad Catholicos quod spectat, quibuscum à vulgatâ compositæ Conjurat[i]onis famâ egi, protestor coram Deo jamjam moriturus, me à nemine, sive è Clero, sive ex aliis Ordinibus, ullam Conjurat[i]onis, quam ad Regem tollendum, fidemque propagandam fecisse supponuntur Catholici, notitiam accepisse. Morior Romano-Catholicus, & humillimè Catholicorum preces imploro, ut Deus felicem beatæ eternitatis mihi aditum aperiat. Tringinta jam sunt anni ex quo fidem Catholicam amplexus sum, & jam morti proximus infinitas Deo reddo grates, quod suâ gratiâ, pravæ educationis semotis præjudiciis, ad veritatis agnitionem me adduxerit. Divina Bonitas copiosâ Regem & Regiam Familiam benedictione impertiatur, & illi per fortunatum in terris regimen, eternam in cælis gloriæ coronam præparet. Deus pro infinitâ suâ misericordiâ ignoscat omnibus qui me falsi criminis postularunt, aut quovis modo mihi mortem procurarunt; ita ignosco illis ex animo, quam à Divinâ Bonitate condonanda mihi mea scelera confido. Tum in preces effusus, quod reliquum habuit temporis eximiâ pietate transegit.

Deinde
Catholico-
cos.

Hactenus Patres vitâ sanctè transactâ, morte feliciter obitâ, verbisque gravissimis calumniam à se amoliti sunt. Iis certè auditis obstupescere cuncti, & tacitè componere Testium Regionum fidem cum postremis Reorum verbis, eâ vocis firmitate, & imperterriti pectoris constantiâ prolatis. Tum perpendere Oatem sociosque sua oracula carò vendidisse, atque ex ultimâ emerlos paupertate, nunc florere divitiis, quæ validissimum haberi solent falsa jurandi incitamentum. Patres contra illibatæ ante famæ, multisque ad fatenda crimina, si essent eorum conscii, illecebris provocatos mori maluisse quàm se reos agnoscere; quod illustre haud dubiè est eorum innocentia testimonium. Quorsum enim vitæ, quam hîc beatam ducere possent, tam prodigi, cum præsertim vera

crimina negando, in certam, eamque æternam perniciem ruerent. Hæc, plerique tam apertè spargere, ut vacillare jam conjurationis fides cœperit, ac ruinam minari: Hinc Factiosi, ac præsertim Tongius Doctor, ad solitas calumnias confugere, libellos famosos edere, ac palam dictitare, Jesuitis, nequidem juratis credendum. Ponderis aliquid apud ignaram plebem habuerunt hæc malè materiata commenta; apud sapientiores fidem non fecerunt: statimque patuit, aliis cunctos oculis Oatem, sociosque aspicere, ipsorum dicta ad trutinam revocare, neque ex tripode illos loqui; sed ambigua plerumque, sæpissimè falsa oracula fundere.

Res mirè mutatas, claro documento probat Iudex ipse Scroggius, qui in dubium vocare cœpit, quæ pro verissimis antea habuit, ac præcipuè angi se dictitabat de morte Langhornii, quem innocentem sæpiùs pronuntiavit. Quinimò plurimi deindè in judicium vocati liberiùs causam dixère, atque objectorum criminum immunes judicati. Horum in numero fuit Comes Castellomainius, qui licet à duobus testibus Oate & Dangerfeldo impeti se sciret, ut in judicium descenderet intrepidè postulavit. Advocato Regio, periculi, quod subibat, probè gnaro, ac propterea ferè renitente. Sed evicit tandem, sibi ut liceret, causam dicere; suâque innocentia clarè probatâ triumphavit; non obscurâ Scroggii, Dangerfeldum miro modo laceissentis benignitate.

Sed, quantam rerum mutationem hæc portenderint, ex Wake-
manni Equitis, & trium Ordinis Sancti Benedicti illustrium Vi-
rum declaratâ innocentia, abundè probatum est. Ille enimverò de
acceptatâ grandis æris oblatione, ut Regi venenum porrigeret, hi de
conjurationis conscientia postulati, causâ coram Scroggio dictâ,
omni crimine absoluti sunt. Hinc res Catholicorum in meliùs fluere,
& concidere testium autoritas, qui propterea graviter in Iudicem
invehi non destitère.

P. Philippus Evans, & P. Carolus Bakerus, Sacerdotium Romanâ Authoritate susceptum, capite luerunt.

Uos hætenùs supplicio affectos exhibuimus, eos infami calumniâ, Oatiana damnavit impietas; duplici, ut credimus, titulo cœlis inferendos, quod tum famam, tum vitam Christo consecrârint. Nunc eos in Scenam producimus, quibus mortis causa *Pietas* fuit, susceptumque Romani Pontificis autoritate *Sacerdotium*. Hos

De quibus hætenùs actum calumniâ impetiti.

etiam leges Patriæ inter Proditores numerant, ac consueto Perduellium supplicio afficiunt: miro sanè consilio, cùm supremi Anglicanæ Ecclesiæ Præsules, vel sacris Ordinibus initiati non sint, vel eos, autoritate à Romano Pontifice derivatâ, susceperint. Sed hæc *Flori* nostri non intersunt, qui sacram Sacerdotum dignitatem veneratus, eos felicissimè obiisse asserit, qui solo Sacerdotii titulo ceciderunt. In varios quidem mortis prolata sententia, licet duo tantum in causâ tam gloriosâ occubuerint. P. Philippus Evans Anglo-Bavarus, & P. Carolus Bakerus, qui, quam sudore coluit Provinciam, sanguine postmodum irrigavit.

Duo Sacerdotii rei aguntur.

P. PHILIPPUS EVANUS.

*P. Philip.
Evani
juvenis.*

P. Philippus Patriâ Monumetensis, absolutis Audomari Scholis inferioribus, Societatem Wattenis amplexus, Leodium indè ad altiora studia destinatus est. Mirabilis semper fuit in P. Philippo morum candor, ac sine fuco modestia. In rebus maximè seriis, vultu erat hilari, & exporrecto: in animi relaxatione, religiosam gravitatem semper retinuit. Orandi studium, disciplinam domesticam, pendentem à Superioris nutu obedientiam, semper coluit; idque præ se tulit, omnium, quoad licuit, voluntati obsecundandi desiderium, ut cunctis, præsertim Superioribus, in deliciis esset. Hæc virtutis rudimenta.

*Labores,
& fru-
ctus in
Anglia.*

Studiorum labore feliciter defunctus, atque in Angliam missus, latiore explicandæ virtutis campum nactus est. Australem Cambro-Britanniam excolere jussus, in vicinas Provincias excurrit, latius in quæstum animarum exspatiandi occasionem arripens. Hic rudes instruendo, atque heterodoxos in cœlestis Patriæ viam revocando, fructum fecit minimè poenitendum. Quartum jam annum, commissam sibi vineam excolebat, labore improbo, sed eò vehementius in eum concitata est hostium invidia, quò lætior surgebat animarum seges. Quare, cum nuperâ surgente procellâ, conquiruntur ad carcerem Sacerdotes, in grave periculum devenit. Pretium non modicum in singula Iesuitarum capita propositum, & in Patris Philippi speciatim quinquaginta librarum summa constituta. Non deerant amici, qui periculi Patrem admonerent, hortarenturque impendenti procellæ, dum suâ se mole frangeret, maturâ fugâ, subduceret se tantisper. Laudare ipse plurimum amicorum in se benevolentiam, fugæ autem consilium non admittere; non enim Christi militem decere Imperatoris injussu, de statione, quamvis periculosâ decedere: infamem esse mercenarii notam, commissum sibi gregem, lupis devorandum, relinquere: se boni Pastoris exemplo, pro tuendis ovibus, sanguinem & vitam fundere paratum.

*Grandi
pretio ad
carcerē
conqui-
ritur.*

Adfunt interim à Loghero quodam, Pacis Præfecto, submiſſi Satel-
lites, qui Philippum, ut Sacerdotem & Jeſuitam comprehendant,
captumque in vincula conjiciant, niſi illicò fidelitatis juramento li-
bertatem redimat. Abnuit, ut debebat, impium ſacrilegium, pius Capitur
Chriſti Sacerdos: ideòque carceri commiſſus, tribus ampliùs hebdo-
madis in ſpecu ſubterraneo gemuit, nemine ad ejus alloquium ad-
miſſo, donec tandem in cubiculi ſocium adjunctus ei eſſet, ne qui-
dem in ultimo certamine ſeparandus, D. Ioannes Floydus, pius è
Clero ſæculari Sacerdos. Laboratum interea eſt in teſtibus contra
Patrem conquirendis. Tenuiorum Catholicorum, quâ minis, quâ Accuſa-
tur Sa-
cerdotii
pollicitationibus tentata fides, ſed irritò ſemper conatu; dubium,
majorine illorum in Patrem fidelitatis, an virtutis illius teſtimonio.
Demùm, quâ ſpe, quâ timore, victa ceſſit vili ex plebe muliercula,
ejuſdemque non melior parente filia. His ritè ad criminationem in-
ſtructis, poſt quinque menſium moram in ergaſtulo, ſiſtitur Tribu-
nali Pater, & fœminis teſtibus, à Duodecimviris, Sacerdotii, à Judice Lato ad
nimo ex-
cipit ſen-
tentiam
mortis.
reus mortis declaratur. Expetitam mortis ſententiam, inclinato capite,
lætoque vultu, & lætiore animo excepit P. Philippus, actis ſuper eâ
Iudici amicè gratiis.

Porro dum inter animi gaudio redundantis indicia, fatalem mortis Quomo-
dò inſta-
tis mor-
tis nun-
tios au-
dierit.
diem præſtolatur, tamdiu dilata eſt ſententiæ executio, ut veniâ do-
nandus, atque in libertatem aſſerendus videretur. Liberior inde Patri
cuſtodia, & carcere quandoque exeundi facta poteſtas, cùm ecce, dum
honesto luſui indulgeret, aſſeruntur à Cuſtode carceris ferales nuncii,
poſtridiè ipſi moriendum eſſe, atque quamprimùm ad carceres rever-
tendum. Cui Pater, *Eſtne feſtinatione opus? ſine obſecro luſum abſol-
vam:* Quo annuente, hæſit in loco, moxque in carcerem redux,
arreptâ chely, quam non imperitè pulſavit, nova dedit lætitiæ ſigna.
Mox injecti de more compedes, cùm Pater verè exultare, vincula
identidem oſculari, ac ſuam ſibi fortem lætus gratulari. Sed cum
magno numero, ut aliquid ipſi ſolatii impertirentur, Catholici af-
fluerent, ſecedens in conclave ad brevem concionem ſe parat, quâ

Ad sup-
plicium
ducitur.

deindè Auditores ad superandam, Christiani animi robore, persecu-
tionis vim est adhortatus. Illuxit tandem Iulii dies vigesimus-secun-
dus, ideò Patri optatissimus, quia ejus triumpho cohonestandus. Ex-
empti compedes à Fabro ferrario, quos cum repetitis mallei ictibus
nequicquam excutere conatur, animatus à Patre est, ut in opere per-
geret, quod gravi tandem labore absolvit: Tum revinctis post
tergum manibus ad patibulum ducitur, quod sæpiùs exosculatus, hilce
D. Andreae verbis suavissimè salutat: *Salve o bona Crux diu desiderata.*
Tunc ad populum conversus.

Eius ad
populum
allocutio

*Superfluum, inquit, arbitror, Concives amantissimi, pluribus mortis
mihi inferendæ causam enarrare. Quæ pro tribunali mihi objectæ, et palam
exindè lata sententia, abundè, ut reor, evincunt, non alio quàm Sacer-
dotii, atque adeò Religionis, & conscientiae nomine, mihi pœnam mortis
irrogari. Fusiore, vos de causæ hujus excellentiâ, sermone non detinebo,
unum tamen omnibus persuasum velim, ita mihi eam esse in deliciis, ut
longè sceptris omnibus & coronis anteferam. Si cui unquam fides, certè
morienti adhibenda est, ac proindè, quæ nunc eloquor, neminem in
dubium vocaturum confido. Qui suis me inimicitiis impetierunt (quas,
ut existimo, non pròmerui) iis ex animo, quæ in me machinati sunt,
remitto omnia, ab iisque vicissim, si quomodo quemvis læsisse censear,
intimo cordis dolore veniam efflagito. Divina Bonitas fortunet Regem,
& universam Regiam Familiam. Omnium, præsertim præsentium, Ca-
tholicorum preces meis, instante jam morte, adjungi exopto. Sic elocutus,
in genua provolvitur, suumque Deo certamen ardentibus votis com-
mendat. Consensus deindè mirâ animi alacritate scalaris, sic inceptæ
orationis filum pertexuit. Nullus mihi suggestus, his scalaris aptior vi-
detur, è quo vir innocens verba faciat. Rursus ergo cunctis edico, me Deo
& Religionis causâ immaturam mortem subire, eoque felicissimum me re-
putare; si enim decies mille mihi vitæ suppeterent, hac in causâ eas om-
nes promptissimo animo immolarem. Si productior mihi vita daretur, non
diu ejus, quamvis vix dum juventutem excefferim, beneficio fruerer. Fe-
licem ergo mihi sortem obtigisse jure existimavero, quod tantillo pretio*

Rursus è
scalaris
verba
facit.

ANGLO-BAVARICUS. 181

vitam hanc caducam cum æternâ commutem. Ignosco lubens omnibus, qui mortis meæ, quovis modo causa exstiterunt, iterumque peto veniam ab illis, quos fortè injuriâ affeci. Obsecro Divinam bonitatem, ut in illos qui me quavis charitate, aut benevolentia prosecuti sunt, sua dona largâ manu refundat. *Mortē afficitur,* Cùm dicendi finem fecisset, ad delenda intimo cordis dolore totius vitæ peccata conversus, atque in ea demùm morientis Salvatoris verba erumpens: *In manus tuas Domine commendo spiritum meum; Obiit, ut vixerat, sanctissimè, die vigesimo-seculo Julii, Anno Domini 1679. Ætatis trigesimo-quarto, initæ Societatis decimo-quarto.*

Ut carceris, ita & mortis Socium habuit D. Joannem Floydum, Sacerdotii pariter condemnatum, qui ad supplicium ductus, iisdem ferè quibus P. Philippus, populum allocutus, invicto animi robore, collum resti inseruit, ac scalis dejectus feliciter triumphavit.

P. CAROLUS BAKERUS.

Simili in causâ cecidit P. Carolus Bakerus, vir omnium præconio, ob raras animi dotes efferendus. Ejuratâ, quam in pueritiâ imprudens contraxerat, hæresi, Romæ studia severiora, & tyrocinium absolvit. Remissus deindè in Patriam, dum ad colendam Christi vineam incumberet, piè gessit multa, plura fortiter pertulit. Sub finem vitæ, gravissimâ, quasi quæstum è Sacrificiis faceret, & piaculares flammæ, ad emungendos à pauperibus nummos, occineret, calumniâ affectus, eam ita diluit, ut Iudex, nullam, eâ de re, testium habendam esse rationem, palam profiteretur. Auditâ ob susceptum Sacerdotium mortis sententiâ, Londinum adducitur, sed Testes Regii omni eum conjurationis labe absolverunt, quo tempore Shaftesburius qui Concilio Secretiori præsidebat, his Patrem verbis compellavit: *Si salvus, inquit, esse velis, è duobus alterum elige; vel fidei Catholicæ nuncium remitte, vel prode initæ conjurationis arcana.* *Vir rarâ virtutis.* Impium consilium indignabundus rejecit; jamque morti devotus Cardiffam *Calumniis impetitur.*

*Plecti-
tur.*

reducitur, ubi mensibus tribus liberâ usus est custodiâ, donec urgente Shaftesburio, ac Vice-Comitis moras mulctante, decimo-sexto Augusti die, Anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo-nono, vitam felici morte sanctissimè conclusit. Ætatis anno sexagesimo-tertio, Professionis quatuor Votorum vigesimo-tertio. Causam suæ mortis dum sub furcâ consisteret, gravibus verbis extulit. Illustriori in hoc Libello prædicandus elogio, si in Collegium Anglo-Bavaricum unquam ascitus, Serenissimi Ducis Clientibus annumerari posset.

*Qui Carcerum pædore, aliisque miseriis
enecti fuerint.*

P. EDUARDUS MICO.

OBILIBUS & Catholicis ortus parentibus P. Eduar-
dus, unâ cum lacte materno pietatem hauserat.
Missus Audomarum à teneris annis, insigne exem-
plum probitatis Condiscipulis præbuit. Innatus
lepor & morum candor eximius, ita omnium in se
oculos animosque convertit, ut singuli in eo tum
quod amarent, tum quod imitarentur, invenerint. Crevêre cum annis
virtutes; dumque in Italiam ad altiora studia audienda proficisceretur,
sub Romano Sole maturuit illa animi præclara indoles. Orationis
frequentia Deo se conjunctissimum reddidit: Deiparam verò ab
infantia singulari prosequeretur affectu, cujus cultum & amorem
in aliorum mentibus, omni quâ pollebat industriâ, promovere ni-
tebatur. Adeò vel minimas evitabat dissensionum occasiones, ut
quoties inter diversa sentientes oriretur quæstio, cedere semper malue-
rit quàm vincere: si autem, ut fit, provocaretur aliquando ut spon-
sione factâ certaret, nolle se aiebat, ut adversarii amisso pignore ex-
candescerent, duplex indè detrimentum paterentur. In Societatem

*Morum
innocen-
tia con-
spicius.*

*Oratione
perquam
addictus.*

*Angli-
canā vi-
neam ex-
colit.*

*In car-
cere æ-
rumnis
cōficitur.*

necdum cōoptatus, ita erat Regularum tenax, ut jam tum Societatis Novitius à sodalibus passim salutaretur. Post biennium Philosophiæ insumptum Romæ, à Præposito Generali in Societatem admittus, migravit in Flandriam ad Wattenensem Anglicanæ Provinciæ Novitiatum; indè Leodium ad cœpta Romæ studia absolvenda; quibus feliciter peractis, postquam Audomari humaniores litteras aliquandiu docuisset, transmisit in Angliam; ubi in vigiliis & laboribus assiduus, omnes industrii operarii partes fideliter explevit. Tandem à Provincialibus, quibus penitus perspecta erat ipsius virtus ac prudentia, in laborum consortium adscitus, post octennium in eo munere expletum, unà cum P. Thomâ Harcotto Provinciali ab infami Apostatâ Oate comprehensus (dum uterque ex gravissimâ febris decumberet) duro carceri mancipatus, ærumnis & morbi violentiâ extinctus est, die tertio Decembris Anno 1679. Ætatis quadragésimo-octavo, Religiosæ Vitæ vigésimo-sexto, Professionis quatuor Votorum duodecimo, suo judicio infelix eo nomine, quod neci sibi in odium Fidei destinatæ, præmaturâ morte surriperetur.

P. THOMAS MOMFORDUS.

*Sui con-
temptor
egregius.*

In Provinciâ Norfolciensi natus P. Thomas Momfordus, nobiles Natales moribus genere non indignis illustravit. Humaniores litteras Audomari, Vallisoleti Philosophiam ex parte, quod supererat (peracto Wattenis Novitiatu) Leodii, Mussiponti denique Theologiam absolvit: perspicacis ingenii Vir, nec minùs doctrinâ & soliditate judicii, quàm pietate spectabilis. Latere tamen & nesciri voluit verus mundi, suiq̃ue contemptor. Officia quæque abjectiora, molestiis ac periculis magis exposita, eo ipsi fuere gratiora. Urgebat quoties in proximum charitas, nihil non duri & ardui libenter suscipiebat, omnibus omnia factus, ut omnes Christo lucrifaceret. Pacem cum aliis inviolatam servavit: sibi soli continuum indixerat bellum, præliatus bella Domini, cujus singularem benevolentiam diuturno sui mortificandi

mortificandi studio, frequenti rerum cælestium meditatione, jugique obsequio sibi conciliaverat. Post varios demum in Anliâ labores exantlatos, & belli navalis discrimina, quæ *Conjurationis falsè postulat.* zelo animarum permotus, animo vultuque læto subierat, fictitiæ conjurationis & ipse cum aliis ab Oate accusatus est. Summa criminationis petebatur ex fictitijs quibusdam litteris, quas variorum è societate subsignatas nominibus, ac Momfordo inscriptas, Cursori tradiderant Tongius & Oates, ut manu in eas injectâ, fabulæ suæ fidem conciliarent. Sed Momfordi innocentia, tum Regis, cui litteras tradiderat, testimonio comprobata, tum ab ipsis adversarijs asserta luce clarius illuxit. Quamvis enim Oates aliique impostores *In carcerem amandatur, ibique moritur.* palam assererent, Momfordum ideo litteras Regi tradidisse, ut Conjurationis, jam tum detectæ, fidem elevarer, efficere tamen non potuerunt, ut illi diu ea calumnia adhæresceret. Junior quippe Tongius imposturæ conscius, technam juratus detexit, dictas nimium litteras, à Patre suo & Oate fuisse confictas, ac Momfordo destinatas. Eidem deinde testimonio fecit exhibito Patris sui chirographo, quo unæ saltem ex dictis litteris exaratae fuere, collatisque apicibus omnibus, clarè ostendit, ex eadem eas quâ cæteræ technæ, officinâ prodixisse. Momfordus itaque tum conscientia integræ, tum ipsius Regis, testimonio fides, se ultro senatui obtulit, à quo in carcerem conjectus, exiguo post tempore contabuit, ac vivere desiit, die scilicet vigesimo-primo Decembris 1678. Ætatis sexagesimo-primo, initæ Societatis trigesimo-nono, Professionis quatuor Votorum vigesimo-secundo.

P. IGNATIUS PRICIUS.

Ignatius natione Cambro-Britannus, Anglo-Bavarici antehac Collegii Alumnus; Vir zeli verè Apostolici, omnes fere totius Angliæ Provincias summo labore, nec sine maxi-

Ab hæ-
reticis
multa
patitur.

mo animarum lucro peragraverat; innumeras devoraverat molestias, varias & gravissimas ab hæreticis perpeffus fuerat tempestates, spatio triginta-quatuor annorum, quos procuranda aliorum salutis totos impenderat. Ingravescente tandem Oatiana persecutione, de pago in pagum asperrimâ hyeme per medias nives fugere coactus est, in summâ rerum penuriâ annosus & infirmus senex, donec tandem Deo miserrante, quam diu in terris frustra quæsierat, quietem, in coelis, uti speramus, invenit, Die decimo-sexto Januarij, Anno 1679. Religionis quadragesimo-quinto, ab accepto gradu Spiritualis Coadjutoris trigesimo-seculo.

P. FRANCISCUS NEVILLUS.

Morum
comitas,
& regu-
larum
observan-
tia.

Vix in Novitiatum receptus fuerat P. Franciscus Nevillus, cum sibi id unum proposuit, nihil à se dignum Deo fieri posse, nisi fieret quàm optimè. Innatâ morum suavitate, omnes in sui rapiebat amorem ac venerationem: Ipse interim sibi durus & infensus, secum non aliter, quàm cum hoste versabatur. Ingenio pollebat singulari, nec minori industriâ. Ea autem cura illi fuit religiosæ observantiæ, ut ne latum quidem unguem à præscripto regularum, ullius intuitu, recederet: Memor scilicet verborum Domini, *Quia in pauca fuisti fidelis; enitebatur etiam in minimis, servum se bonum & fidelem exhibere Deo, quem fide vivâ præsentem semper intuebatur, sibi dictum reputans non minùs quàm Abrahamæ: Ambula coram me & esto perfectus.* Ut natura, ita gratia in plerisque mortalium fluxum suum habet & refluxum, adeò ut perpauci reperiantur, quorum virtus æquabili fulgore micans, nulla unquam sui patiatur dispendia. Notarunt tamen inspectores oculati, Franciscum, ex quo prima vitæ spiritualis fundamenta in tyrocinio posuit, sine ullâ pristini fervoris imminutione, majorem indies in perfectione fecisse progressum. Animi tenor ei semper idem fuit, ac perpetua serenitas quam nec

Cōtinuus
in virtu-
te pro-
gressus.

acutissimi, quibuscum diu luctabatur, dolores adimere. Post quadraginta-octo annorum in Angliâ labores, sæviente nuperâ in Catholicos procellâ, in ædibus Viri Nobilis à satellitibus comprehensus est, & ab iis (casu, an industriâ, dubiû) gradibus deturbatus. Sub finem Februarii diem clausit extremum, Anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo-nono, Ætatis octogesimo-quarto, Professionis quatuor Votorum quadagesimo-septimo, & ex quo vineam Anglicanam colere cæpit quadagesimo-octavo.

P. THOMAS JENISONUS.

P. Thomas Jenisonus, nobili, in Comitatu Dunelmensi, familiâ oriundus, in hæresi licet educatus, non leviam etiam tum futuræ pietatis indicia dedit, cum adhuc puer studiosè biblia lectitaret, templa crebrò adiret, eâque totius corporis compositione hæreticorum ritibus adesset, quæ vel modestissimum Catholicum deceret. Noluit autem Deus diu finire in hæresi versari juvenem, quem ad majora dudum destinaverat. Receptus itaque in gremium Ecclesiæ, Auditorum se contulit; ubi litteris solidam pietatem adjungens, eo morum candore eluxit facile ut impetrârit Societatem JESU, quem pauperem pauper deliciis sæculi, & per amplum patrimonii commodis longè antetulit. Parentes precibus, lachrymis, pollicitationibusque adhibitis, nullum non movebant lapidem, ut à pio juvenem proposito revocarent: at ille mundo mortuus, vanis carnis & sanguinis incantamentis planè obsurdescebat. Studiorum cursu Leodii feliciter evoluto, vix quartum in Angliâ laborum Apostolicorum annum attigerat, cum Oate accusante, in custodiam datus est, ærumnis, & squalore loci conficiendus. Ad malorum autem cumulum accessit aliquorum sanguine sibi conjunctissimorum à fide turpis defectio, Deo nempe id permittente, ut

*Hæresim
adjurat.*

*Societatem re-
luctanti-
bus parē-
tibus am-
plectitur.*

*Incarce-
ratus pie
meritur.*

dum crucem suam portaret cum JESU, similem etiam suorum derelictionem pateretur. Variis tandem ærumnis post sesquiannum in carcere consumptus, invictam Deo animam ibidem reddidit vigesimo-septimo Septembris, Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo-nono, Ætatis trigesimo-sexto, Societatis decimo-sexto, ad nullum in eâ gradum assumptus.

P. RICHARDUS LACÆUS.

*Ejus spe-
ctanda
humili-
tas.*

P. Richardus Lacæus Oxonii in Angliâ natus Catholicis & honestis parentibus, ab iisdem post sufficientem humaniorum litterarum eruditionem Romam mittitur, ad altiora studia addiscenda. Unde post menses aliquot, petita votis omnibus Societate, VVattenas remissus, voti compos, efficitur: exacto ibi biennio, coepta Romæ studia, fructu non poenitendo Leodii absolvit. Richardi humilitatem vel ex eo discas, quod cum præstantis ingenii, eximiique in litteris profectus præclara dedisset argumenta, in numerum Coadjutorum temporalium referri, & abjectioribus officiis in perpetuum addici, quò securius lateret, ardentissimis precibus non semel flagitavit. Cumque hujus voti minimè compos fieret, viliora saltem munia ultrò obeundo, suamque omnibus operam alacriter exhibendo, conatus est pio suo desiderio facere ex parte satis. Optata Angliæ littora vix dum attigerat, cum gravi suborta persecutione à Superioribus in Flandriam revocatus est. Nec multò post impetratâ redeundi facultate, ut lucrandis Christo animabus totus incumberet, in portu captus, Londinum mittitur, & in vincula conjicitur. Ibi omni hominum alloquio, ipsoque lucis beneficio, totis quinque mensibus privatus, in morbum lethalem incidit; cuius vi, ut gravi febri laborantibus persæpe accidit, mente motus, cum ut potionem salutarem acciperet, nullo modo induci posset, jussit qui aderat Medicus, ut in gratiam Regis totam

*Mirus in
Regem
amor.*

exhauriret. Nec mora; æger, etsi sui impositus, audito Regis nomine, epoto statim pharmaco obtemperavit. Medicus rei novitate attonitus, Fieri, inquit, non potest, ut hujusmodi homines sobrii & sani in Regis perniciem conspirent, qui inter ipsa ægræ mentis deliria, ob ipsius amorem, naturæ summe ingrata, tam avidè amplectuntur. In iisdem vinculis paulatim tabescens, felicem animam efflavit undecimo Martii, Anno 1680. Ætatis trigesimo-secundo, initæ Societatis duodecimo, ad nullum adhuc in Societate gradum promotus.

*Carceris
commissa
diem obiit*

P. FRANCISCUS SIMONIS.

Prodiit etiam ex Collegio Anglo-Bavarico P. Franciscus Simonis, Vir, eximiæ pietatis, zeli planè Apostolici, & vitæ primi Ecclesiæ sæculi dignissimæ. Hic studia Mediolani inchoata, Leodii cum absolvisset, juvandis instruendisque in Siciliâ suæ Gentis Mercatoribus triennium impendit. Indè in Angliam revocatus, dilatandæ Christi Ecclesiæ, & errantibus in viam salutis reducendis, viginti annorum labores alacriter consecravit. Ab infamitatem Sycophantâ in crimen perduellionis vocatum, Consilarii Regii proscripturæ, proposito ducentarum librarum præmio, si quis eum Tribunali sisteret. Exploratoribus itaque in omnem Regni partem excurrentibus, cum nullo loco diu posset consistere, innumeris fugæ propè quotidianæ incommodis, & aeris inclementiâ fractus, fatis concessit Junii vigesimo-sexto, Anno 1680. Ætatis sexagesimo, Societatis trigesimo-nono, Professionis quatuor Votorum vigesimo-secundo.

*Perduellionis accusatus,
& fugæ laboribus fractus moritur.*

Hi ferè sunt Bavaræ munificentia Alumni, quos præmatura mors furcis surripuit, si non Martyrii laureolâ, certe Confessorum coronis, uti confidimus, in Cœli donandos.

Ex falsâ Conjuratone, vera nascitur,
quæ innocentium Catholicorum
causam perorat.

Actenus, quo ardore, vel acti præjudiciis Judi-
ces, rebus pro tribunali iniquè gestis, vel incon-
ditis clamoribus furibunda plebs, in ruinam Ca-
tholicorum conspiraverint, fusè prosecuti: re-
spiciendum retro, & horum causam penitiùs
rimandam duximus, ut totius Conjuratoneis
initia, progressus, & exitus in lucem producat. Primus Ca-
tholicis bellum Oates indixit, sed cum illud neque solus ge-
rere, neque tot triumphis cohonestare potuerit, acceptis a-
liundè suppetiis rem gessit: neque à quibus illæ submissæ fue-
rint, diu quærendum.

*Presbyte-
rianorū
Conjura-
tionis
exordia.*

Inquieta quorundam ingenia, injuriâ præsertim, ut puta-
bant, lacescita, res novas moliri, & commodius sibi regimen
procurare, dudum cogitarant. Subesse Principi, à cujus
nutu omnia penderent, ab eoque, re malè gestâ, moveri of-
ficiis, ac privatis ædibus circumscribi, cum rerum publicarum
administrationem ambirent, minimè ferendum his homini-
bus videbatur. Horum Princeps erat Comes Shaftesburius,
cæterum vulgus ex eo hominum genere, quos Presbyteria-
nos dicimus, qui numero & divitiis, reliquis ferè omnibus
præstant. Hi, acceptis de Oatis conjuratione nuntiis, rari

nunquam felicius quàm in aquâ turbidâ piscari, ut lapsum de cœlo hominem amplecti, quæ Catholicis objecit, magnificè prædicare, quàmque ab illis meritò timendum esset, ubique spargere. Re ad Senatum deductâ, qui è Presbyterianis fermè componebatur, quàm acriter ad persequendos Catholicos incubuerint, ex jam dictis abundè liquet: sed cum rebus benè gestis insolescere viderentur, soluto Senatu, spe suâ frustrati sunt.

Mense Majo, annò 1679 ita urgentibus Regni negotiis, Rex nova Senatûs Comitia indixit. Fœdera cum externis Principibus icta, atque Urbs Tingitana à Mauris periclitans, præsens pecuniæ subsidium poscebant. Cum ecce Senatores, omiſſâ tantarum rerum deliberatione, ad tentandum Conjurati-
Senatus indigitur
 onis fundum se denuò accingere, majori, quàm antea, ardore, Catholicis persequendis intendere, ac præsertim solenne decretum renovare, quo statutum antea fuerat, Senatui omninò persuasum esse, *detestandam in Regis vitam factam esse à Papistis Conjurati-
 onem.* Hæc illa erat machina, quâ clandestina sua consilia promovere constituerant Factiosi, qui summâ in Senatu authoritate pollebant.

Hinc in Catholicos denuo invehi, severissimas in eos leges meditari, atque omnibus Regiæ salutis, ut aiebant, curam obtendere. Et verò si quæ conceperant, perfecissent, omnes primæ notæ perpetuis mulctando exiliis, actum omninò de Catholicis fuisset. Illud imprimis celebre decretum, quo suam Regi industriam commendatam voluere, ut cum grave à Catholicis ejus vitæ periculum imminere spargerent, unanimi voce statuerint; *Si Rex intempestivo fato eriperetur illius se
 mortis penas à Papistis repetituros.* Dubium, majoremne Regi, an Catholicis terrorem incusserit ferale consilium. Quis enim eo facultatem Factiosis omnibus datam neget, Regem impunè trucidandi, cum non à se, sed à Papistis rationem de-
Ejusdem celebre decretum.
 poscendam viderent. Sed hoc benevolentia suâ, ut crede-

*Iniquum
de Duce
Eborac-
censi à
Corona
secluden-
do consi-
lium.*

banr, argumento, inire à Rege gratiam volebant, suis ut postulatis aurem faciliorem præberet. Gradum deinde ad alia fecêre, & cum Catholicos quàm maximè timendos exhiberent, Ducem Eboracensem Regiæ successionis spe esse depellendum statuere. Catholicum esse, & Catholicorum fautorem liberè dictitabant: hos inde maximas spes fovere, atque sub illius umbrâ, perniciofa bono publico consilia agitare: ac tandem pecuniam in Urbis Tingitanæ subsidium denegare, nisi Rex Senatûs-consulto de excludendo Duce subscriberet. Sed ille audax postulatum omninò rejecit, ac labente tempore facilè perspexit, quò Factionum, qui Senatûm ferè regebant, consilia vergerent. Curia certe inferior haud ita multo post, nō levi Regiæ dignitatis dedecore, anxivit, nemini ut liceret ex vectigalibus alijsque coronæ redditibus pecuniam anticipatâ solutione Regi suppeditare; id porro si fecerit quispiam, hostem Senatus censendum, ut qui illâ ratione frequentia illius Comitia impediret, & toties reiteratis prorogationibus aut dissolutionibus causam daret. Dum sibi hoc pacto student consulere, Regem fere infra subditorum conditionem deprimere nisi sunt. Certè cum privato cuique liceat, oppignoratis bonis æs conflare, id Regi sine injuriâ negari haud potuit. Quapropter hoc alijsque Curiae decretis exacerbat, Senatûm, quem illi manu tenere nitebantur, Rex illico dissolvit. Quia tamen is erat Regni status, ut præsens subsidium exposceret, speraretque Rex tam frequenti dissolutione flectendos tandem Senatorum animos, in annum sequentem, qui fuit sæculi octogesimus, rursus Senatûm Westminsterij convocavit. Sed cum plerique, qui præcedentibus comitijs interfuerant, denuo electi essent, & hæc pari modo habita, & simili exitu terminata sunt. Nunc bonâ Lectoris veniâ paululum digrediendum. Hæc enim sunt illa Comitia, quæ ex Nobilibus Catholicis Turri Londinensi conclusis, Vice-Comitem Staffordiæ selegerunt,

quem ad causam capitis dicendam evocarent. Hic si usquam disputatum acerrimè, neque ullâ in causâ à Persecutionis exortu majore industriâ defudatum. Actor erat Senatus inferior, qui causam Jurisprudentiæ ac Legum Angliæ peritissimis administrandam commiserat. In Staffordio, rei videbantur cæteri nobiles Catholici, eodem cum ipso, ut credebant, fato casuri. Judicem agebat supremus Regni Cancellarius, novâ de more Seneshalli dignitate ad id munus obeundû insignitus. Huic assidebant Proceres omnes, ut causâ cognitâ, quod in inferioribus tribunalibus obeunt duodecim-viri, reum damnarent vel absolverent. Producta est actio in dies complures, ubi Oate, cæterisque Testibus Regijs in Staffordium, quicquid poterant, congerentibus, Dugdalli & Turbevillij præcipuè testimonijs obrutus est. Reum pronuntiaverunt pluribus suffragijs Senatores: & Postridie, capitis in eum sententiam tulit Seneshallus, communiquè Perduellium, quod Leges aliud non ferrent, supplicio addixit. Sed Rex legum rigorem temperavit, permisitque ut securi feriretur. Ut mortis sententiam imperterritito vultu audivit, ita, priusquâ caput carnifici submitteret, omnes qui ad spectaculum accurrerant, ad exhibendam Regi debitam fidem adhortatus, mortem ipsam fortissimè subijt. Vir erat ductis ex antiquorum Regum sanguine natalibus, singulari in Regem fide, & Catholicæ Religionis asserendæ constantiâ summè comendabilis: dignusque longiore in terris vitâ, nisi in Oatiana tempora incidisset, quæ paucorum annorum dispendio, vitam illi æternam in cælis, uti confidimus, compararunt. Defuncto à cognatis, quâ licuit pompâ, parentatum: cujus splendori si quid defuerit, perenni nominis famâ abunde supplebitur. Inussam à Testibus Regijs Perduellionis maculam, eluit superior Senatus Curia, quæ habitis hoc ipso anno 1685 Comitijs, certo Innocentem occubuisse, solenni decreto declaravit.

Vice-Comes Staffordia causam dicit.

Condemnatur ac pie moritur.

Vindicatur.

*Senatus
cogitur
Oxonij.*

*Ejusdem
factiosa
proposita*

Sed ad Senatum revertamur. Pupugit Factiosos, Comitij Senatûs iterum ac tertio solutis, consilia sua interrumpi. Quare quod clandestinis artibus non perfecerant, jam depositâ ex parte larvâ, agere incipiunt. Oxonij Rex indixerat Conventum Senatûs, Londino diffusus, propter concordem Civium Senatorumque contumaciam. Hi ex mutatione loci, mutandam Comitiorum methodum suspicati, arma expedire, foedera inire, & quo celebrius esset foederatorum nomen, vittas cæruleas pileis aptare, quibus intertextum erat hoc lemma, *Contra Papismum, contra regimen Arbitrarium*. Sic armati, sic ornati, magnâ Clientum parimodo instructorum catervâ septi, Oxonium ad bellandum magis, quam ad deliberandum de Regni negotijs perrexerunt. Et verò citò patuit, quid rerum molirentur gladiati Senatores. Vix enim à Rege, Regni statum placidissimè illis exponente digressi sunt, quin ocyus in jura ipsius, Serenissimi Fratris, & universorum, quos illis fidos esse vel sciebant, vel timebant, violentissimè invaserint. Fitz-Harrisium quendam seditiosum, seditiosisque propterea charum caput, coram Judicibus Rex citari jussit ad dicendam causam: intercedit Senatus Inferior, & susti prohibet. Quoniam verò Senatus Superior Regias partes tueri decreverat, nec cum intercessione concurrere, excandescere Factiosi, & communi calculo decernere violatas esse Comitiorum Constitutiones, suaque in gratiam Papistarum violata Privilegia. Contra hos, sectas omnes, quæ Protestantium gaudent nomine, sociandas esse, & Jacobum Ducem Eboracensem, omnemque alium Papisticum Successorem, jure successionis in Angliæ & Hiberniæ Regna exauctorandos. Hæc illi tuuc Oxonij, grandiora indies ausuri, nisi Rex illis inconsultis, ac nihil tale suspicantibus, post octiduum sessionis, seditiosa consilia iteratâ dissolutione dissipasset. Ocius Rex magnis itineribus, Londinum evolat; illi autem syderatorum instar hære, atque ambigere quid consilij tan-

dem caperent. Shaftesburio illud visum maximè opportunum, ut pauca sed primaria capita, se quamprimum ad tollendum e medio Regem & Ducem Eboracensem accingerent. Sed priusquam tantum facinus aggredieretur, deliberandum primo censuit, de novâ regiminis formâ, ac modo seditionis toto Regno excitandæ. Partibus suis asciverat complures, vel Regi privatim infensos, vel graviori Fidei Catholicæ odio flagrantes. Hos inter Principes erant, Comes Essexius, Gulielmus Baro Russelius, qui primus in Senatu de amovendo Duce Eboracensi quæstionem moverat, Hovvartus Baro Escrickius, Fordus Baro Graius, Algernonius Syndæus, & Thomas Armstrongus Eques Auratus, qui Ducem Monumetensem, majoris animi quam consilij virum, spe regni fascinarant. Rem cum his alijsque Shaftesburius communicat, qui unanimi consensu sic statuunt. Primo fides hominibus committendam Turris Londinensis expugnationem: ipsam deinde urbem in varias Regiones dividendam, & unicuique præficiendum virum fortem, qui tentatis civium animis ediscant, quot quaque regione educi milites possint. Tum deliberatû de modo quo invadi expugnarique possit miles Prætorianus, ne junctus fides Regi subditis, fœderatorum consilia perturbet. Neque omittendum, ut missis nuntijs, ad partes Scoti traherentur. Demum his peractis sex Procerum consilij Angliam administrandam, dum coactis Senatus Comitij, quod genus regiminis Insulæ maximè esset opportunum, statui posset. Sed cum moras necerent Proceres, Shaftesburius rem aggrediendam quamprimum censuit, suis ita viribus fisus, ut crederet cunctos audito classico pro se arma sumpturos.

Solebat quotannis Carolus secundus sub Autumnum Neo-Marketium se conferre, Oppidum Cantabrigiensis Agri, amœno loco, & cursibus equorum (quibus mirificè

delectabatur) opportuno. Stata illi eundi, & redeundi tempora; & in reditu quidem tenuior corporis custodia. Sita erat Londinum inter & Neo-Marketium, Rumbalbi cujusdam, hominis Regi pessimè affecti, ac Factioni devotissimi domus, per cujus aream, viæ compendio, rheda Regis agi solita. Ædes firmæ, & hortus muro cinctus, adeoque regendo militi aptus, ansam præbuere cogitandi de insidijs ibi opportunè collocandis. Placuit tempus locusque, & nulli magis, quàm Rumbaldo loci Domino. Arma itaque coemuntur, Sicarij in diem statutum parantur, Rumbaldo cæteris Præfecto, & sceleris executionem præcipuè in se recipiente. Ast chariora Superis Regis, Fratrisque capita: quam ut sinerent utrumque tam tristi simul fato occumbere. Utque in omnibus se mirabilem exhibet Divini Numinis Providentiâ, ita hic quam maximè adoranda est, dum gravissimo infortunio, summo Regis regniq; bono prolusit. Paucis enim diebus priusquam Neo-Markefio migrandum erat, flamma corripit Equile Regiû, latèque sparso incendio tantam oppidi partem in cineres redegit, ut locus commodo Nobilium hospitio deesset. Quare prætermorem, & ante constitutum tempus Londinum regreditur, nondum instructis insidijs. Perculit hic casus Conjuratos, ut qui Cælo Regem, Fratremque incendio protegente, excidissent opportunâ patrândi facinoris occasione. Dum autem novas perficiendi parricidij rationes ineunt, Keelingus unus e Conjuratis, conscientia tactus, & sceleris sui, & periculi imminentis, Regem monuit. Re detectâ, fugâ sibi consulunt nonnulli: capti, atque in carcerem conjecti Russelius, Sydnæus, Essexius, Armestrongus, & alij minoris notæ complures, atque inter illos Honus quidam, Faber-lignarius. Ducti ad Tribunal priores duo, & hominum omni exceptione majorum, Baronis præsertim Escrikij, claro testimonio convicti, sceleris pœ-

nas dedere, mirando Divinæ Justitiæ exemplo. Russelius enim Vice-Comitem Staffordiæ (quem conducti pretio testes in causâ oppresserant) ad ferale pegma comitatus, plectendo innocenti insultarat, jactaratque operam daturum se, ut Carnifex frequenti exercitio accuratius libraret ictus: cum ecce vixdum circumacto anno, Reus ipse, eodem mortis genere, ejusdemque Carnificis manu, toties omnino iteratis ictibus verum crimen luit. Nec ita multò post, Armestrongus Eques in Hollandiâ captus, atque in Angliam reductus, capite perduellionem luit. Hic ille est, qui nullum diem illuxisse dixit sibi latiore, quàm quo P. Harcottus Provincialis, ac Socij supplicio affecti sunt; sed nunc mutatâ rerum scenâ, quibus Mensis & Hebdomadæ diebus, Patres capitis causam dixere, fatali sententiâ damnati, ac morte affecti sunt: iisdem Armestrongus pro Tribunali stetit, decretoriam mortis sententiam audivit, ac suspendio enectus interiit. Comes Essexius, quem Rex plurimis olim beneficijs cumularat, pudore sceleris perfusus, ne summo dedecore ad tribunal raperetur, tum Judicum sententiam, tum manum carnificis prævenit, ac præfectis sibimetipsi faucibus, spontaneâ morte occubuit.

*Mira
numinis
vindicta.*

Honus Faber-lignarius induci vix potuit, ut causam capitis diceret, fassus crimen, cujus arcessebatur, in se nimirum suscepisse Regem sclopo conficere. Alii complures crimine clarè probato poenus similiter dedere.

Atque hinc utriusque Conjuratæ, Oatianæ, & Presbyterianæ, immane discrimen menti sese ingerit. In illâ, nemo se fugâ surripuit, nisi qui ob susceptum Romanâ authoritate Sacerdotium plecti potuisset, imo complures se judici stitere: in hac se cuncti subduxere, ne ad meritas poenas poscerentur, atque imprimis Shaftesburius Comes, qui Conjuratorem detegendam veritus, in Hollandiam tempestivè profu-

gerat. In illâ testes omni scelere inquinatissimi, è carceribus eruti, aut pretio conducti: in hac locupletes, claræque inter Cives famæ. In illâ solis testium verbis actum fuit: In hac, arma detecta, aliaque formandæ Conjuratiōi necessaria. In illâ Rei in Divini Tribunalis conspectu, ac Deo in testem invocato, omnia pernegant: In hac reos habemus vel crimen fassos, vel negare non ausos.

*Conjura
ti nova
consilia
invenit.*

*Argy-
lius in
Scotiam
solvit.*

Sub hoc tempus Carolo secundo Rege, Fidem Catholicam professio, pieque defuncto, in regni Fraternali solium successit Dux Eboracensis, ac festivo omnium gaudio proclamatus est Rex Jacobus eo nomine secundus. Hinc inquieta Presbyterianorum ingenia, & ad pacem reduci nescia, nova indies consilia cudere, novos cingere tumultus majoribus animis cæperunt. Horum notissima quæque & patibulis addicta capita, quæ ex Scotiâ Argylum, quæ ex Angliâ Monumetensem secuta, in Hollandiam trajecere: ut tutius sua agerent, & apertius tandem, paratis copiis, in civile bellum prorumperent. Trimestri spatio, arma triginta hominum millibus instruendis summo silentio compararunt; pecuniâ ad eâ coemenda, cæterumque apparatus conficiendum, magnâ ex parte, clam inter conventicula per Angliam à Ministrellis conflata. Visum itaque est, paratis jam ad bellum animis & armis, bifariam copias dividi, præmittique in Scotiam cum militum manu Argylum. Classem conscendit, appellit, militem exponit, Exploratoribus & litteris missis Foederatos ad se invitat, maritimam regionem invadit, & in fidos Regi subditos dirè grassatur. Dumque audace consilio, crescente indies suorum numero, ad regni interiora pergit; à Regijs undequaque cinctus citrà pugnam vincitur. Diffluentibus per noctem copiis, Argylus rusticum e mentitus à rustico in palude capitur, ac Edenburgum probrosâ statim pompâ deducitur, nudo nimirum capite, ligatis post tergum manibus, ac præeunte carnifice: cumq;

prius proscriptus fuisset, morti que devotus, indicta ulterius causa, extremo supplicio afficitur. Captus inter cæteros Rumbaldus, qui Regi olim insidias struxerat, & pariter Edenburgi meritis duplicis conjurationis poenas suspendio dedit.

Solvit interea ex eadem Hollandia Monumetensis, pari consilio, paribus armis, pari trium naviu classe; cujus descensus, progressus, exitus, nec dispar ratio; nisi quod, commissis cum Rege copiis, post trium horarum certamen, totidemque ferè suorum millibus in prælio cæsis, profugerit. Postridie, passuum millibus sexaginta à certaminis loco Monumetensis agricolæ cultu, sine armis, sine famulo, inter virgulta latens, captus, Londinum perductus, & in eodem quo Staffordius, pegmate, malè consultam contra Regem optimum rebellionem capite expiavit. Egregius enimverò Princeps, & fato dignus meliore, si promptam ad generosa indolem malignis veteratorum consilijs à recto devocari & corrumpi non siviſſet. Sic inexpectatò erumpens tempestas in auctorum capita devoluta, ipsis vim omnem animumque ademit: Regi utrumque auxit, Numine suos mirè protegente.

*Capitur
& plectitur.*

*Monu-
metensis
exitus.*

Oatis vita, aliorum Testium exitus : Catholici omnia passi in odium Fidei.

*Quid de-
sideretur
in hac
Historiâ.*

Narratâ brevissimè duplicis conjurationis hi-
storiâ, id unum à nobis fortâsse desideretur,
paucis ut dicamus, quis Oates, quoque sup-
plicio affectus fuerit : ac quali tandem exitu
vitam clauserint, qui ipsi ad opprimendos in-
fami calumniâ Catholicos auxiliarem manum
accommodarant. Enimvero si de magnis viris scire omnia
desiderent Curiosi, crediderimus eos pariter optare, nihil
de magnorum malorum authoribus nescire. Variorum ita-
que pietate illustrium virorum elogijs, Titi Oatis, quæ ha-
tenuâ tactæ non sunt, res gestas subnectemus. Si Jesuitis
conjugi se ægre ferat, nomen saltem suum posteritati com-
mendari æqui bonique consulet, cum olim præsertim, ut illud
gazulis infereretur, grandi pecuniâ curaverit.

*Oatis
natales.*

*Vitia a-
dolescen-
tie.*

In textrinâ natus Oates, obscuros vitijs natales illustravit,
qualemque olim orsurus esset relam, vix dum in lucem edi-
tus non levibus argumentis ostendit. Matrem, quæ ex eo
gravida dæmonem utero ferre non rarò sibi in somnis vide-
batur, ipso in partu tantum non occidit. Domi infans &
puer, à turpissimo narium profluvio, *foetidissimum os*, ab in-
genij tarditate, *stipes* passim audiebat. Litteris deinde discen-

dis adhibitus, à rixis ad contumelias, ut tota ejus vita luculenter probat; à contumelijs ad mendacia, ut pro tribunali testatus est Ashburnamus Eques Auratus; à mendacijs demum ad perjuria, ut tabulis obfignatis evincitur, gradum faciens, omnium impar odijs, ac *mendacis* nomine insignitus, ex Academiâ Cantabrigiensi clam fugam capeßere coactus est.

Cum verò litteras primoribus saltem labijs degustasset, ad Pseudo-Evangelici Præconis munus, quâ arte hætenus ignotum, se admovendum curavit: eo tamen fato, ut è Bobinensi in Cantio Parochiâ, quàm primam regendam suscepit, propter furta & improbos mores expulsus, ex Hastingenſi deinde Suffexienſis Provinciæ oppido, ob infame perjurium, quo Prætoris filium impetierat, carceri datus, se fugâ denuo proripuerit. Terrâ non paſſus conſiſtere, expeditionem maritimam experiri voluit: at pari ſemper fortunâ. Brevi enim in Sodomitico crimine deprehenſus, ſuſpendio ex antennis, ægerrimè ſe ſubduxit. Hinc ad ſummam redactus inopiam, ſuadente Ezerele Tongio, alia conſilia cæpit.

*Status
Eccleſia-
ſticus.*

*Nova
conſilia.*

Amplectendæ enim Catholicæ fidei deſiderio teneri ſe finxit: ac viri è primariâ nobilitate commendatione, in notitiam Patrum Societatis devenit. Ab his, antea actæ ejus vitæ penitus ignaris, fictis lachrymis, impetravit, ut in Catholicæ Eccleſiæ gremium reciperetur. Valliſoletum deinde atque Audomarum miſſus, qualem ijs in collegijs vitam traduxerit, ſuperius explicuimus. Londinum deinde reſuſ, quod, ſuadente Tongio, ſibi propoſuerat, gnaviter executus, Catholicos omnes, ac præſertim Jeſuitas graviffimâ calumniâ oppreſſit. Dictu haud facile eſt, quâ benevolentia à Catholici nominis hoſtibus exceptus fuerit. Iis adnitentibus in Aulam receptus, eorum menſis adhibitus, pecunijs abunde inſtructus, omniq; blanditiarum genere

*Fide
Catho-
licus.*

*Conjura-
tionem
orditur.*

*Blandè
acceptus.*

*Insole-
scit.*

animatus fuit, ut in conjurationis opinione promovendâ sedulò desudaret. His insolescens, vilis, tantisque honoribus non assuetus homuncio, eò arrogantia nobilissimos quosque tractavit, ut ferendo omnino non esset: nisi temporum iniquitas, nimium impudenti Ganeoni auctoritatis tribuentium, eorum quos laceffiverat efferatos iracundiâ animos compressisset. Magnificos deinde titulos sibi ascivit, seque nunc *Servatorem Patriæ*, nunc *Lumen Nationis*, nunc, quia paucis in Hispaniâ mensibus degerat, *Doctorem Salmanticensem* vocitavit.

*Patent
tandem
fraudes.*

Sed labente tempore patuit, Conjurationem Oatianam non Catholicis modo, sed Regiæ etiam Dignitati ruinam minitari. Hinc complures à Protestantibus animos sumere, fraudes detegere, & quibus usibus machinam illam aptarent hostes Regi, palâ facere: ut brevi Angliam tædere cæperit *Servatoris* sui, & *Lumen*, quod salutare multis visum, ut ferele Meteoron detestari. Aulâ tandem expulsus Oates, ac stipendio Regio privatus, inter factiosos se condere, & eorum in omnibus se nutui accommodare necesse habuit. Cum ecce ob probrosa in Ducem Eboracensem infamis linguæ dicteria, actione quam *Scandali Magnatum* vocant, reus denunciatus, centum librarum millibus mulctatur, carcerique, quoad solvendo esset, adjudicatur.

*Reus in
carcere
traditur*

*Perjurij
postula-
tur.*

Sed cum Conjurationis fama vigeret adhuc, visum est Carolo secundo Regi, ad eam penitus elidendam, jure cum Oate agere, duplicis eum perjurij deposcendo: statuto ad causam dicendam die septimo & nono Februarii labentis anni 1685. Sed Rege è vivis pridie sublato, rejecta est actio in finem Aprilis. Tunc in Aulâ VVestmonasteriensi, sedente pro tribunali Jeffreio Barone VVemmio, supremo Justitiæ Præfecto, luculentissimis tum Catholicorum, tum Acatholicorum testimonijs, duplicis perjurij convictus est; nimirum Jesuitarum congressui, quem basim fecerat totius, Conjurationis, quemque ad Equi Albi habitum finxerat, non

interfuisse : neque cum Irelando , quo jurârat tempore, Londini egisse, Eâ inter perorandum petulantia usus est, ut castigatus propterea à Judice frequenter fuerit. Facta tamen illi potestas quicquid possit ad se defendendū promendi: aliud tamen notatu dignum vix protulit, quàm quod Testium plerique Catholici essent, & tam Rex defunctus, quam terna Senatus comitia, fidem suo testimonio adhibuissent. Utrumque solidis rationibus rejecit Judex, omnia in temporum iniquitatem refundens. Nam neque Catholici, inquit, à ferendo testimonio lege excluduntur, neque Regi aut Senatui vitio vertendum, quod perjuro crediderint, sed Oati, qui perjurijs tot innocentes mactâset. Duodecim-viros deinde de more affatus, totius causæ summam compendio exposuit, eaque linguæ disertissimæ vi, de perjurio, de tantâ sanguinis innocui profusione, deque impendentibus regno malis, si scelera tam enormia impunita abirent, elocutus est, ut quam tunc habuit orationem, ea in linguas omnes transferri, atque inter præcipua modernæ eloquentiæ monumenta reponi mereatur.

Reffellitur ejus defensio.

Dilata fuit in septimum Maij, qui S. Michaëlis Apparitioni fâcer est, sententiæ prolatio : quo die Oate ad tribunal producto, Judex debitam tot sceleribus poenam irrogavit. Nam veste, inquit, Canonicâ exutus, per Aulam VVestmonasteriensem, causam fronte gerens circumducitor : Numellis tertio imponitor: bis virgis cæditor: primo ab Aldergatâ (portæ nomen est) ad carcerem novæ Portæ, moxque à novâ portâ ad Tyburni furcas. Perpetuo carceri mancipator: ac quinquies in anno, quoad vixerit, Numellis inseritor, ad perpetuam perjuriorum memoriam.

Condemnatur.

Pœnas sententiâ inflictas solitâ impudentiâ pertulit, donec ad virgas veniretur: tunc verò animum demittere, & se tantæ non assuesum severitati dicere. Sed sortem adeo in-

*Qua vin-
dicta ab
eo expos-
atur.*

*Bedloo-
rū exitus
et alirū*

felicem imputare sibi debuit, qui tot Innocentes obruendo meritis nō est, ut quicquam de suā nocentis poenā remitteretur. Repetitum sæpius suppliciū, ac diuturni carceris molestia aperient ipsi fortassis oculos. Quos injustissimā calumniā oppressit, ij non aliam vindictam exposcunt, quā ut de sceleribus verè doleat, & tantā sanguinis innocui effusione aspersam conscientiæ maculam, non fictis lachrymis eluat, vitamque infelicem meliori morte concludat.

Huic Oatis catastrophe attexere visum est, reliquorum etiam perjurorum miserandos exitus. Gulielmus Bedlous ab Oate secundus, inauspicatissimo obitu infelicem animam mille inter blasphemias, dirasq; imprecationes evomuit. Jacobus Bedlous, ejus ut sanguine, ita perjuriis frater natus minor, è medio vitiorum cursu raptus, computrescere sibi vivo corpus vidit; adeo ut nec in proximum misero cubiculum, foetidissimus odor quempiam accedere pateretur. Turbevillius, quā pustularum graveolente tumore, quā febris ardenti æstu ad extrema deductus, nunquam non *Staffordium* perterritō ingeminabat ore, quasi ab eo ad Dei justissimum vocaretur tribunal, quem nuper necis iniquissimæ sententiæ perjurus addixerat. Eundem *Staffordium*, crebro inter insomnia ululatu, nominare auditus est, alter in eundē perjurus testis Dugdallus. Tongius, cujus in Musæo Oatianæ narrationis series conficta & conscripta est, pediculari morbo confectus, Herodianæ feritatis in innocentes reus, Herodiano exitu infelicem claudere vitam meruit. Alter porro scribendus Tractatus esset, si singula Divinæ vindictæ in reos exercitiæ argumenta hīc attexenda forent. Quare hoc universim dixisse in præsentiarum sufficiet, neminem ferè esse eorum qui iniquissimæ huic in Catholicos Conspirationi nomen dederant, qui non mortis, vel exilii, vel infamiæ publicæ notā, in fontibus Catholicorum manibus justā persolverit: ut si omnia omnium ætatum monumenta evolveremus,

è nullo exploratum magis fieret, viros sanguinum & dolosos non dimidiare dies suos, quam ex infami hac gentis nostræ in innocuos Dei servos excitatâ persecutione.

Neq; existimare velimus Operis hujus studiosum Lectorem, quod advertat probrofas, in Jesuitas aliosque rescissas, ^{Catholicis pro fide & veritate plexi} jure publico, actiones; argumêto id esse inscitiam potius, quam consilio, casu, quam sponte peccasse eos, qui tot insontium neces, vel optarint, vel procurarint. Quod enim Justitiæ aliquando datus sit Londini locus, id Caroli fel. mem. & Jacobi secundi Regum consilijs animisque debetur. Accreverat enim Regiæ potestati major indies, majorque vis, ex quo Civitas Londinensis maximâ, post hominum memoriam, causâ cadens, & privilegijs omnibus excidens, eam Regi potestatem invita concesserat, ut possit, quos sciret, optimos Justitiæ Ministros constituere; eos scilicet, qui & vellent, & auderent, factiosæ plebis consilijs se opponere. Quod si fecisse octavo abhinc aâo licuisset, & non omnis penes malevolos cives judiciorum potestas fuisset, tam pudendarum actionum scenas neque Urbs, neque Insula aperuisset unquam, vel spectasset.

Pro more autem infensissimis Christiani nominis hostibus fuisse, fictorum criminum reos, quos perditos vellent, agere; novit quisquis Neronianæ persecutionis seriem, Juliani Apostatæ odia, Valentis furias, vel primis degustarit labijs; qui omnes Martyrij gloriam Catholicis invidentes, id vñ fatagebant, ut eosdem populo pro perduellibus, impijs, scelerumque omnium conscijs venditarent; Judæorum æmuli, qui nec alio nomine ipsum mundi Servatorem JESUM morti adjudicarent. Quod priorum ætatum Heroibus evenit, id Catholicorum in Angliâ fatum fuisse, varia evincunt argumenta. Ipse imprimis Oates sedulo cavit, ut solos Catholicos, hujus verò nominis, ad unum omnes

reos ageret. Hinc etiam Pontificem Rom. Reges Catholici-
cum & Christianissimum, hæreticæ verò pravitatis prorsus
nullum, accusavit. Accedit primæ Nobilitatis Baronem
aliosque, ubi fidei renuntiassent, libertati mox redditos, ut
clare constaret cujus criminis rei prius detinerentur. Hoc-
que ipsum summus Justitiæ Præses Scroggius duobus Nobi-
libus Catholicis apud se fortè prandentibus, & Veneris die
carnium esum recusantibus testatus est, eos inquiring accu-
satorum gregi annumerandos fuisse nunquam, nisi ex ijs ef-
fent, qui juxta Catholicæ Ecclesiæ leges, carnibus eo die
vesci recusarent. In ipsis porro causis idem summus Ju-
dex nunquam non probrosissimis dictarijs Catholicum la-
cerabat nomen, omniq; contentione laborabat eosdem
in invidiam apud Duodecim-viros, vocare. Cùmque, dete-
ctâ jam Conjuratiōis vanitate, rogaretur aliquando, an
conscientiæ stimulis non angeretur, quod tot infantes Jesui-
tas morti addixisset? *Eorum*, inquit, *non angor nece, quia per*
Regni leges Rei erant suscepti Romanâ auctoritate Sacerdotij. In-
star omnium verò locum obtinet, quod multis, vitæ certa
spes fieret, si Papisticis, ut vocant, abjuratis erroribus, Ecclesiæ
Anglicanæ sese aggregarent. Undè ut nemini dubium esse de
horum depravatâ voluntate, ita nec de eorum, qui passi sunt,
gloriosissimis pro Fide & Veritate victorijs vlla potest esse
controversia.

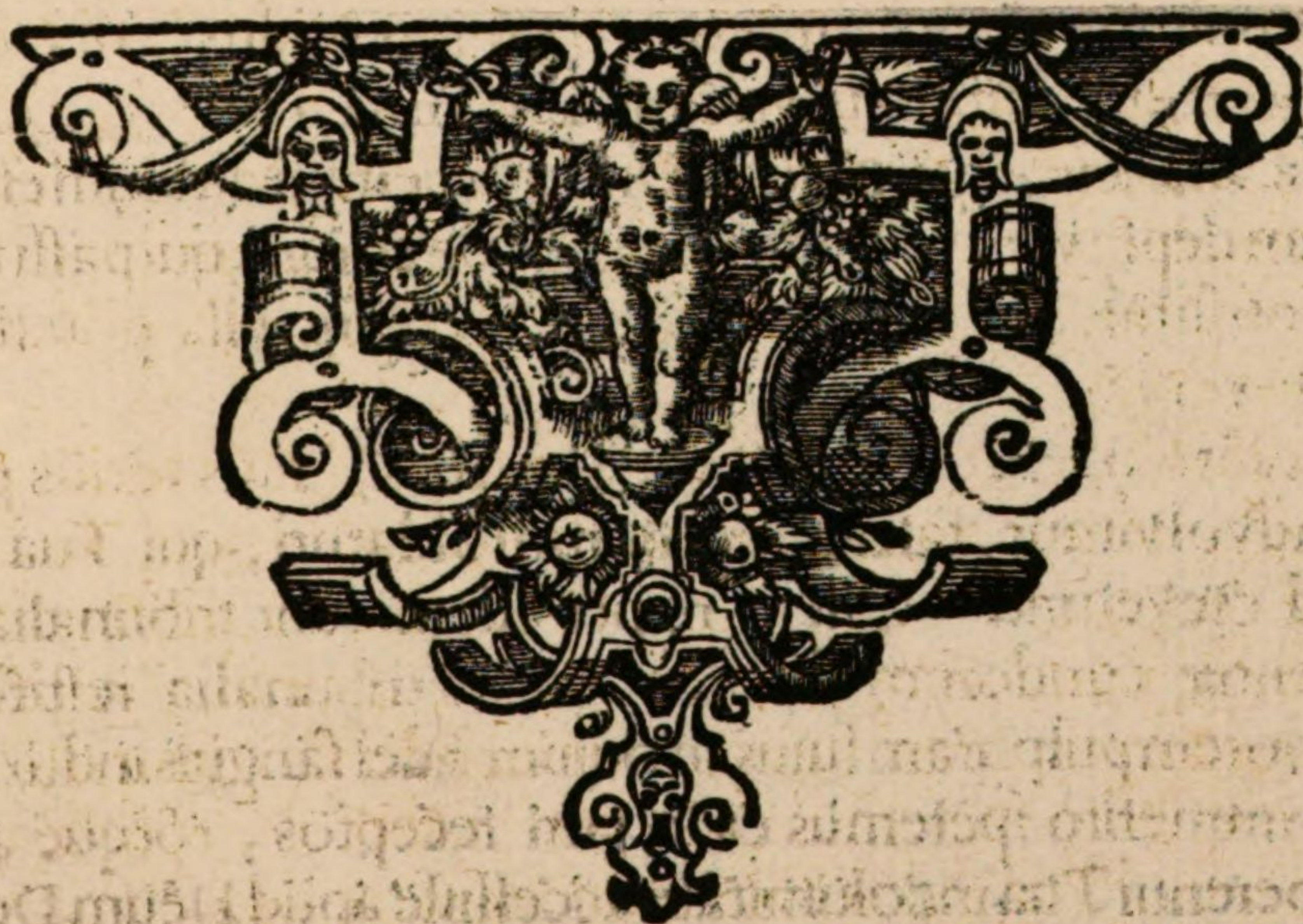
Exacto opere, Serenissime Princeps, Tuis rursus pedi-
bus advolvimur, fasciculum florum oblaturi, qui Tuâ in a-
reolâ creverunt. Quem nuper ademerunt tribunalia In-
nocentiæ candorem, eadem rursus tribunalia restituere.
Gratiorem purpuram fusus in odium fidei sanguis induxit: ut
non immeritò speremus cælo jam receptos, totq; adeo
pro perenni Tuâ incolumitate accessisse apud Deum Depre-
catores, quot è Tuis Clientibus vitas sive in cruce, sive in
carceribus, fictæ nomine proditiōis, posuere. Horum

suffragijs, accedunt omnium, quotquot hodie supersunt vota, Tuam, Serenissime Princeps, ac Regiæ Conjugis Salutem, Tuas Victorias, & nunquam intermoriturum gloriæ temporalis, & æternæ cursum, eodem, quo salutem suam loco reponentia.

Protestatio Authorum.

ADverte, Lector benevole, nos in hoc libello nonnulla quæ miraculis proxima videri possint, ita recensere, & Martyrij aut Sanctimonix Appellationem nonnullis ita tribuere: ut illis nullam Apostolicæ Sedis approbationem accessisse, sed humanâ tantum fide relata esse fateamur: hâc verò nullam cuique Martyrij aut Sanctimonix appellationem absolutam conciliare velimus. Priori itaque Protestationi ita adhæremus ac si verbo de verbo hic inserta foret.

F I N I S.

Errata.

<i>Pag.</i> 3. quam <i>lege</i>	quem
5. videbiturque	videreturque
7. qui exteros	quæ
15. ornavit	ornaverit
22. à nostro commercio	pravo
25. subtractos	subtractos
30. scholæ	scholæ
64. passus	pastus
64. adhuc se	adhuc puer se
71. occubentium	occumbentium
72. ac	an
152. accessere	arcessere
Infamæ	Infami.
160. ut	deleatur.

Reliqua pro suâ benignitate dignetur Lector corrigere.

Handwritten text in a cursive script, likely a list or inventory, arranged in two columns. The text is faint and difficult to decipher due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

Keynes, John

Florus Anglo-Bavaricus Maximiliano Emanueli Duci Bav. ... inscriptus

Leodium 1685

4 Bavar. 733

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10332716-1